

Univerzitet u Nišu
Filozofski fakultet
Departman za Psihologiju

Ana (Žarko) Jovančević
**Percepcija gojaznih osoba: estetske reakcije,
stereotipi i predrasude**

Doktorska disertacija

Niš, 2023

University of Niš
Faculty of Philosophy
Department of Psychology

Ana (Žarko) Jovančević

**Perception of individuals with obesity: aesthetical
reactions, stereotypes and prejudices**

Doctoral dissertation

Niš, 2023

Podaci o doktorskoj disertaciji

Mentor:

Prof. dr Nebojša Milićević, vanredni profesor, Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu

Naslov:

Percepcija gojaznih osoba: estetske reakcije, stereotipi i predrasude

Rezime

Cilj ove doktorske disertacije je bilo ispitivanje uloge telesnog samopouzdanja, BMI i tendencije ka socijalno poželjnim odgovorima kao prediktore stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama, pol, gojaznost i socijalni status kao moderator ovog odnosa, kao i pokrete očiju ispitanika pri posmatranju gojaznih osoba. Ovaj cilj je ispitan kroz četiri istraživanja. Rezultati prvog istraživanja ($N = 311$; 60.8% žena) sugerišu da telesno samopouzdanje, BMI i da tendencija ka davanju socijalno poželjnih odgovora mogu da predvide stereotipe i predrasude prema gojaznim osobama. Pritom se gojazne osobe ženskog pola ocenjuju najnegativnije. Drugo istraživanje ($N = 241$; 64.7% žena), ukazuje na to da je i socijalni status stimulus osoba značajan moderator gore opisanih odnosa. Gojazne osobe ženskog pola niskog socijalnog statusa se ocenjuju najnegativnije. Rezultati ovog istraživanja takođe ukazuju na to da stereotipi možda ipak nisu kognitivni prethodnici predrasuda, kako to pojedine teorije nalažu. Treće istraživanje (pilot studije za istraživanje 4; $N = 148$; 80.4% žena) ukazuje da je područje interesovanja Obrazi i usta najbolji indikator prisustva gojaznosti kod stimulusa. U četvrtom istraživanju ($N = 191$; 61.5% žena) smo pomoću Gazepoint eye tracker-a dobili informacije o sledećim parametrima pokreta očiju: (1) Prvo opažanje, (2) Dužina

opažanja, (3) Fiksacije i (4) Broj vraćanja. Dok smo putem OMRON monitora sakupili informacije o kilogramima, ali i o: (1) Telesnim i (2) Viscelarnim masti, (3) Procentu mišića, (4) Metabolizmu i (5) BMI. Na osnovu telesnog samopouzdanja i parametara telesnog stanja mogu se predvideti parametri u pokretima očiju ispitanika pri posmatranju stimulusa, dok su pol i gojaznost stimulusa značajni moderatori u ovom odnosu. Možemo da zaključimo da se gojazne osobe percipiraju drugačije od negojaznih osoba, kao i to da parametri vezani za telesno stanje ispitanika kao i telesno samopozdanje mogu da predvide stereotipe i predrasude prema ovim osobama.

Naučna
oblast:

Psihološke nauke

Naučna
disciplina:

Socijalna psihologija, Psihologija umetnosti, Percepcija

Ključne reči:

Gojazne osobe, pol, socijalni status, telesno samopuzdanje, BMI, pokreti očiju

UDK:

159.922.5:613.25

CERIF
klasifikacija:

S 260 Psihologija

Tip licence
kreativne
zajednice:

CC BY-NC-ND

Data on Doctoral Dissertation

Doctoral
Supervisor:

Prof. dr Nebojša Milićević, Associate professor, Faculty of
Philosophy, University of Niš

Title:

Perception of Individuals with Obesity: Aesthetic reactions,
stereotypes and prejudices

Abstract:

The aim of this dissertation was to examine the role of body self-confidence, BMI, and the tendency towards social desirability as predictors of anti-fat stereotypes and prejudices, and gender, obesity, and social status as moderators of this relationship, as well as eye movements of subjects when observing obese individuals. This was examined through four studies. The results of the first study ($N = 311$; 60.8% female) suggest that body self-confidence, BMI, and the tendency towards social desirability can predict anti-fat stereotypes and prejudices. Obese female individuals were evaluated most negatively. The second study ($N = 241$; 64.7% female) indicates that the social status of stimulus individuals is also a significant moderator of the relationships described above. Obese female individuals of low social status are evaluated most negatively. The second research also suggests that stereotypes may not be cognitive precursors of prejudice, as certain theories suggest. The third study (pilot for study 4; $N = 148$; 80.4% women) indicated that the Cheeks and Mouth region of interest was the best indicator of the presence of obesity in the stimulus. In the fourth study ($N = 191$; 61.5% women), we obtained information on the following eye movement parameters using the Gazepoint eye tracker: (1) First view, (2) Duration of fixations, (3) Fixations and (4) Revisits. Through the OMRON body composition monitor we collected information about kilograms, and about: (1) Body and (2) Visceral fat, (3) Muscle percentage, (4) Metabolism, and (5) BMI. Eye movement parameters can be predicted by body self-confidence and body condition parameters, while gender and obesity of stimuli are significant moderators in this relationship. We can conclude that obese individuals are perceived differently from non-obese ones, as well as

that the parameters related to the body condition of the respondents and body self-esteem can predict anti-fat stereotypes and prejudices.

Scientific
Field:

Psychological sciences

Scientific
Discipline:

Social Psychology, Psychology of art, Perception

Key Words:

Obese persons, gender, social status, body self-esteem, BMI, eye movements

UDC:

159.922.5:613.25

CERIF
Classification:

S260 Psychology

Creative
Commons
License Type:

CC BY-NC-ND

SADRŽAJ

UVOD.....	1
TEORIJSKI DEO	4
Predrasude.....	4
Predrasude prema gojaznim osobama.....	6
Stereotipi.....	10
Stereotipi prema gojaznim osobama.....	12
Faktori koji ostvaruju efekat na stereotipe i predrasude.....	13
Faktori koji ostvaruju efekat na stereotipe i predrasude prema gojaznim osobama.....	15
Pol gojaznih osoba.....	15
Stereotipi i predrasude prema gojaznima i socijalni status.....	16
Drugi prediktori stereotipa ka gojaznim osobama.....	17
Estetske reakcije na ljude.....	19
Estetske reakcije na gojazne osobe.....	21
Odnos između stereotipa i predrasuda	22
Praćenje pokreta očiju.....	23
Percepcija scena.....	25
Fikacije prilikom pokreta očiju.....	26
Uloga kontekstualnih informacija i prethodnog znanja u pokretima očiju.....	29
Percepcija osoba.....	29
Pokreti očiju pri posmatranju gojaznih osoba.....	32
Problem istraživanja.....	34
Teorijski i praktični značaj istraživanja.....	34
Pregled istraživanja	35
Istraživanje 1.....	35
Istraživanje 2.....	36
Istraživanje 3.....	37

Istraživanje 4	37
EMPIRIJSKI DEO	39
ISTRAŽIVANJE 1:	39
BMI I TELESNO SAMOPOUZDANJE KAO PREDIKTORI STAVOVA PREMA GOJAZNIM OSOBAMA - ULOGA POLA I GOJAZNOSTI KAO MODERATORA	39
Ciljevi istraživanja	39
Hipoteze istraživanja.....	40
Značaj istraživanja	41
METOD	42
Uzorak.....	42
Stimulusi	42
Instrumenti	43
Postupak.....	45
Varijable istraživanja	46
Plan obrade podataka	47
REZULTATI.....	49
Deskriptivna statistika.....	49
Inferencijalna statistika	49
DISKUSIJA	79
ZAKLJUČAK	90
ISTRAŽIVANJE 2.....	91
STAVOVI PREMA GOJAZNIM OSOBAMA RAZLICITOG SOCIJALNOG STATUSA.....	91
Ciljevi istraživanja	91
Hipoteze istraživanja.....	92
METOD	94
Uzorak.....	94
Stimulusi	94
Postupak.....	94

Varijable istraživanja	95
Plan obrade podataka	96
REZULTATI	97
Deskriptivna statistika.....	97
Inferencijalna statistika	98
DISKUSIJA	125
Provera strukturalnog modela	127
Analiza ukrštenih korelacija.....	129
ZAKLJUČAK	131
ISTRAŽIVANJE 3 (pilot studija).....	132
PODRUČJE INTERESOVANJA PRI POSMATRANJU LICA GOJAZNIH OSOBA	132
Problem istraživanja.....	132
Ciljevi istraživanja	132
Hipoteze istraživanja.....	132
METOD	134
Uzorak.....	134
Značaj istraživanja	134
Varijable istraživanja	134
Stimulusi	135
Instrumenti	135
Postupak.....	135
Plan obrade podataka	136
REZULTATI	137
Deskriptivna statistika.....	137
Inferencijalna statistika	137
DISKUSIJA	143
ZAKLJUČAK	146
ISTRAŽIVANJE 4.....	147

POKRETI OČIJU PRI POSMATRANJU GOJAZNIH OSOBA	147
I DEO	148
Percepcija gojaznih osoba: uloga pola i gojaznosti stimulus osoba u pokretima očiju	148
Problem istraživanja.....	148
Značaj istraživanja	148
Ciljevi istraživanja	148
Hipoteze istraživanja.....	149
METOD	150
Stimulusi	150
Tehnike	150
Varijable istraživanja	151
Postupak.....	151
Uzorak.....	152
Plan obrade podataka	153
REZULTATI.....	154
Deskriptivna statistika.....	154
Inferencijalna statistika	154
DISKUSIJA	163
II DEO.....	167
BMI i telesno samopouzdanje kao prediktori pokreta očiju pri posmatranju gojaznih osoba ...	167
Problem istraživanja.....	167
Značaj istraživanja	167
Ciljevi istraživanja	167
Hipoteze istraživanja.....	169
METOD	170
Uzorak.....	170
Stimulusi	170
Tehnike	170

Instrumenti	171
Postupak	172
Varijable istraživanja	172
Plan obrade podataka	173
REZULTATI.....	174
Deskriptivna statistika.....	174
Inferencijalna statistika	174
DISKUSIJA	202
GENERALNI ZAKLJUČAK	212
LITERATURA	214
PRILOZI.....	234
A. Deskriptivna statistika – istraživanje 1	234
B. Deskriptivna statistika – istraživanje 2	238
V. Deskriptivna statistika – istraživanje 4 deo 1	241
G. Deskriptivna statistika – istraživanje 4 deo 2.....	242
D. Vizuelizacija muških stimulus-osoba.....	246
Đ. Vizuelizacija ženskih stimulus-osoba	249
E. Razlike po polu ispitanika – Istraživanje 1 i 2	251
Ž. Razlike po polu ispitanika – istraživanje 4.....	255
Z. Upitnici korišćeni u istraživanju	259
Skala za procenu telesnog samopouzdanja adolescenata i odraslih - BESAA (Body Esteem Scale for Adolescents and Adults: BESAA, Mendelson, Mendelson, & White, 2001).	259
Balansirani inventar socijalno poželjnog odgovaranja – BIDR-6 (Balanced Inventory of Desirable Responding, BIDR-6: Subotić, Dimitrijević, & Radetić-Lovrić, 2016).	261
Zadatak Percepcije Osoba – PPT (Person-Perception Task, PPT: Brochu & Morrison, 2007)....	263
Upitnik o stavovima prema gojaznosti - AFA (Explicit Anti-Fat Attitudes, AFA, Crandall, 1994)	264

UVOD

Cilj istraživanja ove doktorske disertacije jeste da se ispita način percipiranja gojaznih osoba, kao i uloga određenih varijabli u tome.

Jedan od važnih faktora u opažanju gojaznih je pol. U većini prethodnih istraživanja pol procenjivanih gojaznih osoba je razmatran kao sociodemografska varijabla (Perez-Lopez et al., 2001; Sabin et al., 2012), dok se mali broj studija bavio ulogom pola gojaznih stimulus osoba na percepciju procenjivača (Greenleaf et al., 2004; Harris et al., 1982; Brochu & Morrison, 2007). Neke od ovih studija pokazuju da pol gojaznih osoba može da bude važan faktor u pogledu njihovog procenjivanja od strane procenjivača (Greenleaf et al., 2004; Jovančević & Jović, 2021). U istraživanjima koja otkrivaju takav efekat, nađeno je da se gojazne žene generalno ocenjuju negativnije u odnosu na gojazne muškarce (Harris et al., 1982; Brochu & Morrison, 2007; Jovančević & Jović, 2021). Sa druge strane, ovaj efekat pola nije potvrđen u nekim drugim studijama (Harris et al., 1982; Brochu & Morrison, 2007). Usled nedovoljnog broja prethodnih istraživanja o ulozi pola gojaznih stimulus osoba pri proceni, kao i nedoslednih rezultata istraživanja koja ovu ulogu ispituju, odlučili smo da uključimo pol u naše istraživanje.

Sledeći važan faktor u percepciji gojaznih osoba je socijalni status. Neka istraživanja pokazuju da se gojazne osobe percipiraju kao da pripadaju nižem socijalnom statusu u odnosu na ispitanike prosečne težine, a ocene njihovog statusa su bile u pozitivnoj korelaciji sa uobičajenim stereotipima o gojaznosti (Vartanian & Silverstein, 2013). U drugoj studiji navedenog istraživanja gojazne osobe, koje su predstavljene kao da su višeg socijalnog statusa, ocenjene su kao kompetentnije i manje lenje od gojaznih osoba nižeg socijalnog statusa. Informacije o socijalnom statusu nisu uticale na percepciju topline i aljkovosti (Vartanian & Silverstein, 2013). Mi ćemo u našem istraživanju proveriti ono čime se bavi druga pomenuta studija: kako percipirani socijalni status deluje na procene gojaznih osoba.

Istraživanja dosledno pokazuju da se gojazne osobe manje dopadaju posmatračima od osoba koje imaju prosečnu telesnu težinu (Latner & Stunkard, 2003; Ruble & Dweck, 1995; Tillman et al., 2007). Zbog toga ćemo u naše istraživanje uključiti i procene stepena dopadljivosti gojaznih osoba.

Takođe, važno je pojasniti vezu između stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama. Stereotipi se obično smatraju kognitivnim prethodnicima predrasuda (Brown, 2010; Devine, 1989). Stereotipi sadrže uverenja koja imamo o nekoj grupi ljudi, dok predrasude uključuju i afektivnu komponentnu koja ne postoji kod stereotipa (Vescio & Weaver, 2013). U jednom istraživanju na srpskom uzorku (Jovančević & Jović, 2021), stereotipi o gojaznim osobama su se pokazali kao značajni prediktori predrasuda, ali veza između ovih konstrukata nije bila ista za muške i ženske gojazne stimulus osobe. Veza između stereotipa i predrasuda je bila jača kada se radilo o gojaznim stimulus osobama ženskog pola. Rezultati pomenutog istraživanja ukazuju da pozitivna socijalna slika predviđa sledeće tri komponente predrasuda prema gojaznima kod ženskih stimulus osoba: (1) snaga volje sa negativnom korelacijom, (2) strah od gojaznosti sa pozitivnom korelacijom i (3) nedopadanje sa negativnom korelacijom (Jovančević & Jović, 2021).

Postoje i neki faktori koji se tiču samih ispitanika a koji se smatraju bitnima za percepciju gojaznih. Jedan od takvih faktora je indeks telesne mase (BMI), kao i telesno samopouzdanje procenjivača. Studija sprovedena na uzorku osoba uključenih u program za regulisanje telesne težine (Schmalz, 2010) pokazuje da je telesno samopouzdanje, a ne BMI, medijator između svesti o stigmama povezanim sa telesnom težinom i percipirane kompetentnosti za fizičku aktivnost. Dalje, stigmatizacija težine ostvaruje pozitivnu korelaciju sa nezadovoljstvom svojim telom (Vartanian & Novak, 2011).

Još jedna varijabla koja će biti uključena u naše istraživanje je sklonost ka davanju socijalno poželjnih odgovora. Prethodna istraživanja pokazuju da postoji manja tendencija ka davanju socijalno poželjnih odgovora kada su u pitanju stavovi prema gojaznim osobama (Morrison & O'Connor, 1990; Puhl & Brownell, 2001). Međutim, neka druga istraživanja potvrđuju povezanost između tendencije ka davanju socijalno poželjnih odgovora i stereotipa prema gojaznim osobama (Davison, & Birch, 2004). Samim tim, ovu vezu treba dodatno ispitati i proveriti.

Imajući u vidu sve navedeno, realizovano je ukupno četiri istraživanja u okviru ove doktorske disertacije. U prva dva istraživanja, jedan od glavnih ciljeva je ispitivanje efekta telesne mase i telesnog samopouzdanja ispitanika na stereotipe i predrasude prema gojaznim osobama, kao i na dopadljivost ovih osoba. U drugom istraživanju, ispitivan je i efekat pola i socijalnog statusa stimulus osoba na stereotipe i predrasude prema gojaznim osobama, kao i na

procene dopadanja ovih osoba. Na kraju, proverena je i priroda odnosa između stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama.

U trećem i četvrtom istraživanju empirijski smo proverili način posmatranja gojaznih stimulus osoba i osoba prosečne težine muškog i ženskog pola. Naime, prethodni radovi ukazuju da, kada je u pitanju lice, ljudi najviše pažnje obraćaju na oči i usne s obzirom da su to delovi lica koji nose najviše informacija (Walker-Smith et al., 1977). Istraživanja pokazuju da ispitanici različite telesne težine različito posmatraju gojazne stimulus osobe u odnosu na stimulus osobe prosečne težine (Leehr et al., 2018).

Rezultati navedenog istraživanja pokazuju da, kada su ispitanici suočeni sa gojaznim stimulusima, više vremena posvećuju posmatranju struka nego glave. Suprotno pretpostavci, nisu postojale razlike u načinu posmatranja između gojaznih ispitanika i ispitanika prosečne težine. Dakle, BMI ne utiče na način posmatranja ljudske figure. Jedina razlika koja je nađena jeste ta da gojazni ispitanici provode manje vremena u posmatranju slika gojaznih osoba u odnosu na ispitanike prosečne težine (Leehr et al., 2018). Drugo istraživanje pokazuje da BMI ispitanika ipak ostvaruje efekat na način posmatranja gojaznih stimulusa i to tako da se ispitanici sa većim BMI više fokusiraju na deo tela oko struka, koji zapravo nosi najviše informacija o gojaznosti (Thompson, 2004). Kada je u pitanju percipiranje gojaznih osoba, treba navesti rezultate studije Skota i saradnika (Scott et al., 2023). Naime, razlike na prvom opažanju su bile u korist gojaznih, dok dužina opažanja i fiksacije, kao i broj vraćanja idu u korist stimulus osoba prosečne težine. Nedostaju istraživanja koja ispituju razlike u posmatranju lica gojaznih osoba i osoba prosečne težine, kao i ulogu telesne mase i zadovoljstva telom ispitanika u posmatranju, tako da je i to jedan od glavnih ciljeva druge studije ove doktorske disertacije.

TEORIJSKI DEO

Predrasude

Predrasude već godinama unazad predstavljaju jedan od glavnih predmeta interesovanja istraživača i teoretičara. Činjenica da je ovaj konstrukt toliko istraživan jeste s jedne strane pozitivna, u smislu da povećava naše znanje o ovom, veoma značajnom problemu za društvo i interperonalne odnose. Međutim, sa druge strane, činjenica da se brojni istraživači i teoretičari različitih pravaca i usmerenja bave ovim problemom dovodi i do teškoće njegovog definisanja. Ono što jedni autori ističu kao glavnu odliku predrasuda, drugi autori osporavaju. Zbog navedenih teškoća u definisanju ovog pojma, na početku ćemo navesti shvatanja nekih istaknutih autora, a na kraju pregleda odredićemo kojim shvatanjem ćemo se voditi u ovom radu.

U knjizi Nikole Rota (1972) nalazimo da se predrasude u socijalnoj psihologiji tretiraju i posmatraju kao vrste stavova, ali posebne vrste stavova sa svojim specifičnim odlikama. Tako se navodi da je predrasuda „...*logički neosnovan, uporno održavan i izrazitim emocijama praćen odnos prema različitim objektima*“ (Rot, 1972, str. 418). Sa druge strane, postoje radovi koji ističu to da predrasude ne moraju uvek biti zasnovane na netačnim informacijama (Ashmore & Del Boca, 1981). Još jedna od glavnih odlika predrasuda po Rotu je odlika vrednovanja. Odnosno, predrasude uvek uključuju emotivan odnos prema objektu prema kome su usmerene i one mogu biti kako negativne, tako i pozitivne (Rot, 1972). Na postojanje pozitivnih predrasuda ukazuju i neki drugi istraživači (Esses et al., 1993). Kao neke od predrasuda kojima se poklanja najveća pažnja, Rot (1972) ističe rasne i etničke predrasude. Ovo su zapravo predrasude prema određenim grupama ljudi, i imaju sledeće odlike: (1) neosnovanost, (2) nefleksibilnost i krute generalizacije, (3) neprijateljska osećanja i (4) jednako ponašanje prema svim članovima grupe na koju se te predrasude odnose. Uzevši sve prethodno rečeno u obzir, pomenućemo i definiciju Gordona Olporta, jednog od važnijih autora koji se bavio problemom predrasuda (Allport, 1954/1979). Ova definicija uključuje tri od četiri odlike predrasuda prema pojedinim grupama o kojima govori Rot (1972). Olport predrasude definiše kao „*antipatiju koja se bazira na netačnim i nefleksibilnim generalizacijama*“ (Allport,

1954/1979). Kao što se može videti, ova definicija obuhvata negativan odnos prema grupi (kao jednu od odlika predrasuda prema grupama), neosnovanost, odnosno netačne informacije, kao i nefleksibilne generalizacije.

U ovom radu ćemo se voditi određenjem predrasuda prema pojedinim grupama ljudi koje je Rot (1972) opisao govoreći pretežno o etničkim i rasnim predrasudama, podrazumevajući da i gojazni ljudi takođe predstavljaju jednu posebnu grupu ljudi koja može biti predmet predrasuda. Dakle, pod predrasudama podrazumevaćemo stavove prema pojedinim grupama ljudi koje karakterišu neosnovanost (odnosno zasnovanost na netačnim informacijama), nefleksibilnost i krutost (odnosno otpornost na promenu i pored postojanja informacija koje nisu u skladu sa datim stavom), neprijateljski stavovi prema grupi prema kojoj postoje predrasude, kao i jednako ponašanje prema svim članovima grupe koja je predmet predrasuda. Opređeljujemo za ovo shvatanje jer ovakve predrasude mogu da ostave iza sebe niz negativnih posledica. Dalje u ovom tekstu ćemo navesti neke od posledica koje predrasude prema gojaznim ljudima mogu da imaju. Sa druge strane, pozitivne predrasude ne ostavljaju nikakve negativne posledice iza sebe, dok negativne predrasude to čine, pa se tako detaljnijim izučavanjem negativnih predrasuda možemo više približiti najefikasnijem načinu njihovog suzbijanja.

Na ovom mestu je važno pomenuti da su predrasude tokom evolucije imale svoju funkciju u opstanku ljudi (Neuberg & Schaller, 2016). Naime, iako su ljudi prirodno socijalna bića, bliskost sa drugim ljudima predstavlja i potencijalnu pretnju (McArthur & Baron, 1983). Usled toga su ljudi tokom evolucije razvili mehanizme pomoću kojih prepoznaju jedinke koje za njih predstavljaju pretnju, a moderni stereotipi i predrasude predstavljaju posledice ovih mehanizama (Neuberg & Schaller, 2016).

Kada smo definisali predrasude onako kako ćemo ih posmatrati u ovom radu, možemo da pomenemo još neka istraživanja na ovu temu.

Istraživanja pokazuju da bilo koja grupa ljudi može imati predrasude prema nekog drugoj grupi. Na primer, jedna studija rađena na socijalnim psiholozima (Tetlock, 2012) pokazuje kako socijalni psiholozi imaju predrasude prema svojim kolegama ukoliko se oni izjasne kao osobe konzervativnog političkog i ekonomskog ubeđenja.

Predrasude prema gojaznim osobama

Jedna od danas veoma rasprostranjenih predrasuda je predrasuda prema gojaznim ljudima, odnosno, ljudima koji se svojom telesnom težinom ne uklapaju u postavljene standarde „idealne težine“. Kroz socijalno modelovanje od strane roditelja, vršnjaka i medija, deca, još u ranom dobu mogu steći stavove koji su usmereni protiv gojaznih ljudi (Stager & Burke, 1982; Fabrey, 1994). Upravo smo predrasude prema gojaznim ljudima odabrali kao temu za ovaj rad, jer su, sa jedne strane, danas veoma rasprostranjene i česte, dok sa druge strane postoji sve veći problem sa gojaznošću usled pasivnijeg stila života i nezdrave ishrane.

Opšte je poznato da ispoljavanje bilo kakvih predrasuda nije socijalno poželjno. Tako se, na primer, u SAD izbegava bilo kakvo pominjanje boje kože sagovornika, ukoliko su u pitanju Afroamerikanci, kako sagovornik ne bi pomislio da je žrtva rasne diskriminacije. Potpuno suprotni rezultati su dobijeni kada su u pitanju predrasude prema gojaznim osobama. Istraživanja su zapravo pokazala da je socijalno poželjno ispoljavati predrasude prema osobama koje su gojazne, ili su barem u nekoj sredini opažene kao gojazne (Crandall, 1994; Crandall & Biernat, 1990; Morrison & O'Connor, 1999). Crandall (1994) se koristi upravo rasnim predrasudama u SAD kako bi ilustrovao manji pritisak ka socijalno poželjnim odgovorima kada su u pitanju predrasude prema gojaznosti. On citira nalaze drugih autora koji navode da su se predrasude prema Afroamerikancima u poslednjim decenijama znatno smanjile (Case & Greeley, 1990; Firebaugh & Davis, 1988, prema Crandall, 1994). Međutim, on postavlja pitanje da li su se te predrasude zaista smanjile, ili je samo došlo do povećanja pritiska od strane društva da se one smanje, a samim tim i većeg pritiska ka davanju socijalno poželjnih odgovora na ovakva pitanja. Neke druge, novije studije, ukazuju upravo na ovu drugu mogućnost – da predrasude prema Afroamerikancima i dalje postoje, ali su samo postale suptilnije (Pearson et al., 2009). Krandal i Tomson (Crandall & Tomson, 1993, prema Crandall, 1994) su izveli istraživanje gde su od ispitanika tražili da ocenjuju osobu po njenim izjavama na više pitanja (ispitanici su čitali izjave osobe koja je izmišljena). Ocene su se odnosile na to koliko se oni sa tom osobom slažu i koliko im se ona dopada. Ispitanike su podelili u tri grupe: jedna grupa je čitala izjave koje se odnose na neodobravanje Afroamerikanaca, druga grupa izjave koje se odnose na neodobravanje gojaznih ljudi, a kontrolna grupa je čitala neutralne izjave. Pokazalo se da ispitanici najnegativnije ocenjuju osobu po izjavama kada su one usmerene protiv Afroamerikanaca, najbolje kada su neutralne, a umereno kada su negativne

izjave usmerene prema gojaznim ljudima. Iz ovoga su autori zaključili da je moguće da su predrasude prema Afroamerikancima samo prikrivenije od predrasuda prema gojaznim ljudima. U tom zaključku se pozivaju na pretpostavke Festingera i saradnika (Festinger et al., 1950) da, što su norme važnije, to je veći njihov pritisak ka dopadanju. Iz rezultata pomenutog eksperimenta je vidljivo da je socijalni pritisak ka dopadanju značajno veći kada su u pitanju stavovi prema crncima nego prema gojaznim ljudima. Krandal i Biernat (Crandall & Biernat, 1990) takođe navode da se predrasude prema gojaznim ljudima lakše istražuju od ostalih predrasuda zato što je manji pritisak društva ka davanju socijalno poželjnih odgovora ka ispoljavanju pozitivnih stavova ka ovoj grupi ljudi. Autori čak navode da ova vrsta predrasuda može da posluži za razumevanje mehanizma predrasuda generalno, upravo zbog manjeg pristiska ka davanju socijalno poželjnih odgovora. Morison i O'Konor (Morrison & O'Connor, 1990) su razvili skalu za merenje predrasuda prema gojaznim ljudima, pri čemu su ispitanicima davali i skalu za merenje tendencije ka davanju socijalno poželjnih odgovora (Marlow Crowne Social Desirability Scale, M-C SDS; Reynolds, 1982) i pokazalo se da veza između ove skale i odgovora ispitanika ne postoji. Svi ovi nalazi govore da nema velikih društvenih prepreka za ispoljavanje predrasuda prema gojaznim ljudima, što dokazuje opravdanost bavljenja ovom temom sa ciljem otkrivanja stepena njihove zastupljenosti u domaćoj sredini i formulisanja odgovarajućih mera za njihovo suzbijanje. Socijalna poželjnost određene telesne težine je jedna od preostalih prihvatljivih predrasuda, što jeste problem s obzirom na epidemiju gojaznosti koja se širi kroz savremeni zapadni svet (Puhl & Brownell, 2001). Danas postoje opšteprihvaćeni kriterijumi lepote, a sa njom i odgovarajuće težine (eng: weight bias) koji se nameću ljudima. Sa druge strane, je gojaznost, potpuna suprotnost prihvaćenim kriterijumima lepote, u sve većem porastu. U kolikom je porastu, vidimo iz najnovijih izmena u literaturi za peti razred osnovne škole: zdrava i nezdrava ishrana i gojaznost su obavezne lekcije koje deca uče (Patenković & Šiler, 2018; Randelović, 2018).

Iz svakodnevnog života znamo činjenicu da ljudi sa prekomernom težinom, odnosno, gojazni ljudi bivaju izloženi diskriminacijama u raznim oblastima života, uključujući posao, interpersonalne odnose, obrazovanje i zdravstvenu zaštitu (Brownell et al., 2005; Puhl & Brownell, 2001). Iako neka istraživanja govore o tome da štetni efekti predrasuda po gojazne ljude nisu brojni (Jarvie et al., 1983), većina istraživanja govori upravo suprotno. Na primer, naučnici (Pingitore et al., 1994), su izveli eksperiment u kome su ispitanici gledali snimke intervjuja za posao u kome su bili muškarci ili žene, gojazni ili prosečne težine. Ispitanici su u

mnogo manjoj meri preporučivali gojazne ljude za posao. Osim toga, pokazalo se da, i kada ispitanici izaberu preterano gojazne ljude za neki posao, to su uglavnom muškarci. Druga grupa istraživača (Flint et al., 2016) je potvrdila da gojazni ljudi imaju manje šansi da dobiju posao, kao i to da od gojaznih osoba žene imaju manje šansi od muškaraca. Drugo istraživanje pokazuje da je gojaznost povezana sa početnom platom, potencijalom za vođstvo i verovatnoćom dobijanja posla (O'Brien et al., 2012). Gojazni ljudi su viđeni kao neatraktivni (Harris et al., 1982), neprijatni za posmatranje, odnosno neprijatni u estetskom smislu (Wooley & Wooley, 1979), moralno (Hoverd & Sibley, 2007; Keys, 1955) i emocionalno oštećeni (Keys, 1955), i otuđeni od samih sebe (Maddox et al., 1968). Kada su u pitanju gojazni adolescenti, istraživanja pokazuju da oni imaju lošije odnose sa svojim vršnjacima u poređenju sa adolescentima koji nisu gojazni (Troop-Gordon & Ladd, 2005) i da su često žrtve zlostavljanja (Griffiths & Page, 2008). Lekari ih opisuju kao ljude „slabe volje“ (Monello & Mayer, 1963). U preglednom članku o stavovima medicinskih sestara i medicinskih tehničara prema gojaznim pacijentima (Brown, 2005), pokazalo se da čak i oni imaju negativne stavove prema ovim ljudima, kao i implicitne predrasude koje sa sobom nose potencijalni rizik po ove pacijente (FitzGerald & Hurst, 2017). Predrasude zdravstvenih radnika mogu da donesu potencijalnu opasnost gojaznim pacijentima u situaciji gde, na primer, dolazi pacijent zbog preterane zamorljivosti, a lekari ga klasifikuju kao gojaznu osobu koja se zbog toga zamara, bez ikakvih testiranja, iako možda postoji i drugi razlog. Koliko ovakve situacije jesu realno moguće možemo da vidimo na zabeleženim primerima ponašanja zdravstvenih radnika prema drugim kategorijama ljudi prema kojima imaju predrasude. Na primer, autori ukazuju na to da zdravstveni radnici nekada ne pružaju ni starim ljudima pomoć koja im je potrebna (Berk, 2008). Tačnije, ovo je vidljivo na primeru zdravstvenih radnika koji ne pružaju starijim depresivnim ljudima potrebnu pomoć, niti ih upućuju tamo gde tu pomoć mogu naći, što povećava rizik od pogoršavanja njihovog stanja i prelaženja depresije u demenciju (Berk, 2008). Kada su u pitanju polne razlike, prethodna istraživanja pokazuju da se žene više plaše dobijanja na težini od muškaraca (Crandall, 1994), što i može biti razumljivo kada se uzmu u obzir prethodno napomenuti negativni efekti ovih predrasuda na osobe ženskog pola. Potrebno je takođe govoriti o rizicima po gojazne ljude koji potiču upravo od predrasuda koje drugi ljudi imaju o njima. Rizici po gojazne ljude, koji su direktna posledica diskriminacije i predrasuda, ne moraju biti samo fiziološke i fizičke prirode (po njihovo zdravlje kao posledica prekomerne težine), već i psihičke. Često se diskriminacija povezuje sa depresijom, psihijatrijskim

simptomima, niskim samopouzdanjem kao i negativnom telesnom slikom ljudi sa prekomernom težinom (Friedman et al., 2005). Pomenuto je da su gojazni ljudi žrtve diskriminacije u više aspekata života, između ostalog i kada je u pitanju zaposlenje. Jedna studija je pokazala da su predrasude prema ovim ljudima, povezane i sa početnom platom, potencijalom za vođstvo kao i sa „zapošljivošću“ radnika. Tačnije, pokazalo se da su ove predrasude povezane sa nižim platama, manjom percipiranom sposobnošću za vođstvo i sa percipiranom manjom verovatnoćom da se gojazne osobe vide kao potencijalni zaposleni (O'Brien et al., 2012).

Još jedan interesantan podatak u vezi predrasuda prema gojaznim ljudima je povezan sa instrumentom koji u ovom radu koristimo za operacionalizaciju ovog konstrukta. Naime, Crandall (1994) konstruiše instrument za merenje predrasuda prema gojaznim ljudima sa tri predmeta merenja: NeDopadljivost, Strah od gojaznosti i Snaga volje (uverenje da su gojazne osobe gojazne uglavnom svojom krivicom). Zanimljiv je podatak dobijen prilikom validacije ove skale da su ispitanici ženskog pola imali uglavnom više skorove na dimenziji Strah od gojaznosti, što zapravo znači da se žene više od muškaraca boje da ne postanu gojazne.

Kada je u pitanju uticaj medija na razvoj ovih predrasuda, dovoljan i veoma značajan podatak o njihovom uticaju jeste sama činjenica da se gojazni ljudi veoma retko pojavljuju u serijama i filmovima (Fouts & Vaughan, 2002). Ovi autori su takođe pokazali da je broj uvreda i šala na račun likova sa prekomernom težinom mnogo veći od broja uvreda i šala na račun likova sa prosečnom telesnom težinom. Statistički podaci za 2015/2016. godinu pokazuju da je Srbija druga po redu zemlja u Evropi prema prosečnom vremenu provedenom ispred televizora u toku dana ¹. Prema ovim podacima, ljudi u Srbiji provode prosečno skoro pet i po sati ispred televizora u toku dana (ili 317 minuta). Navedeni podaci ukazuju na to da je televizija široko prisutan agens socijalizacije na našim prostorima, koji može imati važnu ulogu u formiranju stavova pojedinca. Kada govorimo o uticaju socijalnih medija na razvoj i održanje predrasuda prema gojaznim ljudima možemo ponovo da se pozovemo na Rota (1972) i na njegovu podelu predrasuda na tri vrste prema načinu njihovog nastajanja: (1) prva vrsta predrasuda je ona koja proističe iz konformiranja i usvajanja pogrešnog stava sredine u kojoj osoba živi; (2) druga vrsta predrasuda potiče iz tradicionalnih shvatanja; i (3) treća vrsta predrasuda potiče iz same ličnosti pojedinca, iz njegove nesigurnosti i nagomilane agresivnosti. Povezujući pomenutu

¹ Preuzeto sa: <https://www.statista.com/statistics/422719/tv-daily-viewing-time-europe/>

Rotovu klasifikaciju kao i podatke pomenute u prethodnom pasusu o uticaju socijalnih medija na razvoj i opstanak ovih predrasuda, možemo da donesemo zaključak i o njihovom poreklu. Pretpostavljamo da su predrasude prema gojaznim ljudima predrasude prve vrste prema Rotovoj (1972) klasifikaciji, kao i da je njihov koren u konformiranju i usvajanju stava sredine u kojoj ta osoba živi.

Stereotipi

Stereotipi se mogu definisati kao netačne generalizacije (Brigham, 1971). Generalizacije mogu biti netačne u dva smisla. Prvi je *smernost*. Na primer, većina pripadnika neke grupe poseduje osobinu X, dok je istina zapravo da većina ne poseduje osobinu Y. Drugi je *preterana generalizacija*. Recimo da skoro svi pripadnici jedne grupe poseduju osobinu A, dok je to istina samo za većinu pripadnika te grupe (Brigham, 1971).

Kada govorimo o stereotipima možemo se prvo pozvati na Lipmana (Lippmann, 1922), i njegovu studiju javnog mnjenja. On navodi da mi ne reagujemo direktno na događaje u spoljašnjem svetu, već na slike tih događaja u našim glavama. Ta slika, naravno, pretrpi razne promene i simplifikacije, i zajednička je svim članovima jedne kulture (Lippmann, 1922). Kada su u pitanju konkretno stereotipi, kada znamo jednu crtu, dopunićemo je ostalim osobinama na osnovu našeg znanja. Po njemu su stereotipi, pritom, nešto poput odbrane naše pozicije u društvu (Lippmann, 1922).

Hamilton (Hamilton, 1981) govori o stereotipima kao o „iluzionističkim korelacijama“, odnosno pogrešnim korelacijama o kojima ljudi zaključuju, a tiču se pojedinih grupa, sa jedne strane, i njihovih osobina, sa druge strane. Na primer, kada su u pitanju manjine, ako se kod pripadnika manjine uoče neka ponašanja koja nisu tako česta, ljudi će imati tendenciju da precenjuju učestalost tih ponašanja kod tih grupa. To je potencijalno objašnjenje zašto se smatra da se kriminalci češće sreću u manjinskim grupama (Hamilton, 1981). Ovde se postavlja pitanje zašto ima više negativnih nego pozitivnih stereotipa prema manjinskim grupama?. Odgovor na ovo pitanje možemo naći u radu Rotbarta i saradnika (Rothbart et al., 1979; Howard & Rothbart, 1980) koji ukazuju na to da ljudi lakše pamte pozitivna ponašanja kada su ona učinjena od strane članova njihove grupe, a negativna onda kada su učinjena od strane pripadnika drugih grupa.

Na ovom mestu možemo da se zapitamo čemu služe stereotipi. Istraživači i teoretičari navode nekoliko funkcija stereotipa. Jedna od njih jesu manji zahtevi za onog ko percipira

(Bodenhausen et al., 1994; Macrae et al., 1994). U tom slučaju osoba ne mora mnogo da razmišlja, već se oslanja na znanje koje već poseduje. Stereotipi se takođe javljaju u specifičnim okolnostima, kao što su različite socijalne uloge (Eagly, 1995), grupni konflikti (Robinson et al., 1995), ili razlike u moći (Fiske, 1993). Stereotipi takođe mogu da „obogate“ percepciju posmatrača tako što mu omogućavaju da donosi zaključke i van informacije koje su mu trenutno dostupne (Hilton & Von Hippel, 1996). Stereotipi takođe posmatraču mogu pružiti opravdanje za neki zaključak ili ponašanje (Hilton & Von Hippel, 1996).

Postoje brojni stereotipi. Najrasprostranjeniji su polni, etnički, nacionalni, stereotipi prema starijim osobama, i tako dalje. Jedni od najčešćih stereotipa su polni stereotipi. Istraživači pritom smatraju da su oni i teže promenljivi od ostalih stereotipa. U jednom istraživanju (Nelson et al., 1996) ispitanici su bili podeljeni u dve grupe, gde je prvoj rečeno da ne mogu da donose sudove samo na osnovu stereotipa, a drugoj grupi ova instrukcija nije data. Ova grupa kojoj ova instrukcija nije data donosila je sudove koji su bili više u skladu sa polnim stereotipima u poređenju sa prvom grupom. Međutim, obe grupe su i dalje davala stereotipne sudove, barem u nekoj meri (Nelson et al., 1996). Etnički stereotipi su takođe široko rasprostranjeni, kao i jedni od prvih proučavanih stereotipa. Istraživači su, još u drugoj polovini prošlog veka, pokazali kako je bela koža precenjena a crna podcenjena i od strane belaca, ali i od strane Afroamerikanaca (e.g., Asher & Allen, 1969). Studije novijeg datuma potvrđuju da ovi stereotipi još uvek postoje. Jedna grupa autora analizom jezika u medijima dolazi do zaključka da su etničke grupe, različite od nacionalnosti medija, stereotipno prezentovane kao grupe nižeg statusa i niže zarade (Kroon et al., 2021). Stereotipi prema starijim osobama su, takođe, rašireni u modernom društvu (e.g., Fernández-Ballesteros et al., 2020; Spaccatini et al., 2022). U studiji sprovedenoj tokom pandemije COVID-19 (Spaccatini et al., 2022) autori pokazuju kako mladi ljudi krive starije osobe za pandemiju više nego druge mlade ljude, što ukazuje na postojanje stereotipa prema starijim osobama. Jedan od raširenih stereotipa prema starijim osobama jeste da se one ocenjenjuju više kao prijateljski nastrojene nego kao kompetentne osobe (Fernández-Ballesteros et al., 2020).

U ovom odeljku smo dali definiciju stereotipa, naveli njihovu funkciju, kao i istraživanja u vezi nekih od najraširenijih stereotipa u našem društvu. U našem istraživanju interesuju nas isključivo stereotipi prema gojaznim osobama, te ćemo se u narednom odeljku posvetiti opisivanju ove vrste stereotipa.

Stereotipi prema gojaznim osobama

U Rotovoj knjizi „Osnovi socijalne psihologije“ (1972) možemo naći dva određenja stereotipa. Prvo ih izjednačava sa predrasudama ili u njima vidi izvor predrasuda, dok je drugo određenje bliže Ašovom viđenju (Asch, 1952, prema Rot, 1972) prema kome su stereotipi zaključci donešeni na osnovu iskustva sa određenim grupama ljudi. Tako je Aš (1952, prema Fishman, 1956) izražavao svoju sumnju u shvatanje stereotipa kao „netačnih sudova“, pa čak iznosi i shvatanje da mi zapravo u ljudima opažamo upravo one karakteristike koje im pripadaju.

U ovom radu ćemo se voditi prvim navedenim određenjem stereotipa, odnosno, stereotipe ćemo posmatrati kao konstrukt koji je u vezi sa predrasudama, kako bi ispitali izraženost predrasuda prema gojaznim ljudima sa osobinama koje im posmatrači uglavnom pripisuju. U nastavku ćemo navestu rezultate nekih prethodnih istraživanja koji pokazuju da posmatrači gojaznim ljudima pripisuju uglavnom negativne osobine. Stereotipi koji su predmet interesovanja našeg rada jesu stereotipi prema gojaznim ljudima. Ranija istraživanja su pokazala da postoji razlika u osobinama koje ljudi pripisuju gojaznim ljudima i ljudima prosečne težine. Haris i saradnici (Harris et al., 1982) nalaze da studenti univerziteta u Australiji gojaznim ljudima daju manje ocene nego ljudima prosečne težine na narednim karakteristikama: *aktivnost, sklonost ka sportu, atraktivnost, marljivost, inteligencija, popularnost i društvenost*. Grinlaf i saradnici (Greenleaf et al., 2004) su ispitali koje osobine ljudi pripisuju siluetama osoba različite težine i našli da ispitanici gojaznim siluetama pripisuju osobine: *lenjost, usporenost, nedruželjubivost i nezanimljivost*, dok ljudima srednje građe pripisuju mnogo pozitivnije osobine, kao što su: *fizička kondicija, motivisanost, inteligenciju, zanimljivost i druželjubivost*. Pritom su mnogo pozitivnije osobine pripisivane muškarcima, i u situaciji gojaznih, i u situaciji posmatranja silueta prosečne težine. Brohu i Morrison (Brochu & Morrison, 2007) su ispitanicima davali da posmatraju slike preterano gojaznih ljudi i ljudi prosečne težine i tražili od njih da ih ocene na nizu pozitivnih i na nizu negativnih osobina. Pozitivne osobine su uključivale: *atraktivnost, druželjubivost, orjentisanost ka cilju, sreću, marljivost i inteligenciju*; a negativne: *neaktivnost, lenjost, neurednost, nedisciplinovanost, nedostatak zdravlja (nezdrava osoba) i nedostak popularnosti (nepopularna osoba)*. Pokazalo se da ispitanici u većoj meri pripisuju pozitivne osobine ljudima prosečne težine, nego gojaznim ljudima, dok negativne osobine u većoj meri pripisuju gojaznim ljudima nego ljudima

prosečne težine. Ovi autori su takođe sve negativne osobine spojili u jednu meru, kao i sve pozitivne, i merili vreme potrebno ispitaniku za pripisivanje negativnih, odnosno pozitivnih osobina ljudima sa slika (merili su kompjuterskim putem vreme reakcije ispitanika). Pokazalo se da ispitanici brže pripisuju pozitivne osobine ljudima prosečne težine, a sa druge strane, brže pripisuju negativne osobine ljudima prekomerne težine. Autori nisu prikazali rezultate pojedinačnih osobina. Na kraju, u istraživanju na uzorku iz Srbije je pokazano da ispitanici stimulus-osobama koje pate od gojaznosti u manjoj meri pripisuju posedovanje *pozitivne socijalne slike i percipiranu upornost*, a u većoj meri *percipiran nedostak nege o sebi i antipatičnost* (Jovančević & Jović, 2021).

Faktori koji ostvaruju efekat na stereotipe i predrasude

Kada govorimo o faktorima koji ostvaruju efekat na stereotipe i predrasude, treba pre svega poći od evolucionističke psihologije, to jest, od studija koje govore o evolutivnom značaju ovih konstrukata. Jedna od takvih studija (Schaller et al., 2003) analizira dve linije naučnog razmatranja stereotipa i predrasuda: (1) da su one nastale radi zaštite od fizičkih povreda, i (2) da su nastale radi zaštite od bolesti. Ova studija pokazuje da se predrasude mogu javiti u situacijama koje mogu zaista predstavljati rizik po fizičku dobrobit inividua (na primer, mrak koji se može povezati sa senzitivnošću na opasnost). Kada su u pitanju predrasude koje nastaju iz straha od zaraze, ovde se individualne razlike pojavljuju zavisno od realne ili uverene osetljivosti same osobe na određene tipove zaraza (Schaller et al., 2003).

Brojne individualne razlike su se pokazale važnim faktorima i/ili prediktorima stereotipa i predrasuda.

Na primer, istraživanja pokazuju da su osobe koje se osećaju hronično ranjivima na interpersonalnu opasnost, takođe i sklonije predrasudama (Altemeyer, 1988). Varijable koje doprinose aktivaciji stereotipa mogu biti i kontekstualne varijable, poput percepcije potencijalnog konflikta sa nekom grupom (Rothgerber, 1997), ili poput konflikta koji može dovesti do fizičkih povreda (Mullen et al., 1992). Dakle, vidimo da su neke od varijabli, važnih za predikciju stereotipa i predrasuda, zapravo varijable koje se tiču percepcije lične ranjivosti.

Istraživanja dalje govore o tome da postoje individualne razlike u pogledu javljanja stereotipa (Spence & Helmreich, 1972; Nelson et al., 1996). Na primer, u jednoj studiji autori nalaze, da kada su u pitanju karijerne aspiracije, muškarci polaze od svojih uverenja o polnim ulogama muškaraca i žena, odnosno od svoje ideje kako bi trebalo da izgleda jedna adekvatna

uloga muškarca i žene u modernom društvu (Spence & Helmreich, 1972). Druga studija potvrđuje ovakve nalaze (Nelson et al., 1996), gde autori otkrivaju korelaciju između konzervativnih stavova i pripisivanja određenih uloga muškarcima i ženama. Konzervativniji ispitanici su žene „videli“ više u negovateljskim studijama, a muškarce u studijama inženjerstva. Ovde vidimo da su lična uverenja o ulogama u društvu, stečena upravo tokom odrastanja u jednom društvu, važna za pojavu konkretnih stereotipa. Ovu pojavu možemo objasniti i drugačije. Naime, kroz odrastanje u određenom društvu formiramo različita uverenja koja onda dalje oblikuju naša očekivanja i ponašanja.

Još jedan prediktor stereotipa jeste „kognitivni tvrdičluk“ (eng. cognitive miser; Blanchar & Sparkman, 2020). Naime, prethodna istraživanja pokazuju kako ovakav način mišljenja predviđa etničke/rasne stereotipe, nezavisno od kognitivnih sposobnosti i epistemičke motivacije (Blanchar & Sparkman, 2020). Ovaj nalaz nam govori da osobe koje zapravo ne žele da se trude pri prijemu novih informacija, u smislu njihove obrade, jesu i one osobe koje češće imaju stereotipe i predrasude.

Jedno istraživanje ukazuje na važnost fakultetskog obrazovanja (Quinton, 2019). Naime, pohađanje univerziteta i koledža može smanjiti predrasude prema ljudima drugih nacionalnosti kroz „bustovanje“ univerzitetskog identiteta (Quinton, 2019).

Studija koja se bavila ispitivanjem stereotipa na radnom mestu, na uzorku medicinskih sestara, pokazuje kako su starije medicinske sestre percipirane kao kompetentnije, manje fizički sposobne i manje adaptivne, dok su se mlađe medicinske sestre percipirale kao manje pouzdane i manje tople (Kleissner & Jahn, 2020). Rezultati ove studije pokazuju da su godine, kvalitet kontakta, broj sopstvenih starijih kolega, percepcija starenja i percepcija starijih ljudi generalno bili važni prediktori ovih stereotipa (Kleissner & Jahn, 2020).

Kao što vidimo iz gore navedenih nalaza, faktori koji utiču, i prediktori koji predviđaju stereotipe i predrasude su brojni, a donekle i specifični za različite tipove stereotipa i predrasuda. Tako su za stereotipe prema starijim osobama bitne i godine samog posmatrača (Kleissner & Jahn, 2020). Nas u ovom radu zanimaju konkretno faktori koji doprinose i prediktori koji predviđaju stereotipe prema gojaznim osobama.

Faktori koji ostvaruju efekat na stereotipe i predrasude prema gojaznim osobama

Pol gojaznih osoba

Polni stereotipi generalno su predmet brojnih istraživanja. Tako, na primer, jedna grupa autora ukazuje na to da su toplina i ekspersija emocija nešto što je karakteristično za žene, dok su kompetentnost i racionalnost nešto što je karakteristika muškaraca (Broverman et al., 1972; Rosenkrantz et al., 1968). Dalje, neka istraživanja pokazuju da ispitanici prilikom opisa muškaraca i žena ističu kako su muškarci dobri u apstraktnom mišljenju i u rešavanju problema, dok sposobnosti žena leže u umetnosti i verbalnom izražavanju (Cejka & Eagly, 1999). Kada se govori o opisima muškaraca i žena, tu postoje razlike kod ispitanika čak i u pogledu opisa tipičnog fizičkog izgleda pripadnika oba pola. Tako se žene opisuju kao fine, lepe, nežnog glasa i graciozne, dok se muškarci opisuju kao atletski nastrojeni, hrabri, sa izraženim ramenima i fizički jaki (Cejka & Eagly, 1999). Polni stereotipi postoje i u sferi izražavanja i doživljavanja emocija. Jedna grupa istraživača ukazuje na to da se za žene vezuje sposobnost doživljavanja šireg raspona emocija sa izuzetkom dve emocije – ljutnje i ponosa – koje se smatraju karakterističnijima za muški pol (Plant et al., 2000).

Većina prethodnih istraživanja je uključivala pol gojaznih osoba samo kao demografsku varijablu (Perez-Lopez et al., 2001; Sabin et al., 2012), dok je mali broj studija ispitivao ulogu pola gojaznih osoba na percepciju onih koji ih procenjuju (Greenleaf et al., 2004; Harris et al., 1982; Brochu & Morrison, 2007). Neke od ovih studija su pokazale da pol gojaznih osoba može da bude važan faktor u pogledu procene istih od strane procenjivača (Greenleaf et al., 2004), dok ovaj efekat nije nađen u nekim drugim studijama (Harris et al., 1982; Brochu & Morrison, 2007). Studija koja je ispitivala efekat stigmatizacije gojaznih na osobe koje pate od gojaznosti, pokazala je da žene izveštavaju o višim nivoima stigmatizacije u većoj meri nego što to čine muškarci (Sattler et al., 2018). Na kraju, jedna studija, sprovedena na srpskom uzorku, pokazuje da ispitanici gojaznim ženama u manjoj meri pripisuju pozitivne osobine, a negativne u većoj meri (Jovančević & Jović, 2021). Preciznije, ispitanici su gojaznim stimulus osobama pripisivali niže skorove na *pozitivnoj socijalnoj slici i percipiranoj upornosti* a više skorove na *percipiranom nedostatku nege sebe* i na *antipatiji* (Jovančević & Jović, 2021).

Kada su u pitanju predrasude prema gojaznim osobama, istraživanja pokazuju da postoje razlike u ovim predrasudama zavisno od pola gojaznih osoba, čak i na uzorku dece od pet godina (Penny & Haddock, 2007). Naime, ispitanici pokazuju značajno manje dopadljivost gojaznih ženskih stimulus osoba u odnosu na gojazne stimulus osobe muškog pola (Penny & Haddock, 2007). Ono što je interesantno jeste takozvani “efekat blizine” koji se odnosi na to da osoba koja inače ne pripada stigmatiziranoj grupi, kada se nađe u blizini osobe koja toj grupi pripada, takođe postaje žrtva stigmatizacije (Hebl & Mannix, 2003).

Iz navedenog vidimo, pre svega, da postoji mali broj radova koji ispituje na koji način pol gojaznih osoba utiče na stereotipe i predrasude ka toj grupi ljudi. Zato će jedan od ciljeva našeg istraživanja biti ispitivanje efekta pola stimulus osoba na percepciju gojaznih osoba.

Stereotipi i predrasude prema gojaznima i socijalni status

Stereotipi uključuju različite oblike diskriminativne percepcije. Jedan od takvih oblika je i percepcija u kojoj se pripadnici raznih stigmatiziranih grupa opazaju kao ljudi nižeg socijalnog statusa. Tako, recimo, prethodni radovi ukazuju na to da se stariji ljudi percipiraju kao osobe nižeg socijalnog statusa od ljudi srednjih godina (Magee & Galinsky, 2008, prema Robertson & Weiss, 2017). Ova pravilnost ne važi u onim sredinama gde se starije osobe nalaze na višim pozicijama u društvu (Robertson & Weiss, 2017). Percepcija određene grupe ljudi kao grupe koja pripada nižem socijalnom statusu može da se poveže i sa polnim stereotipima (Swan & Wyer, 1997). Kada su žene bile jedine osobe u prostoriji, njihova svest o sopstvenom polu ih je navela da sebe vide kao osobe nižeg socijalnog statusa u odnosu na muškarce. Sa druge strane, muškarci su, u istoj situaciji, razmišljali su o sebi kao o osobama višeg socijalnog statusa. Muškarci se, takođe, percipiraju kao osobe od većeg uticaja u odnosu na žene (Eagly & Wood, 1982). Neka prethodna istraživanja pokazuju da pol može da služi kao „znak“ socijalnog statusa (Conway et al., 1996; Conway & Vartanian, 2000; Conway et al., 2003) i to u tom smislu da se žene opazaju kao osobe nižeg socijalnog statusa.

Nas zanima, pre svega, veza između navedenog socijalnog statusa i stereotipa ga gojaznim osobama.

Jedno takvo istraživanje pokazuje da se gojazne osobe percipiraju kao osobe nižeg socijalnog statusa u odnosu na negojazne (Vartanian & Silverstein, 2013). U drugoj studiji istog istraživanja gojazni ispitanici predstavljeni kao da su visokog socijalnog statusa ocenjeni

su kao kao manje lenji i kompetentniji od gojaznih ispitanika nižeg socijalnog statusa. Informacije o socijalnom statusu nisu uticale na percepciju topline i aljkavosti (Vartanian & Silverstein, 2013).

Prethodna istraživanja takođe ukazuju da postoji negativna korelacija između socioekonomskog statusa i gojaznosti (McLaren, 2007), kao i da ispitanici ovu vezu mogu potencijalno objasniti time što veruju da su gojazni ljudi lenji i nekompetentni (Vartanian, & Silverstein, 2013).

Ima istraživanja koja ukazuju na to da gojazne osobe ređe pohađaju fakultet (Canning & Mayer, 1966) a razlog tome može da bude činjenica da su njihovi roditelji manje spremni da ulože u njihovo obrazovanje (Crandall, 1991). Gojazne osobe, shodno tome, generalno imaju niži socioekonomski status (Sobal & Stunkard, 1989).

Na osnovu svega navedenog, kao i zbog nedovoljnog broja istraživanja koja se bave ovom temom, opredelili smo se da jedan ciljeva našeg istraživanja bude ispitivanje uloge socijalnog statusa gojaznih osoba u stereotipima i predrasudama usmerenim ka ovoj grupi ljudi.

Drugi prediktori stereotipa ka gojaznim osobama

Brojna istraživanja su ispitivala koji su to prediktori stereotipa ka gojaznim osobama. Neka od njih su rađena na ispitanicima mlađeg uzrasta, odnosno na deci i njihovim roditeljima (e.g., Davison, & Birch, 2004), dok su druga sprovedena na odraslim ispitanicima (e.g., Vartanian, 2010).

Kada su u pitanju istraživanja na deci i roditeljima, u jednom od njih je nađeno da su stereotipi prema gojaznim ljudima izraženiji kod očeva koji su obrazovaniji i imaju više prihode (Davison, & Birch, 2004). Ovi stereotipi su takođe bili izraženiji i kod majki i kod očeva koji su više investirani u svoj izgled, ali i kod devojčica koje imaju češću interakciju sa takvim roditeljima i vršnjacima, i koje imaju maladaptivne stavove po pitanju ishrane (Davison, & Birch, 2004). Na uzorku dece od 10 godina autori jedne druge studije pokazuju da je za stereotipe prema gojaznim osobama bitnija sopstvena percepcija telesne šeme od stvarne gojaznosti deteta (Hansson, & Rasmussen, 2010). Naime, kada su u pitanju gojazne devojčice, odnosno stereotipi ka njima, pokazalo se da su oni izraženiji kod dečaka, kao i da što je niže samopouzdanje u pogledu svog tela, to su izraženiji stereotipi ka gojaznima. Kada su u pitanju stereotipi ka gojaznim dečacima, takođe je nađena obrnuta veza između samopouzdanja u pogledu telesnog izgleda i stereotipa, ali ne i razlike među polovima. Naime,

i dečaci i devojčice pokazuju stereotipe izražene u istoj meri ka gojaznim dečacima (Hansson, & Rasmussen, 2010). Još jedno istraživanje pokazuje da deca koja su odrasla u Zapadnoj civilizaciji idealizuju mršavost i da negativno posmatraju gojaznost. Eksplicitni stereotipi opadaju tokom godina ali implicitni ostaju (Solbes & Enesco, 2010). „Mršavi“ ideal se zapravo stvara veoma rano, tako neka istraživanja ukazuju da devojčice sa već tri godine internalizuju ovaj ideal (Harriger, Calogero, Witherington, & Smith, 2010).

Studija sprovedena na uzorku osoba uključenih u program za regulisanje telesne težine (Schmalz, 2010) pokazuje da je telesno samopouzdanje, a ne indeks telesne mase (eng.: BMI) faktor koji predstavlja medijator između svesti o stigmama povezanim sa telesnom težinom i percipirane kompetentnosti za fizičku aktivnost.

Studija na studentima sporta i fizičke aktivnosti (Langdon et al., 2016) pokazuje da ovi studenti imaju internalizovan ideal atletskog tela, što onda predviđa negativne stavove prema gojaznim osobama (u pogledu straha od gojaznosti i uverenja da su gojazne osobe odgovorne za to što su gojazne /eng. weight control blame/), kao i procenjenu atraktivnost, odnosno privlačnost ovih osoba.

Prethodni radovi dosledno ukazuju na povezanost između slike tela (eng. *body image*) i stavova prema gojaznim osobama (Lewis et al., 1997; O'Brien et al., 2007). Stigmatizacija težine ostvaruje pozitivnu korelaciju sa nezadovoljstvom svojim telom (Vartanian & Novak, 2011). Jedno istraživanje pokazuje da kod žena koje vode računa o svojoj kilaži (eng. high body surveillance) stereotipi ka gojaznim ljudima predviđaju više skorove zadovoljstva svojim telom (Kim, & Jarry, 2014). Autori smatraju da je razlog tome to što one prave jasnu razliku između sebe i grupacije ljudi ka kojoj imaju izražene stereotipe (Kim & Jarry, 2014).

Neke studije se bave i traženjem načina da se ovi stereotipi umanje. Tako, na primer, jedna takva studija (Aberson & Haag, 2007) predlaže model koji ukazuje na to da učestaliji kontakt sa gojaznim osobama ostvaruje efekat na zauzimanje tuđe perspektive, kao jednog od aspekta empatije, što zauzvrat smanjuje anksioznost. Na kraju, tako smanjena anksioznost smanjuje i stereotipe ka gojaznim osobama. Ovaj model se pokazao kao dobar u pomenutoj studiji (Aberson & Haag, 2007).

Na osnovu navedenih nalaza, odlučili smo da se u našim istraživanjima pozabavimo i ispitivanjem uloge indeksa telesne mase i zadovoljstva telom (telesnim samopouzdanjem) ispitanika u ispoljavanju stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama.

Estetske reakcije na ljude

Brojna istraživanja ispituju kako ljudi percipiraju tela drugih osoba (Calvo-Merino et al., 2010). Pritom treba istaći da je telo jako snažan stimulus koji može izazvati senzorne (Keysers et al., 2004), motorne (Di Pellegrino et al., 1992), kao i afektivne (Wicker et al., 2003) reakcije kod posmatrača. Percepcija tela drugih ljudi se istražuje i iz ugla psihologije estetike. Naime, pojedini istraživači smatraju da se prilikom posmatranja tela drugih ljudi aktiviraju isti delovi mozga koji se aktiviraju prilikom percepcije plesa (Calvo-Merino et al., 2010). Kako se u ovom radu bavimo percepcijom lica, i u ovom odeljku ćemo se usmeriti na to kako se percipiraju lepa lica, odnosno kakve su estetske reakcije ljudi na ljudska lica.

Kada se govori o percepciji ljudi i estetskim reakcijama na druge ljude, govori se zapravo, uglavom, o percepciji „lepog“ (Calvo-Merino et al., 2010). Odnosno, istraživači pokušavaju da daju odgovor na pitanje šta je to što čini da drugi ljudi izgledaju lepo, kao i kakve su estetske reakcije na ljude koji su viđeni kao lepi.

Pre svega, probaćemo da odgovorimo na prvo pitanje: šta je to što ljude čini lepima za posmatrača. Tako, na primer, jedna studija ukazuje da je lepo žensko lice ono koje ima biološke attribute koji sugerišu plodnost (Johnston & Franklin, 1993). Neke od tih karakteristika su punije usne (što sugeriše veću količinu estrogena), i manja donja vilica od prosečne (odnosno manja količina androgenih karakteristika; Johnston & Franklin, 1993). Jedna od pretpostavki lepote jeste i simetrija. Međutim, istraživanja pokazuju da potpuno simetrična lica, takođe nisu atraktivna (Swaddle & Cuthill, 1995). Istraživači smatraju da je to moguće zbog toga što potpuno simetrična lica deluju kao da imaju potpuno odsustvo emocija i/ili deluju neprirodno, jer je određena količina simetrije prirodna (Swaddle & Cuthill, 1995). Dakle, privlačna su simetrična lica, ali ne i ona potpuno simetrična. Istraživanja koja smo navodili su nešto starijeg datuma, međutim, i novija istraživanja potvrđuju ove nalaze. U jednoj studiji (Zaidel & Cohen, 2005) su autori ispitanicima prikazivali slike modela koji su prethodno ocenjeni kao lepi u tri varijante: originalna, simetrija u skladu sa desnom stranom lica i simetrija u skladu sa levom stranom lica. Rezultati pokazuju da ljudi pronalaze funkcionalnu asimetriju u originalnim licima i da njih ocenjuju kao najlepša (Zaidel & Cohen, 2005). U nekim studijama je pronađeno da je najprivlačnije lice ono koje je prosek za neku populaciju (Johnston, 2000). Tako su pojedini istraživači (Langlois & Roggman, 1990) spajali prosečna lica iz jedne populacije u jedno lice i tako dobili lice najprivlačnije ispitanicima. Prethodne nalaze o privlačnosti možemo

i da rezimiramo, i da istaknemo tri glavna kriterijuma privlačnosti lica: prosečnost, simetrija (donekle), i seksualni dimorfizam (Rhodes, 2006). Prosečnost kao kriterijum privlačnosti važi i za ženska, ali i za muška lica, i to je dosledno potvrđeno u brojnim studijama. Lice koje je prosek neke populacije će biti ocenjeno kao privlačnije nego lice koje se znatno razlikuje (e.g., Light et al. 1981). Simetrija, kao što smo videli, jeste važan kriterijum, ali samo donekle. Međutim, moguće je da je ovde nastala razlika usled načina na koji su simetrična lica pravljena – refleksijom jedne hemisfere, što rezultira u suviše uskim ili širokim atributima lica (Rhodes, 2006). Onda kada su istraživači napravili potpuno simetrična lica tako što su spajali normalnu sliku i onu koja se vidi u ogledalu, rezultati su pokazali da su ova, potpuno simetrična lica, ipak privlačnija od manje simetričnih, tačnije od originala (e.g., Perrett et al. 1999). Simetrija je inače jedan od znakova kvalitetnog partnera (e.g., Thornhill & Gangestad 1999) jer simetične jedinke bilo koje vrste jesu i zdravije. Na kraju, kada je u pitanju seksualna dimorfija, ovde se misli na odlike koje su isključivo ukazuju na ženstvenost ili muževnost. Kada se povećavaju odlike ženstvenosti, povećava se i dopadljivost lica (to su, na primer, mala brada i istaknute jagodice (Rhodes, 2006). Kada je u pitanju privlačnost muških lica, ovde rezultati prethodnih radova nisu tako jednoznačni. Naime, zaista postoji korelacija između atraktivnosti i istaknutih muževnih karakteristika, kao što su, na primer, brada i gustina obrva (Keating, 1985). Međutim, ova korelacija je manja nego za ženske stimulse. Treba još pomenuti i to da od menstrualnog ciklusa žena zavisi koliko će im se dopadati muževne karakteristike: one su dopadljivije u plodnom delu menstrualnog ciklusa (Rhodes, 2006).

Na ovom mestu treba istaknuti i nalaze koji direktno govore u prilog tome da lepota nije samo u oku posmatrača (Samuels & Ewy, 1985). Naime, autori ove studije pokazuju da bebe starosti od dva do tri meseca duže gledaju u lica koja su odrasli ljudi ocenili kao atraktivnija, što može da sugeriše prirodnu tendenciju ka atraktivnijim ljudima (Samuels & Ewy, 1985). Pritom, postoje kroskulturalne razlike u tome šta se ocenjuje kao lepo (e.g., Jones & Hill, 1993), tako da možemo smatrati da postoje kulturno urođeni kriterijumi lepote.

Sa percipiranom lepotom su povezane i neke osobine koje se procenjeno-lepim ljudima pripisuju. Tako, na primer, u jednoj studiji autori pokazuju kako su atraktivniji ljudi provocirali očekivanja od ispitanika da će bolje sarađivati sa njima, a ovo je posebno važno za ženske stimulse (Andreoni & Petrie, 2008). Lepim ljudima se pripisuju osobine poput socijalne i intelektualne kompetencije, dominantnost, kao i veća saradljivost (Andreoni & Petrie, 2008). Stereotip da je *lepo i dobro* je dokazan u brojnim studijama (e.g., Eagly et al., 1991; Griffin &

Langlois 2006). Neke studije takođe ukazuju na *ružno je loše* stereotip (Griffin & Langlois 2006). Naime, ova studija pokazuje da su ljudi koji su procenjeni kao neatraktivni, takođe procenjeni i kao osobe koje su manje altruistične, saradljive i inteligentne (Griffin & Langlois 2006).

Kada su u pitanju emocionalne reakcije, sa lepotom je, na primer, povezana emocija divljenja (Keltner & Haidt, 2003). Takođe, neuralni odgovori na lepa lica uključuju veću aktivaciju u delu mozga zaduženog za nagradu (Hahn & Perrett, 2014). Dakle, osećamo više pozitivnih emocija kada gledamo lepe osobe.

Kao što vidimo iz gore pomenutih istraživanja, postoje kriterijumi lepote koji su zajednički za pripadnike iste kulture. Na osnovu ovih kriterijuma ljudi ne procenjuju pritom samo lepotu, već osobama pripisuju i niz osobina, na osnovu internalizovanih pretpostavki o stereotipima lepote. Kada su u pitanju konkretno estetske reakcije, vidimo da prethodna istraživanja ukazuju dosledno na veću dopadljivost lepih lica u odnosu na lica koja nisu ocenjena kao lepa.

Estetske reakcije na gojazne osobe

U našem radu ispitivaćemo reakcije na gojazna i negojazna lica, pa ćemo zato navesti neka istraživanja koja se bave ovom temom.

Kada je u pitanju odnos posmatrača prema gojaznim osobama bitno je spomenuti i to koliko se gojazni ljudi mogu dopasti posmatračima.

Istraživanja dosledno pokazuju da se gojazne osobe manje dopadaju posmatračima od osoba koje imaju prosečnu telesnu težinu (Latner & Stunkard, 2003; Ruble & Dweck, 1995; Tillman et al., 2007). Istraživanje sprovedeno na uzorku dece petog i šestog razreda pokazuje kako su deca svoje gojazne vršnjake ocenila kao manje dopadljive u odnosu na svoje vršnjake prosečne težine (Latner & Stunkard, 2003). U jednoj drugoj studiji, takođe sa decom, od ispitanika se tražilo da ocene ko je „zao“ a ko „dobar“ lik u priči. Ono što su autori otkrili jeste da kada deca kažu da je neko „dobar“, ona mnogo više uzimaju u obzir svoja osećanja prema tom liku, odnosno dopadljivost tog lika, od samih karakteristika lika (Ruble & Dweck, 1995). Upravo pomenuto istraživanje pokazuje da deca mnogo češće pripisuju termin „zao“ gojaznim likovima (Ruble & Dweck, 1995). Još jedno istraživanje potvrđuje ove rezultate (Tillman et al., 2007). Termin „dobar“ se češće pripisuje vršnjacima prosečne težine. I druga istraživanja pokazuju da vršnjaci gojazne osobe ocenjuju kao nedopadljive (Goodman et al., 1963).

Percepcija gojaznosti uključuje i estetsku dimenziju (Agne et al., 2012), i to u negativnom smislu, odnosno gojazni se posmatraju kao estetski nedopadljivi.

Dopadljivost gojaznih osoba procenjavano je i u istraživanjima koja se bave partnerskim odnosima, pa tako neka istraživanja ukazuju na to da se gojazne osobe posmatraju kao da su otuđene od svoje seksualnosti (Millman, 1980, prema Crandall, 1994), i da manje zaslužuju atraktivnog partnera (Pearce et al., 2002)

Spomenuli smo ranije da se gojazne žene ocenjuju generalno negativnije u odnosu na gojazne muškarce (Greenleaf et al., 2004; Jovančević & Jović, 2021), pa možemo pretpostaviti da će ovo važiti i za dopadljivost gojaznih osoba.

Na kraju, istraživanja pokazuju da gojazne osobe čak i same sebe vide u negativnom svetlu (Carr & Friedman, 2005; Thomas et al., 2010). To što može da nam ukazuje da bi indeks telesne mase i telesno samopouzdanje mogli biti značajni prediktori dopadanja gojaznih osoba.

U našem istraživanju želimo da ispitamo: koliko će se gojazne stimulus osobe dopasti ispitanicima; da li će biti nekih razlika u pogledu toga da li im se više dopadaju muški ili ženski gojazni stimulusi; i da li će biti razlika u odnosu na procene dopadljivosti osoba prosečne težine.

Odnos između stereotipa i predrasuda

Potrebno je pojasniti vezu između stereotipa i predrasuda. Važno je pomenuti da postoje različita tumačenja u pogledu prirode ove veze. Na primer, Braun (Brown, 2010) ističe da individue koje imaju visoke i niske predrasude prema određenim grupama reaguju drugačije u odnosu sa njima. Individue sa različitim nivoom predrasuda razlikuju se i u pogledu brzine kojom prepoznaju pozitivne i negativne reči koje pripadaju stigmatiziranim grupama (Wittenbrink et al., 1997). Neki autori (Brown, 2010; Devine, 1989) ističu da negativne predrasude mogu da vode do porasta ponašanja vođenog predrasudama.

Na kraju, važno je istaći shvatanja stereotipa kao kognitivnih prethodnika predrasuda (Brown, 2010; Devine, 1989). U našem radu vodićemo se takvim određenjem predrasuda. Važno je pomenuti da je u jednom istraživanju na uzorku iz Srbije potvrđena ova veza između stereotipa i predrasuda (Jovančević & Jović, 2021). Tačnije, rezultati potvrđuju tvrdnju da se stereotipi mogu smatrati kognitivnim prethodnicima predrasuda. Stereotipi prema gojaznim osobama su se pokazali kao značajni prediktori predrasuda prema gojaznim osobama, ali veza

između ovih konstrukata nije bila ista za muške i ženske gojazne stimulus osobe. Veza između stereotipa i predrasuda je bila jača kod ženskih stimulus osoba koje pate od gojaznosti. Rezultati pomenutog istraživanja (Jovančević & Jović, 2021) pokazuju da pozitivna socijalna slika predviđa tri komponente predrasuda prema gojaznima kod ženskih stimulusa: (1) *snaga volje* sa negativnom korelacijom, (2) *strah od gojaznosti* sa pozitivnom korelacijom i (3) *nedopadanje* sa negativnom korelacijom).

Na osnovu nalaza prethodnih istraživanja, u našem radu bavićemo se, između ostalog, odnosom između stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama, i pokušati da proverimo pretpostavku da su stereotipi kognitivni prethodnici predrasuda prema gojaznima.

Praćenje pokreta očiju

Možemo da postavimo pitanje zašto su pokreti očiju uošte bitni. Postoje barem tri razloga zašto je kontrola pogleda važna. Pre svega, pogled koji je aktivan omogućava da informacije visokog kvaliteta budu dostupne onda kada su potrebne (Ballard et al., 1997). Drugo, pažnja igra centralnu ulogu u vizuelnom i kognitivnom procesovanju, a ona se može proučavati upravo putem ispitivanja pokreta očiju (Henderson, 2003). Treće, pokreti oka pružaju nenametljiv, osetljiv indeks ponašanja u realnom vremenu tekućih vizuelnih i kognitivnih obrada (Henderson, 2003).

Istraživanja sa praćenjem pokreta očiju datiraju još iz polovine XX veka. Rigs i saradnici (1953, prema Ognjenović 1992) otkrivaju da kada se slika fiksira na mrežnjaču ona se ubrzo gubi, što znači da su pokreti očiju neophodni za prikupljanje informacija. Ove nalaze potvrđuje i Pričard (1960, prema Ognjenović 1992), koji pokazuje da se figure i njihovi delovi gube, vraćaju, i ponovo gube, po nekoj posebnoj zakonitosti. Naime, jednostavnije figure su vidljive do 10% vremena, dok su složenije figure vidljive do 80% vremena. Jarbus (1965, prema Ognjenović 1992) pokazuje da se intenzivno svetla tačka koja uz normalno pokretanje oka može beskonačno dugo da se gleda, pri stabilizovanju slike gubi se u roku od 1 do 3 sekunde. Zajednički zaključak ovih istraživača jeste da su pokreti oka nužni za vizuelno opažanje.

Možemo razlikovati tri vrste pokreta oka pri opažanju (prema Ognjenović, 1992):

1. Sakade;
2. Mikrosakade; i
3. Klizanje oka.

Sakade su svesni, odnosno, voljni pokreti oka, koji traju od 20 do 40 milisekundi. Posle svake sakade sledi fiksacija oka. Informacije o posmatranoj sceni se prikupljaju za vreme fikсации, dok se u toku sakada se ne prikupljaju nikakve informacije. Smatra se da je svrha ovih pokreta stavljanje fovee na objekat koji se onda detaljnije analizira (Rayner, 1998).

Oko samo prividno miruje dok analizira tzv. markantnu tačku. U ovom periodu se odigravaju mikrosakade, koje su zapravo pokreti za vreme pauze, između dve sakade. To su automatski, nesvesni pokreti oka (do 150 pokreta u sekundi, amplitude od 0,5 ugaonih minuta) i ne mogu se registrovati bez instrumenata. Mikrosakade su posledica tremora očnih mišića.

Klizanje oka se odnosi na sporo, spontano, pomeranje oka između dve sakade.

Sem vrsta pokreta očiju, možemo pomenuti još jednu podelu pokreta očiju prema tome šta se posmatra (Ognjenović, 1992):

1. *Pokreti oka pri posmatranju nepokretnih objekata.* Ovi pokreti su već opisani prilikom opisivanja sakada, fiksacija, mikrosakada i klizanja oka.

2. *Pokreti oka pri posmatranju pokretnih objekata.* Ovde se javlja težnja da se fiksira objekt u pokretu. Oko se pomera kontinuirano, bez skokova. Ukoliko je kretanje složeno ili suviše brzo – oko kasni za objektom. Međutim, postoji velika moć prilagođavanja pokreta očiju spoljašnjim zbivanjima. Oko u početku kasni, ali vremenom “hvata korak” za objektom.

3. *Refleksni pokreti postavljanja slike u foveu.* Ovo je nenameran, refleksni pokret oka koji se obično javlja pri stimulaciji periferije oka. Pritom, treba istaći da je periferija zadužena za brzo i grubo identifikovanje, dok je centralni deo oka odgovoran za tačno identifikovanje i analizu objekta.

4. *Nistagmus* je horizontalno pomeranje bulbusa levo-desno. Možemo razlikovati vestibularni nistagmus koji je posledica rotacije, i optokinetički koji se javlja prilikom pravolinijskog, relativno brzog kretanja posmatrača.

Pokreti oka se sprovode radi prikupljanja informacija. Treba istaći da se informacije najvećeg kvaliteta prikupljaju iz dela scene koji pada na foveu (Henderson & Hollingworth, 1999). Prema tome, informacije se ne prikupljaju celim okom, već jednim njegovim delom koji se fiksira na odgovarajući deo slike.

Jedno od pitanja koje su istraživači postavili sebi jeste da li se neuralni mehanizmi koji stoje iza pokreta očiju razlikuju zavisno od zadataka, odnosno od onoga što posmatramo. Relativno novije studije pokazuju da se ne razlikuju (Henderson, 2003). Naime, koji god zadatak ispitanici imaju, oni moraju da fiksiraju tekst ili deo slike koji žele da obrade i da ga

smeste u fovealni predeo (Henderson, 2003). Ovi nalazi su bitni i za našu studiju, kao i za sve studije koje se bave pokretima očiju, jer to znači da pravilnosti koje vidimo kod zadataka jednog tipa možemo primeniti i na zadatke drugih tipova.

Praćenje pokreta očiju može dati odgovore i na neka druga pitanja. Putem ovakvih studija mogu se ispitivati i kros-kulturne razlike. Na primer, u jednom radu autori (Chua et al., 2005) ispituju pravilnosti u pogledu kod Amerikanaca i Kineza. Američki ispitanici se više fokusiraju na centralni objekat, dok se ispitanici iz kineskog uzorka manje fokusiraju na ovaj objekat ali imaju više sakada ka pozadini (Chua et al., 2005). Autori pretpostavljaju da se možda razlike u pamćenju i donošenju sudova mogu objasniti pravilnostima u pokretima očiju prilikom posmatranja scena.

Praćenje pokreta očiju se ne koristi samo kod klinički zdrave populacije, već i na populaciji osoba sa psihijatrijskeom dijagnozom. U jednoj takvoj studiji ispitivane su razlike u pokretima očiju između osoba koje pate od autizma i Vilijamsonovog sindroma (Riby & Hancock, 2008). Osobe sa autizmom provode manje vremena od uobičajenog na posmatranje ljudi i lica u statičnim slikama društvenih interakcija. Suprotno je pronađeno za ispitanike sa Vijamsonovim sindromom, kod kojih preovladavaju preterane fiksacije prema ljudima.

Sve ove studije nam govore koliko široku primenu ima praćenje pokreta očiju, kao i koliko nam važnih informacija može doneti.

U ovom radu ćemo se fokusirati na pokrete oka pri posmatranju nepokretnih objekata, i to na fiksacije kao glavni izvor informacija.

Percepcija scena

Najveći broj studija koje se bave ispitivanjem pokreta očiju, zapravo se bave ispitivanjem percepcije scena.

Kada govorimo o percepciji scena, pre svega treba definisati šta scena podrazumeva. Prema Hendersonu i Holigvortu (Henderson & Hollingworth, 1999), scena podrazumeva okruženje koje uključuje pozadinu kao i diskretne elemente. Pozadina i elementi koji je čine su veći, dok je figura (odnosno objekat) manja, istaknutija i njome se može manipulirati (može se pomerati po pozadini; Henderson & Hollingworth, 1999). Kada govorimo o percepciji scena, možemo istaći dva važna aspekta posmatranja scena koji se izdvajaju u radovima (Unema et al., 2005). Prvi aspekt se tiče promene u trajanju fiksacije, kao i amplitude sakada prilikom prvih par sekundi istraživanja scene. Drugi aspekt koji je jedno vreme bio upitan, je očigledan

nedostatak korelacije između dužine fiksacije i amplitude sakada (Viviani, 1990). Kada je u pitanju drugi aspekt, istraživači pokazuju da između dužine fiksacije i amplitude sakada postoji jaka veza, koja je pritom nelinearna (Unema et al., 2005).

Istraživanja u oblasti percepcije scena su brojna i raznovrsna. Jedna od prvih studija percepcije scena je Basvelova studija (Buswell, 1935). Basvel je ispitanicima prikazivao slike u situaciji koja je ličila na situaciju u kojoj ljudi samo biraju da li će nešto gledati ili neće – ispitanici su gledali slike koliko god dugo su hteli. Pritom je Basvel postavio pitanja koji su regioni slike koji privlače pažnju prvi, koji se gledaju poslednji i šta se gleda najduže (Buswell, 1935). Ovo su pitanja koja istraživači i danas ispituju.

U jednoj studiji (Rayner et al., 2009) ispitanicima je prikazivana maska između izlaganja scena, i nova scena se ne bi ponovo pojavila sve dok ispitanici ne bi napravili bilo kakav pokret očima. Ovi istraživači su došli do zaključka da je potrebno da scena bude izložena minimalno 150 milisekundi da bi ispitanik mogao da je obradi (Rayner et al., 2009). Ovo je dakle minimalno vreme potrebno da se vizuelno obradi određeni stimulus.

Istraživanje percepcije scena se odnosi na scene raznih vrsta – to mogu biti scene mrtve prirode, ili scene prirode itd. U ovom radu ćemo se baviti percepcijom slika druge vrste – percepcijom osoba. Zato nećemo previše detaljno opisivati percepciju scena na dalje, osim onih aspekata koje se mogu smatrati empirijskom osnovom našeg rada.

Fiksacije prilikom pokreta očiju

Kao što je pomenuto na početku ovog odeljka, fiksacije su oni aspekti pokreta očiju prilikom kojih se prikupljaju informacije, dok se prilikom sakada ne prikupljaju informacije (Matin, 1974; Volkman, 1986). Zbog ovoga su fiksacije upravo oni aspekti koji se najviše analiziraju u studijama koje se bave pokretima očiju.

Kada govorimo o fiksacijama važno je da pomenemo i *kontrolu pogleda* (eng. *gaze control*). Naime, kontrola pogleda je proces usmeravanja fiksacije kroz scenu u realnom vremenu u cilju kontinuirane perceptivne, kognitivne i bihevioralne aktivnosti (Henderson, 2003).

Brojne su istraživačke oblasti koje se koriste fiksacijama očiju (Just & Carpenter, 1976):

1. *Procesiranje lingvističkih informacija*

Jedna od veoma raširenih pretpostavki u psihologiji jeste da lingvistički diskurs ima svoju unutrašnju simboličku reprezentaciju, odnosno da mi ne internalizujemo reči ili rečenice već jedinice značenja. Jedna od strategija koja se koristi za ispitivanje ovoga jeste ona u kojoj istraživači prvo predstave ispitanicima tekst, pa onda sliku, a zatim gledaju kako će tekst uticati na način posmatranja slike (Just & Carpenter, 1976). Primer eksperimenta iz ove oblasti je eksperiment Karpentera i Džasta (Carpenter & Just, 1972), u kome su autori ispitivali pogled ispitanika prilikom čitanja afirmativnih i implicitno negativnih rečenica. Iako su, površinski gledano, ove rečenice iste, pokazalo se da imaju drugačiju psihološku strukturu (Just & Carpenter, 1971). Recimo, kada čitaju implicitno negativnu izjavu za manji set stimulusa, ljudi usmeravaju pogled ka većem, a kada čitaju afirmativnu izjavu o manjem, oni se fiksiraju upravo ka manjem (Just & Carpenter, 1971).

2. *Fiksacije očiju prilikom čitanja*

Brojna lingvistička i psiholingvistička istraživanja se bave ovom temom (e.g. Mehler et al., 1967). Ono do čega se došlo prilikom ovih istraživanja jeste da ne možemo osmisliti jednu integralnu teoriju čitanja, jer ljudi čitaju u različitim trenucima iz različitih razloga. Drugačije ćemo čitati recimo novinski članak, od toga kako čitamo beletristiku.

3. *Rešavanje problema*

Kada je u pitanju rešavanje problema, fiksacije prilikom pogleda obično koreliraju sa verbalnim izveštajem ispitanika (Just & Carpenter, 1976). Fiksacije takođe koreliraju i sa donošenjem odluka pri ovim zadacima (Russo & Rosen, 1975).

4. *Procesiranje specijalnih informacija*

Ovde spadaju sve operacije koje se tiču obrađivanja veličine, pozicije ili orijentacije objekta. Šepard i saradnici (Cooper & Shepard, 1973; Shepard & Metzler, 1971, as cited by Just & Carpenter, 1971) su razvili teoriju koja se tiče percepcije orijentacije i određivanja istih/sličnih objekata. U prvoj fazi percepcije sa ovim zadatkom ispitanici traže slične elemente, u drugoj se fiksacije pomeraju sa jednog na drugi takav element, u trećoj se donosi odluka o tome da li su u pitanju isti elementi.

5. *Procesiranje scena iz realnog sveta:*

Ova oblast je najmanje istražena. Pritom, istraživanja ove oblasti nam mogu dati podatke o tome kako čovek obrađuje scene iz realnog sveta koji ga okružuju, kao i podatke o pamćenju koje se aktivira prilikom ovog posmatranja (Just & Carpenter, 1976).

Kada govorimo o fiksacijama važno je pomenuti i „oko-um“ hipotezu. Prema ovoj hipotezi mi na osnovu pokreta očiju možemo da pretpostavimo šta se dešava u kogniciji jedne osobe (Underwood & Everatt, 1992). Tako se smatra da dužina fiksacije zavisi od kognitivnih procesa, i da će se fiksacija nastaviti sve dok traju kognitivni procesi obrade informacija. Naravno, dužina jedne fiksacije zavisi i od prethodnih fiksacija (Underwood & Everatt, 1992). O ovome treba voditi računa, pre svega u studijama koje se bave praćenjem pokreta očiju prilikom čitanja. Naime, ono što je fiksirano ne mora da bude ono što osoba trenutno obrađuje. Osoba, na primer, može da dosta dugo fiksira tačku na kraju rečenice, a da zapravo kontemplira o prethodno pročitanoj rečenici, a ne o tački (Underwood & Everatt, 1992). Ovi autori dodaju i to da naredna informacija takođe utiče na dužinu fiksacije. Dužinu fiksacije ne određuje samo procesiranje trenutno fiksiranje tačke, već i procesiranje onoga što je prethodno fiksirano, kao i onoga što će naredno biti fiksirano.

Fiksacije očiju na slici prilikom posmatranja su usko povezane i sa informacijama.

Ovde ćemo pomenuti jednu od prvih studija pokreta očiju (Buswell, 1935). u kojoj autor pokazuje kako su fiksacije bile regularne i dosledno povezane sa delovima slika koje nose informacije. Jarbus (Jarbus, 1967) je u svom istraživanju podelio ispitanike u dve grupe. Ispitanici koji su trebali da ocene starost ljudi na prikazanim slikama su se fiksirali upravo na ljude, i to najviše na njihova lica, dok sa druge strane, kada su ispitanici trebali da procene materijalne uslove života porodice na slikama, njihove fiksacije su bile dosta šire rasporostranjene. Jarbus je došao do zaključka da se ispitanici fiksiraju na one informacije koje su ili stvarno, ili po mišljenju ispitanika korisne ili nužne za percepciju (Jarbus, 1967). Antes (Antes, 1974) nalazi pravilnost da se tokom vremena gledanja neke slike dužina fiksacija povećava, dok se vreme potrošeno na sakade smanjuje. Ono što je zajedničko svim ovim studijama jeste to da ukazuju na to da se oko fiksira upravo na one delove slika koji su najinformativniji.

U narednom odeljku ćemo detaljnije opisati ulogu informacija u pokretima očiju.

Uloga kontekstualnih informacija i prethodnog znanja u pokretima očiju

U prethodnom odeljku smo delimično pomenuli istraživanja koja govore o tome koliko su informacije bitne za percepciju, a posledično i za studije koje se bave praćenjem pokreta očiju prilikom percepcije.

Studije dosledno potvrđuju važnost kontekstualnih informacija, kao i informativnosti samog stimulusa za opažanje. Prethodna istraživanja pokazuju kako se ispitanici fiksiraju na one delove stimulusa za koje smatraju da nose bitne informacije (Yarbus, 1967).

Loftus i Mekvort (Loftus & Mackworth, 1978) su sproveli jednu od prvih studija direktno usmerenih ka ispitivanju uloge semantičkih informacija u opažanju. Ovi autori dolaze do sledećih nalaza: (1) ispitanici se više fiksiraju na one delove scena koje su informativnije u odnosu na delove scena koje su manje informativne; (2) ispitanici su se više fiksirali na semantički inkonzistentne objekte nego na semantički konzistentne objekte; i na kraju, (3) ispitanici će se češće fiksirati na semantički inkonzistentne odmah posle prve sakade.

Karpov i saradnici (Karpov et al., 1968) u svom istraživanju nalaze da se ispitanici prvo fiksiraju na istaknute objekte, i ovo su nazvali „orijentacionim periodom“. Posle ovog perioda, ispitanici počinju da se fiksiraju na delove slike koji nose više informacija. Ovo su autori nazvali periodom „ispitivanja“ (Karpov et al., 1968).

Druga grupa autora (Friedman & Liebelt, 2017) je u svojoj studiji došla do zaključka da su fiksacije duže na inkongruentne objekte nego na kongruentne. Međutim, tokom vremena dužina fiksacija na inkongruentne objekte opada, dok dužina fiksacija na kongruentne objekte raste. Scinto i saradnici (Scinto et al., 1986) predlažu objašnjenje za prethodno pomenute fenomene. Ovi autori smatraju da je promena u dužini fiksacije zapravo adaptivni proces na zahteve zadatka.

Ovakvi nalazi su bitni za našu studiju u kojoj ćemo ispitivati pokrete očiju u kontekstu stereotipa i predrasuda. To znači da očekujemo da stereotipi i predrasude ispitanika prema gojaznim mogu ostvariti efekat na njihov način posmatranja izloženih stimulusa.

Percepcija osoba

Studije koje koriste pokrete očiju pri percepciji osoba ispituju razne aspekte ove percepcije. Tako, neke studije ispituju pokrete očiju pri praćenju tela ljudi. Na primer, jedna studija ispituje pokrete očiju pri posmatranju mogućih i nemogućih pokreta rukom (Morita et

al., 2012). Rezultati pokazuju da, kako odrasli ljudi, tako i bebe uzrasta od 12 meseci, duže gledaju pokrete koji su nemogući. Kod odraslih ljudi pri posmatranju nemogućih pokreta više se šire zenice, što nije primećeno kod beba. Autori ovaj nalaz objašnjavaju time da se kod beba ne pojavljuje emocionalni odgovor na ove pokrete, jer još uvek nije formiran (Morita et al., 2012). Pojedine studije koje se bave ispitivanjima pokreta očiju prilikom posmatranja ljudi ispituju efekat audiovizuelnih informacija (e.g., Scherer et al., 2012). Rezultati jedne takve studije ukazuju na to da ispitanici prilikom posmatranja političara, onda kada su prisutne i auditivne informacije, svoj pogled uglavnom usmeravaju na lice posmatrane osobe i gornji deo tela (Scherer et al., 2012).

Ovo su samo primeri studija koje uključuju ljude kao stimulse i pokrete očiju prilikom ovih percepcija. Druge studije ovog tipa se bave pokretima očiju pri percepciji modifikacija na telu (npr. tetovaža; Wohlrab et al., 2007).

Kada govorimo o pokretima očiju pri percepciji ljudi, u ovom radu nas pre svega interesuje percepcija lica.

Praćenje pokreta očiju prilikom percepcije lica već godinama je predmet interesovanja brojnih istraživača. Već je široko poznato da se ljudi prilikom percepcije lica najviše fiksiraju na oči, nos i usta (Walker-Smith et al., 1977). Kada je u pitanju lice generalno, neki istraživači smatraju da je najvažniji gornji deo (Goldstein & Mackenberg, 1966), dok drugi ističu donji deo lica (Howells, 1938). Na ovom mestu je važno da pomenemo *puteve skeniranja* (eng. *scanpath*; Noton & Starn, 1971). Autori pretpostavljaju da kada se stimulus jednom vidi, stvara se njegova reprezentacija u memoriji, i da potom, kada se gleda taj stimulus (ili stimulus te vrste) ljudi koriste fiksirane sekvence pokreta očiju. Lica su posebno pogodna za ispitivanje puteva skeniranja jer kod njih imamo malo varijacija. Istraživanja potvrđuju postojanje sekvenci prilikom posmatranja lica (Walker-Smith et al., 1977). Međutim, pokreti očiju su se takođe razlikovali zavisno od tipa zadatka (Walker-Smith et al., 1977). Takođe su nađene razlike u fiksacijama u zavisnosti od toga da li je lice poznato ili nije (Althoff & Cohen, 1999). Kod nepoznatih lica ljudi su se više fiksirali na usta nego što je to bio slučaj kod posmatranja poznatih lica, gde su fiksacije bile dominantnije usmerene ka očima (Althoff & Cohen, 1999). Kada ljudi posmatraju realne fotografije ljudi, više je fiksacija u predelu očiju, nosa i usta. Međutim, kada im se prikažu fotografski negativni, fiksacije se menjaju: više je fiksacija u predelu ušiju, brade, obraza, skalpa i podbratka (Luria & Strauss, 2013). Ovi nalazi govore u prilog tome da su realne fotografije uvek bolji izbor u ispitivanju percepcije osoba, jer su

fiksacije drugačije sa izmenjenim stimulusima. Kao i u ostalim istraživanjima sa pokretima očiju, i u oblasti percepcije lica su se pokreti očiju pokazali nužnim za pamćenje lica (Henderson et al., 2005). U istraživanju Handersona i saradnika (2004), ispitanici su bili podeljeni u dve grupe: prva je mogla da slobodno gleda gde želi prilikom pokušaja pamćenja lica, dok je drugoj pogled bio fiksiran u jednoj centralnoj lokaciji. U fazi rekognicije, ispitanici koji su imali slobodu da usmeravaju svoj pogled po svom nahođenju, bolje su prepoznavali lica (Henderson et al., 2005).

Ono što nas posebno zanima jeste kako stereotipi utiču na pokrete očiju prilikom percepcije gojaznih osoba.

Prethodna istraživanja na ovu temu pokazuju da, recimo, pri posmatranju tela žena i ocenjivanju njihove atraktivnosti, druge žene posmatraju uvek iste delove tela nezavisno od rase stimulus osoba (Rodway et al., 2019). Rasa, doduše, ostvaruje efekat na dopadljivost, ali pokreti očiju imaju iste šablone (Rodway et al., 2019). Sa druge strane, jedna druga studija (Correll et al., 2015) pokazuje kako kada je ispitanicima izložena slika Afroamerikanca sa pištoljem, oni brže prepoznaju pištolj, nego kada im je izložena slika osobe kavkaskog tipa sa pištoljem. To znači da rasni stereotipi ipak ostvaruju efekat na pokrete očiju. Jedna studija koja se bavila praćenjem pokreta očiju i stereotipa prilikom čitanja (Redl et al., 2018) pokazuje da, kada je ispitanicima prezentovan stereotip usmeren ka ženama, potrebno je više vremena da se obradi tekst o muškarcima, što znači da su muškarci više „penalizovani“ za polne stereotipe od žena. Ovakav efekat nije nađen za odnos stereotipa prema muškarcima i opisa žena. Iako ova poslednja studija ne ispituje direktno percepciju slika ljudi, možemo je smatrati relevantnom, jer govori o tome kako stereotipi ostvaruju efekat na dužinu obrade. U studiji koja je ispitivala efekat stereotipa prema žrtvama silovanja (Bohner et al., 2013) nađeno je da osobe koje imaju izraženije verovanje u mit o silovanju, više krive same žrtve, kao i da su pokreti očiju ovih ljudi nešto drugačiji. Pokazalo se da kada im je prezentovan stimulus scene prostora na kome se navodno odigralo silovanje, ove osobe su brže i kraće posmatrale očekivane znakove, ali duže one neočekivane (očekivan znak je bila boca vina, a neočekivan poster-akt; Bohner et al., 2013). Takođe, jedna studija je ispitivala pokrete očiju prilikom posmatranja intervjua osoba koje imaju stigmatizovane odlike na svom licu (Madera & Hebl, 2012). Pokazalo se da ispitanici provode duže vremena posmatrajući stigmatizovani deo lica, manje pamte ono što su ove osobe izgovorile, što je onda vodilo ka tome da ove osobe budu slabije ocenjene na tom intervjuu od strane procenjivača.

Iz ovog odeljka vidimo da postoje brojne studije koje se bave ispitivanjem pokreta očiju pri posmatranju ljudi, kako celog tela, pokreta tela, tako i samo lica. Ono što takođe vidimo jeste da stereotipi imaju svoj efekat na pokrete očiju pri posmatranju ljudi (ili informacija o ljudima u slučaju istraživanja sa tekstualnim stimulusima). Ova istraživanja su posebno važna za našu studiju, jer ćemo se u njoj baviti upravo pitanjem koliko stereotipi i predrasude mogu predvideti pokrete očiju prilikom posmatranja prezentovanih stimulus-osoba.

Pokreti očiju pri posmatranju gojaznih osoba

Pokreti oka su tema kojom se bave istraživači u raznim granama psihologije. Koliko su pokreti oka bitni pokazuju nalazi jedne studije da deca, već sa tri meseca, prave razliku između ljudskog lica i lica majmuna, odnosno da pokazuju preferenciju za ljudska lica. Takođe, njihove fiksacije su duže u predelu očiju (Di Giorgio, Meary, Pascalis, & Simion, 2013).

Jedna od tema koja je relativno često proučavana u kontekstu pokreta očiju je posmatranje ljudskog lica. Ljudi imaju drugačije pokrete očiju kada posmatraju poznata u odnosu na nepoznata lica (Althoff & Cohen, 1999). Između ostalog, ispitanici manje vremena provode gledajući usne poznatih ljudi u odnosu na usne nepoznatih ljudi. Dalje, jedno drugo istraživanje pokazuje da pri gledanju ljudskog lica imamo manje sakada nego kada gledamo druge stimulse (Kauffmann et al., 2019). Jedna od vodećih pretpostavki strategije ljudskog pogleda, kada je u pitanju lice, jeste da će ljudi posmatrajući lica, najviše pažnje obraćati na oči i usne jer su to delovi koji nose najviše informacija (Walker-Smith et al., 1977). Međutim, neki istraživači smatraju da se najviše pažnje obraća na gornje (Goldstein & Mackenberg, 1996, prema Walker-Smith et al., 1977) dok neki drugi ističu kao najvažnije donje delove lica (Howells, 1938, prema Walker-Smith et al., 1977).

Postoje istraživanja koja se bave načinom na koji različite grupe ljudi posmatraju određene stimulse. Tako, neka istraživanja ispituju razlike između gojaznih osoba i osoba prosečne težine u pogledu pokreta očiju na različite stimulse, na primer, na stimulse hrane (Castellanos et al., 2009). Gojazne osobe, čak i u situaciji gde su site, više gledaju slike na kojima je prikazana hrana u poređenju sa osobama prosečne težine (Castellanos et al., 2009). Jedno istraživanje pokazuje da osobe koje boluju od anoreksije precenjaju telesnu masu i da su im privlačnije mršavije figure, kao i da više vremena provode posmatrajući kukove i ključne kosti (George, Cornelissen, Hancock, Kiviniemi, & Tovee, 2011). Dalje, žene koje nisu zadovoljne svojom težinom više obraćaju pažnju na reči koje ukazuju na gojaznost, a u manjoj

meri na reči koje označavaju “mršavost” (Gao et al., 2011). Drugo istraživanje pokazuje da su pokreti oka, odnosno delovi tela koje ljudi gledaju kada procenjuju gojaznost i atraktivnost veoma slični (Cornelissen, Hancock, Kiviniemi, George, & Tovée, 2009).

Ono što nas zanima jesu pokreti očiju pri posmatranju gojaznih osoba i osoba prosečne težine. Istraživanja koja se bave poremećajima ishrane ukazuju na to da se pogled ispitanika usmerava na one delove tela koji nose informaciju o kilaži (Horndasch et al., 2012). Jedno istraživanje pokazuje da što je veći BMI ispitanika to će oni više posmatrati atraktivne delove tela stimulusa i neatraktivne delove sopstvenog tela (Roefs et al., 2008). Istraživači smatraju da ovakva pravilnost može održati i/ili ubrzati nastanak nezadovoljstva svojim telom (Roefs et al., 2008). U jednom istraživanju su istraživači ispitivali kako ispitanici različite telesne težine percipiraju avatare i fotografije ljudi različite telesne težine (Leehr et al., 2018). Rezultati pokazuju da, kada su ispitanici suočeni sa gojaznim stimulusima, više vremena posvećuju posmatranju struka nego glave. Suprotno pretpostavci, nisu postojale razlike u posmatranju između gojaznih ispitanika i ispitanika prosečne težine. Dakle, BMI ne utiče na način posmatranja ljudske figure. Jedina razlika koja je nađena jeste ta da gojazni ispitanici provode manje vremena u posmatranju slika gojaznih osoba u odnosu na ispitanike prosečne težine (Leehr et al., 2018). Drugo istraživanje pokazuje da BMI ispitanika ipak ostvaruje efekat na način posmatranja gojaznih stimulusa (Thompson, 2004). Naime, gojazne osobe se više fokusiraju na deo tela stimulusa oko struka, koji nosi najviše informacija o kilaži (Thompson, 2004).

Kada je u pitanju percipiranje gojaznih osoba, takođe treba navesti rezultate studije Skota i saradnika (Scott et al., 2023). Razlike na prvom opažanju su išle u korist gojaznih stimulusa, dužina opažanja i fiksacije idu u korist negojaznih stimulusa, dok broj vraćanja takođe ide u korist stimulusa sa prosečnom težinom.

Vidimo, dakle, da postoje istraživanja koja ispituju pokrete očiju prilikom posmatranja ljudskog lica, kao i istraživanja koja ispituju pokrete očiju pri posmatranju ljudske figure kod gojaznih osoba i osoba prosečne težine. Međutim, nedostaju istraživanja koja ispituju da li se pokreti očiju razlikuju prilikom posmatranja lica gojaznih osoba i osoba prosečne težine, a da pritom ujedno ispituju i ulogu telesne mase i telesnog samopouzdanja procenjivača na pokrete očiju prilikom posmatranja ovih stimulusa. Ovo je upravo ono što će biti jedan od problema našeg istraživanja.

Problem istraživanja

Prethodna istraživanja pokazuju da se gojaznim osobama pripisuju negativnije osobine nego osobama prosečne težine (npr. Jovančević & Jović, 2022), i da je ovo pritom iztraženije za gojazne osobe ženskog pola (npr. Jovančević & Jović, 2022). Istraživanja pokazuju i to da se gojazne osobe visokog socijalnog statusa pozitivnije ocenjuju u odnosu na gojazne osobe nižeg socijalnog statusa (Vartanian & Silverstein, 2013). Kada su u pitanju varijable koje su vezane za procenjivače, istraživanja pokazuju da su BMI i telesno samopouzdanje važne varijable u proceni gojaznih osoba (Schmalz, 2010), kao i da postoji tendencija ka davanju socijalno poželjnih odgovora u istraživanjima koje se bave percepcijom gojaznih osoba (Davison, & Birch, 2004). Pritom, nedostaju istraživanja koja ispituju ulogu svih ovih varijabli i to u proceni lica gojaznih osoba, pa ćemo se zbog toga posebno posvetiti izučavanju ovog problema. Takođe nedostaju istraživanja koja ispituju interakciju između gojaznosti i socijalnog statusa, te ćemo se u ovoj disertaciji baviti i ovim problemom.

Još jedan problem ove doktorske disertacije jeste i provera odnosa između stereotipa i predrasuda. Istraživanja pokazuju da se stereotipi mogu smatrati kognitivnim prethodnicima predrasuda (Vescio & Weaver, 2013), na šta je ukazano i u istraživanjima koje se bave isključivo stereotipima i predrasudama prema gojaznim osobama (Jovančević & Jović, 2022). U ovoj doktorskoj disertaciji ćemo provereriti odnos između ovih konstrukata.

Prethodna istraživanja takođe ukazuju na pravilnost u parametrima pokreta očiju prilikom posmatranja gojaznih osoba (Jovančević & Jović, 2022), kao i na ulogu BMI pri njihovom opažanju (Thompson, 2004). Međutim, pri tome, nije ispitivana interakcija između pola, gojaznosti stimulus-osoba i telesnog samopouzdanja, kao ni uloga stereotipa i predrasuda. Shodno tome, još jedan problem ovog istraživanja biće ispitivanje uloge BMI i telesnog samopouzdanja, kao i stereotipa i predrasuda u pokretima očiju prilikom posmatranja gojaznih stimulusa muškog i ženskog pola.

Teorijski i praktični značaj istraživanja

Teorijski značaj ovog istraživanja ogleda se u doprinosu boljem razumevanju zakonitosti opažanja gojaznih osoba u zavisnosti od karakteristika procenjivača i karakterisika stimulus osoba. Telesna masa i samopuzdanje procenjivača, kao i pol i socijalni status stimulus

osoba su važni faktori procenjivanja gojaznih. Novina u našem pristupu je to što ćemo ulogu ovih faktora razmatrati zajedno, a ne zasebno, kao i to što će predmet interesovanja biti lica osoba a ne njihove telesne figure u celini. Treba istaći i da su istraživanja ovog tipa na našim prostorima vrlo retka.

Praktični značaj ovog istraživanja ogledao bi se u primeni znanja u prevenciji i suzbijanju stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama. Takođe, ovi nalazi se mogu primeniti u radionicama i treninzima ljudi kod kojih ovi stereotipi i predrasude mogu štetno uticati na način obavljanja njihovog posla, a tiče se, pre svega, neadekvatnog tretmana gojaznih osoba (na primer, u obuci medicinskih radnika, vaspitača i dr.). Dalje, ova znanja mogu da nađu primenu i kod osoba koje su na pozicijama sa kojih vrše profesionalnu selekciju kako bi se smanjio efekat predrasuda i stereotipa prema gojaznima. Na kraju, možemo da zaključimo da se ovi nalazi mogu primenjivati u edukacijama, treninzima i radionačarskom radu usmerenom na sve osobe na koje, zbog prirode njihove pozicije, stereotipi i predrasude prema gojaznima mogu voditi ka drugačijem i nehumanijem tretmanu ove kategorije osoba.

Pregled istraživanja

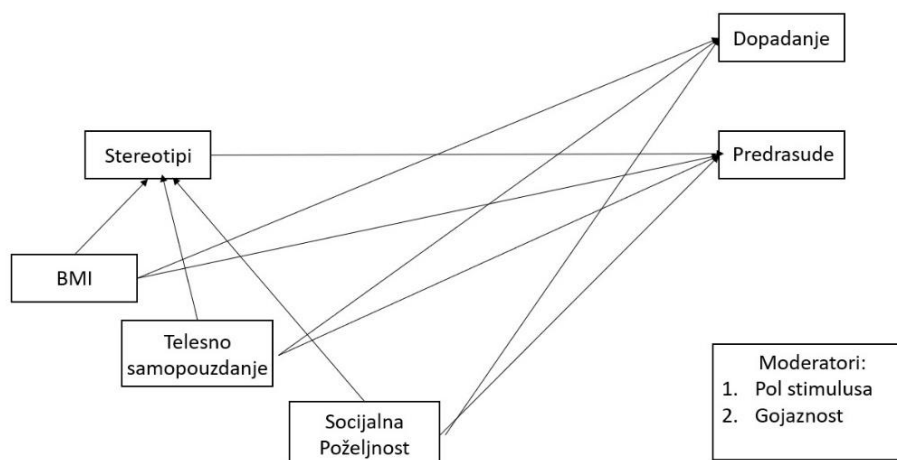
Navedene probleme smo ispitivali kroz četiri zasebna istraživanja čiji ćemo kratak pregled dati u nastavku.

Istraživanje 1

U *istraživanju 1* smo proveravali ulogu BMI i telesnog samopouzdanja kao prediktora stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama, i dopadanja gojaznih osoba, kao i moderatorsku ulogu pola i gojaznosti stimulusa. Uzorak je bio prigodan i činilo ga je 311 pripadnika studentske populacije, oba pola (39.2% muškaraca i 60.8% žena). U ovom istraživanju smo ispitali, pre svega, razlike u stereotipima i dopadanju zavisno od pola i gojaznosti stimulusa kao i interakcijski efekat pola i gojaznosti stimulusa na stereotipe i dopadljivost. Potom smo prešli na regresionu analizu kojom je proveravana prediktorska moć BMI (indeksa telesne mase), telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora na stereotipe, dopadljivost i predrasude o gojaznim osobama. Na kraju smo proverili ceo postavljen teorijski model (grafik 1) u AMOS-u.

Grafik 1

Teorijski model proveren u Istraživanju 1

Istraživanje 2

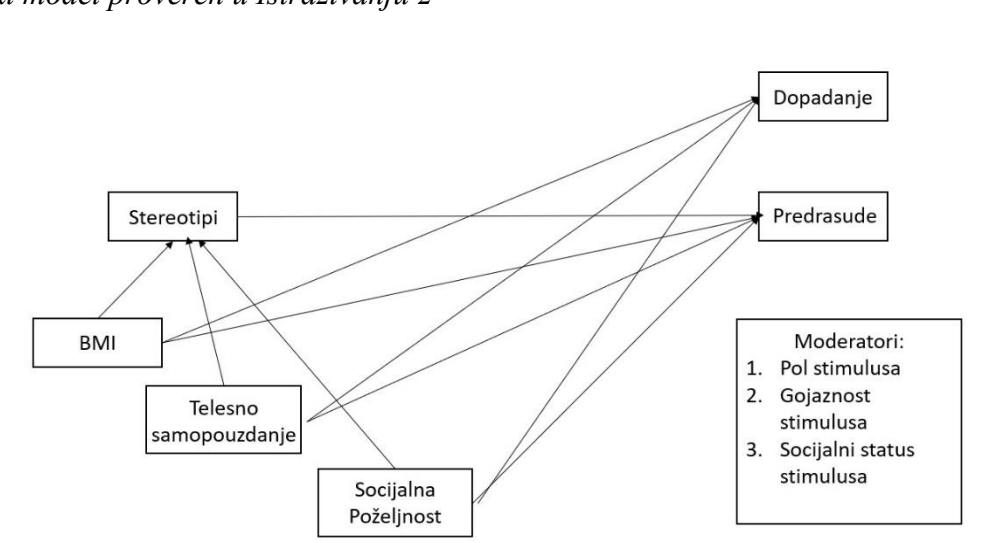
Drugo istraživanje se sastojalo iz dva dela. Sprovedeno je na uzorku od 241 studenta oba pola (35.3% muškaraca i 64.7% žena).

U prvom delu smo proveravali ulogu socijalnog statusa pripisanog stimulus-osobama u stereotipima, dopadanju i predrasuda prema tim osobama. Ovde smo ispitali interakcije između pola i socijalnog statusa stimulusa, na poduzorku gojaznih stimulusa, i to u pogledu njihovog efekta na stereotipe i dopadljivost datih stimulusa.

U drugom delu smo obradili podatke prikupljene iz prvog i drugog istraživanja zajedno i proverili potencijalan kauzalni odnos između stereotipa i predrasuda putem analize ukršenih korelacija. U ovom delu smo takođe proverili teorijski model u kojem su pol, gojaznost i navedeni socijalni status stimulus osoba moderatori u odnosu između BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odogova sa jedne strane, i stereotipa, dopadanja i predrasuda sa druge strane. Ceo model prikazan je na Grafiku 2.

Grafik 2

Teorijski model proveren u Istraživanju 2

Istraživanje 3

Treće istraživanje je zapravo bila *pilot studija* koja je prethodila istraživanju pokreta očiju (istraživanje 4). Cilj ove pilot studije je bio da se otkrije područje interesovanja na koje ispitanici najviše obraćaju pažnju kada odlučuju da li je prikazan stimulus gojazan ili nije. Uzorak je bio prigodan i činilo ga je 148 osoba, opšte populacije, oba pola. U uzorku je bilo 29 muškaraca (19.6%), i 119 žena (80.4%). Područje interesovanja *Obrazi i usta* su se pokazali kao najbolji indikator prisustva gojaznosti kod stimulusa.

Istraživanje 4

Četvrto istraživanje je sastojalo, takođe, iz dva dela. Uzorak je bio prigodan i činilo ga je 195 pripadnika studentske populacije, oba pola. U uzorku je bilo 75 pripadnika muškog pola (38.5%), i 120 pripadnika ženskog pola (61.5%).

U ovom istraživanju smo pratili pokrete očiju ispitanika prilikom posmatranja gojaznih i negojaznih stimulusa. pomoću *Gazepoint eye tracker*-a. Dobili smo sledeće parametre pokreta očiju: (1) Prvo opažanje, (2) Dužina opažanja, (3) Fiksacije i (4) Broj vraćanja. Ispitanike smo takođe merili pomoću OMRON monitora koji, sem informacija o kilogramima ispitanika, daje

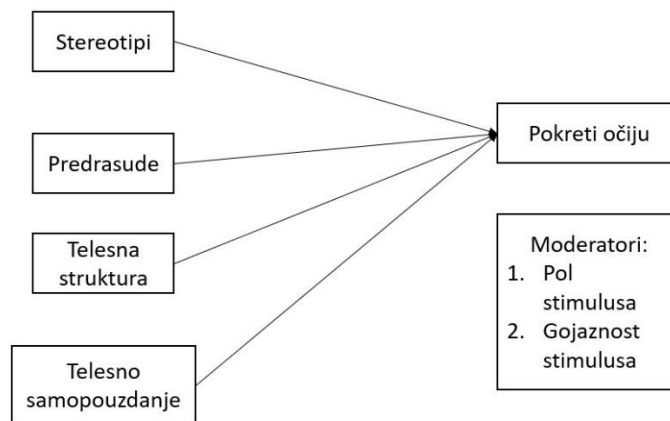
i druge objektivne parametre telesnog stanja: (1) Telesne i Viscelarne masti, (2) Procenat mišića, (3) Metabolizam i (4) BMI.

U prvom delu ovog istraživanja proveravali smo ulogu pola i gojaznosti stimulusa na dimenzije pokreta očiju, kao i interakciju između pola i gojaznosti stimulusa u pogledu njihovog efekta na dimenzije pokreta očiju.

U drugom delu ovog istraživanja ispitivana je prediktorska uloga stereotipa, predrasuda, telesnog samopouzdanja kao i objektivnih parametara telesnog stanja na dimenzije pokreta očiju. Na kraju smo proverili i ceo teorijski model (Grafiku 3).

Grafik 3

Teorijski model proveren u Istraživanju 4

EMPIRIJSKI DEO

ISTRAŽIVANJE 1:

BMI I TELESNO SAMOPOUZDANJE KAO PREDIKTORI STAVOVA PREMA GOJAZNIM OSOBAMA - ULOGA POLA I GOJAZNOSTI KAO MODERATORA

Ciljevi istraživanja

Opšti cilj istraživanja

Osnovni cilj ovog istraživanja jeste da se ispita uloga BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije ka davanju socijalno poželjnih odgovora u stereotipima i predrasudama prema gojaznim stimulus-osobama muškog i ženskog pola

Specifični ciljevi istraživanja

1. Utvrditi faktorsku strukturu instrumenta PPT za ispitivanje stereotipa prema gojaznim osobama (Person-Perception Task, PPT: Brochu & Morrison, 2007).
2. Ispitati efekat gojaznosti stimulus osoba na stereotipe prema gojaznim osobama (pozitivne i negativne osobine), kao i na procene dopadanja.
3. Ispitati efekat pola stimulus osoba na stereotipe prema gojaznim osobama (pozitivne i negativne osobine) i na procene dopadanja.
4. Ispitati interakcijski efekat gojaznosti i pola stimulus osoba na stereotipe prema gojaznim osobama (pozitivne i negativne osobine), kao i na procene dopadanja.
5. Ispitati da li se na osnovu telesne mase ispitanika (BMI) mogu predvideti: (a) stereotipi (kako *pozitivne* tako i *negativne* osobine); (b) predrasude (*strah od gojaznosti*, *nedopadanje* i *snaga volje*) prema gojaznim osobama; kao i (c) dopadljivost stimulus-osoba.
6. Ispitati da li se na osnovu telesnog samopouzdanja ispitanika (*opštih osećanja po pitanju svog tela, zadovoljstva svojom težinom i atribucija pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima*) mogu predvideti: (a) stereotipi (kako *pozitivne* tako

i *negativne osobine*) i (b) predrasude (*strah od gojaznosti, nedopadanje i snaga volje*) prema gojaznim osobama kao kao i (c) dopadljivost stimulus-osoba.

7. Ispitati da li se na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (*samozavaravanja i upravljanja impresijama*) mogu predvideti: (a) stereotipi (kako *pozitivne* tako i *negativne osobine*) i (b) predrasude (*strah od gojaznosti, nedopadanje i snaga volje*) prema gojaznim osobama, kao i (c) dopadljivost stimulus-osoba.
8. Ispitati model u kome su (a) BMI, telesno samopouzdanje i tendencija socijalno poželjnih odgovora procenjivača prediktori stereotipa i predrasuda, (b) stereotipi prediktori predrasuda prema gojaznim, a (c) pol i gojaznost stimulus osoba moderatori.

Hipoteze istraživanja

Opšta hipoteza istraživanja

Osnovna hipoteza ovog istraživanja jeste da postoji značajna uloga BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije ka davanju socijalno poželjnih odgovora u stereotipima i predrasudama prema gojaznim stimulus-osobama muškog i ženskog pola

Specifične hipoteze istraživanja

- HI1.1. Faktorska struktura instrumenta Zadatak percepcije osoba /PPT/ je u skladu sa rezultatima originalnog rada (Person-Perception Task, PPT: Brochu & Morrison, 2007).
- HI1.2. Postoji statistički značajan efekat gojaznosti stimulusa na stereotipe (kako na *pozitivne* tako i na *negativne osobine*), kao i na dopadljivost stimulus-osoba. Pretpostavlja se da će se gojaznim stimulus osobama pripisivati pozitivne osobine u manjoj meri, a negativne u većoj. Takođe, pretpostavlja se da su gojazne osobe manje dopadljive od negojaznih.
- HI1.3. Postoji statistički značajan efekat pola stimulusa na stereotipe (kako na *pozitivne* tako i na *negativne osobine*) kao i na dopadljivost stimulus-osoba. Očekuje se da se ženama pripisuju pozitivnije osobine nego muškarcima, a takođe su one dopadljivije u odnosu na muškarce.
- HI1.4. Postoji statistički značajan efekat interakcije između pola i gojaznosti stimulusa na stereotipe (kako na *pozitivne* tako i na *negativne osobine*), kao i na dopadljivost

stimulus-osoba. Očekuje se da ispitanici negočajnim stimulus osobama ženskog pola daju veće ocene na pozitivnim osobinama u odnosu na stimulus-negočajne osobe muškog pola, kao i veće ocene dopadljivosti. Kada su u pitanju gočajne osobe ženskog pola očekuje se da se njima pridaju u većoj meri negativne osobine, i da su manje dopadljive u odnosu na gočajne stimulus osobe muškog pola.

H11.5. Na osnovu telesne mase ispitanika (BMI) se mogu statistički značajno predvideti stereotipi (kako *pozitivne* tako i *negativne* osobine) i predrasude (*strah od gočajnosti, nedopadanje* i *snaga volje*) prema gočajnim osobama, kao i dopadljivost stimulus-osoba.

H11.6. Na osnovu telesnog samopouzdanja ispitanika (*opštih osećanja po pitanju svog tela, zadovoljstva svojom težinom i atribucija pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima*) se mogu statistički značajno predvideti stereotipi (kako *pozitivne* tako i *negativne* osobine) i predrasude (*strah od gočajnosti, nedopadanje* i *snaga volje*) prema gočajnim osobama, kao i dopadljivost stimulus-osoba.

H11.7. Na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora se ne mogu predvideti stereotipi (kako *pozitivne* tako ni *negativne* osobine), ni predrasude (*strah od gočajnosti, nedopadanje* i *snaga volje*) prema gočajnim osobama, kao ni dopadljivost stimulus-osoba.

H11.8. Očekuje se potvrda teorijskog modela u kome su BMI, telesno samopouzdanje i tendencija socijalno poželjnih odgovora prediktori stereotipa i predrasuda, stereotipi prediktori predrasuda, a pol i gočajnost stimulusa moderatori.

Značaj istraživanja

Teorijski značaj istraživanja ogleda se u ispitivanju i upoznavanju uloge telesnog samopouzdanja, BMI i tendencije ka davanju socijalno poželjnih odgovora u stereotipima i predrasadama prema gočajnim osobama različitog pola.

Praktični značaj ovog istraživanja naveden je ranije u obrazloženju problema istraživanja, Odnosio bi se, pre svega, na mogućnost prevencije i suzbijanja stereotipa i predrasuda prema gočajnim osobama.

METOD

Uzorak

Uzorak je bio prigodan i obuhvatao je 311 pripadnika studentske populacije, oba pola, prosečne starosti 20 godina ($AS = 20.39$, $SD = 2.58$). U uzorku je bilo 122 muškarca (39.2%), i 189 žena (60.8%). Svi ispitanici su u trenutku sprovođenja istraživanja imali status studenta na nekom od fakulteta Univerzitetu u Nišu. U uzorak je uključeno 167 studenata (53.7% uzorka) sa Filozofskog fakulteta u Nišu (Departman za Psihologiju); 116 studenata Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje (37.3%); 24 studenta Fakulteta zaštite na radu (7.7%); i 4 studenta Građevinsko-arhitektonskog fakulteta (1.3%).

Prosečna primanja po članu domaćinstva su iznosila 33.343 dinara.

Ukupno 96 ispitanika (30.9%) je izjavilo da je gojaznost prisutna u njihovoj porodici.

Ukupno 136 ispitanika (43.7%) se ne bavi sportom uopšte; sportom se bavi aktivno 160 ispitanika (51.4%), 10 ispitanika (3.2%) se sportom bavi povremeno. Na ovo pitanje nije odgovorilo 5 ispitanika (1.6%).

U uzorku je bilo 292 osobe heteroseksualne orijentacije (93.8%); jedan aseksulane orijentacije (0.3%), 11 ispitanika biseksualne orijentacije (3.5%), i 7 ispitanika homoseksualne orijentacije (2.3%).

Stimulusi

Stimulise je činilo 16 crno belih fotografija lica muškaraca i žena, od čega 8 fotografija gojaznih stimulus osoba (4 žene i 4 muškarca), kao i 8 fotografija osoba prosečne težine (4 žene i 4 muškarca). Prikazivana su samo lica, kako bi se izbegao konfundirajući efekat telesne šeme.

Slike stimulusa prosečne težine su preuzete sa sajta *Pixabay*² sa koga se fotografije mogu preuzimati besplatno i koristiti u različite svrhe. Preuzete fotografije su potom obrađivane u *Photo Shopu* tako što su stimulus osobama dodavani elementi na licu kako bi se konstruisale fotografije koje predstavljaju gojazne stimulus osobe. Stimulusi su obrađivani tako što su im povećavani (1) obrazi, (2) podbradak i (3) lice u celini. Da bi se eliminisao efekat kose, slike i muškaraca i žena su bile obrađene u *Photo Shopu* tako da su svi stimulusi u okviru

² <https://pixabay.com>

istog pola imali istu frizuru. Garderoba je bila takođe eliminisana, odnosno nije bila vidljiva na fotografijama. Na narednoj slici (slika 1) su prikazani svi korišćeni stimulusi.

Slika 1

Stimulusi korišćeni u istraživanju

Instrumenti

Svi skorovi su računati kao prosečni skorovi – sabrani su odgovori a onda podeljeni brojem pitanja.

1. **Zadatak Percepcije Osoba – PPT** (Person-Perception Task, PPT: Brochu & Morrison, 2007) korišćen je operacionalizaciju stereotipa prema gojaznim osobama. Sastoji se od niza pozitivnih i negativnih osobina. Ispitanici imaju zadatak da označe u kojoj meri se slažu da svaka od osoba prikazanih na stimulus fotografijama poseduje svaku od navedenih osobina na sedmostepenoj skali Likertovog tipa, gde 1 znači „Ni malo se ne slažem“ a 7 „U potpunosti se slažem. Osobine se dele u dve dimenzije; (1) Pozitivne (originalni naziv: PPTpos) i (2) Negativne (originalni naziv: PPTneg). Sirovi skor na ovoj skali varira od 6 do 42, gde veći skor označava izraženije pripisivanje svake osobine (pozitivne ili negativne) stimulus-osobama.

Autori su ove pozitivne i negativne attribute odabrali nakon temeljitog pregleda empirijske literature o predrasudama prema gojaznosti (Brochu & Morrison, 2010).

Pozitivne osobine uključuju: (a) atraktivnost, (b) druželjubivost, (c) orijentisanost ka cilju, (d) sreću, (e) marljivost i (f) inteligenciju;

Negativne osobine: (a) neaktivnost, (b) lenjost, (c) neurednost, (d) nedisciplinovanost, (e) nedostatak zdravlja (loše fizičko zdravlje) i (f) nedostak popularnosti (nepopularna osoba). Skale PPTpos i PPTneg pokazale su zadovoljavajuću pouzdanost ($\alpha = .61$ odnosno $.68$).

2. **Upitnik o stavovima prema gojaznosti - AFA** (Explicit Anti-Fat Attitudes, AFA, Crandall, 1994) je korišćen za merenje *predrasuda* prema gojaznim osobama. Instrument sadrži tri predmeta merenja: (1) *Strah od gojaznosti* (primer stavke: “Odvratan sam sebi kada se ugojim”); (2) *Nedopadanje* (primer stavke: “Iako su neki gojazni ljudi sigurno pametni, smatram da oni generalno nisu toliko bistri kao ljudi prosečne težine”) i (3) *Snaga volje*, koja se odnosi na verovanje ispitanika da su gojazni ljudi gojazni samo svojom krivicom i da nemaju snagu volje potrebnu da reše svoj problem sa kilažom. Primer stavke: “Gojazni ljudi su uglavnom gojazni svojom krivicom”. Pouzdanost interne konzistencije ovog upitnika prilikom njegove validacije je, adekvatna za prva dva predmeta merenja (Strah od gojaznosti $\alpha=.79$ i Nedopadanje $\alpha=.84$) i relativno zadovoljavajuća za treći predmet merenja (Snaga volje, $\alpha=.66$). Upitnik ima 13 ajtema a format odgovaranja je desetostepena skala Likertovog tipa, gde 0 označava „Uopšte se ne slažem“ a 9 „U potpunosti se slažem“.

3. **Dopadljivost osoba** je operacionalizovano 7-o stepenom skalom procene gde je na jednom kraju bila tvrdnja „Uopšte mi se ne dopada“ a na drugom „Veoma mi se dopada“. Ispitanici su imali instrukciju da „smeste“ svoj doživljaj dopadanja svake stimulus osobe između -3 i +3, pritom je -3 značilo „Uopšte mi se ne dopada“ a +3 „Veoma mi se dopada“.

4. **Indeks telesne mase – BMI** (eng.: *Body mass index, BMI*) je bio operacionalizovan tako što smo od ispitanika tražili podatke o njihovoj visini i težini, a zatim izračunali njegovu vrednost po određenoj formuli. Indeks telesne mase se dobija kada se težina u kilogramima podeli sa visinom u metrima na kvadrat, i pomnoži sa 100 ($\text{Kg/M}^2 * 100$). Prema svetskoj zdravstvenoj organizaciji³ BMI ispod 18,5 označava neuhranjenost, od 18,5-24,9 normalnu težinu, od 25 do 29,9 pregojaznost, od 30 do 34,9 gojaznost I klase, od 35 do 39,9 gojaznost II klase, i preko 40 gojaznost III klase.

5. **Skala za procenu telesnog samopouzdanja adolescenata i odraslih - BESAA** (Body Esteem Scale for Adolescents and Adults: BESAA, Mendelson, Mendelson, & White, 2001). Ova skala ima 23 ajtema i tri predmeta merenja: (1) *Opšta osećanja po pitanju svog izgleda* (primer

³ <https://www.who.int/europe/news-room/fact-sheets/item/a-healthy-lifestyle---who-recommendations>

stavke: “Dopada mi se kako izgledam na slikama”; $\alpha=.92$); (2) *Zadovoljstvo svojom težinom* (primer stavke: “Ponosan/na sam na svoj izgled”; $\alpha=.94$); (3) *Atribucije pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima* (primer stavke: “Drugi ljudi smatraju da izgledam privlačno”; $\alpha=.81$). Pouzdanost interne konzistencije na normativnom uzorku ovog upitnika je, kao što vidimo, bila zadovoljavajuća. Format odgovora na stavke iz ove skale je petostepena skala Likertovog tipa koja ide od 0 do 4, a od ispitanika je traženo da označe koliko se često svaka od tvrdnji navednih u ovom upitniku odnosi na njih, gde 0 označava „Nikada“, a 4 „Uvek“.

6. *Balansirani inventar socijalno poželjnog odgovaranja – BIDR-6* (Balanced Inventory of Desirable Responding, BIDR-6: Subotić, Dimitrijević, & Radetić-Lovrić, 2016). Ovaj upitnik se sastoji od 17 ajtema i namenjen je merenju dva domena socijalno poželjnog odgovaranja: (1) *samozavaravanje* (primer stavke: “Uvek znam zašto mi se nešto dopada”) i (2) *upravljanje impresijama* (primer stavke: “Ponekad slažem ako moram”; sve stavke u ovom predmetu merenja se obrnuto skoruju). Predstavlja kraću formu upitnika Balanced Inventory of Desirable Responding – BIDR-6, Form 40A (Paulhus, 1991; Paulhus & Reid, 1991) prilagođenu za korišćenje na BHS jezicima.

Postupak

Istraživanje 1 je sprovedeno online, pomoću Google upitnika (Google Forms).

Pre početka testiranja ispitanici su dobili sve potrebne informacije i od njih je zatraženo da označe da li se slažu sa uslovima istraživanja. Na ovaj način smo prikupili informisane saglasnosti ispitanika. Svakom ispitaniku je data mogućnost da u bilo kom trenutku odustane od učešća u istraživanju, ukoliko to želi.

Ispitanici su na početku upisivali svoju šifru koju su samostalno smislili, kako bi se njihovi odgovori u ovom istraživanju mogli povezati sa njihovim odgovorima u narednim istraživanjima. Svoju šifru su znali samo ispitanici lično, čime je zagarantovana njihova anonimnost u istraživanju. Učešće u istraživanju od strane ispitanika je bilo na dobrovoljnoj bazi. Svi ispitanici su bili nagrađeni predispitnim poenima za svoje učešće u istraživanju.

Ispitanici su prvo odgovarali na (1) socio-demografska pitanja, zatim su popunjavali (2) Skalu za procenu telesnog samopouzdanja adolescenata i odraslih - BESAA (Mendelson, Mendelson, & White, 2001), a nakon toga, (3) Balansirani inventar socijalno poželjnog

odgovaranja – BIDR-6. Vreme rada nije bilo ograničeno. (4) Posle popunjavanja ovih upitnika ispitanicima su prezentovane slike stimulus osoba oba pola (gojaznih i negojaznih) a zadatak je bio da svaku sliku procene na listi osobina iz upitnika Zadatak Percepcije Osoba – PPT (Brochu & Morrison, 2007) čime su operacionalizovani njihovi stereotipi prema gojaznim osobama. Slike su prezentovane slučajnim redosledom svakom od ispitanika.

(5) Na kraju procene fotografija stimulus osoba, ispitanici su popunili Upitnik o stavovima prema gojaznosti - AFA (Crandall, 1994) koji je korišćen za merenje predrasuda prema gojaznim osobama. Vreme rada, takođe nije bilo ograničeno.

Varijable istraživanja

Nezavisne varijable

1. *Pol stimulus osoba: (1) muškarci i (2) žene.* Kontrola: jednak broj stimulus fotografija muškaraca i žena.
2. *Gojaznost stimulus osoba: (1) negojazni i (2) gojazni.* Kontrola: jednak broj gojaznih i negojaznih stimulus osoba

Za kontrolu nezavisnih varijabli korišćena je tehnika blokovanja. U okviru gojaznih stimulus osoba imali smo jednak broj muškaraca i žena kao i u okviru stimulusa prosečne težine.

Zavisne varijable

1. *Stereotipi prema gojaznim osobama: (1) pozitivne osobine i (2) negativne osobine.* Varijabla je operacionalizovana pomoću instrumenta *Zadatak Percepcije Osoba – PPT* (Person-Perception Task, PPT: Brochu & Morrison, 2007).
2. *Predrasude prema gojaznim osobama.* Varijabla je operacionalizovana Upitnikom o eksplicitnim stavovima prema gojaznosti - AFA (Crandall, 1994). Upitnik sadrži tri predmeta merenja: (1) *Strah od gojaznosti*; (2) *Nedopadanje* i (3) *Snagu volje*;
3. *Dopadljivost stimulus-osoba.* Procena dopadanja je operacionalizovana sedmostepenom skalom procene.

Prediktorske varijable

1. *Indeks telesne mase ispitanika (BMI).* Ova mera je izračunata na osnovu izjava ispitanika o njihovoj težini i visini, tako što se težina u kilogramima podeli visinom izraženom u metrima na kvadrat, pa onda pomnoži sa 100.

2. *Telesno samopouzdanje*. Varijabla je operacionalizovana Skalom za procenu telesnog samopouzdanja adolescenata i odraslih – BESAA (Mendelson, Mendelson, & White, 2001). Sastoji se od sledećih mera: (1) *Izgled* (Opšta osećanja po pitanju svog izgleda); (2) *Težina* (Zadovoljstvo svojom težinom); i (3) *Atribucije* (Atribucije pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima)

Kontrolni prediktor

1. *Davanje socijalno poželjnih odgovora*. Operacionalizovan je Balansiranim inventarom socijalno poželjnog odgovaranja BIDR-6 (Balanced Inventory of Desirable Responding, BIDR-6: Subotić, Dimitrijević, & Radetić-Lovrić, 2016). Sadrži dva domena merenja: (1) *samozavaravanje* i (2) *upravljanje impresijama*.

Registrovane varijable

1. Pol ispitanika.
2. Materijalni status ispitanika (prosečna primanja po članu porodice).
3. Obrazovanje ispitanika – svi ispitanici koji su učestvovali u istraživanju su bili studenti.
4. Godine starosti ispitanika.
5. Mesto stanovanja ispitanika.
6. Prisutnost gojaznosti u užoj porodici ispitanika.
7. Bavljenje sportom i/ili treniranje u teretani.
8. Seksualna orijentacija ispitanika.

Plan obrade podataka

Podaci su obrađivani putem dva programa – SPSS-a i AMOS-a. U SPSS-u su, od deskriptivne statistike, korišćene frekvence, procenti, aritmetička sredina, standardna devijacija, mere odstupanja od normalne distribucije, kao i korelacija. Od statistike zaključivanja u SPSS-u je korišćen t-test (u test) radi provere efekta pola i gojaznosti na stereotipe i predrasude prema gojaznim osobama, kao i na dopadljivost stimulus osoba. Korišćena je i ANOVA radi provere interakcijskog efekta između pola, gojaznosti stimulusa i navedenog socijalnog statusa stimulus osoba na stereotipe i predrasude prema gojaznim stimulusima, kao i na dopadljivost gojaznih stimulusa. Regresionom analizom je proveravana mogućnost predikcije stereotipa i predrasuda prema gojaznim stimulus osobama, kao i

dopadljivosti gojaznih stimulusa, na osnovu telesne mase ispitanika (BMI), telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora. Regresiona analiza je korišćena i radi provere mogućnosti predikcije predrasuda prema gojaznima na osnovu stereotipa prema gojaznima. Podaci su potom obrađivani i u AMOS-u radi provere celog modela.

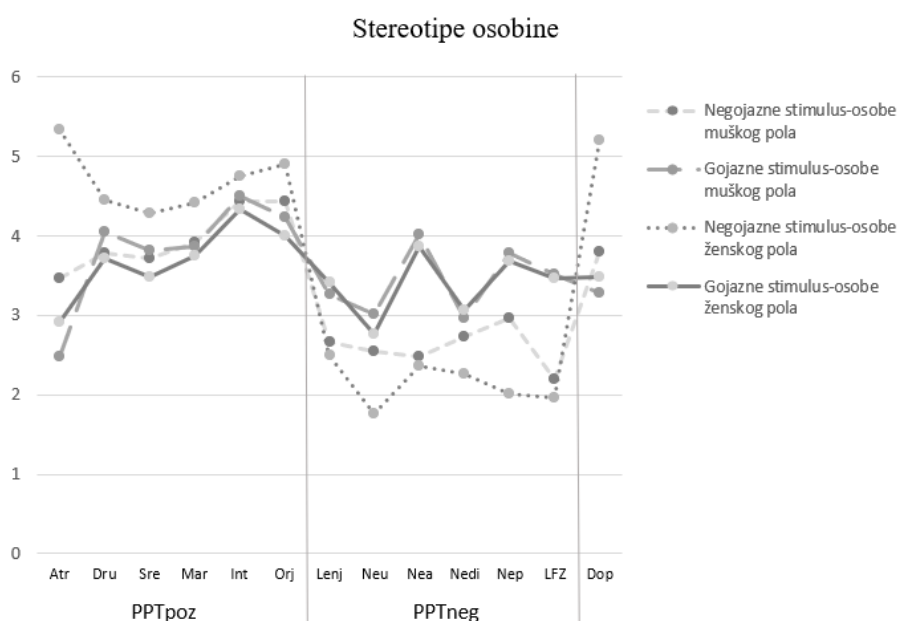
REZULTATI

Deskriptivna statistika

Na narednim stranicama ćemo dati grafički prikaz stereotipnih osobina po poduzorcima stimulusa. Prikaz deskriptivnih mera svih varijabli korišćenih u istraživanju dat je u prilogu A.

Grafik 4

Grafički prikaz stereotipnih osobina merenih upitnikom PPT (Brochu & Morrison, 2007) i procena dopadljivosti gojaznih i negojaznih stimulus osoba

Napomena. Atr – Atrativan; Dru – Druželjubiv; Sre – Srećan; Mar – Marljiv; Int – Inteligentan; Orj – Orijentisan ka cilju; Lenj; Neu – Neuredan; Nea – Neaktivan; Nedi – Nedisciplinovan; Nep – Nepopularan; LFZ – Lošeg fizičkog zdravlja; Dop – Dopadljivost; PPTpoz – Pozitivne osobine; PPTneg – Negativne osobine.

Inferencijalna statistika

Faktorska struktura stereotipnih osobina Zadatka percepcije osoba /PPT/

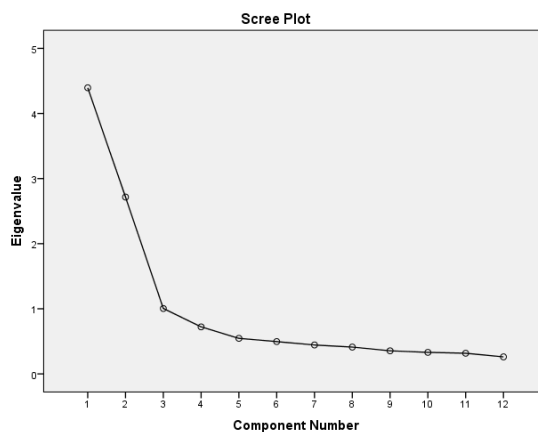
Predstavićemo, pre svega, rezultate eksplorativne faktorske analize a potom i podatke konfirmatorne faktorske analize varijabli Zadatka percepcije osoba /PPT/ (Brochu & Morrison,

2007) koje se tiču stereotipnih osobina. Eksplorativnu faktorsku analizu ćemo sprovesti u programu SPSS, dok ćemo konfirmatornu faktorsku analizu sprovesti u programu JASP.

Eksplorativna faktorska analiza

Grafik 5

Kriterijum kolena stereotipnih osobina

Prema kriterijumu kolena treba zadržati dva prva faktora.

Tabela 1

Rezultati paralelne analize stereotipnih osobina

Redni broj faktora	Svojstvene vrednosti faktora na sakupljenim podacima	Svojstvene vrednosti faktora iz paralelne analize
1.	4.394	1.099
2.	2.716	1.074
3.	1.005	1.0542

Po paralelnoj analizi kao kriterijumu za ekstrakciju broja faktora treba zadržati faktore sa onim rednim brojevima koji u nesimuliranoj matrici imaju veće svojstvene vrednosti nego njima ekvivalentni faktori iz simulirane matrice dobijene paralelnom analizom.

Na osnovu podataka iz Tabele 1 možemo da zaključimo da u ovom slučaju treba zadržati prva dva faktora.

Tabela 2*Svojstvene vrednosti i procenti objašnjene varijanse faktora pre i nakon rotacije*

Redni broj faktora	Pre rotacije			Nakon rotacije
	Svojstvene vrednosti faktora	Procentat objašnjene varijanse	Kumulativni procentat	Svojstvene vrednosti faktora
1.	4.394	36.620	36.620	3.824
2.	2.716	22.632	59.253	3.665

Iz Tabele 2 vidimo da prvi faktor objašnjava veći procentat varijanse stereotipnih osobina od drugog faktora. Prvi faktor objašnjava 36.62%, drugi faktor 22.63% ukupne varijanse, dok oba faktora zajedno objašnjavaju 59.25% varijanse stereotipnih osobina. Na kraju vidimo i da se svojstvene vrednosti faktora menjaju posle rotacije – tačnije, da su svojstvene vrednosti faktora posle rotacije raspoređene ravnomernije nego pre rotacije.

Zbog pretpostavke da faktori mogu da budu u korelaciji – pošto se oba odnose na stereotipne osobine, korišćena je rotacija Direct Oblimin,

U narednim tabelama će biti predstavljena zasićena po faktorima pre i posle rotacije.

Tabela 3*Matrica komponenata – matrica zasićena pre rotacije*

Osobine	Faktor	
	1	2
Atraktivan	-.641	.191
Lenj	.586	.475
Neuredan	.647	.408
Druželjubiv	-.542	.573
Srećan	-.603	.559
Marljiv	-.635	.515
Neaktivan	.629	.535
Nedisciplinovan	.634	.399
Nepopularan	.630	.406
Inteligentan	-.508	.583
Lošeg fizičkog zdravlja	.602	.464
Orijentisan ka cilju	-.588	.464

Napomena. Boldirana zasićenja u svakoj od dve kolone predstavljaju najviša zasićenja.

Iz prethodne tabele možemo da vidimo da najveći broj osobina najviše zasićuje prvi faktor. Zato ćemo preći na tumačenje rotiranog faktorskog rešenja.

Tabela 4

Matrica strukture – matrica zasićenja rotiranog faktorskog rešenja

Osobine	Faktor	
	1	2
Atraktivan	-.409	.608
Lenj	.753	-.128
Neuredan	.764	-.218
Druželjubiv	-.106	.785
Srećan	-.164	.822
Marljiv	-.216	.817
Neaktivan	.823	-.120
Nedisciplinovan	.747	-.214
Nepopularan	.748	-.206
Inteligentan	-.073	.766
Lošeg fizičkog zdravlja	.760	-.147
Orijentisan ka cilju	-.207	.749

Napomena. Boldirana zasićenja u svakoj od dve kolone predstavljaju najviša zasićenja.

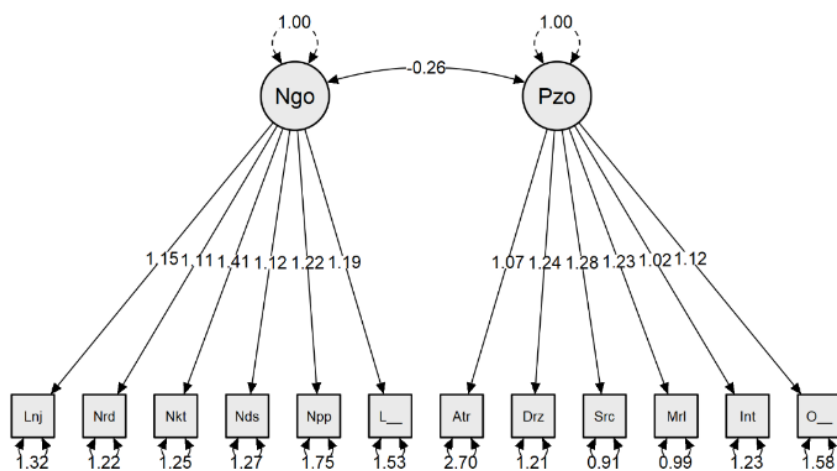
Iz Tabele 4 vidimo da negativne osobine zasićuje prvi faktor dok pozitivne osobine zasićuje drugi faktor. Usled toga ćemo prvi faktor nazvati *Negativne osobine*, dok ćemo drugi faktor nazvati *Pozitivne osobine*.

Konfirmatorna faktorska analiza

Na narednim stranicama ćemo prikazati rezultate konfirmatorne faktorske analize.

Grafik 6

Grafički prikaz modela stereotipnih osobina

Napomena. Ngo – negativne osobine; Pzo – pozitivne osobine.

Tabela 5

Indeksi fitovanja početnog modela stereotipnih osobina

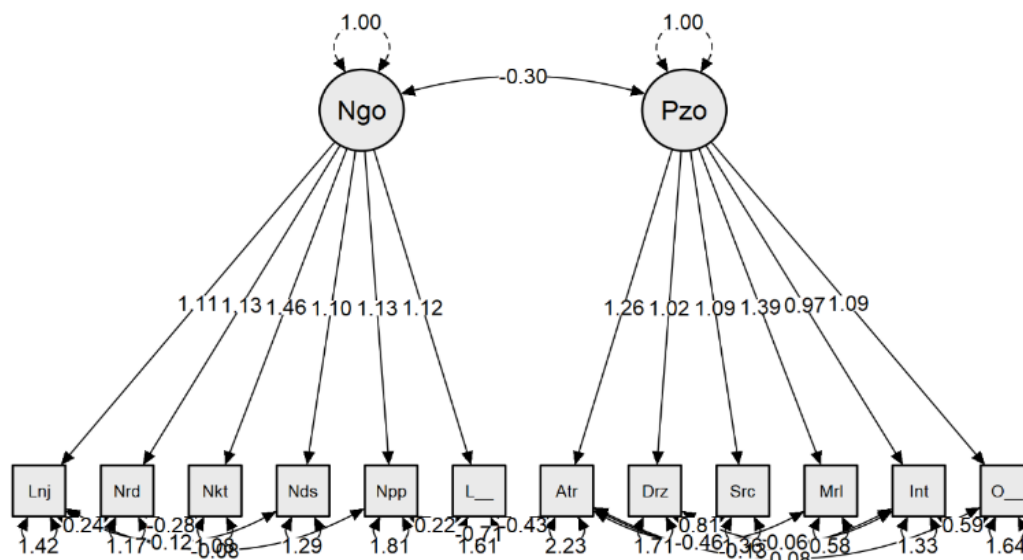
Indeksi fitovanja	Model fit	Prihvatljiv fit	Dobar fit
χ^2	3886.988		
Df	53		
$p(\chi^2)$	< .001	.01 ≤ X ≤ .05	.05 ≤ X ≤ 1.00
GFI	.864	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
NFI	.847	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
CFI	.849	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
IFI	.849	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
RMSEA	.125	.05 < X ≤ .08	0 < X ≤ .05
SRMR	.078	.05 < X ≤ .10	0 ≤ X ≤ .05

Napomena. Referentne vrednosti za prihvatljive indekse fitovanja preuzete od Schermelleh-Engel, Moosbrugger i Müller, 2003.

Iz Tabele 5 vidimo da indeksi fitovanja ne ukazuju na adekvatno fitovanje modela. Usled toga ćemo preći na korigovanje modela.

Grafik 7

Grafički prikaz modela stereotipnih osobina posle korigovanja modela

Napomena. Ngo – negativne osobine; Pzo – pozitivne osobine.

Tabela 6

Indeksi fitovanja početnog modela stereotipnih osobina posle koreliranja reziduala

C	Model	Prihvatljiv fit	Dobar fit
χ^2	1204.481		
\bar{E}	40		
p	< .001	.01 ≤ X ≤ .05	.05 ≤ X ≤ 1.00
G	.959	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
N	.953	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
C	.954	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
I	.954	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
R	.079	.05 < X ≤ .08	0 < X ≤ .05
S	.05	.05 < X ≤ .10	0 ≤ X ≤ .05

Referentne vrednosti za prihvatljive indekse fitovanja preuzete od Schermelleh-Engel, Moosbrugger i Müller, 2003.

Iz Tabele 6 vidimo da indeksi fitovanja ukazuju na adekvatno fitovanje modela posle koreliranja reziduala.

Pouzdanost varijabli

U nastavku ćemo predstaviti rezultate testova pouzdanosti interne konzistencije varijabli istraživanja. Pouzdanost interne konzistencije je računata u programu JASP usled toga što ovaj program daje mogućnost računanja omega koeficijenta, dok SPSS ne poseduje ovu opciju.

Tabela 7

Pouzdanost interne konzistencije BIDR-6-SF-BHS upitnika

BIDR-6-SF-BHS			
Samoobmana		Upravljanje impresijama	
α	ω	α	ω
.779	.781	.774	.777

Iz Tabele 7 vidimo da je pouzdanost interne konzistencije BIDR-6-SF-BHS upitnika zadovoljavajuća. Tačnije, pouzdanost interne konzistencije je niska i adekvatna.

Tabela 8

Pouzdanost interne konzistencije BESAA upitnika

AFA					
Izgled		Težina		Atribucija	
α	ω	α	ω	α	ω
.869	.876	.881	.894	.600	.611

Iz Tabele 8 možemo da vidimo da je pouzdanost predmeta merenja BESAA upitnika za operacionalizaciju telesnog samopouzdanja prema gojznima zadovoljavajuća u ovom istraživanju.

Tabela 9

Pouzdanost interne konzistencije AFA upitnika

AFA					
Nedopadanje		Strah od gojznosti		Snaga volje	
α	ω	α	ω	α	ω
.685	.691	.819	.825	.742	.744

Iz Tabele 9 možemo da vidimo da je pouzdanost predmeta merenja AFA upitnika za operacionalizaciju predrasuda prema gojznima zadovoljavajuća u ovom istraživanju.

Tabela 10*Pouzdanost interne konzistencije stereotipnih osobina*

Stereotipne osobine			
Pozitivne		Negativne	
α	ω	α	ω
.846	.847	.859	.861

Iz Tabele 10 možemo da vidimo da je pouzdanost stereotipnih osobina zadovoljavajuća u ovom istraživanju.

Efekti pola i gojaznosti stimulus osoba na stereotipe i dopadljivost

Ispitali smo, najpre, postojanje potencijalnih razlika u pogledu stereotipa i dopadanja zavisno od pola stimulus osoba, kao i zavisno od njihove gojaznosti. Potom smo ispitali interakciju između pola i gojaznosti stimulus-osoba na stereotipe i na dopadljivost.

Tabela 11*Normalnost distribucije stereotipa i dopadanja zavisno od pola stimulus-osoba (Kolmogorov-Smirnov test)*

Varijabla	Pol stimulusa	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Muški	.000
	Ženski	.000
Negativne osobine	Muški	.000
	Ženski	.000
Dopadljivost	Muški	.000
	Ženski	.000

Iz Tabele 11 vidimo da distribucija svih varijabli odstupa od normalne i kod muških i kod ženskih stimulus-osoba. Iz tog razloga ćemo koristiti *u*-test za poređenje grupa.

Tabela 12*U-test za poređenje procene stimulus-osoba po stereotipima zavisno od pola stimulus-osoba*

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Muški	2263.14	.000
	Ženski	2606.93	
Negativne osobine	Muški	2579.24	.000
	Ženski	2289.40	
Dopadljivost	Muški	2017.68	.000
	Ženski	2672.43	

Iz Tabele 12 vidimo da postoje statistički značajne razlike u proceni svih varijabli prikazanih u tabeli. Boldirani su rangovi grupe u čiju korist idu razlike. Tako u slučaju Pozitivnih osobina razlike idu u korist žena, odnosno ženama se pripisuju pozitivne osobine u većoj meri. Razlike u slučaju Negativnih osobina idu u korist muškaraca, to jest, muškarcima se u većoj meri pripisuju negativne osobine u odnosu na žene. Na kraju, razlike po pitanju dopadanja idu u korist žena – žene su ispitancima dopadljivije od muškaraca.

Tabela 13

Normalnost distribucije stereotipa i dopadanja zavisno od gojaznosti stimulus osoba (Kolmogorov-Smirnov test)

Varijabla	Pol stimulusa	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Nije gojazan	.000
	Gojazan	.000
Negativne osobine	Nije gojazan	.000
	Gojazan	.000
Dopadljivost	Nije gojazan	.000
	Gojazan	.000

Iz Tabele 13 vidimo da distribucija svih varijabli odstupa od normalne i kod gojaznih i kod negojjaznih stimulus-osoba. Usled ovoga ćemo koristiti *u*-test za poređenje grupa.

Tabela 14

U-test za poređenje procene stimulus-osoba po stereotipima zavisno od gojaznosti stimulus-osoba

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Nije gojazan	2758.84	.000
	Gojazan	2110.50	
Negativne osobine	Nije gojazan	1871.82	.000
	Gojazan	2993.03	
Dopadljivost	Nije gojazan	2816.11	.000
	Gojazan	1874.90	

Iz Tabele 14 vidimo da postoje statistički značajne razlike u proceni svih varijabli prikazanih u tabeli. Boldirani su rangovi grupe kod u čiju korist idu razlike. Tako u slučaju

Pozitivnih osobina razlike idu u korist negojaznih osoba – odnosno negojaznim osobama se pripisuju pozitivne osobine u većoj meri. Razlike u slučaju Negativnih osobina idu u korist gojaznih osoba: gojaznim osobama se negativne osobine pripisuju u većoj meri. Na kraju, razlike po pitanju dopadanja idu u korist negojaznih osoba: negojazne osobe su ispitancima dopadljivije od gojaznih osoba.

Analizom varijanse za više nezavisnih i više zavisnih varijabli proverili smo efekte pola i gojaznosti stimulus-osoba na Pozitivne osobine, Negativne osobine i procenjeno Dopadljivost stimulusa, kao i potencijalnu interakciju ova dva faktora.

Tabela 15

MANOVA: Multivarijantni testovi – Pilais Trejs

Nezavisna varijabla	Vrednost	<i>F</i>	<i>p</i>	Parcijalni eta kvadrat	Post hoc snaga
Gojaznost stimulusa	.204	395.451	.000	.204	1.000
Pol stimulusa	.072	119.702	.000	.072	1.000
Gojaznost * Pol	.049	78.604	.000	.049	1.000

Iz Tabele 15 vidimo da je Pilais Trejs test značajan kod svih nezavisnih varijabli, što znači da se zavisne varijable razlikuju zavisno od datih nezavisnih kao i od njihove interakcije. Dalje, vidimo da je parcijalna eta kvadrat niska kod svih nezavisnih varijabli, što ukazuje na mali efekat datih nezavisnih na date zavisne varijable.

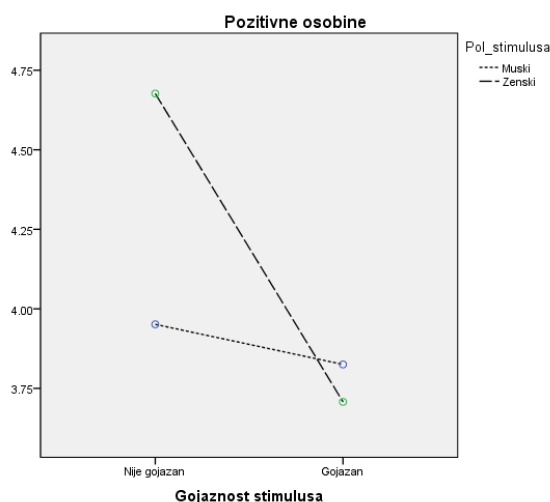
Tabela 16*MANOVA: Testovi za međugrupne razlike po zavisnim varijablama*

Nezavisna varijabla	Zavisne varijable	Prosek sume kvadrata	<i>F</i>	<i>p</i>	Parcijalna eta kvadrat	Post hoc snaga
Gojaznost stimulusa	Pozitivne osobine	374.163	259.778	.000	.053	1.000
	Negativne osobine	1216.893	886.327	.000	.161	1.000
	Dopadljivost	1436.378	694.926	.000	.131	1.000
Pol stimulusa	Pozitivne osobine	111.184	77.194	.000	.016	1.000
	Negativne osobine	73.227	53.335	.000	.011	1.000
	Dopadljivost	740.552	358.282	.000	.072	1.000
Pol * Ggojaznost	Pozitivne osobine	213.327	148.111	.000	.031	1.000
	Negativne osobine	41.220	30.023	.000	.006	1.000
	Dopadljivost	416.012	201.269	.000	.042	1.000

Iz Tabele 16 vidimo da postoje statistički značajne razlike po svim zavisnim varijablama zavisno od obe nezavisne varijable, kao i zavisno od njihove interakcije. Parcijalna eta kvadrat je svuda niska – što ukazuje na postojanje malog efekta nezavisnih varijabli na zavisne varijable.

Prikaz interakcija

Na narednim graficima će biti predstavljene interakcije nezavisnih varijabli.

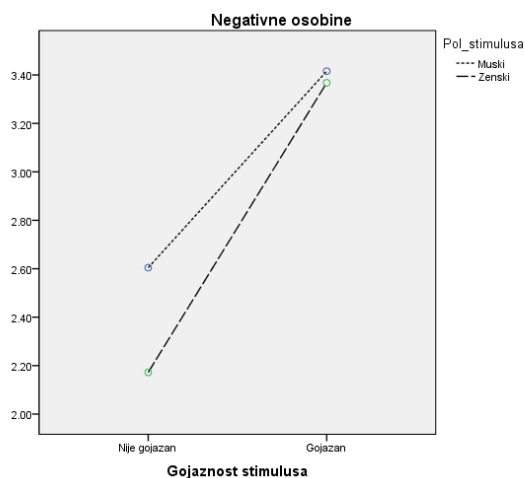
Grafik 8*Interakcija pola i gojaznosti stimulusa u odnosu na pozitivne osobine*

Iz prethodnog grafika možemo da vidimo kakva je interakcija između pola i gojaznosti stimulusa u pogledu njihovog efekta na pozitivne osobine. Ispitanici negojaznim stimulus osobama ženskog pola daju veće skorove na pozitivnim osobinama u odnosu na negojazne stimulus osobe muškog pola. Pripisivanje pozitivnih osobina stimulus-osobama ženskog pola naglo opada kada su ove osobe pritom i gojazne. Tako, na poduzorku gojaznih stimulus-osoba žene dobijaju niže skorove na pozitivnim osobinama u odnosu na muškarce.

Kod stimulus-osoba muškog pola vidimo pripisivanje pozitivnih osobina u manjoj meri u odnosu na stimulus-osobe ženskog pola kada su u pitanju negojazni stimulusi. Pripisivanje pozitivnih osobina muškim gojaznim stimulus osobama opada u odnosu na negojazne osobe ali sada, na poduzorku gojaznih stimulus-osoba, muškarci ostvaruju više skorove na pozitivnim osobinama.

Grafik 9

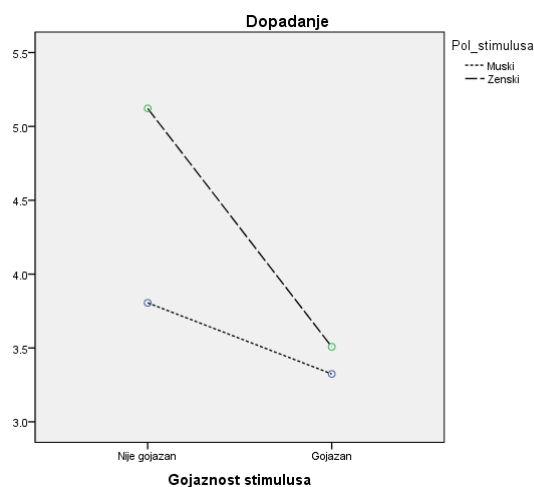
Interakcija pola i gojaznosti stimulusa u na negativne osobine

Kada su u pitanju negativne osobine one se i kod gojaznih i kod negojaznih stimulus-osoba pripisuju muškarcima u većoj meri. Međutim, na poduzorku stimulus-osoba ženskog pola vidimo veći skok ka pripisivanju negativnih osobina kada se poredi poduzorak gojaznih sa poduzorkom negojaznih stimulus osoba.

Grafik 10

Interakcija pola i gojaznosti stimulusa u kontekstu dopadljivosti stimulusa

Iz Grafika 10 vidimo interakciju po pitanju dopadanja stimulus osoba zavisno od pola i gojaznosti stimulusa. Grafik nam pokazuje da je dopadljivost muških stimulus osoba generalno niže u odnosu na dopadljivost ženskih stimulus osoba. Grafik nam pokazuje da je dopadljivost ženskih negojaznih stimulus osoba izraženije u odnosu na dopadljivost ženskih gojaznih stimulus osoba. Tačnije, pad dopadljivosti kada se ide od poduzorka gojaznih stimulusa ka poduzorku negojaznih stimulusa je mnogo veći kod stimulus osoba ženskog pola.

Regresiona analiza

Predviđanje stereotipa i dopadanja i stereotipa prema stimulus-osobama

Na narednim stranicama ćemo prikazati rezultate regresione analize.

Tabela 17

Regresiona analiza: predviđanje pozitivnih osobina pripisanih negojaznim stimulus-osobama muškog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
BMI	.065	.004	.727	.038	.220	1.005
Izgled				-.022	.665	2.627
Težina				.030	.533	2.429
Atribucija				-.023	.506	1.229
Samoobmana				.030	.375	1.143
Upravljanje impresijama				-.043	.195	1.136

Iz Tabele 17 možemo da vidimo da model nije statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, niti na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) ne može predvideti pripisivanje pozitivnih osobina negojaznim stimulus-osobama muškog pola. Nijedan prediktor nije statistički značajan.

Takođe, iz Tabele 17 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 18

Regresiona analiza: predviđanje pozitivnih osobina pripisanih gojaznim stimulus-osobama muškog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.083	.007	1.183		.313	
BMI				.007	.816	1.005
Izgled				.053	.294	2.613
Težina				.025	.609	2.420
Atribucija				-.042	.225	1.228
Samoobmana				.011	.744	1.143
Upravljanje impresijama				.016	.625	1.136

Iz Tabele 18 možemo da vidimo da model nije statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, niti na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) ne može predvideti pripisivanje pozitivnih osobina gojaznim stimulus-osobama muškog pola. Nijedan prediktor nije statistički značajan.

Takođe, iz Tabele 18 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 19

Regresiona analiza: predviđanje negativnih osobina pripisanih negojaznim stimulus-osobama muškog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.096	.009	1.582		.149	
BMI				.085	.007	1.005
Izgled				-.005	.916	2.620
Težina				.016	.746	2.423
Atribucija				.037	.290	1.229
Samoobmana				-.028	.395	1.143
Upravljanje impresijama				.019	.575	1.136

Iz Tabele 19 možemo da vidimo da model nije statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, niti na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) ne može predvideti pripisivanje negativnih osobina negojaznim stimulus-osobama muškog pola. Nijedan prediktor nije statistički značajan. Takođe, iz Tabele 34 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 20

Regresiona analiza: predviđanje negativnih osobina pripisanih gojaznim stimulus-osobama muškog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.149	.022	3.888		.001	
BMI				.029	.348	1.005
Izgled				-.137	.006	2.606
Težina				.020	.678	2.414
Atribucija				.021	.534	1.228
Samoobmana				.007	.823	1.143
Upravljanje impresijama				-.067	.040	1.136

Iz Tabele 20 možemo da vidimo da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) može predvideti pripisivanje negativnih

osobina gojaznim stimulus-osobama muškog pola. Model objašnjava 2.2% od ukupnog procenta varijanse pripisanih negativnih osobina.

Jedan od značajnih prediktora je Izgled ($\beta = -.137$), koji ostvaruje negativnu korelaciju sa pripisivanjem negativnih osobina, što znači da što je neko zadovoljniji svojim izgledom to će u manjoj meri pripisivati negativne osobine gojaznim osobama muškog pola. Drugi značajni prediktor je Upravljanje impresijama ($\beta = -.137$), koji takođe ostvaruje negativnu korelaciju sa pripisivanjem negativnih osobina, što znači da što je neko skloniji upravljanju svojim impresijama – kao dimenzijom tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora – to će on biti u manjoj meri sklon pripisivanju negativnih osobina gojaznim osobama muškog pola.

Takođe, iz Tabele 20 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 21

Regresiona analiza: predviđanje pozitivnih osobina pripisanih negojaznim stimulus-osobama - ženskog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.111	.012	2.125		.048	
BMI				.062	.045	1.005
Izgled				-.035	.489	2.594
Težina				.023	.633	2.410
Atribucija				.029	.403	1.228
Samoobmana				.086	.010	1.139
Upravljanje impresijama				-.008	.801	1.137

Iz Tabele 21 možemo da vidimo da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) može predvideti pripisivanje pozitivnih osobina negojaznim stimulus-osobama ženskog pola. Model objašnjava 1.2% od ukupnog procenta varijanse pripisanih negativnih osobina.

Jedan od značajnih prediktora je BMI ($\beta = .062$), koji ostvaruje pozitivnu korelaciju sa pripisivanjem pozitivnih osobina, što znači da što neko ima veći BMI to će pripisivati

pozitivnije osobine nego jaznim stimulus-osobama ženskog pola. Drugi značajni prediktor je Samoobmana ($\beta = .086$), koji takođe ostvaruje pozitivnu korelaciju sa pripisivanjem pozitivnih osobina, što znači da što je neko skloniji Samoobmani – kao dimenzijom tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora – to će on biti u većoj meri sklon pripisivanju pozitivnih osobina nego jaznim osobama ženskog pola.

Takođe, iz Tabele 21 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 22

Regresiona analiza: predviđanje pozitivnih osobina pripisanih gojaznim stimulus-osobama - ženskog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.096	.009	1.592		.146	
BMI				.002	.956	1.005
Izgled				.017	.738	2.650
Težina				.037	.447	2.450
Atribucija				-.085	.014	1.228
Samoobmana				.041	.216	1.143
Upravljanje impresijama				.006	.864	1.137

Iz Tabele 22 možemo da vidimo da model nije statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) ne može predvideti pripisivanje pozitivnih osobina nego jaznim stimulus osobama ženskog pola.

Jedini statistički značajan prediktor je Atribucija ($\beta = -.085$), koji ostvaruje negativnu korelaciju sa pripisivanjem negativnih osobina gojaznim stimulus-osobama ženskog pola. Ovo znači da što neko ima viši skor na Atribuciji – dimenziji koja se odnosi na pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima – to će u manjoj meri pripisivati pozitivne osobine gojaznim stimulus-osobama ženskog pola. Takođe, iz Tabele 30 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 23

Regresiona analiza: predviđanje negativnih osobina pripisanih negojaznim stimulus-osobama - ženskog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.153	.023	4.065		.000	
BMI				.009	.783	1.005
Izgleđ				-.036	.474	2.636
Težina				.027	.580	2.449
Atribucija				-.012	.727	1.224
Samoobmana				-.142	.000	1.140
Upravljanje impresijama				-.010	.768	1.135

Iz Tabele 23 možemo da vidimo da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) može predvideti pripisivanje pozitivnih osobina negojaznim stimulus-osobama ženskog pola. Model objašnjava uku 2.3% varijanse pripisanih negativnih osobina.

Jedini statistički značajan prediktor je Samoobmana ($\beta = -.142$), koji ostvaruje negativnu korelaciju sa pripisivanjem negativnih osobina negojaznim stimulus-osobama ženskog pola. Ovo znači da što je neko skloniji Samoobmani – kao dimenziji tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora – to će on u manjoj meri pripisivati negativne osobine negojaznim ženskim stimulus-osobama.

Takođe, iz Tabele 23 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 24

Regresiona analiza: predviđanje negativnih osobina pripisanih gojaznim stimulus-osobama - ženskog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.067	.004	.762		.600	
BMI				-.005	.882	1.005
Izgled				-.061	.226	2.586
Težina				.038	.427	2.395
Atribucija				.030	.378	1.229
Samoobmana				-.043	.199	1.142
Upravljanje impresijama				-.006	.855	1.137

Iz Tabele 24 možemo da vidimo da model nije statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) ne može predvideti pripisivanje pozitivnih osobina negojaznim stimulus-osobama ženskog pola. Ni jedan od prediktora nije statistički značajan. Takođe, vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 25

Regresiona analiza: predviđanje dopadljivosti negojaznih stimulus-osoba muškog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.071	.005	.825		.551	
BMI				-.044	.166	1.005
Izgled				-.057	.259	2.507
Težina				.044	.368	2.339
Atribucija				.003	.936	1.237
Samoobmana				-.009	.799	1.125
Upravljanje impresijama				-.035	.296	1.134

Iz Tabele 25 možemo da vidimo da model nije statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih

odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) ne može predvideti dopadanje negojaznih stimulus-osoba muškog pola. Ni jedan od prediktora nije statistički značajan.

Takođe, iz Tabele 25 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 26

Regresiona analiza: predviđanje dopadljivosti gojaznih stimulus-osoba muškog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.077	.006	.985		.434	
BMI				-.034	.284	1.005
Izgled				.063	.207	2.521
Težina				-.023	.628	2.348
Atribucija				-.009	.804	1.235
Samoobmana				.000	.989	1.129
Upravljanje impresijama				.042	.212	1.130

Iz Tabele 26 možemo da vidimo da model nije statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) ne može predvideti dopadljivost gojaznih stimulus-osoba muškog pola. Ni jedan od prediktora nije statistički značajan.

Takođe, VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 27

Regresiona analiza: predviđanje dopadljivosti negojaznih stimulus-osoba ženskog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.080	.006	1.065		.382	
BMI				-.011	.731	1.005
Izgled				-.065	.195	2.498
Težina				.053	.272	2.335
Atribucija				.004	.912	1.230
Samoobmana				.062	.066	1.124
Upravljanje impresijama				.038	.263	1.135

Iz Tabele 27 možemo da vidimo da model nije statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) ne može predvideti dopadljivost negojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Ni jedan od prediktora nije statistički značajan.

Takođe, iz Tabele 27 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 28

Regresiona analiza: predviđanje dopadljivosti gojaznih stimulus-osoba ženskog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.118	.014	2.341		.030	
BMI				-.090	.005	1.005
Izgled				-.024	.633	2.521
Težina				.045	.350	2.342
Atribucija				-.048	.170	1.248
Samoobmana				.021	.531	1.130
Upravljanje impresijama				.042	.215	1.136

Iz Tabele 28 možemo da vidimo da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) može predvideti Dopadljivost gojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Model objašnjava 1.4% ukupne varijanse dopadanja gojaznih stimulus-osoba ženskog pola.

Jedini statistički značajan prediktor je BMI ($\beta = -.090$), koji ostvaruje negativnu korelaciju sa dopadljivošću. Ovo znači da što neko ima veći BMI to će mu se manje dopadati gojazne stimulus osobe ženskog pola.

Takođe, iz Tabele 28 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Do sada smo prikazivali rezultate za sve poduzorke stimulusa zasebno, usled toga što smo regresijom analizirali procene stimulusa. Sada ćemo prikazati regresione analize koje se ne odnose na specifične poduzorke stimulusa, već na samoprocene ispitanika. Zbog toga dalje regresione analize neće biti rađene na poduzorcima stimulusa.

Predviđanje predrasuda prema gojaznim osobama

Tabela 29

Regresiona analiza: predviđanje Nedopadanja na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.358	.128	102.314		.000	
BMI				-.060	.000	1.006
Izgled				-.322	.000	2.553
Težina				.253	.000	2.370
Atribucija				.126	.000	1.229
Samoobmana				.024	.124	1.137
Upravljanje impresijama				-.219	.000	1.141

Iz Tabele 29 možemo da vidimo da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) može predvideti Nedopadanje. Model objašnjava 12.8% Nedopadanja kao dimenzije predrasuda prema gojaznim osobama.

Svi prediktori su statistički značajni sem Samoobmane. BMI ($\beta = -.060$), je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom. Ovo znači da što neko ima veći BMI to će imati manji skor na Nedopadanju. Izgled ($\beta = -.322$), je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što se nekom više dopada njegov izgled, imaće manji skor na Nedopadanju. Težina ($\beta = .253$), je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što je neko zadovoljniji svojom težinom to će imati veći skor na Nedopadanju. Atribucija ($\beta = .126$), je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što neko ima veći skor na pozitivnim atribucijama o svom izgledu drugima to će imati i veći skor na Nedopadanju. Upravljanje impresijama ($\beta = -.219$), je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što neko više upravlja svojim impresijama to će imati manji skor na Nedopadanju. Najbolji prediktor Nedopadanje je Izgled.

Takođe, iz Tabele 29 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 30

Regresiona analiza: predviđanje Straha od gojaznosti na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.362	.131	104.822		.000	
BMI				-.055	.000	1.006
Izgled				-.323	.000	2.553
Težina				-.049	.029	2.370
Atribucija				.081	.000	1.229
Samoobmana				.004	.788	1.137
Upravljanje impresijama				-.036	.019	1.141

Iz Tabele 30 možemo da vidimo da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) može predvideti Strah od gojaznosti. Model objašnjava 13.1% Straha od gojaznosti kao dimenzije predrasuda prema gojaznim osobama.

Svi prediktori su statistički značajni sem Samoobmane. BMI ($\beta = -.055$), je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom. Ovo znači da što neko ima veći BMI to će imati manji skor na Strahu od gojaznosti. Izgled ($\beta = -.323$), je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što se nekom više dopada njegov izgled imaće manji skor na Strahu od gojaznosti. Težina ($\beta = -.049$), je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što je neko zadovoljniji svojom težinom to će imati manji skor na Strahu od gojaznosti. Atribucija ($\beta = .081$), je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što neko ima veći skor na pozitivnim atribucijama o svom izgledu drugima to će imati i veći skor na Strahu od gojaznosti. Upravljanje impresijama ($\beta = -.036$), je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što neko više upravlja svojim impresijama to će imati manji skor na Strahu od gojaznosti. Najbolji prediktor Straha od gojaznosti je Izgled.

Takođe, iz Tabele 30 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Tabela 31

Regresiona analiza: predviđanje Snage volje na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.264	.070	52.026		.000	
BMI				.031	.036	1.006
Izgled				-.219	.000	2.553
Težina				.172	.000	2.370
Atribucija				.187	.000	1.229
Samoobmana				.061	.000	1.137
Upravljanje impresijama				-.077	.000	1.141

Iz Tabele 31 možemo da vidimo da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja, i na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora (samoobmane i upravljanja impresijama) može predvideti Snaga volje. Model objašnjava 7% Snage volje kao dimenzije predrasuda prema gojaznim osobama.

Svi prediktori su statistički značajni. BMI ($\beta = .031$), je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom. Ovo znači da što neko ima veći BMI, to će imati veći skor na Snazi volje. Izgled ($\beta = -.219$), je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što se nekom više dopada njegov izgled imaće manji skor na Snazi volje. Težina ($\beta = .172$), je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što je neko zadovoljniji svojom težinom to će imati veći skor na Snazi volje. Atribucija ($\beta = .187$), je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što neko ima veći skor na pozitivnim atribucijama o svom izgledu drugima to će imati i veći skor na Snazi volje. Samoobmana ($\beta = .061$) je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što neko ima veći skor na Samoobmani to će imati veći skor i na Snazi volje. Upravljanje impresijama ($\beta = -.077$), je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što neko više upravlja svojim impresijama to će imati manji skor na Snazi volje. Najbolji prediktor Snage volje je Izgled.

Takođe, iz Tabele 31 vidimo da je VIF kod svih varijabli manji od 4, što znači da ne sumnjamo na postojanje multikolinearnosti podataka i da možemo da tumačimo rezultate regresione analize.

Strukturalni model

Na narednim stranicama ćemo prikazati strukturalne modele moderatorskog efekta gojaznosti, pola stimulusa na odnos između stereotipa sa jedne strane, dopadanja i predrasuda sa druge strane, kao i ulogu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora u ovom modelu. Pre svega ćemo prikazati model na poduzorku stimulus-osoba muškog pola, a potom i model na poduzorku stimulus-osoba ženskog pola gde će gojaznost biti moderatorska varijabla.

Grafik 12

Strukturalni model moderatorskog efekta gojaznosti stimulusa u odnosu između stereotipa, predrasuda, BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora na poduzorku stimulus osoba muškog pola

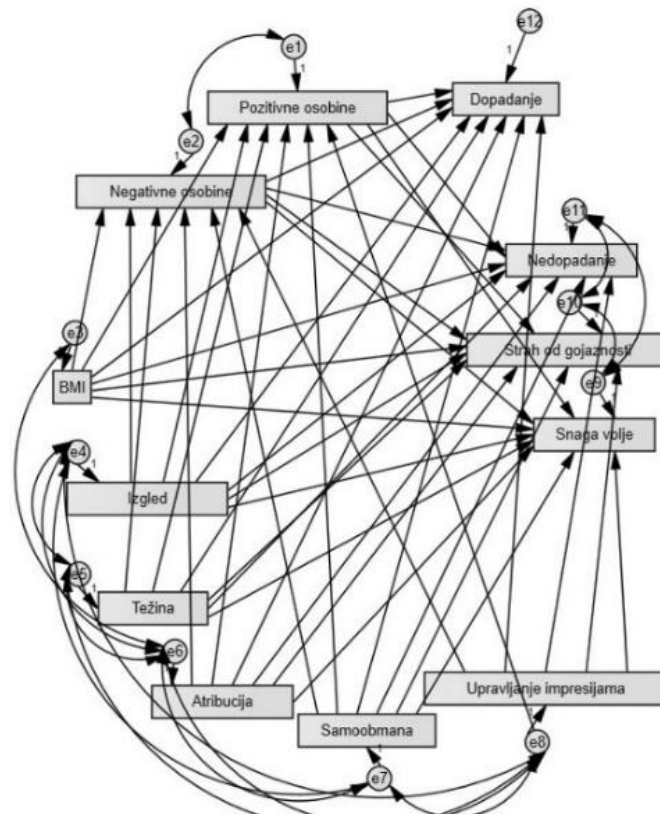

Tabela 32

Indeksi fitovanja modela moderatorskog efekta gojaznosti stimulusa na odnos između varijabli istraživanja

<i>Indeksi fitovanja</i>	<i>Model</i>	<i>Prihvatljiv fit</i>	<i>Dobar fit</i>
χ^2	192.078		
Df	16		
$p(\chi^2)$.000	.01≤X≤.05	.05≤X≤1.00
χ^2/df	12.005	2<X<3	0≤X≤2
GFI	.988	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
NFI	.964	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
CFI	.966	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
IFI	.967	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
RMSEA	.069	.05<X≤.08	0<X≤.05
PCLOSE	.001	.01≤X≤.05	.05≤X≤1.00
SRMR	.039	.05<X≤.10	0≤X≤.05

Reference za dobre i prihvatljive indekse fitovanja preuzeli smo iz: Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller, 2003

Iz Tabele 32 vidimo da su svi indeksi fitovanja zadovoljavajući.

Tabela 33

Efekti prediktorskih varijabli na kriterijumske

Kriterijum	Prediktor	Negojazni		Gojazni	
		Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>
Negativne osobine	BMI	.074	.009	.029	.306
Negativne osobine	Izgled	-.042	.332	-.139	.001
Negativne osobine	Atribucija	.067	.031	.021	.504
Dopadljivost	Pozitivne osobine	.480	***	.387	***
Nedopadanje	Pozitivne osobine	-.068	.012	-.068	.011
Strah od gojaznosti	Pozitivne osobine	.076	.005	.048	.073
Snaga volje	Pozitivne osobine	.063	.023	.054	.048
Dopadljivost	Negativne osobine	-.242	***	-.262	***
Nedopadanje	Negativne osobine	.066	.016	.051	.058
Strah od gojaznosti	Negativne osobine	.072	.009	.075	.006
Snaga volje	Negativne osobine	.080	.004	.144	***
Nedopadanje	Izgled	-.283	***	-.275	***
Strah od gojaznosti	Izgled	-.274	***	-.271	***

Kriterijum	Prediktor	Negojazni		Gojazni	
		Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>
Snaga volje	Izgled	-.193	***	-.180	***
Nedopadanje	Težina	.214	***	.217	***
Strah od gojaznosti	Težina	-.092	.022	-.088	.028
Snaga volje	Težina	.152	***	.155	***
Nedopadanje	Atribucija	.117	***	.120	***
Strah od gojaznosti	Atribucija	.108	***	.111	***
Snaga volje	Atribucija	.215	***	.218	***
Snaga volje	Samoobmana	.093	.002	.088	.003
Nedopadanje	Upravljanje impresijama	-.223	***	-.216	***

Iz Tabele 33 vidimo da BMI predviđa Negativne osobine, na poduzorku negojaznih stimulus-osoba sa pozitivnom korelacijom, dok iste te osobine predviđa sa negativnom korelacijom na poduzorku gojaznih stimulus osoba. Atribucija predviđa Negativne osobine pozitivno na poduzorku negojaznih stimulus osoba; Pozitivne osobine predviđaju pozitivno Dopadljivost i Snagu volje na oba poduzorka, Strah od gojaznosti na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, dok Nedopadanje predviđaju negativno na oba poduzorka. Negativne osobine predviđaju pozitivno Strah od gojaznosti i Snagu volje sa pozitivnom korelacijom na oba poduzorka, dok Nedopadanje predviđaju pozitivno samo na poduzorku negojaznih stimulus-osoba. Negativne osobine predviđaju negativno Dopadanje na oba poduzorka. Izgled predviđa negativno Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje na oba poduzorka. Težina predviđa pozitivno Nedopadanje i Snagu volje na oba poduzorka, dok Strah od gojaznosti predviđa negativno, takođe na oba poduzorka. Atribucija predviđa pozitivno Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje na oba poduzorka. Samoobmana predviđa pozitivno Snagu volje na oba poduzorka. Na kraju, Upravljanje impresijama predviđa Nedopadanje sa negativnom korelacijom na oba poduzorka.

Grafik 13

Strukturalni model moderatorskog efekta gojaznosti stimulusa u odnosu između stereotipa, predrasuda, BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora na poduzorku stimulus-osoba ženskog pola

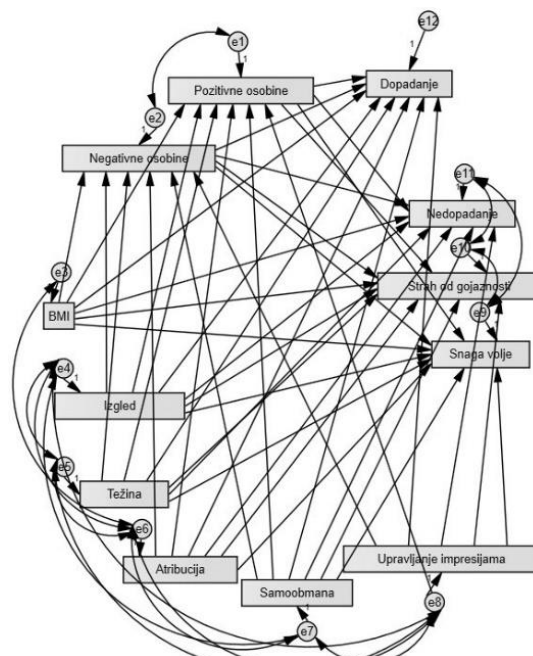

Tabela 34

Indeksi fitovanja modela moderatorskog efekta gojaznosti stimulusa na odnos između varijabli

Indeksi fitovanja	Model	Prihvatljiv fit	Dobar fit
χ^2	194.171		
Df	16		
$p(\chi^2)$.000	.01 ≤ X ≤ .05	.05 ≤ X ≤ 1.00
χ^2/df	12.136	2 < X < 3	0 ≤ X ≤ 2
GFI	.988	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
NFI	.962	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
CFI	.964	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
IFI	.965	.95 ≤ X < .97	.97 ≤ X < 1.00
RMSEA	.067	.05 < X ≤ .08	0 < X ≤ .05
PCLOSE	.001	.01 ≤ X ≤ .05	.05 ≤ X ≤ 1.00
SRMR	.039	.05 < X ≤ .10	0 ≤ X ≤ .05

Reference za dobre i prihvatljive indekse fitovanja preuzeli smo iz: Schermelleh-Engel & Müller, 2003

Iz Tabele 34 vidimo da su svi indeksi fitovanja zadovoljavajući.

Tabela 35*Efekti prediktorskih varijabli na kriterijumske*

Kriterijum	Prediktor	Negojazni		Gojazni	
		Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>
Pozitivne osobine	BMI	.058	.042	.011	.697
Negativne osobine	Izgled	.007	.881	-.139	.001
Dopadljivost	Pozitivne osobine	.387	***	.387	***
Nedopadanje	Pozitivne osobine	-.035	.193	-.068	.011
Strah od gojaznosti	Pozitivne osobine	.114	***	.048	.073
Snaga volje	Pozitivne osobine	.081	.003	.054	.048
Dopadljivost	Negativne osobine	-.237	***	-.262	***
Nedopadanje	Negativne osobine	.105	***	.051	.058
Strah od gojaznosti	Negativne osobine	.059	.029	.075	.006
Snaga volje	Negativne osobine	.099	***	.144	***
Dopadljivost	Izgled	-.082	.030	.009	.808
Nedopadanje	Izgled	-.286	***	-.275	***
Strah od gojaznosti	Izgled	-.272	***	-.271	***
Snaga volje	Izgled	-.194	***	-.180	***
Nedopadanje	Težina	.214	***	.217	***
Strah od gojaznosti	Težina	-.094	.019	-.088	.028
Snaga volje	Težina	.152	***	.155	***
Nedopadanje	Atribucija	.126	***	.120	***
Strah od gojaznosti	Atribucija	.111	***	.111	***
Snaga volje	Atribucija	.221	***	.218	***
Snaga volje	Samoobmana	.096	.001	.088	.003
Nedopadanje	Upravljanje impresijama	-.218	***	-.216	***

Iz Tabele 35 vidimo da BMI predviđa pozitivno Pozitivne osobine na poduzorku negojaznih stimulus-osoba. Izgled negativno predviđa Negativne osobine na poduzorku gojaznih stimulus-osoba. Pozitivne osobine predviđaju Dopadljivost pozitivno na oba poduzorka, Nedopadanje negativno na poduzorku gojaznih stimulus-osoba, a Strah od gojaznosti i Snagu volje pozitivno na poduzorku negojaznih stimulus-osoba. Negativne osobine predviđaju Dopadljivost negativno na oba poduzorka, Nedopadanje pozitivno na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, a Strah od gojaznosti i Snagu volje pozitivno na oba poduzorka. Izgled predviđa negativno Dopadljivost na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, a Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje na oba poduzorka. Težina predviđa

Nedopadanje pozitivno, a Strah od gojaznosti i Snagu volje negativno, na oba poduzorka. Atribucija predviđa pozitivno Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje na oba poduzorka. Samoobmana predviđa Snagu volje pozitivno na oba poduzorka. Na kraju, Upravljanje impresijama predviđa negativno Nedopadanje na oba poduzorka.

DISKUSIJA

Osnovni cilj ovog istraživanja je bilo ispitivanje postavljenog teorijskog modela koji uključuje pol i gojaznost stimulusa kao faktore, i telesnu masu i telesno samopouzdanje ispitanika kao prediktore stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama i dopadanja gojaznih osoba, stereotipe kao prediktore predrasuda prema gojaznima.

HI1.1. Pre svega smo sprovedeli eksplorativnu faktorsku analizu a potom i konfirmatornu faktorsku analizu varijabli koje se tiču stereotipnih osobina. EFA izdvaja dva faktora: (1) negativne osobine zasićuje prvi faktor, dok (2) pozitivne osobine zasićuje drugi faktor. Zato ćemo prvi faktor nazvati Negativne osobine, dok ćemo drugi faktor nazvati Pozitivne osobine. CFA potvrđuje ovaj nalaz i ukazuje na adekvatno fitovanje modela. Ovi rezultati su u skladu sa prethodnim radovima koji nalaze dimenzije iza stereotipnih osobina (npr. Jovančević & Jović, 2021). Rezultati su, takođe, u skladu sa rezultatim autora instrumenta koji smo koristili, a koji takođe stereotipne osobine dele na Pozitivne i Negativne (Brochu & Morison, 2007).

Posle sprovedene EFA i CFA, i izdvajanja dva faktora smo prešli na analize potrebne radi provere hipoteza.

HI1.2. Druga hipoteza kaže da „Postoji statistički značajan efekat gojaznosti stimulusa na stereotipe (kako na pozitivne tako i na negativne osobine) kao i na dopadljivost gojaznih osoba“. Najpre ćemo reći da u slučaju Pozitivnih osobina, ispitanici negojaznim osobama pripisuju pozitivne osobine u većoj meri. Razlike u slučaju Negativnih osobina su takve da se gojaznim osobama negativne osobine pripisuju u većoj meri. Na kraju, razlike po pitanju dopadljivosti ukazuju na to da su negojazne osobe ispitanicima dopadljivije od gojaznih osoba. Iz ovoga vidimo da se gojaznim osobama u većoj meri pripisuju Negativne osobine a u manjoj meri Pozitivne, kao i da su one manje dopadljive od negojaznih osoba. Ovi nalazi su u skladu sa nalazima prethodnih studija koji ukazuju da se gojazne osobe dosledno ocenuju negativno u odnosu na osobe koje nisu gojazne. Naime, Haris i saradnici (Harris et al., 1982) su našli da studenti univerziteta u Australiji gojaznim ljudima daju manje ocene nego ljudima prosečne težine na narednim karakteristikama: aktivnost, sklonost ka sportu, atraktivnost, marljivost, inteligencija, popularnost i društvenost. Grinlaf i saradnici (Greenleaf et al., 2004) su ispitivali koje osobine ljudi pripisuju siluetama osoba različite težine i našli da ispitanici gojaznim siluetama pripisuju naredne osobine: lenjost, usporenost, nedruželjubivost i nezanimljivost (smatraju da su ove osobe dosadne), dok ljudima srednje građe pripisuju mnogo pozitivnije

osobine: fizička kondicija, motivisanost, inteligenciju, zanimljivost i druželjubivost. Pritom su mnogo pozitivnije osobine pripisivane muškarcima i u situaciji gojaznih i u situaciji posmatranja silueta srednje težine. Brohu i Morison (Brochu & Morrison, 2007) su našli da ispitanici u većoj meri pripisuju pozitivne osobine ljudima prosečne težine nego gojaznim ljudima, dok negativne osobine u većoj meri pripisuju gojaznim ljudima nego ljudima prosečne težine. Poslednji nalaz je direktno povezan sa našim usled toga što i u ovoj studiji imamo dimenzije Pozitivnih i Negativnih osobina, kako su to uradili i prethodno pomenuti autori. Na kraju, i u studiji sprovedenoj na populaciji iz Srbije potvrđeni su ovakvi rezultati, gde ispitanici gojaznim stimulus-osobama u manjoj meri pripisuju posedovanje pozitivne socijalne slike i percipiranu upornost, a u većoj meri percipiran nedostak nege o sebi i antipatičnost (Jovančević & Jović, 2021). Kada je u pitanju dopadljivost, rezultati su takođe u skladu sa nalazima prethodnih istraživanja koja dosledno pokazuju da se gojazne osobe manje dopadaju posmatračima od osoba koje imaju prosečnu telesnu težinu (Latner & Stunkard, 2003; Ruble & Dweck, 1995; Tillman, Kehle, Bray, Chafouleas, & Grigerick, 2007). Prva specifična hipoteza je u potpunosti potvrđena.

HI1.3. Treća hipoteza kaže: „Postoji statistički značajan efekat pola stimulusa na stereotipe (kako na pozitivne tako i na negativne osobine) kao i na dopadljivost gojaznih osoba“. U slučaju Pozitivnih ženama se one pripisuju pozitivne u većoj meri. Muškarcima se negativne osobine pripisuju u većoj meri nego ženama. Na kraju, razlike po pitanju dopadljivosti idu u korist žena – žene su ispitanicima dopadljivije od muškaraca. Ovo nam govori da kada je u pitanju varijabla pol, ženama se pripisuju pozitivnije osobine nego muškarcima, a takođe su one i dopadljivije od muškaraca. Ovaj rezultat možemo da povežemo sa nalazima iz razvojne psihologije. Pre svega, istraživanja iz ove oblasti pokazuju da bebe brže obrađuju informacije dobijene sa ženskih lica (Ramsey-Rennels & Langlois, 2006), a istraživači ovo objašnjavaju time što su deca od malena više izložena ženskim licima (Ramsey-Rennels & Langlois, 2006). Dalje, istraživanja na bebama pokazuju da one preferiraju ženska lica (Quinn et al., 2002), međutim, kad se vodi računa o tome ko je primarni staratelj (muškarac ili žena) bebe biraju lica istog pola kao i njihov primarni staratelj (Quinn et al., 2002). Primarni staratelji u Srbiji su uglavnom majke, te tako možemo objasniti generalnu preferenciju za ženska lica na ovom uzorku. Druga specifična hipoteza je potvrđena.

HI1.4. Četvrta hipoteza glasi „Postoji statistički značajan efekat interakcije između pola i gojaznosti stimulusa na stereotipe (kako na pozitivne tako i na negativne osobine) kao i na

dopadljivost gojaznih osoba“. Rezultati su pokazali da postoji statistički značajna interakcija između pola i gojaznosti stimulusa za sve tri zavisne varijable. Preciznije, ispitanici su gojaznim ženama u odnosu na gojazne muškarce pripisivali manje pozitivnih osobina, a kada je u pitanju dopadljivost kao i negativne osobine nije bilo velike razlike između muških i ženskih stimulus-osoba. Rezultati pokazuju da ispitanici stimulus-osobama ženskog pola koja nisu gojazne daju veće skorove na pozitivnim osobinama u odnosu na stimulus-osobe muškog pola koje nisu gojazne. Ovi rezultati su u skladu sa rezultatima opisanim u okviru treće hipoteze. Naime, ovo možemo objasniti nalazima koji govore da bebe preferiraju ženska lica (Quinn et al., 2002), u situacijama kada su majke primarni staratelji. Sa druge strane, rezultati ovog istraživanja pokazuju da pripisivanje pozitivnih osobina stimulus-osobama ženskog pola naglo opada kada su ove osobe pritom i gojazne. Tako da na poduzorku gojaznih stimulus-osoba žene dobijaju niže skorove na pozitivnim osobinama u odnosu na muškarce, ali pritom ova razlika nije vidljiva za negativne osobine i dopadljivost. Ovi nalazi u skladu sa prethodnim studijama koje pokazuju da se gojazne žene generalno ocenjuju negativnije u odnosu na gojazne muškarce (Greenleaf et al., 2004). Jedna studija koja je ispitivala efekat stigmatizacije gojaznih na osobe koje pate od gojaznosti je pokazala da žene izveštavaju o višim nivoima stigmatizacije nego što to čine muškarci (Sattler et al., 2018). Na kraju, jedna studija sprovedena na Srpskom uzorku pokazuje da ispitanici gojaznim ženama u manjoj meri pripisuju pozitivne osobine a negativne u većoj meri (Jovančević & Jović, 2021). Preciznije, ispitanici su gojaznim stimulus-osobama ženskog pola pripisivali niže skorove na pozitivnoj socijalnoj slici i percipiranoj upornosti a više skorove na percipiranom nedostatku nege sebe i na antipatiji (Jovančević & Jović, 2022).

Peta (HI1.5), šesta (HI1.6) i sedma (HI1.7) hipoteza su proveravane putem regresione analize u prvoj fazi prve studije. Peta hipoteza glasi „Na osnovu telesne mase ispitanika (BMI) se mogu statistički značajno predvideti stereotipi (kako pozitivne tako i negativne osobine) i predrasude (strah od gojaznosti, nedopadanje i snaga volje) prema gojaznim osobama kao i dopadljivost gojaznih osoba“. Šesta hipoteza glasi „Na osnovu telesnog samopouzdanja ispitanika (opštih osećanja po pitanju svog tela, zadovoljstva svojom težinom i atribucija pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima) se mogu statistički značajno predvideti stereotipi (kako pozitivne tako i negativne osobine) i predrasude (strah od gojaznosti, nedopadanje i snaga volje) prema gojaznim osobama kao i dopadljivost gojaznih

osoba“. Sedma hipoteza glasi „Na osnovu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora se ne mogu predvideti stereotipi (kako pozitivne tako ni negativne osobine) ni predrasude (strah od gojaznosti, nedopadanje i snaga volje) prema gojaznim osobama kao ni dopadljivost gojaznih osoba“. Model u kome se ispituje predviđanje predviđanje pozitivnih osobina pripisanih gojaznim stimulus-osobama muškog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora, što znači da se na osnovu ovih varijabli ne može predvideti pripisivanje pozitivnih osobina gojaznim stimulus-osobama muškog pola. Takođe nije značajan ni regresioni model u kome se ispituje predviđanje pozitivnih osobina pripisanih gojaznim stimulus-osobama muškog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora. Međutim, model u kome se ispituje predviđanje negativnih osobina pripisanih gojaznim stimulus-osobama muškog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora jeste statistički značajan. Jedan od značajnih prediktora je Izgled koji ostvaruje negativnu korelaciju sa pripisivanjem negativnih osobina, što znači da što je neko zadovoljniji svojim izgledom to će u manjoj meri pripisivati negativne osobine gojaznim osobama muškog pola. Drugi značajni prediktor je Upravljanje impresijama koji takođe ostvaruje negativnu korelaciju sa pripisivanjem negativnih osobina, što znači da što je neko skloniji upravljanju svojim impresijama – kao dimenzijom tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora – to će on biti u manjoj meri sklon pripisivanju negativnih osobina gojaznim osobama muškog pola. Kada je u pitanju izgled, ovo možemo da objasnimo nalazima prethodnih istraživanja koja ukazuju na to da je telesno samopouzdanje a ne indeks telesne mase (eng.: BMI) faktor koji predstavlja medijator između svesti o stigmama povezanim sa telesnom težinom i percipirane kompetentnosti za fizičku aktivnost. (Schmalz, 2010). Dalje, prethodni radovi dosledno ukazuju na to da postoji povezanost između slike tela (eng. body image) i stavova prema gojaznim osobama (Lewis et al., 1997; O'Brien et al., 2007). Dalje, stigmatizacija težine ostvaruje pozitivnu korelaciju sa nezadovoljstvom svojim telom (Vartanian & Novak, 2011). Jedno istraživanje pokazuje da kod žena koje vode računa o svojoj kilaži (eng. high body surveillance) stereotipi ka gojaznim ljudima predviđaju više skorove zadovoljstva svojim telom (Kim, & Jarry, 2014) autori smatraju da je razlog tome to što one prave jasnu razliku između sebe i grupacije ljudi ka kojoj imaju izražene stereotipe (Kim & Jarry, 2014). Rezultati ove studije su, dakle, u skladu sa rezultatima prethodnih studija. Dalje, kada je u pitanju tendencija davanja socijalno poželjnih odgovora, ovde vidimo promenu u odnosu na nalaze prethodnih

studija koje pokazuju da postoji manja tendencija ka davanju socijalno poželjnih odgovora kada su u pitanju stavovi prema gojaznim osobama (Morrison & O'Connor, 1990; Puhl & Brownell, 2001). Naime, kao što vidimo, ovde je jedna dimenzija socijalno poželjnog odgovaranja statistički značajan prediktor, i to na taj način da što je neko skloniji upravljanju impresijama to će on pripisivati manje negativnih osobina gojaznim osobama. Moguće je da se svest o ovom stereotipu proširila više nego što je to bio slučaj onda kada su sprovedena ova prethodna istraživanja i da se ipak i za ovaj stereotip javila tendencija davanja socijalno poželjnih odgovora.

Dalje, model koji ispituje predviđanje pozitivnih osobina pripisanih gojaznim stimulus-osobama - ženskog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora nije statistički značajan, ali jeste značajan jedan prediktor – Atribucija, kao dimenzija telesnog samopouzdanja. Atribucija ostvaruje negativnu korelaciju sa pripisivanjem negativnih osobina negojaznim stimulus-osobama ženskog pola. Ovo znači da što neko ima viši skor na Atribuciji (dimenziji koja se odnosi na pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima), to će u manjoj meri pripisivati pozitivne osobine gojaznim stimulus-osobama ženskog pola. Ovaj nalaz je takođe u skladu sa nekim prethodnim studijama, pre svega sa studijama koje govore o tome da je telesno samopouzdanje značajniji prediktor stereotipa od BMI indeksa. Naime, sem gore pomenutog istraživanja (Schmalz, 2010), treba pomenuti i studiju sprovedenu na uzorku dece od 10 godina autori jedne studije pokazuju da je za stereotipe prema gojaznim osobama bitnija sopstvena percepcija telesne šeme od stvarne gojaznosti deteta (Hansson, & Rasmussen, 2010). Pomenuta studija dalje pokazuje da što je niže samopouzdanje u pogledu svog tela to su izraženiji stereotipi ka gojaznima (Hansson, & Rasmussen, 2010). Ovo nam govori da što je viša Atribucija – dimenzija telesnog samopouzdanja – to su manje negativne ocene negojaznih stimulus-osoba ženskog pola, jer one su u skladu sa „mršavim“ idealom kome se teži.

Model koji ispituje predviđanje negativnih osobina pripisanih gojaznim stimulus-osobama - ženskog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora nije statistički značajan. Model koji ispituje predviđanje dopadanja negojaznih stimulus-osoba muškog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora takođe nije statistički značajan, kao ni model koji ispituje predviđanje dopadanja gojaznih stimulus-osoba muškog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora, ni model koji

ispituje predviđanje dopadanja negojaznih stimulus-osoba ženskog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora.

Model koji ispituje predviđanje dopadanja gojaznih stimulus-osoba ženskog pola na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora jeste statistički značajan. Jedini značajan prediktor je BMI, i to sa negativnim predznakom. Ovo znači da što neko ima veći BMI to će mu se manje dopadati gojazne stimulus-osobe ženskog pola. Potencijalno objašnjenje za to je identifikacija sa stimulusom, naime, moguće je da se ove osobe ne dopadaju sebi, pa im se samim tim ne dopada ni stimulus osoba koju gledaju. Ovde je predlog da se u narednim istraživanjima uvede i procena dopadanja sebe koja bi bila potencijalni medijator ovog mehanizma, i tako ispitati ovaj efekat. Gore smo pritom dobili rezultat da što je veći BMI to će se negojazne stimulus-osobe ženskog pola ocenjivati manje negativno, što je takođe dokaz u prilog pretpostavci da se žene koje se uklapaju u „mršavi“ ideal i vide kao ideal.

Generalno, na osnovu podakata iz modela koji ispituju predviđanje stereotipa prema gojaznim osobama vidimo da gojazni stimulusi više aktiviraju stereotipe nego negojazni. Takođe vidimo da ima više značajnih podataka na ženskom poduzorku stimulusa, što može govoriti i o polnim stereotipima, ne samo o stereotipima prema gojaznim osobama. Odnosno o tome da su izraženiji stereotipi ka osobama ženskog nego ka osobama muškog pola, te ovi stimulusi aktiviraju stereotipe u većoj meri. Ovo je nešto što treba ispitati u budućim studijama. Naime, brojne studije govore o tome koji su to stereotipne osobine koje se pripisuju muškarcima a koje ženama (Broverman, Vogel, Broverman, Clarkson, & Rosenkrantz, 1972; Rosenkrantz, Vogel, Bee, Broverman, & Broverman, 1968), ali nisu nađene studije koje ispituju koji su stereotipi izraženiji. Sa druge strane, postoje podaci da su gojazne žene više izložene stigmatizaciji (Greenleaf et al., 2004), te je sasvim moguće da su i stereotipi usmereni ka ženama generalno izraženiji – bilo da su oni pozitivni ili negativni.

Dalji regresioni modeli se odnose na predrasude prema gojaznim osobama. Regresioni model u kome se ispituje predviđanje Nedopadanja na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora jeste statistički značajan. Svi prediktori su statistički značajni sem Samoobmane. BMI je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom. Ovo znači da što neko ima veći BMI to će imati manji skor na Nedopadanju. Izgled je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što se nekom više dopada njegov izgled imaće manji skor na Nedopadanju. Težina je statistički značajan

prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što je neko zadovoljniji svojom težinom to će imati veći skor na Nedopadanju. Atribucija je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što neko ima veći skor na pozitivnim atribucijama o svom izgledu drugima to će imati i veći skor na Nedopadanju. Upravljanje impresijama je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što neko više upravlja svojim impresijama to će imati manji skor na Nedopadanju. Najbolji prediktor Nedopadanja je Izgled. Ovi rezultati se mogu nadovezati na prethodne radove. Naime, ovi rezultati pre svega govore da je telesno samopouzdanje bolji prediktor predrasuda prema gojaznima od samog indeksa telesne mase, što je u skladu sa prethodnim istraživanjima (Schmalz, 2010). Međutim, ovde imamo i neke nove podatke. Naime, prethodni radovi ukazuju na to da niže samopouzdanje u pogledu svog tela može voditi ka izraženijim stereotipima prema gojaznim osobama (Hansson, & Rasmussen, 2010). U našem istraživanju je to potvrđeno za dve od tri dimenzije telesnog samopouzdanja – Težina i Atribucija. Međutim, kada je u pitanju Izgled, što je neko zadovoljniji svojim izgledom generalno to će biti manje sklon nedopadanju gojaznih osoba. Ovo nam govori da nisu sve dimenzije telesnog samopouzdanja jednostrano povezane sa predrasudama prema gojaznim osobama, neke vode ka izraženijim predrasudama a neke ka manje izraženim. Dalje, regresioni model u kome se ispituje predviđanje Straha od gojaznosti na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora pokazuje relativno slične rezultate kao prethodni model. Svi prediktori su statistički značajni sem Samoobmane. BMI je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom. Ovo znači da što neko ima veći BMI to će imati manji skor na Strahu od gojaznosti. Izgled je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što se nekom više dopada njegov izgled imaće manji skor na Strahu od gojaznosti. Težina je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što je neko zadovoljniji svojom težinom to će imati manji skor na Strahu od gojaznosti. Atribucija je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što neko ima veći skor na pozitivnim atribucijama o svom izgledu drugima to će imati i veći skor na Strahu od gojaznosti. Upravljanje impresijama je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što neko više upravlja svojim impresijama to će imati manji skor na Strahu od gojaznosti. Najbolji prediktor Straha od gojaznosti je Izgled. Ovde vidimo ponovo da je telesno samopouzdanje važniji prediktor od BMI, što je ponovo u skladu sa prethodnim radovima (Schmalz, 2010). Dalje, vidimo ponovo da nisu sve dimenzije telesnog samopouzdanja jednostrano povezane sa dimenzijom

predrasuda prema gojaznim osobama – Strahom od gojaznosti. Dok Izgled i Težina predviđanju niži Strah od gojaznosti, Atribucija predviđa viši Strah od gojaznosti. Ovo može da znači da osobe koje više ulažu u svoj izgled imaju i više predrasuda prema gojaznima i to u smislu koji uključuje njihovu identifikaciju sa gojaznim osobama – u smislu da razmišljanje o ovim osobama aktivira njihov sopstveni Strah od gojaznosti, jer ove osobe cene sebe u skladu sa time kako ih drugi vide. Ovaj nalaz možemo da povežemo sa prethodnim radovima koji govore o tome da deca koja odrastaju uz roditelje koji više ulažu u svoj izgled, sama počinju da razvijaju disfunkcionalna uverenja o ishrani (Davison, & Birch, 2004), a posledično sasvim moguće i o gojaznosti, kao i sa nalazima istraživanja koja pokazuju da deca koja su odrasla u Zapadnoj kulturi idealizuju mršavost (Solbes & Enesco, 2010). Ako povežemo nalaze pomenutih prethodnih radova, sa nalazima ovog istraživanja možemo da pretpostavimo da je idealizacija mršavosti ono što može dovesti i do Straha od gojaznosti, i to preko Atribucije kao dimenzije telesnog samopouzdanja, jer se u Zapadnoj kulturi uči od strane same kulture, dakle od spolja, da je mršavost ideal kome treba težiti, a Atribucija je dimenzija telesnog samopouzdanja koja ide spolja – tiče se procene sopstvenog tela koju pripisujemo drugim osobama.

Na kraju, model kojim se ispituje predviđanje Snage volje na osnovu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora je takođe statistički značajan. Svi prediktori su statistički značajni. BMI je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom. Ovo znači da što neko ima veći BMI to će imati veći skor na Snazi volje. Izgled je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što se nekom više dopada njegov izgled imaće manji skor na Snazi volje. Težina je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što je neko zadovoljniji svojom težinom to će imati veći skor na Snazi volje. Atribucija je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što neko ima veći skor na pozitivnim atribucijama o svom izgledu drugima to će imati i veći skor na Snazi volje. Samoobmana je statistički značajan prediktor sa pozitivnom korelacijom, što znači da što neko ima veći skor na Samoobmani to će imati veći skor i na Snazi volje. Upravljanje impresijama je statistički značajan prediktor sa negativnom korelacijom, što znači da što neko više upravlja svojim impresijama to će imati manji skor na Snazi volje. Najbolji prediktor Snage volje je Izgled. Iz ovih rezultata još jednom vidimo da odnos između telesnog samopouzdanja i predrasuda prema gojaznima nije jednoznačan. Naime, ovde dimenzija Izgled predviđa manji skor na Snazi volje, što znači da što je neko

zadovoljniji svojim izgledom to manje smatra da su gojazne osobe same krive što su gojazne, dok dimenzije Težina i Atribucija predviđaju obrnuto.

Ono što je važno pomenuti na kraju kada su u pitanju rezultati regresionih analiza jeste odnos između tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora i stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama. Naime, ovi rezultati nisu u skladu sa prethodnim radovima koji ukazuju da da postoji manja tendencija ka davanju socijalno poželjnih odgovora kada su u pitanju stavovi prema gojaznim osobama (Morrison & O'Connor, 1990; Puhl & Brownell, 2001). U ovom istraživanju vidimo da ipak postoji tendencija davanja socijalno poželjnih odgovora i kada su u pitanju ovi stereotipi i predrasude. Kada su u pitanju peta i šesta hipoteza (HI1.5. i HI1.6.), one su potvrđene, međutim, kada je u pitanju sedma hipoteza (HI1.7.) ovog istraživanja – ona po pitanju važnosti socijalno poželjnih odgovora – je opovrgnuta.

Prvi strukturalni model proverava moderatorsku ulogu gojaznosti na poduzorku stimulus-osoba muškog pola. BMI predviđa Negativne osobine, na poduzorku negojaznih stimulus-osoba sa pozitivnom korelacijom, dok iste te osobine predviđa sa negativnom korelacijom na poduzorku gojaznih stimulus-osoba. Ovde vidimo ulogu pola koja se može povezati sa prethodnim radovima koji govore o tome da se gojazne stimulus-osobe muškog pola ne procenjuju toliko negativno kao ženske stimulus-osobe (Jovančević & Jović, 2021). Dodatak u odnosu na te prethodne radove je uloga BMI. Naime, veći BMI vodi negativnijim procenama negojaznih muškaraca, dok isto tako veći BMI predviđa manje negativne procene gojaznih muškaraca. Dalje, vidimo da dimenzije telesnog samopouzdanja takođe predstavljaju značajne prediktore stereotipa i dimenzija predrasuda, kao i da je gojaznost stimulusa moderatorska varijabla. Naime, Atribucija predviđa Negativne osobine pozitivno na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, Izgled predviđa negativno Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje na oba poduzorka. Težina predviđa pozitivno Nedopadanje i Snagu volje na oba poduzorka, dok Strah od gojaznosti predviđa negativno, takođe na oba poduzorka. Atribucija predviđa pozitivno Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje na oba poduzorka. Vidimo da je BMI značajan prediktor manjeg broja dimenzija u odnosu na dimenzije telesnog samopouzdanja, što nam još jednom potvrđuje prethodne nalaze da je telesno samopouzdanje važniji prediktor stereotipa i predrasuda prema gojaznima (Schmalz, 2010). Dalje, vidimo da je gojaznost stimulusa moderator samo u odnosu između Atribucije i Negativnih osobina, odnosno Atribucija je značajan prediktor samo kod negojaznih osoba, što znači da stereotipi prema gojaznima nisu aktivirani u ovom odnosu. Kada su u pitanju drugi odnosi, gojaznost se

nije pokazala kao moderator. Pozitivne osobine predviđaju pozitivno dopadljivost i Snagu volje na oba poduzorka, i Strah od gojaznosti na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, dok Nedopadanje predviđaju negativno na oba poduzorka. Kada je u pitanju odnos između stereotipa i predrasuda, gojaznost se pokazala kao moderator samo kod Straha od gojaznosti, ali ne i kod ostalih varijabli. Negativne osobine predviđaju pozitivno Strah od gojaznosti i Snagu volje sa pozitivnom korelacijom na oba poduzorka, dok Nedopadanje predviđaju pozitivno samo na poduzorku negojaznih stimulus-osoba. Kada je u pitanju odnos između Negativnih osobina i dimenzija predrasuda, gojaznost se pokazala kao moderator kod dve od tri dimenzije. Što nam govori o tome da je gojaznost važniji moderator kada su u pitanju negativni stereotipi. Negativne osobine predviđaju negativno Dopadljivost na oba poduzorka. Samoobmana predviđa pozitivno Snagu volje na oba poduzorka. Na kraju, Upravljanje impresijama predviđa Nedopadanje sa negativnom korelacijom na oba poduzorka.

Model u kome je ispitivan moderatorski efekat gojaznosti na poduzorku stimulus-osoba ženskog pola pokazuje da BMI predviđa pozitivno Pozitivne osobine na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, isti ovakav rezultat je dobijen na poduzorku muških stimulus-osoba, te ovde nema uloge pola, ali i dalje postoji moderatorska uloga gojaznosti. Izgled negativno predviđa Negativne osobine na poduzorku gojaznih stimulus-osoba, a negativno dopadljivost na poduzorku negojaznih stimulus-osoba. Izgled na poduzorku stimulus-osoba muškog pola ne predviđa ove, već druge varijable, što nam govori o moderatorskoj ulozi pola. Težina predviđa Nedopadanje pozitivno, a Strah od gojaznosti i Snagu volje negativno, na oba poduzorka. Ovde vidimo moderatorski efekat po pitanju smera predikcije, naime, na poduzorku stimulus-osoba muškog pola Težina i Snagu volje predviđa negativno. Atribucija predviđa pozitivno Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje na oba poduzorka. Kod muških stimulus-osoba, Negativne osobine predviđaju negativno Dopadljivost, dok kod ženskih stimulus-osoba Pozitivne osobine predviđaju Dopadljivost pozitivno na oba poduzorka, što ponovo govori o moderatorskoj ulozi pola. Pozitivne osobine dalje predviđaju Nedopadanje negativno na poduzorku gojaznih stimulus-osoba, a Strah od gojaznosti i Snagu volje pozitivno na poduzorku negojaznih stimulus-osoba. Ovde vidimo moderatorski efekat gojaznosti stimulusa, ali i pola, jer ovi efekti nisu nađeni na poduzorku stimulus-osoba muškog pola. Negativne osobine predviđaju Dopadljivost negativno na oba poduzorka, Nedopadanje pozitivno na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, a Strah od gojaznosti i Snagu volje pozitivno na oba

poduzorka. Samoobmana predviđa Snagu volje pozitivno na oba poduzorka. Na kraju, Upravljanje impresijama predviđa negativno Nedopadanje na oba poduzorka.

Dakle, vidimo da postoji moderatorski efekat i gojaznosti i pola u odnosu između ovih varijabli. Ovo je u skladu sa prethodnim radovima kada je u pitanju odnos između stereotipa i predrasuda (Jovančević & Jović, 2021), gde je nađeno da su pol i gojaznost moderatora u odnosu između stereotipa i predrasuda prema gojaznima. Međutim, ovi nalazi idu i dalje od ovoga, jer pokazuju da su pol i gojaznost stimulusa moderatora ne samo u odnosu između stereotipa i predrasuda, već i između BMI i stereotipa i predrasuda, telesnog samopouzdanja s jedne strane i stereotipa i predrasuda sa druge, kao i između dimenzija tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora sa jedne, i dimenzija predrasuda sa druge strane.

Na kraju, iz Tabele A3 (prilog A) vidimo kako su ispitanici ocenjivali stimulus-osoba po pozitivnim i negativnim osobinama, zasebno za svaki od stimulusa. Vidimo da su ispitanici (u okviru svake podgrupe stimulusa) pojedini stimuluse procenjivali pozitivnije/negativnije u odnosu na druge. Naravno, ovi rezultati su samo na nivou deskriptivne statistike te iz njih ne možemo izvući preciznije zaključke. Na osnovu ovih rezultata, međutim, možemo izvući preporuku za buduća istraživanja da se pre zadavanja stimulusa konačnom uzorku uradi pilot istraživanje u kome će se ispitati u kojoj se meri svaki od potencijalnih stimulusa ocenjuje pozitivno/negativno, pa onda odabrati stimuluse shodno tome.

ZAKLJUČAK

Kao što je pomenuto u metodološkom delu, osnovni cilj ovog istraživanja je bila provera odnosa stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama, kao i dopadanja gojaznih osoba, sa BMI i telesnim samopouzdanjem, i sa polom i gojaznošću stimulus kao moderatorskim varijablama. Takođe smo proveravali i ulogu tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora.

Rezultati istraživanja potvrđuju sve postavljene hipoteze. Pre svega, stereotipi, predrasude i Dopadljivost se razlikuju zavisno od pola i gojaznosti stimulusa, rezultati pritom pokazuju da su gojazne stimulus-osobe ženskog pola dobile najniže skorove na dopadanju i Pozitivnim osobinama. Pritom, razlika prema grafičkom prikazu u pogledu Negativnih osobina i Dopadljivosti između gojaznih stimulus-osoba ženskog i muškog pola je neznatno u korist stimulus-osoba ženskog pola, ali je ta razlika zanemarljiva.

Dalje, rezultati pokazuju da i BMI i telesno samopouzdanje jesu važni prediktori stereotipa, predrasuda i dopadanja. Kao i to da postoji značajna uloga tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora.

Teorijski doprinos ovih rezultata sastoji se u boljem razumevanju faktora koji utiču na stereotipe, predrasude i Dopadljivost gojaznih osoba, kao i u razumevanju uloge BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora. Značaj utvrđene uloge tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora ogleda se i u tome što je ovo dokaz u prilog tome da treba tražiti implicitne načine merenja stereotipa i predrasuda.

Praktični doprinosi ovih nalaza se ogledaju u važnosti za praksu. Naime, ovi nalazi mogu da budu od koristi u radionicama i edukacijama koje su usmerene ka smanjivanju stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama.

Nedostaci ovog istraživanja odnose se na neuključivanje još nekih kontrolnih varijabli. Ovde pre svega mislimo na pol ispitanika.

Dalje, u narednim radovima bi treba uključiti još neke varijable ličnosti koje mogu da dodatno objasne individualne razlike u stereotipima, predrasudama i dopadanju gojaznih osoba.

ISTRAŽIVANJE 2

STAVOVI PREMA GOJAZNIM OSOBAMA RAZLICITOG SOCIJALNOG STATUSA

Istraživanje 2 je sprovedeno na istom uzorku, 10 dana posle *istraživanja 1*, kako bi se umanjio efekat prethodnog istraživanja na odgovore ispitanika. Uzorak je bio nešto manji (N=241), jer je došlo do osipanja uzorka iz *Istraživanja 1*. U istraživanju 2 su korišćeni isti stimulusi kao i u prethodnom istraživanju (16 fotografija gojaznih i negojaznih lica oba pola), ali je jedina razlika bila u tome što je svaki stimulus sadržao dodatnu informaciju o socijalnom statusu prikazane stimulus osobe. U okviru sprovedenog *istraživanja 2*: (a) istraživan je efekat socijalnog statusa stimulus osoba na stereotipe o gojaznim, kao i na procene dopadanja gojaznih (ciljevi 1 – 3), (b) proveravan je postavljeni teorijski model koji je uključivao dodatno i socijalni status stimulus osoba (cilj 4), i c) ispitivano je postojanje potencijalnog kauzalnog odnosa između stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama (cilj 5).

U realizaciji ciljeva 4. i 5. korišćeni su podaci iz oba istraživanja (*Istraživanje 1* i *Istraživanje 2*).

Ciljevi istraživanja

Opšti cilj istraživanja

Dakle, uzevši sve navedeno u obzir osnovni cilj ovog istraživanja je ispitivanje uloge socijalnog statusa, gojaznosti i pola stimulusa, kao i BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora u percepciji gojaznih stimulus-osoba.

Specifični ciljevi istraživanja

1. Ispitati efekat gojaznosti stimulusa na stereotipe (kako na *pozitivne* tako i na *negativne* osobine) kao i na dopadljivost gojaznih osoba.
2. Ispitati efekat pola stimulusa na stereotipe (kako na *pozitivne* tako i na *negativne* osobine) kao i na dopadljivost gojaznih osoba.
3. Ispitati efekat navedenog socijalnog statusa stimulusa na stereotipe (kako na *pozitivne* tako i na *negativne* osobine) kao i na dopadljivost gojaznih osoba.

4. Ispitati potencijalno postojanje efekta interakcije između pola, gojaznosti stimulusa i socijalnog statusa stimulusa na stereotipe (kako na *pozitivne* tako i na *negativne* osobine) kao i na dopadljivost gojaznih osoba.
5. Ispitati postavljeni teorijski model koji uključuje pol, gojaznost i navedeni socijalni status stimulusa kao faktore stereotipa prema gojaznim osobama i dopadanja gojaznih osoba.
 - 5.a. Ispitati da li se na osnovu stereotipa prema gojaznim osobama (kako *pozitivnih*, tako i *negativnih* osobina) mogu predvideti predrasude prema gojaznim osobama (*strah od gojaznosti*, *nedopadanje* i *snaga volje*) kao i da li su pol, gojaznost stimulusa i navedeni socijalni status stimulusa moderatori u odnosu između stereotipa (*pozitivnih* i *negativnih* osobina) i predrasuda (*straha od gojaznosti*, *nedopadanja* i *snage volje*) prema gojaznim osobama.
5. Ispitati potencijalni kauzalni odnos između stereotipa (*pozitivnih* i *negativnih* osobina) i predrasuda (*straha od gojaznosti*, *nedopadanja* i *snage volje*) prema gojaznim osobama.

Hipoteze istraživanja

Opšta hipoteza istraživanja

Uzevši sve navedeno u obzir, osnovna hipoteza ovog istraživanja je da postoji statistički značajna uloga socijalnog statusa, gojaznosti i pola stimulusa, kao i BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora u percepciji gojaznih stimulus-osoba

Specifične hipoteze istraživanja

- HI2.1. Postoji statistički značajan efekat gojaznosti stimulusa na stereotipe (*kako na pozitivne tako i na negativne osobine*) prema gojaznim osobama, kao i na dopadljivost gojaznih osoba.
- HI2.2. Postoji statistički značajan efekat pola stimulusa na stereotipe (*kako na pozitivne tako i na negativne osobine*) prema gojaznim osobama, kao i na dopadljivost gojaznih osoba.
- HI2.3. Postoji statistički značajan efekat navednog socijalnog statusa stimulusa (visok i nizak) na stereotipe (kako na pozitivne, tako i na negativne osobine) prema gojaznim osobama, kao i na dopadljivost gojaznih osoba.

HI2.4. Postoji statistički značajan efekat interakcije između pola, gojaznosti i navedenog socijalnog statusa stimulus osoba (visok i nizak) na stereotipe (kako na *pozitivne*, tako i na *negativne* osobine) prema gojaznim osobama, kao i na dopadljivost gojaznih osoba.

HI2.5. Očekuje se potvrda postavljenog teorijskog modela koji ukazuje na to da su pol, gojaznost i navedeni socijalni status stimulusa značajni faktori stereotipa prema gojaznim osobama, kao i dopadljivosti gojaznih osoba, dok su BMI, telesno samopouzdanje i tendencija ka davanju socijalno poželjnih odgovora prediktori stereotipa i predrasuda.

Pretpostavlja se da se na osnovu stereotipa prema gojaznim osobama (kako pozitivnih, tako i negativnih osobina) mogu predvideti predrasude prema gojaznim osobama (strah od gojaznosti, nedopadanje i snaga volje), kao i da su pol, gojaznost stimulusa i navedeni socijalni status stimulusa moderatori u odnosu između stereotipa (pozitivnih i negativnih osobina) i predrasuda (straha od gojaznosti, nedopadanja i snage volje) prema gojaznim osobama, dok su BMI, telesno samopouzdanje i tendencija ka davanju socijalno poželjnih odgovora prediktori stereotipa i predrasuda.

HI2.6. Pretpostavlja se kauzalni odnos između stereotipa (*pozitivnih* i *negativnih* osobina) i predrasuda (*straha od gojaznosti, nedopadanja i snage volje*) prema gojaznim osobama.

METOD

Uzorak

U Istraživanju 2, učestvovali su ispitanici iz Istraživanja 1. Odazvao se 241 ispitanik, od čega 85 muškaraca (35.3%), i 156 žena (64.7%), uzrasta od 18 do 26 godina ($AS = 20.24$, $SD = 1.78$).

Stimulusi

Korišćen je isti set od 16 stimulus fotografija gojaznih i negojaznih lica oba pola kao i u Istraživanju 1. Jedina razlika je bila u tome što je svaki stimulus pratila informacija o izmišljenom socijalnom statusu stimulus osobe.

Za predstavljanje višeg ili nižeg socijalnog statusa stimulus osoba, korišćen je model sličan onom u prethodnim istraživanjima (Vartanian & Silverstein, 2013). Za predstavljanje *višeg socijalnog statusa* pored slike stimulus osobe dodat je opis: „Osoba je zaposlena na mestu lekara-specijaliste u uglednom kliničkom centru“. Radi ilustracije *nižeg socijalnog statusa* ispitanicima je ispod slike prezentovan opis: „Osoba je zaposlena kao čistač u kliničkom centru“.

Polovina stimulus osoba je prezentovana sa opisom niskog socijalnog statusa, a druga polovina sa opisom visokog socijalnog statusa. U okviru stimulusa kako visokog, tako i niskog socijalnog statusa, bio je jednak broj gojaznih osoba i osoba prosečne težine, kao i jednak broj muškaraca i žena.

Postupak

Drugo istraživanje, kao i prvo, obavljeno je *online*, pomoću Google upitnika. Deset dana nakon prvog istraživanja, istim ispitanicima je poslat link za učešće u Istraživanju 2. Ispitanici su prvo procenjivali stimulus lica prema osobinama koje se odnose na stereotipe iz upitnika PPT (Brochu & Morrison, 2007), ali ovog puta su stimulusi bili praćeni informacijom o socijalnom statusu stimulus osobe. Svakom od ispitanika, stimulusi su prezentovani slučajnim redosledom, bez vremenskog ograničenja odgovaranja.

Posle procenjivanja stimulus osoba, ispitanici su ponovo popunjavali upitnik za operacionalizaciju predrasuda prema gojaznim osobama (Explicit Anti-Fat Attitudes, AFA,

Crandall, 1994). Ovaj upitnik je zadavan u okviru oba istraživanja, kako bi analizirali potencijalni kauzalni odnos između stereotipa i predrasuda putem nacрта ukrštenih korelacija.

Varijable istraživanja

Nezavisne varijable

1. *Pol stimulus osoba: (1) muškarci i (2) žene.* Kontrola: jednak broj stimulus fotografija muškaraca i žena.
2. *Gojaznost stimulus osoba: (1) negojazni i (2) gojazni.* Kontrola: jednak broj gojaznih i negojaznih stimulus osoba.
3. *Informacije o socijalnom statusu stimulus osoba (1) visoki socijalni status, i (2) nizak socijalni status).* Kontrola: blokovanje

Zavisne varijable

1. *Stereotipi prema gojaznim osobama: (1) pozitivne osobine i (2) negativne osobine.* Operacionalizovani instrumentom *Zadatak Percepcije Osoba PPT* (Brochu & Morrison, 2007). (Isto kao i u Istraživanju 1)
2. *Predrasude prema gojaznim osobama.* Mere: (1) *Strah od gojaznosti* (2) *Nedopadanje* i (3) *Snaga volje*; iz *Upitnika o stavovima prema gojaznosti - AFA* (Crandall, 1994) (Isto kao i u Istraživanju 1)
3. *Dopadljivost gojaznih osoba.* (Isto kao i u Istraživanju 1)

Registrovane varijable su predstavljene u Istraživanju 1.

Prediktorske varijable

1. *Indeks telesne mase ispitanika (BMI).* (Isto kao i u Istraživanju 1)
2. *Telesno samopouzdanje.* Mere: (1) *Izgled (Opšta osećanja po pitanju svog izgleda)*; (2) *Težina (Zadovoljstvo svojom težinom)* (3) *Atribucija (Atribucije pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima).* Varijabla je operacionalizovana pomoću *Skale za procenu telesnog samopouzdanja adolescenata i odraslih - BESAA* (Mendelson, Mendelson, & White, 2001). (Isto kao i u Istraživanju 1).

Kontrolni prediktor

1. *Davanje socijalno poželjnih odgovora*. Dva domena: (1) *samoobmana* i (2) *upravljanje impresijama*. Instrument: Balansirani inventar socijalno poželjnog odgovaranja BIDR-6 (Subotić, Dimitrijević, & Radetić-Lovrić, 2016). (Isto kao i u Istraživanju 1)

Registrovane varijable

(Isto kao i u Istraživanju 1)

Plan obrade podataka

U statističkoj obradi podataka korišćeni su SPSS i AMOS. U SPSS-u su, od deskriptivne statistike, korišćene su: frekvence, procenti, aritmetička sredina, standardna devijacija, standardizovane mere zakrivljenosti distribucije - Skjunes i standardizovane mere izduženosti distribucije – Kurtozis, mera odstupanja distribucije od normalne raspodele Kolmogorov-Smirnov, kao i korelacija. Od statistike zaključivanja u SPSS-u je korišćen t-test (u test) radi provere efekta pola, gojaznosti stimulusa i navedenog socijalnog statusa stimulusa na stereotipe i predrasude prema gojaznim stimulusima, kao i na dopadljivost gojaznih stimulusa. Korišćena je i MANOVA radi provere interakcijskog efekta između pola, gojaznosti stimulusa i navedenog socijalnog statusa stimulusa na stereotipe, kao i na dopadljivost gojaznih stimulusa. U AMOS-u je sprovedna moderaciona analiza radi provere moderatorske uloge pola, gojaznosti stimulusa i navedenog socijalnog statusa stimulusa između stereotipa i predrasuda. U SPSS-u je praktično sprovedena analiza ukrštenih korelacija radi provere potencijalnog kauzalnog odnosa između stereotipa i predrasuda kroz korelaciju i regresionu analizu. Podaci su potom obrađivani i u AMOS-u radi provere celog modela.

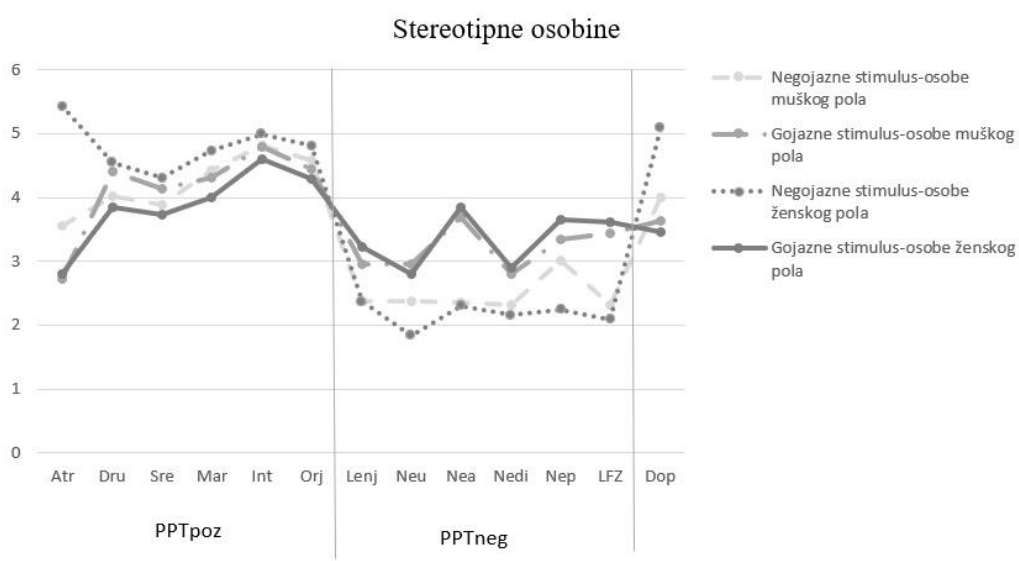
REZULTATI

Deskriptivna statistika

U okviru deskriptivne statistike ćemo dati grafički prikaz rezultata po stereotipnim osobinama za svaku od podgrupa stimulusa. Tabelarni prikaz statističkih pokazatelja je dat u prilogu B.

Grafik 14

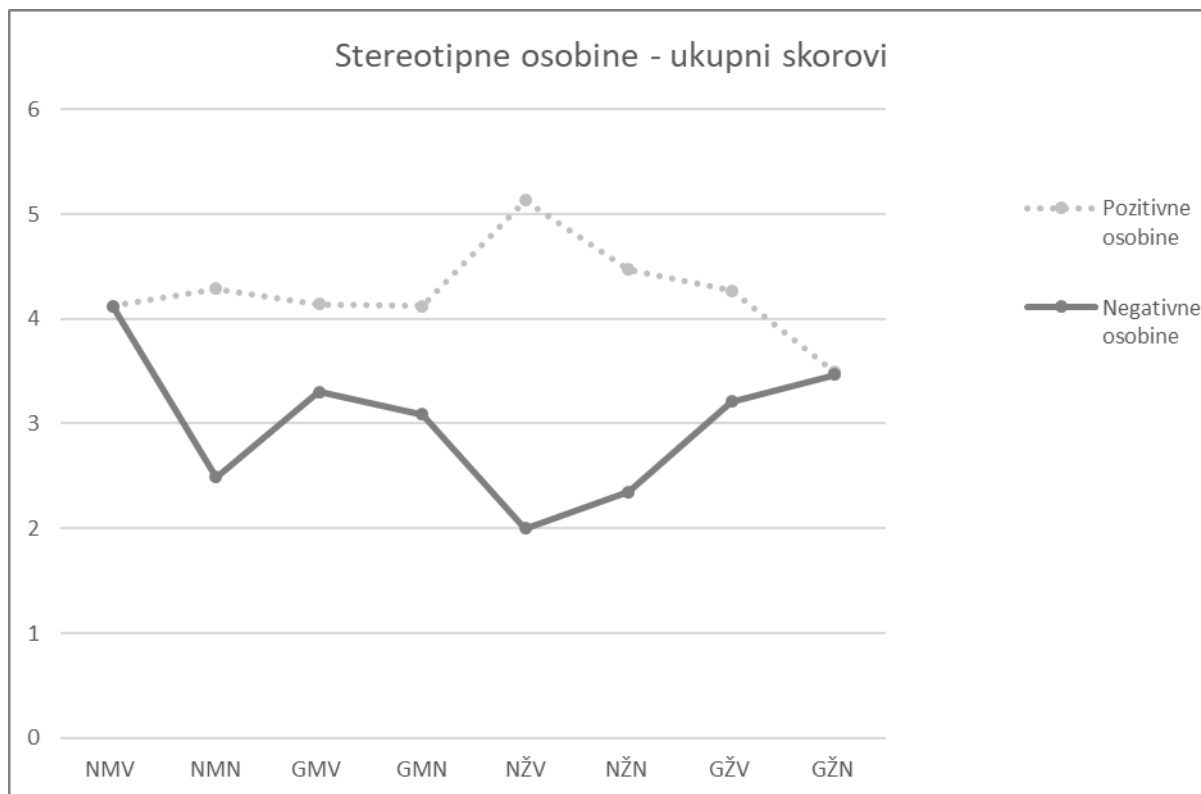
Grafički prikaz stereotipnih osobina merenih upitnikm PPT (Brochu & Morrison, 2007) i procena dopadljivosti gojaznih i negojaznih stimulus osoba

Napomena. Atr – Atrativan; Dru – Druželjubiv; Sre – Srećan; Mar – Marljiv; Int – Inteligentan; Orj – Orijentisan ka cilju; Lenj; Neu – Neuredan; Nea – Neaktivan; Nedi – Nedisциплиnovan; Nep – Nepopularan; LFZ – Lošeg fizičkog zdravlja; Dop – Dopadljivost; PPTpoz – Pozitivne osobine; PPTneg – Negativne osobine.

Grafik 15

Grafički prikaz ukupnih skorova stereotipnih osobina

Napomena. NMN – Negojazne stimulus osobe muškog pola niskog socijalnog statusa; NMV – Negojazne stimulus osobe muškog pola visokog socijalnog statusa; GMN – Gojazne stimulus osobe muškog pola niskog socijalnog statusa; GMV – Gojazne stimulus osobe muškog pola visokog socijalnog statusa; NŽN – Negojazne stimulus osobe ženskog pola niskog socijalnog statusa; NŽV – Negojazne stimulus osobe ženskog pola visokog socijalnog statusa; GŽN – Gojazne stimulus osobe ženskog pola niskog socijalnog statusa; GŽV – Gojazne stimulus osobe ženskog pola visokog socijalnog statusa.

Inferencijalna statistika

Pouzdanost varijabli

Na narednim stranicama ćemo predstaviti rezultate testova pouzdanosti interne konzistencije varijabli istraživanja. Pouzdanost interne konzistencije je rađena u programu JASP jer daje mogućnost izračunavanja omega koeficijenta, dok SPSS ne poseduje tu opciju.

Tabela 36*Pouzdanost interne konzistencije stereotipnih osobina*

Stereotipne osobine			
Pozitivne		Negativne	
α	ω	α	ω
.808	.810	.872	.874

Iz Tabele 36 možemo da vidimo da je pouzdanost stereotipnih osobina zadovoljavajuća u ovom istraživanju.

Efekti socijalnog statusa na stereotipe i dopadljivost*Testovi za poređenje dve grupe*

Na narednim stranicama ćemo prikazati razlike u pogledu pola, gojaznosti i socijalnog statusa stimulusa.

Tabela 37*Normalnost distribucije stereotipa i dopadanja zavisno od pola stimulus-osoba*

Varijabla	Pol stimulusa	p
Pozitivne osobine	Muški	.000
	Ženski	.000
Negativne osobine	Muški	.000
	Ženski	.000
Dopadanje	Muški	.000
	Ženski	.000

Iz Tabele 37 vidimo da distribucija svih varijabli odstupa od normalne i kod muških i kod ženskih stimulus-osoba. Usled ovoga ćemo koristiti u -test za poređenje grupa.

Tabela 38*U-test za poređenje procene stimulus-osoba po stereotipima zavisno od pola stimulus-osoba*

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	p
Pozitivne osobine	Muški	2074.10	.000
	Ženski	2255.78	
Negativne osobine	Muški	2211.43	.003
	Ženski	2099.47	
Dopadanje	Muški	1895.11	.000
	Ženski	2237.23	

Iz Tabele 38 vidimo da postoje statistički značajne razlike u proceni svih varijabli prikazanih u tabeli. Boldirani su rangovi grupe kod u čiju korist idu razlike. Tako u slučaju Pozitivnih osobina razlike idu u korist žena – odnosno ženama se pripisuju pozitivne osobine u većoj meri. Razlike u slučaju Negativnih osobina idu u korist muškaraca – muškarcima se negativne osobine pripisuju u većoj meri. Na kraju, razlike po pitanju dopadanja idu u korist žena – žene su ispitancima dopadljivije od muškaraca.

Tabela 39

Normalnost distribucije stereotipa i dopadanja zavisno od gojaznosti stimulus-osoba

Varijabla	Pol stimulusa	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Nije gojazan	.000
	Gojazan	.000
Negativne osobine	Nije gojazan	.000
	Gojazan	.000
Dopadanje	Nije gojazan	.000
	Gojazan	.000

Iz Tabele 39 vidimo da distribucija svih varijabli odstupa od normalne i kod gojaznih i kod negojjaznih stimulus-osoba. Usled ovoga ćemo koristiti *u*-test za poređenje grupa.

Tabela 40

U-test za poređenje procene stimulus-osoba po stereotipima zavisno od gojaznosti stimulus-osoba

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Nije gojazan	2430.48	.000
	Gojazan	1898.42	
Negativne osobine	Nije gojazan	1695.28	.000
	Gojazan	2614.87	
Dopadanje	Nije gojazan	2464.50	.000
	Gojazan	1667.73	

Iz Tabele 40 vidimo da postoje statistički značajne razlike u proceni svih varijabli prikazanih u tabeli. Boldirani su rangovi grupe kod u čiju korist idu razlike. Tako u slučaju Pozitivnih osobina razlike idu u korist negojjaznih osoba – odnosno negojjaznim osobama se

pripisuju pozitivne osobine u većoj meri. Razlike u slučaju Negativnih osobina idu u korist gojaznih osoba – gojaznim osobama se negativne osobine pripisuju u većoj meri. Na kraju, razlike po pitanju dopadanja idu u korist negojaznih osoba – negojazne osobe su ispitancima dopadljivije od gojaznih osoba.

Tabela 41

Normalnost distribucije stereotipa i dopadanja zavisno od socijalnog statusa stimulus-osoba (Kolmogorov Smirnov test)

Varijabla	Pol stimulusa	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Visok status	.000
	Nizak status	.000
Negativne osobine	Visok status	.000
	Nizak status	.000
Dopadljivost	Visok status	.000
	Nizak status	.000

Iz Tabele 41 vidimo da distribucija svih varijabli odstupa od normalne i kod stimulus-osoba niskog i kod stimulus-osoba visokog socijalnog statusa. Zato ćemo koristiti *u*-test za poređenje grupa.

Tabela 42

U-test za poređenje procene stimulus-osoba po stereotipima zavisno od socijalnog statusa stimulus-osoba

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Visok status	2336.34	.000
	Nizak status	1993.42	
Negativne osobine	Visok status	2100.74	.004
	Nizak status	2210.06	
Dopadljivost	Visok status	2036.88	.104
	Nizak status	2096.12	

Iz Tabele 42 vidimo da postoje statistički značajne razlike u proceni Pozitivnih i Negativnih osobina. Boldirani su rangovi grupe u čiju korist idu razlike. Tako, u slučaju Pozitivnih osobina razlike su u korist stimulus-osoba visokog socijalnog statusa, što znači da

se njima u većoj meri pripisuju pozitivne osobine. Razlike u slučaju Negativnih osobina idu u korist stimulus-osoba niskog socijalnog statusa.

MANOVA

U ovom odeljku ćemo prikazati efekte interakcije između pola, gojaznosti i socijalnog statusa stimulusa u pogledu njihovog efekta na pozitivne, negativne osobine kao i na dopadljivost stimulus-osoba.

Tabela 43

MANOVA: Multivarijantni testovi – Pilais Trejs

Nezavisna varijabla	Vrednost	<i>F</i>	<i>p</i>	Parcijalna eta kvadrat	Post hoc snaga
Gojaznost stimulusa	.190	319.442	.000	.190	1.000
Pol stimulusa	.027	36.974	.000	.027	1.000
Socijalni status stimulusa	.038	53.588	.000	.038	1.000
Pol*Gojaznost	.059	84.726	.000	.059	1.000
Gojaznost*Socijalni status	.004	5.115	.002	.004	.923
Pol*Socijalni status	.040	56.550	.000	.040	1.000
Pol*Gojaznost*Socijalni status	.003	4.451	.004	.003	.880

Iz Tabele 43 vidimo da je Pilais Trejs test značajan kod svih nezavisnih varijabli, što znači da se zavisne varijable razlikuju zavisno od datih nezavisnih kao i od njihove interakcije. Dalje, vidimo da je parcijalna eta kvadrat niska kod svih nezavisnih varijabli – što ukazuje na mali efekat datih nezavisnih na date zavisne varijable.

Tabela 44

MANOVA: Testovi za međugrupne razlike po zavisnim varijablama

Nezavisna varijabla	Zavisne varijable	Prosek sume kvadrata	F	p	Parcijalna eta kvadrat	Post hoc snaga
Gojaznost stimulusa	Pozitivne osobine	266.371	226.632	.000	.053	1.000
	Negativne osobine	930.480	662.768	.000	.140	1.000
	Dopadljivost	1019.371	550.849	.000	.119	1.000
Pol stimulusa	Pozitivne osobine	24.853	21.146	.000	.005	.996
	Negativne osobine	5.009	3.568	.059	.001	.472
	Dopadljivost	202.779	109.578	.000	.026	1.000
Socijalni status stimulusa	Pozitivne osobine	110.550	94.057	.000	.023	1.000
	Negativne osobine	10.972	7.815	.005	.002	.798
	Dopadljivost	7.188	3.884	.049	.001	.504
Pol*Gojaznost	Pozitivne osobine	192.096	163.438	.000	.039	1.000
	Negativne osobine	48.346	34.436	.000	.008	1.000
	Dopadljivost	390.648	211.099	.000	.049	1.000
Gojaznost*Socijalni status	Pozitivne osobine	6.263	5.328	.021	.001	.636
	Negativne osobine	8.265	5.887	.015	.001	.679
	Dopadljivost	4.432	2.395	.122	.001	.340
Pol*Socijalni status	Pozitivne osobine	160.746	136.764	.000	.032	1.000
	Negativne osobine	35.783	25.488	.000	.006	.999
	Dopadljivost	207.689	112.231	.000	.027	1.000
Pol*Gojaznost*Socijalni status	Pozitivne osobine	.147	.125	.724	.000	.064
	Negativne osobine	1.540	1.097	.295	.000	.182
	Dopadljivost	15.695	8.481	.004	.002	.829

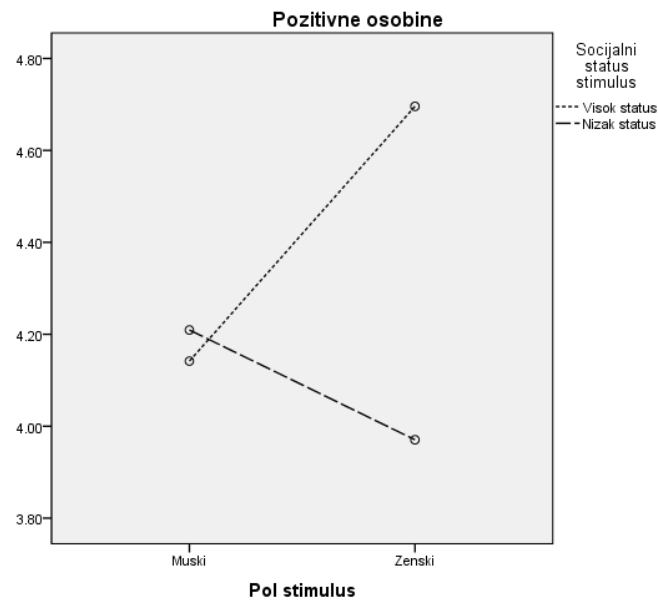
Iz Tabele 44 vidimo da postoje statistički značajne razlike po skoro svim zavisnim varijablama zavisno do nezavisnih. Statistički značajne razlike ne postoje kod Pola stimulusa

za Negativne osobine, kod interakcije Gojaznost*Socijalni status za Dopadanje, kao i kod interakcije Pol*Gojaznost*Socijalni status za Pozitivne i Negativne osobine.

Na narednim graficima će biti predstavljene interakcije nezavisnih varijabli.

Grafik 16

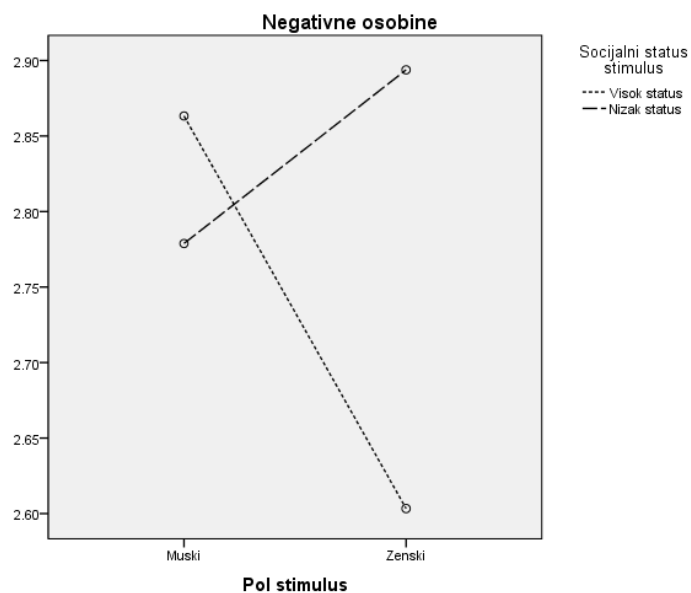
Interakcija pola i socijalnog statusa stimulusa u odnosu na pozitivne osobine

Iz prethodnog grafika možemo da vidimo kakva je interakcija između pola i socijalnog statusa stimulusa u pogledu njihovog efekta na pozitivne osobine. Ono što vidimo jeste da ispitanici muškim stimulus-osobama pripisuju pozitivne osobine u većoj meri ukoliko su oni niskog socijalnog statusa, ali razlike su ovde vrlo male, veće razlike se mogu videti kod osoba ženskog pola, gde ispitanici pozitivne osobine pripisuju ženskim stimulus-osobama visokog statusa u znatno većoj meri nego ženskim stimulus-osobama niskog statusa.

Grafik 17

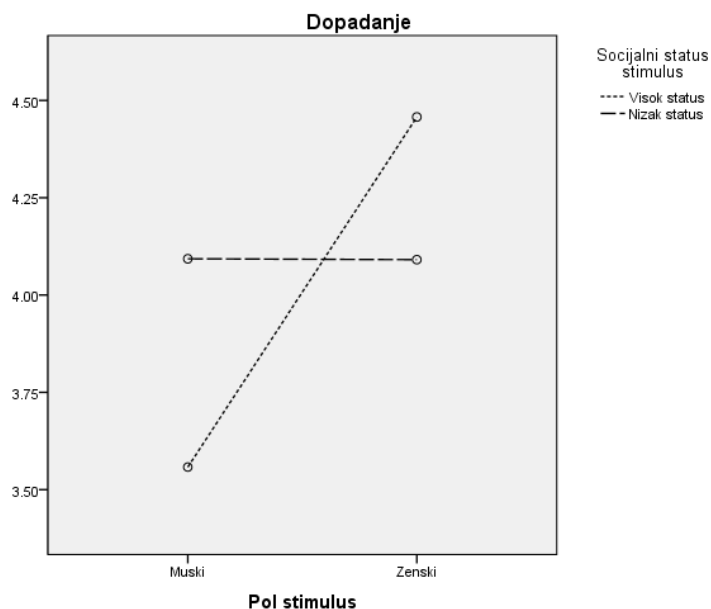
Interakcija pola i socijalnog statusa stimulusa u odnosu na pozitivne osobine

Iz Grafika 17 možemo da vidimo interakciju između pola stimulusa i socijalnog statusa stimulusa u pogledu procene Negativnih osobina. Vidimo da se stimulus-osobama muškog pola pripisuju negativne osobine u nešto većoj meri kada su oni višeg socijalnog statusa, međutim ta razlika je dosta manja u odnosu na razliku koju vidimo kod stimulus-osoba ženskog pola. Naime, kod stimulus-osoba ženskog pola vidimo da se njima negativne osobine pripisuju u znatno većoj meri onda kada su one niskog socijalnog statusa.

Grafik 18

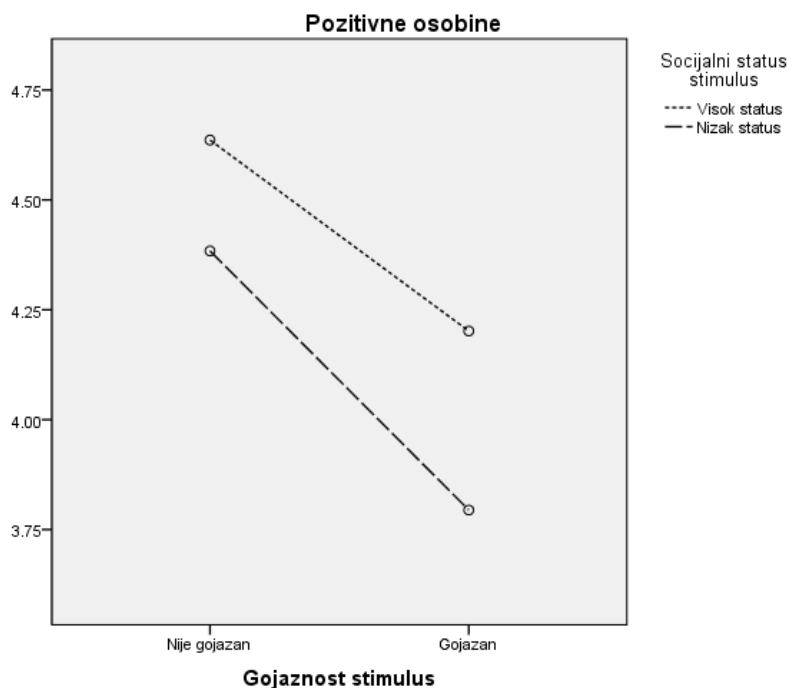
Interakcija pola i socijalnog statusa stimulusa u kontekstu dopadljivosti stimulusa

Iz Grafika 18 možemo da vidimo da kada je u pitanju nizak socijalni status, dopadljivost je jednaka i kod muškaraca i kod žena. Kada je u pitanju visok socijalni status žene se ocenjuju pozitivnije u odnosu na muškarce. Dalje, osobe muškog pola dobijaju više skorove na dopadljivosti onda kada su niskog socijalnog statusa, dok osobe ženskog pola dobijaju više skorove na dopadljivosti onda kada su visokog socijalnog statusa.

Grafik 19

Interakcija između gojaznosti i socijalnog statusa stimulusa u pogledu pozitivnih osobina

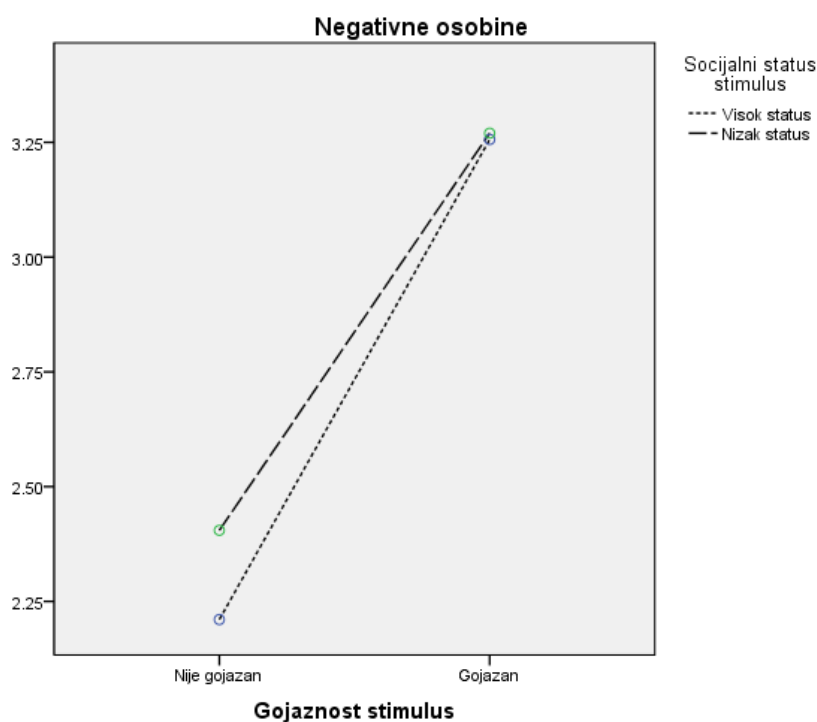
Iz Grafika 19 vidimo grafički prikaz interakcije između gojaznosti stimulusa i socijalnog statusa stimulusa u pogledu njihovog efekta na procenu Pozitivnih osobina.

Vidimo da se pozitivne osobine generalno pripisuju negojaznim stimulus-osobama u većoj meri. Dalje, vidimo da se među gojaznim stimulus-osobama, bolje ocenjuju one koje su višeg socijalnog statusa u odnosu na one nižeg.

Takođe možemo da vidimo istu pravilnost i kod negojaznih stimulus-osoba, i u ovom slučaju se pozitivnije ocenjuju osobe koje su višeg socijalnog statusa u odnosu na osobe nižeg socijalnog statusa.

Grafik 20

Interakcija između gojaznosti i socijalnog statusa stimulusa u pogledu negativnih osobina

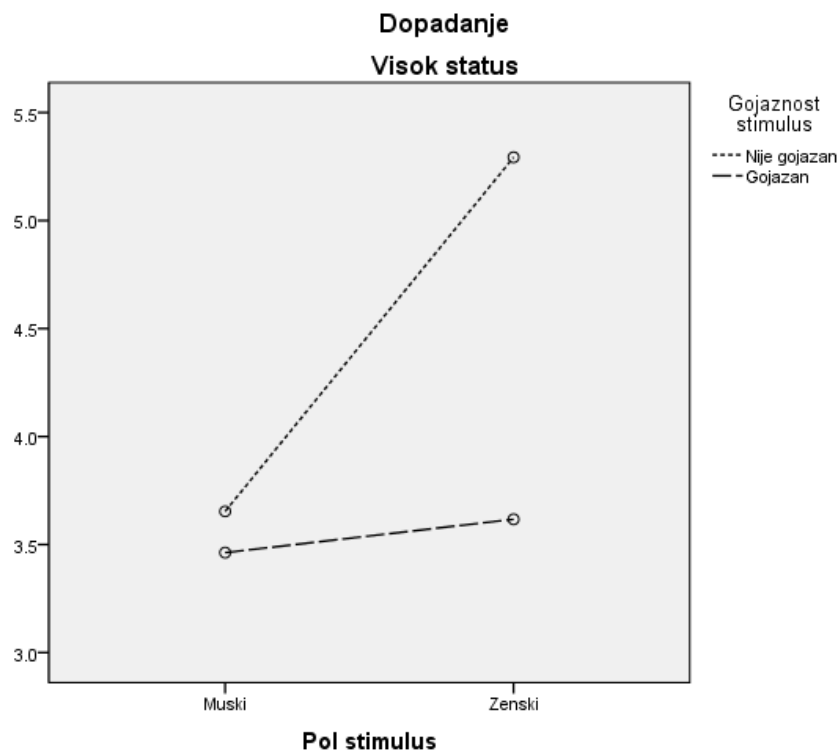
Iz Grafika 20 vidimo grafički prikaz interakcije između gojaznosti stimulusa i socijalnog statusa stimulusa u pogledu njihovog efekta na procenu Negativnih osobina.

Vidimo da se negativne osobine generalno pripisuju gojaznim stimulus-osobama u većoj meri nego negojaznim stimulus-osobama. Na poduzorku gojaznih stimulus osoba nema razlike u proceni zavisno od socijalnog statusa stimulusa. Ova razlika se u blagoj meri pojavljuje na poduzorku negojaznih stimulus-osoba. Naime, ovde se osobama nižeg socijalnog statusa pripisuju negativne osobine u većoj meri nego osobama visokog socijalnog statusa.

Interakcija između pola i gojaznosti je prikazana u prvom istraživanju te je nećemo prikazivati i ovde.

Grafik 21

Interakcija između pola i gojaznosti stimulusa za visok socijalni status u pogledu dopadljivosti

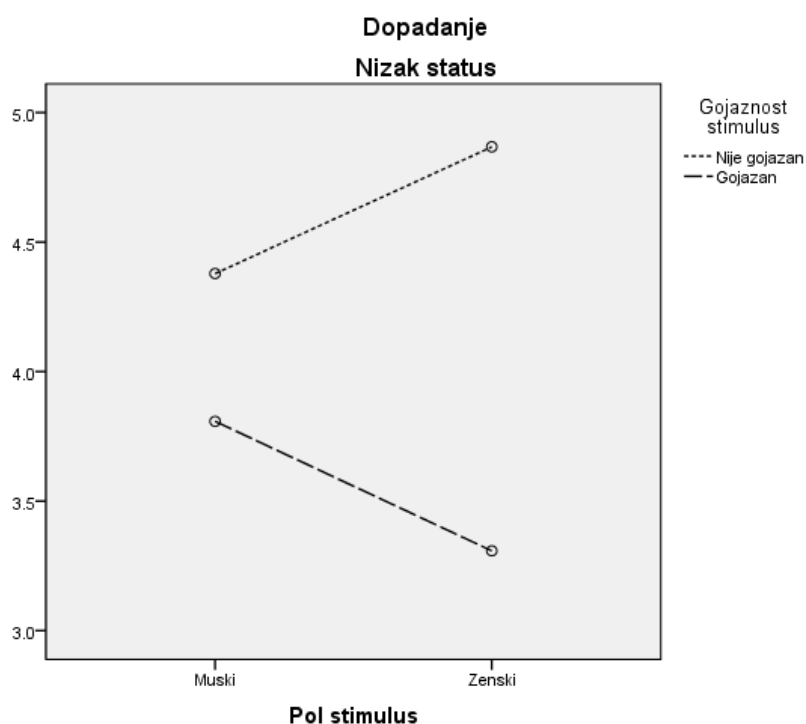
Iz Grafika 21 vidimo interakciju između pola i gojaznosti stimulusa visokog socijalnog statusa u pogledu procene dopadljivosti stimulusa.

Iz grafika vidimo da kod stimulus-osoba muškog pola postoji mala razlika u pogledu procene dopadljivosti, i to u korist negojaznih stimulus-osoba.

Kod stimulus-osoba ženskog pola je ova razlika već dosta vidljivija, naime, stimulus-osobe ženskog pola visokog socijalnog statusa koje nisu gojazne su ocenjene znatno pozitivnije u odnosu na stimulus-osobe ženskog pola koje su gojazne.

Grafik 22

Interakcija između pola i gojaznosti stimulusa za nizak socijalni status u pogledu dopadljivosti

Iz Grafika 22 vidimo interakciju između pola i gojaznosti stimulusa niskog socijalnog statusa u pogledu procene dopadljivosti stimulusa.

Iz grafika vidimo da kod stimulus-osoba muškog pola postoji razlika između gojaznih i nogojaznih stimulus osoba – osobe koje nisu gojazne dobijaju više skorove na dopadljivosti. Kod stimulus-osoba ženskog pola postoji identična pravilnost.

Dalje, vidimo da se negojazni muškarci manje dopadaju ispitanicima od negojaznih žena, dok je situacija obrnuta za gojazne stimulus-osobe. Naime, kod gojaznih stimulus osoba vidimo da se ispitanicima više dopadaju muškarci nego žene.

Strukturalni model

Na narednim stranicama ćemo prikazati strukturalni model (1) moderatorskog efekta gojaznosti, pola stimulusa i socijalnog statusa stimulusa na odnos između stereotipa sa jedne strane, dopadanja i predrasuda sa druge strane, kao i (2) ulogu BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora u ovom modelu. Za razliku od modela prikazanog u prvoj fazi, ovde ćemo prikazati jedan model u celini sa sedam varijacija zavisno od tri nezavisne varijable. Svaka varijacija će biti jedna grupa u AMOS modelu.

Grupu jedan će činiti procene negojaznih stimulus-osoba muškog pola i visokog socijalnog statusa. Drugu, procene negojaznih stimulus-osoba muškog pola i niskog socijalnog statusa. Treću gojazne stimulus-osoba muškog pola i visokog socijalnog statusa. Četvrtu negojazne stimulus-osobe ženskog pola i visokog socijalnog statusa. Petu gojazne stimulus-osobe muškog pola i niskog socijalnog statusa. Šestu gojazne stimulus-osobe ženskog pola i visokog socijalnog statusa. Na kraju, sedmu grupu će činiti procene gojaznih stimulus-osoba ženskog pola i niskog socijalnog statusa.

Tabela 45

Legenda grupa za SEM model

Varijacija	Kombinacije	Značenje
1	1+1+1	Negojazne stimulus-osoba muškog pola i visokog socijalnog statusa
2	1+1+2	Negojazne stimulus-osoba muškog pola i niskog socijalnog statusa
3	1+2+1	Gojazne stimulus-osoba muškog pola i visokog socijalnog statusa
4	2+1+1	Negojazne stimulus-osobe ženskog pola i visokog socijalnog statusa
5	1+2+2	Gojazne stimulus-osobe muškog pola i niskog socijalnog statusa
6	2+2+1	Gojazne stimulus-osobe ženskog pola i visokog socijalnog statusa
7	2+2+2	Gojazne stimulus-osobe ženskog pola i niskog socijalnog statusa

Grafik 23

Strukturalni model moderatorskog efekta pola, gojaznosti i socijalnog statusa stimulusa u odnosu između stereotipa, predrasuda, BMI, telesnog samopouzdanja i tendencije davanja socijalno poželjnih odgovora

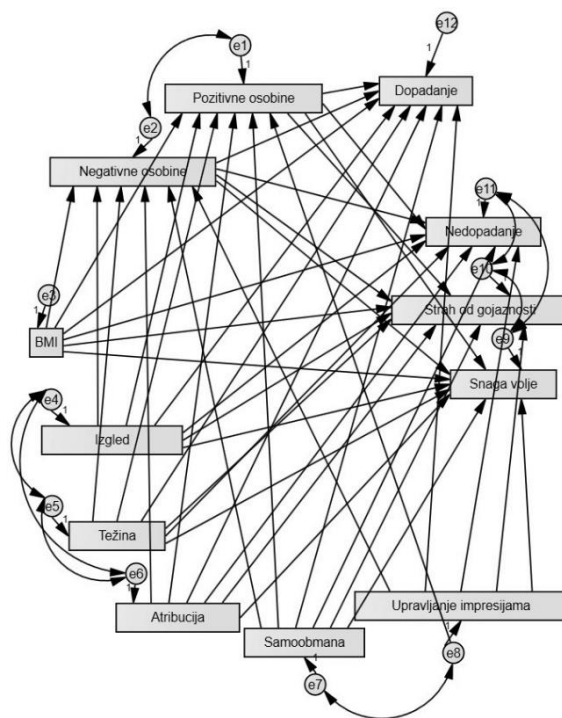

Tabela 46

Indeksi fitovanja modela moderatorskog efekta gojaznosti stimulusa na odnos između varijabli

Indeksi fitovanja	Model	Prihvatljiv fit	Dobar fit
χ^2	305.515		
Df	56		
$p(\chi^2)$.000	$.01 \leq X \leq .05$	$.05 \leq X \leq 1.00$
χ^2/df	5.456	$2 < X < 3$	$0 \leq X \leq 2$
GFI	.986	$.95 \leq X < .97$	$.97 \leq X < 1.00$
NFI	.953	$.95 \leq X < .97$	$.97 \leq X < 1.00$
CFI	.959	$.95 \leq X < .97$	$.97 \leq X < 1.00$
IFI	.961	$.95 \leq X < .97$	$.97 \leq X < 1.00$
RMSEA	.036	$.05 < X \leq .08$	$0 < X \leq .05$
PCLOSE	.000	$.01 \leq X \leq .05$	$.05 \leq X \leq 1.00$
SRMR	.042	$.05 < X \leq .10$	$0 \leq X \leq .05$

Reference za dobre i prihvatljive indekse fitovanja u Tabeli 46 preuzeli smo iz: Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller, 2003.

Svi indeksi fitovanja u našem modelu postižu zadovoljavajuće vrednosti.

Tabela 47

Efekti prediktorskih varijabli na kriterijumske

Kriterijum	Prediktor	Varijacija 1		Varijacija 2		Varijacija 3		Varijacija 4		Varijacija 4		Varijacija 4		Varijacija 4	
		Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Izgled	-.117	.097	.110	.121	-.071	.225	-.161	.022	.069	.493	-.135	.179	.138	.017
Negativne osobine	Izgled	-.019	.790	-.058	.416	.026	.654	-.012	.868	.027	.788	.060	.552	-.148	.011
Pozitivne osobine	Težina	.173	.013	.005	.948	.071	.217	.135	.053	.010	.924	.116	.243	.031	.583
Pozitivne osobine	Atribucija	.013	.796	-.071	.156	.049	.238	.145	.004	-.102	.154	.054	.451	-.031	.447
Pozitivne osobine	Upravljanje impresijama	.127	.009	.035	.482	.064	.114	.088	.072	-.007	.926	.057	.416	.079	.047
Dopadljivost	Pozitivne osobine	.084	.074	-.014	.776	.262	***	.204	***	.157	.016	.133	.040	.179	***
Nedopadanje	Pozitivne osobine	-.149	***	-.111	.020	-.094	.012	-.073	.114	-.064	.315	-.163	.008	-.131	***
Snaga volje	Pozitivne osobine	.054	.220	.034	.474	.042	.253	.029	.526	.021	.734	.016	.797	.093	.011
Dopadljivost	Negativne osobine	-.041	.375	.076	.125	.009	.809	-.109	.018	-.133	.042	-.020	.754	.116	.002
Nedopadanje	Negativne osobine	.134	.002	.066	.165	.111	.003	.133	.004	.194	.002	.144	.019	.091	.013
Strah od gojaznosti	Negativne osobine	.154	***	.106	.025	.114	.002	.105	.022	.159	.012	.111	.073	.099	.007
Snaga volje	Negativne osobine	.214	***	.157	***	.153	***	.073	.112	.218	***	.265	***	.166	***
Dopadljivost	BMI	-.043	.349	-.043	.345	-.044	.221	-.003	.942	.045	.473	-.041	.517	-.123	***
Nedopadanje	Izgled	-.155	.022	-.124	.071	-.150	.007	-.150	.029	-.141	.141	-.170	.074	-.109	.053
Strah od gojaznosti	Izgled	-.308	***	-.311	***	-.314	***	-.300	***	-.327	***	-.327	***	-.300	***
Snaga volje	Izgled	-.142	.034	-.147	.031	-.153	.006	-.147	.033	-.157	.096	-.164	.080	-.141	.011
Snaga volje	Težina	.168	.012	.171	.010	.175	.001	.172	.012	.174	.062	.201	.029	.170	.002
Nedopadanje	Atribucija	.213	***	.203	***	.217	***	.234	***	.201	.003	.220	.001	.206	***
Strah od gojaznosti	Atribucija	.083	.082	.086	.076	.085	.031	.086	.078	.094	.165	.089	.194	.083	.035
Snaga volje	Atribucija	.251	***	.252	***	.253	***	.259	***	.254	***	.255	***	.252	***
Nedopadanje	Samo obmana	.094	.045	-.094	.047	-.087	.024	-.083	.078	-.074	.264	-.088	.179	-.100	.009

Iz Tabele 47 vidimo da na poduzorku negojaznih stimulus-osoba muškog pola i visokog socijalnog statusa, Težina pozitivno predviđa Pozitivne osobine, Upravljanje impresijama takođe pozitivno predviđa Pozitivne osobine, Pozitivne osobine negativno predviđaju

Nedopadanje, dok Negativne osobine pozitivno predviđaju Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. Izgled, sa druge strane, negativno predviđa Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. Težina pozitivno predviđa Snagu volje. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje i Snagu volje. Samoobmana negativno predviđa Nedopadanje.

Na poduzorku negojaznih stimulus-osoba muškog pola i niskog socijalnog statusa Pozitivne osobine negativno predviđaju Nedopadanje. Negativne osobine pozitivno predviđaju Strah od gojaznosti i Snagu volje, dok Izgled ove dve varijable predviđa sa negativnom korelacijom. Težina pozitivno predviđa Snagu volje. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje i Snagu volje. Samoobmana negativno predviđa Nedopadanje.

Na poduzorku gojaznih stimulus-osoba muškog pola i visokog socijalnog statusa Pozitivne osobine predviđaju Dopadljivost sa pozitivnom, a Nedopadanje sa negativnom korelacijom. Negativne osobine predviđaju pozitivno Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje, dok Izgled ove varijable predviđa sa negativnom korelacijom. Težina pozitivno predviđa Snagu volje. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. Samoobmana negativno predviđa Nedopadanje.

Na poduzorku negojaznih stimulus-osoba ženskog pola i visokog socijalnog statusa Izgled negativno predviđa Pozitivne osobine, dok Atribucija to čini sa pozitivnom korelacijom. Pozitivne osobine pozitivno predviđaju Dopadljivost. Negativne osobine pozitivno predviđaju Nedopadanje, Strah od gojaznosti, i Snagu volje, dok Izgled ove varijable predviđa sa negativnom korelacijom. Težina predviđa Snagu volje sa pozitivnom korelacijom. Atribucija predviđa Snagu volje kao i Nedopadanje, takođe sa pozitivnom korelacijom.

Na poduzorku gojaznih stimulus osoba muškog pola i niskog socijalnog statusa Pozitivne osobine pozitivno predviđaju Dopadljivost. Negativne osobine negativno predviđaju Dopadljivost, a pozitivno Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. Izgled negativno predviđa Strah od gojaznosti. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje i Snagu volje.

Na poduzorku gojaznih stimulus-osoba ženskog pola i visokog socijalnog statusa Pozitivne osobine pozitivno predviđaju Dopadljivost, a negativno Nedopadanje. Negativne osobine pozitivno predviđaju Nedopadanje i Snagu volje. Izgled negativno predviđa Strah od gojaznosti, dok Težina pozitivno predviđa Snagu volje. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje i Snagu volje.

Na poduzorku gojaznih stimulus-osoba ženskog pola i niskog socijalnog statusa, Izgled pozitivno predviđa Pozitivne osobine, a negativno Negativne osobine. Upravljanje

impresijama pozitivno predviđa Pozitivne osobine. Pozitivne osobine pozitivno predviđaju Dopadljivost, a negativno Nedopadanje. Pozitivne osobine, dalje, pozitivno predviđaju Snagu volje. Negativne osobine pozitivno predviđaju Dopadljivost, Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. BMI negativno predviđa Dopadljivost. Izgled negativno predviđa Strah od gojaznosti i Snagu volje. Dok Težina Snagu volje predviđa sa pozitivnom korelacijom. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. Samoobmana negativno predviđa Nedopadanje.

Iz prethodne tabele vidimo da postoje razlike između različitih poduzoraka, međutim, ne vidimo da li su indirektni efekti značajni kao i koji su značajni. U te svrhe ćemo sprovesti analizu indirektnih efekata.

Tabela 48

Ispitivanje indirektnih efekata

Grupa	Prediktor	Kriterijum	Efekat	p
Varijacija tri	Upravljanje impresijama	Nedopadanje	-.009	.039
Varijacija tri	Upravljanje impresijama	Strah od gojaznosti	-.009	.040
Varijacija sedam	Izgled	Nedopadanje	-.031	.003

Iz Tabele 48 vidimo da imamo samo tri statistički značajna indirektna efekta. Upravljanje impresijama ostvaruje značajan indirektan efekat na Nedopadanje kao i na Strah od gojaznosti na poduzorku gojaznih stimulus osoba muškog pola i visokog socijalnog statusa. Izgled ostvaruje statistički značajan indirektan efekat na Nedopadanje na poduzorku gojaznih stimulus-osoba ženskog pola i niskog socijalnog statusa.

Kako bi ispitali preko kojih varijabli ovi prediktori ostvaruju indirektan efekat koristićemo plugin za AMOS MyIndirectEffects (Gaskin, 2016).

Tabela 49*Ispitivanje specifičnih indirektnih efekata*

Grupa	Prediktor	Medijator	Kriterijum	Efekat	p
Varijacija tri	Upravljanje impresijama	Negativne osobine	Nedopadanje	-.010	.075
Varijacija tri	Upravljanje impresijama	Pozitivne osobine	Nedopadanje	-.007	.205
Varijacija tri	Upravljanje impresijama	Negativne osobine	Strah od gojaznosti	-.015	.014
Varijacija tri	Upravljanje impresijama	Pozitivne osobine	Strah od gojaznosti	.001	.837
Varijacija sedam	Izgled	Negativne osobine	Nedopadanje	-.025	.027
Varijacija sedam	Izgled	Pozitivne osobine	Nedopadanje	-.034	.026

Iz Tabele 49 vidimo da Upravljanje impresijama ne ostvaruje značajan indirektan efekat na Nedopadanje ni preko jednog od dva potencijalna medijatora. Ovo može da ukazuje na to da je ukupni indirektni efekat prikazan u prethodnoj tabeli (Tabela 48) posledica interakcije između dva medijatora i da zapravo ne postoji kada se medijatori analiziraju zasebno.

Rezultati pokazuju da Upravljanje impresijama ostvaruje značajan efekat na Strah od gojaznosti preko Negativnih osobina.

Na kraju, Izgled ostvaruje značajan indirektan efekat na Nedopadanje i preko Pozitivnih i preko Negativnih osobina.

Ispitivanje kauzalnog odnosa između stereotipa i predrasuda prema gojaznima

Analizom ukrštenih korelacija ćemo ispitati potencijalni kauzalni odnos između stereotipa (*pozitivnih i negativnih osobina*) i predrasuda (*straha od gojaznosti, nedopadanja i snage volje*) prema gojaznim osobama (HI2.5.)

Tabela 50

Provera normalnosti distribucije stereotipa merenih u prvoj fazi i predrasuda merenih u drugoj fazi (Kolmogorov-Smirnov test)

Varijabla	<i>p</i>
Nedopadanje	.000
Strah od gojaznosti	.000
Snaga volje	.000
Pozitivne osobine	.000
Negativne osobine	.000

Iz Tabele 50 možemo da vidimo da distribucija odstupa od normalne kod svih varijabli, zbog čega ćemo za analizu korelacija koristiti Spirmanov koeficijent.

Tabela 51

Korelacija stereotipa merenih u prvoj fazi i predrasuda merenih u drugoj fazi

Varijable	Pozitivne osobine	Negativne osobine
Nedopadanje	-.019	-.011
Strah od gojaznosti	.004	-.004
Snaga volje	.031	.056**

Napomena. ** $p < .01$

Iz Tabele 51 vidimo da postoji samo jedna statistički značajna korelacija – između Negativnih osobina i Snage volje. Ova korelacija je pozitivna, što znači da što su izraženije procene negativnih osobina, to je izraženiji i skor na dimenziji Snaga volje.

Tabela 52

Provera normalnosti distribucije stereotipa merenih u drugoj fazi i predrasuda merenih u prvoj fazi (Kolmogorov-Smirnov test)

Varijabla	<i>p</i>
Nedopadanje	.000
Strah od gojaznosti	.000
Snaga volje	.000
Pozitivne osobine	.000
Negativne osobine	.000

Iz Tabele 52 možemo da vidimo da distribucija odstupa od normalne kod svih varijabli, usled čega ćemo za analizu korelacija koristiti Spirmanov koeficijent.

Tabela 53*Korelacija stereotipa merenih u drugoj fazi i predrasuda merenih u prvoj fazi*

Varijable	Pozitivne osobine	Negativne osobine
Nedopadanje	-.108**	.151**
Strah od gojaznosti	.016	.090**
Snaga volje	-.040*	.162**

*Napomena. ** $p < .01$; * $p < .05$.*

Iz Tabele 53 možemo da vidimo da samo jedna korelacija nije statistički značajna, i to korelacija između Pozitivnih osobina i Straha od gojaznosti. Pozitivne osobine negativno koreliraju sa Nedopadanjem i Snagom volje. Sa druge strane Negativne osobine koreliraju pozitivno sa sve tri dimenzije predrasuda.

Tabela 54

Provera normalnosti distribucije stereotipa merenih predrasuda merenih u prvoj fazi (Kologorov Smirnov test)

Varijabla	p
Nedopadanje	.000
Strah od gojaznosti	.000
Snaga volje	.000
Pozitivne osobine	.000
Negativne osobine	.000

Iz Tabele 54 možemo da vidimo da distribucija odstupa od normalne kod svih varijabli, usled čega ćemo za analizu korelacija koristiti Spirmanov koeficijent.

Tabela 55*Korelacija stereotipa merenih u drugoj fazi i predrasuda merenih u prvoj fazi*

Varijable	Pozitivne osobine	Negativne osobine
Nedopadanje	-.003	-.003
Strah od gojaznosti	.011	.004
Snaga volje	.003	.080**

*Napomena. ** $p < .01$.*

Iz Tabele 55 možemo da vidimo da je samo jedna korelacija statistički značajna, između Negativnih osobina i Snage volje.

Tabela 56*Provera normalnosti distribucije stereotipa merenih predrasuda merenih u drugoj fazi*

Varijabla	<i>p</i>
Nedopadanje	.000
Strah od gojaznosti	.000
Snaga volje	.000
Pozitivne osobine	.000
Negativne osobine	.000

Iz Tabele 56 možemo da vidimo da distribucija odstupa od normalne kod svih varijabli, usled čega ćemo za analizu korelacija koristiti Spirmanov koeficijent.

Tabela 57*Korelacija stereotipa merenih u drugoj fazi i predrasuda merenih u drugoj fazi*

Varijable	Pozitivne osobine	Negativne osobine
Nedopadanje	-.091**	.164**
Strah od gojaznosti	-.015	.092**
Snaga volje	.003	.152**

Napomena. ** $p < .01$.

Iz Tabele 57 možemo da vidimo da samo dve korelacije nisu statistički značajne: korelacija Pozitivnih osobina sa Strahom od gojaznosti i Snagom volje. Pozitivne osobine koreliraju negativno sa Nedopadanje. Sa druge strane, Negativne osobine koreliraju pozitivno sa sve tri dimenzije predrasuda.

Kako bi doneli zaključak o uzročno posledičnom odnosu, korelacija između varijabli koje bi trebale biti uzrok (merenih u ranijem trenutku) i varijabli koje bi trebale biti posledica (merenih u kasnijem trenutku) trebaju biti veće od ostalih korelacija. Analizom ovih korelacija vidimo da to ovde nije slučaj. Naime, nema pravilnosti u pogledu toga koje su korelacije više. Potencijalno objašnjenje može biti da između stereotipa i predrasuda postoji povratni odnos, odnosno da nema uzroka i posledica.

Tabela 58*Predviđanje predrasuda merenih u drugoj fazi stereotipima merenim u prvoj fazi*

Kriterijum	Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
		.017	.000	.588		.556	
Nedopadanje	Pozitivne osobine				-.010	.533	1.064
	Negativne osobine				.012	.480	1.064
		.010	.000	.203		.816	
Strah od gojaznosti	Pozitivne osobine				.007	.414	1.064
	Negativne osobine				.010	.571	1.064
		.086	.007	14.308		.000	
Snaga volje	Pozitivne osobine				.025	.139	1.064
	Negativne osobine				.089	.000	1.064

Iz Tabele 58 vidimo da je značajan samo model koji predviđa Snagu volje. Procenat objašnjene varijanse iznosi 0.7%, a značajan prediktor predstajaju Negativne osobine. Ostali modeli, kao i pojedinačni prediktori, nisu statistički značajni.

Tabela 59*Predviđanje predrasuda merenih u prvoj fazi stereotipima merenim u drugoj fazi*

Kriterijum	Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
		.175	.031	60.676		.000	
Nedopadanje	Pozitivne osobine				-.103	.000	1.106
	Negativne osobine				.113	.000	1.106
		.110	.012	23.473		.000	
Strah od gojaznosti	Pozitivne osobine				.016	.342	1.106
	Negativne osobine				.114	.000	1.106
		.172	.030	58.320		.000	
Snaga volje	Pozitivne osobine				.071	.000	1.106
	Negativne osobine				.180	.000	1.106

Iz Tabele 59 vidimo da su sva tri modela statistički značajna. Pozitivne i Negativne osobine objašnjavaju 3.1% varijanse Nedopadanja, a oba prediktora su značajna. Pozitivne osobine pritom ostvaruju negativnu korelaciju sa Nedopadanjem, dok Negativne ostvaruju pozitivnu korelaciju. Što se tiče drugog modela, sa Strahom od gojaznosti kao kriterijumom, ovaj model objašnjava 1.2% varijanse kriterijuma. Značajan prediktor su Negativne osobine,

sa pozitivnom korelacijom sa kriterijumom. Na kraju, model sa snagom volje kao kriterijumom objašnjava 3% varijanse kriterijuma. Oba prediktora su statistički značajna, i oba ostvaruju pozitivnu korelaciju sa kriterijumom.

Tabela 60

Predviđanje predrasuda stereotipima merenim u prvoj fazi

Kriterijum	Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
		.015	.000	.409		.665	
Nedopadanje	Pozitivne osobine				-.012	.484	1.064
	Negativne osobine				.006	.701	1.064
		.010	.000	.174		.840	
Strah od gojaznosti	Pozitivne osobine				.002	.918	1.064
	Negativne osobine				.010	.556	1.064
		.086	.007	14.308		.000	
Snaga volje	Pozitivne osobine				.025	.139	1.064
	Negativne osobine				.089	.000	1.064

Iz Tabele 60 vidimo da je značajan samo model koji predviđa Snagu volje. Procenat objašnjene varijanse iznosi 0.7%, a značajan prediktor predstavljaju Negativne osobine. Ostali modeli, kao i pojedinačni prediktori, nisu statistički značajni.

Tabela 61

Predviđanje predrasuda stereotipima merenim u drugoj fazi

Kriterijum	Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
		.175	.031	60.676		.000	
Nedopadanje	Pozitivne osobine				-.103	.000	1.106
	Negativne osobine				.113	.000	1.106
		.110	.012	23.473		.000	
Strah od gojaznosti	Pozitivne osobine				.016	.342	1.106
	Negativne osobine				.114	.000	1.106
		.172	.030	58.320		.000	
Snaga volje	Pozitivne osobine				.071	.000	1.106
	Negativne osobine				.180	.000	1.106

Iz Tabele 61 vidimo da su sva tri modela statistički značajna. Pozitivne i Negativne osobine objašnjavaju 3.1% varijanse Nedopadanje, a oba prediktora su značajna. Pozitivne osobine pritom ostvaruju negativnu korelaciju sa Nedopadanjem, dok Negativne ostvaruju pozitivnu korelaciju. Što se tiče drugog modela, sa Strahom od gojaznosti kao kriterijumom, ovaj model objašnjava 1.2% varijanse kriterijuma. Značajan prediktor su Negativne osobine, sa pozitivnom korelacijom sa kriterijumom. Na kraju, model sa Snagom volje kao kriterijumom objašnjava 3% varijanse kriterijuma. Oba prediktora su statistički značajna, i oba ostvaruju pozitivnu korelaciju sa kriterijumom.

Iz prethodnih tabela vidimo da na osnovu stereotipa merenih u drugom koraku možemo bolje da predvidimo predrasude merene u prvom, međutim, takođe vidimo da na osnovu stereotipa merenih u drugom koraku možemo podjednako dobro da predvidimo predrasude merene takođe u drugom koraku. Pretpostavka koju možemo izneti na osnovu ovih rezultata jeste da između stereotipa i predrasuda ne postoji kauzalni odnos već da se međusobno uslovljavaju. Druga pretpostavka je da je možda, u drugoj fazi, bolje aktiviran sistem stereotipa i predrasuda. Kako bi razrešili ove dileme sprovedćemo još jednu seriju regresionih analiza u kojima ćemo pokušati da predvidimo stereotipe na osnovu predrasuda.

Tabela 62

Predviđanje stereotipa merenih u drugoj fazi predrasudama merenim u prvoj fazi

Kriterijum	Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
Pozitivne osobine		.128	.016	21.300		.000	
	Nedopadanje				-.132	.000	1.178
	Strah od gojaznosti				.052	.002	1.084
	Snaga volje				-.001	.948	1.119
Negativne osobine		.185	.034	45.293		.000	
	Nedopadanje				.078	.000	1.178
	Strah od gojaznosti				.058	.000	1.084
	Snaga volje				.120	.000	1.119

Iz Tabele 62 vidimo da su oba modela statistički značajna. Prvi model objašnjava 12.8% varijanse Pozitivnih osobina. Značajni prediktori su Nedopadanje – sa negativnom korelacijom – kao i Strah od gojaznosti – sa pozitivnom korelacijom. Drugi model objašnjava 18.5%

varijanse Negativnih osobina. Sva tri prediktora su statistički značajna – sa pozitivnom korelacijom sa kriterijumom.

Tabela 63

Predviđanje stereotipa merenih u prvoj fazi predrasudama merenim u drugoj fazi

Kriterijum	Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
Pozitivne osobine		.043	.002	2.317		.074	
	Nedopadanje				-.027	.123	1.176
	Strah od gojaznosti				.005	.760	1.111
	Snaga volje				.041	.015	1.106
		.063	.004	5.032		.002	
Negativne osobine	Nedopadanje				-.004	.835	1.176
	Strah od gojaznosti				-.003	.876	1.111
	Snaga volje				.064	.000	1.106

Iz Tabele 63 vidimo da je samo drugi model statistički značajan, model koji predviđa Negativne osobine. Ovaj model objašnjava 6.3% varijanse kriterijuma, a kao statistički značajan prediktor izdvaja se samo Snaga volje sa pozitivnom korelacijom sa kriterijumom.

Tabela 64

Predviđanje stereotipa merenih predrasudama merenim u prvoj fazi

Kriterijum	Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
Pozitivne osobine		.015	.000	.302		.824	
	Nedopadanje				-.016	.351	1.178
	Strah od gojaznosti				.003	.881	1.084
	Snaga volje				.008	.653	1.119
		.085	.007	9.228		.000	
Negativne osobine	Nedopadanje				-.019	.269	1.178
	Strah od gojaznosti				.001	.955	1.084
	Snaga volje				.089	.000	1.119

Iz Tabele 64 vidimo da je samo drugi model statistički značajan, model koji predviđa Negativne osobine. Ovaj model objašnjava 8.5% varijanse kriterijuma, a kao statistički značajan prediktor izdvaja se samo Snaga volje sa pozitivnom korelacijom sa kriterijumom.

Tabela 65*Predviđanje stereotipa merenih predrasudama merenim u drugoj fazi*

Kriterijum	Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
		.151	.023	29.866		.000	
Pozitivne osobine	Nedopadanje				-.161	.000	1.176
	Strah od gojaznosti				.018	.272	1.111
	Snaga volje				.059	.000	1.106
		.197	.039	51.584		.000	
Negativne osobine	Nedopadanje				.092	.000	1.176
	Strah od gojaznosti				.059	.000	1.111
	Snaga volje				.120	.000	1.106

Iz Tabele 65 vidimo da su oba modela statistički značajna. Prvi model objašnjava 15.1% varijanse Pozitivnih osobina. Značajni prediktori su Nedopadanje (sa negativnom korelacijom sa kriterijumom), kao i Snaga volje (sa pozitivnom korelacijom sa kriterijumom). Drugi model objašnjava 19.7% varijanse Negativnih osobina. Sva tri prediktora su statistički značajna i to sva tri sa pozitivnom korelacijom sa kriterijumom.

Na osnovu svih analiza vidimo da ne može da se ustanovi konkretan kauzalni odnos između stereotipa i predrasuda.

DISKUSIJA

Prva hipoteza HI2.1. koja se tiče efekta gojaznosti na stereotipe i dopadljivost, kao i druga hipoteza HI2.2. koja se tiče efekta pola na iste varijable, su potvrđene u Istraživanju 1 i Istraživanju 2, i pošto je ranije razmatrana, diskusiju ćemo početi od treće hipoteze.

HI2.3. Treća hipoteza Istraživanja 2 glasi „Postoji statistički značajan efekat navednog socijalnog statusa stimulusa na stereotipe (kako na *pozitivne* tako i na *negativne* osobine), kao i na dopadljivost gojaznih osoba“. Rezultati ove studije pokazuju da u slučaju Pozitivnih osobina razlike idu u korist gojaznih stimulus osoba visokog socijalnog statusa kojima se u većoj meri pripisuju pozitivne osobine. Razlike u slučaju Negativnih osobina idu u korist stimulus-osoba niskog socijalnog statusa. Ovi rezultati su u skladu sa rezultatima prethodnih istraživanja koja su se bavila ulogom socijalnog statusa u proceni osoba. Naime, osobama koje pripadaju višoj klasi pripisuje se veće subjektivno blagostanje, bolje zdravlje, i viša inteligencija, nego osobama koje pripadaju nižem socijalnom statusu (Varnum, 2013). Bogatiji ljudi se takođe procenjuju kao kompetentniji (Durante et al., 2017). Sa druge strane, siromašni ljudi se procenjuju kao lenji (Gorski, 2012) i manje kompetentni (Durante et al., 2013).

HI2.4. Treća hipoteza glasi „Postoji statistički značajan efekat interakcije između pola, gojaznosti i navedenog socijalnog statusa stimulus osoba (visok i nizak) na stereotipe (kako na pozitivne, tako i na negativne osobine) prema gojaznim osobama, kao i na dopadljivost gojaznih osoba“. Kada su u pitanju interakcije, rezultati pokazuju da ispitanici muškim stimulus-osobama pripisuju pozitivne osobine u većoj meri ukoliko su oni niskog socijalnog statusa. Veće razlike se mogu videti kod osoba ženskog pola, gde ispitanici pozitivne osobine pripisuju ženskim stimulus osobama visokog statusa u znatno većoj meri nego ženskim stimulus osobama niskog statusa. Ovde vidimo ulogu socijalnog statusa, tj. da se osobe višeg socijalnog statusa procenjuju pozitivnije (npr. Durante et al., 2017; Varnum, 2013). Međutim, stereotipi vezani za socijalni status se ne ispoljavaju jednako u procenama gojaznih muškaraca i žena. Uočljivo je da su stereotipi izraženiji prema gojaznim stimulus-osobama ženskog pola. To ukazuje na isprepletenost stereotipa vezanih za socijalnu klasu sa polnim stereotipima. Povezanost polnih stereotipa sa stereotipima o socijalnoj klasi potvrđena je i u ranijim istraživanjima (Conway et al., 1996; Conway & Vartanian, 2000; Conway et al., 2003; Eagly & Wood, 1982). Muškarci se percipiraju kao osobe od većeg uticaja u odnosu na žene (Eagly & Wood, 1982), dok pol može da služi kao „znak“ socijalnog statusa (Conway et al., 1996;

Conway & Vartanian, 2000; Conway et al., 2003) u tom smislu da se žene opažaju kao osobe nižeg socijalnog statusa. Ono što je u našem istraživanju pokazano jeste da kada se ispitanicima predstave gojazne stimulus osobe ženskog pola različitog socijalnog statusa, one višeg socijalnog statusa se posmatraju pozitivnije. Prethodna istraživanja pokazuju da posmatrači u situaciji kada nemaju informaciju o socijalnom statusu, žene opažaju kao pripadnike nižeg socijalnog statusa. Rezultati našeg istraživanja pokazuju više od toga. U situaciji kada imamo informacije o socijalnom statusu, mnogo su veće razlike u percepciji gojaznih stimulus osoba ženskog pola niskog i visokog socijalnog statusa, u odnosu na takve razlike u percepciji gojaznih muškaraca.

Rezultati interakcije pokazuju da se gojaznim stimulus osobama muškog pola pripisuju negativne osobine u nešto većoj meri kada su oni višeg socijalnog statusa dok kod stimulus-osoba ženskog pola vidimo da se njima negativne osobine pripisuju u znatno većoj meri onda kada su one niskog socijalnog statusa. Ono što je moguće jeste da je ovde došlo do mešanja stereotipa o socijalnom statusu sa polnim stereotipima. Naime, stereotipi o socijalnom statusu govore o tome da su glavne osobine osoba koje imaju visok socijalni status agentivnost (odnosno sposobnost da se osoba ponaša onako kako ona želi; Carrier et al., 2014), i kompetencija (Durante et al., 2017). Sa druge strane, nizak socijalni status odlikuje i toplina (Carrier et al., 2014). Po nekim autorima stereotipi koji se inače povezuju sa niskim socijalnim statusom, povezani su i sa ženskim polom (Conway & Vartanian, 2000). Možemo da pretpostavimo, da kada su stimulus-osobe ženskog pola predstavljene kao da pripadaju visokom socijalnom statusu, ispitanici ih ne vide u njihovoj "stereotipnoj" ulozi (koja se dominantno vezuje za nizak socijalni status), što onda vodi pozitivnijim procenama ove kategorije stimulusa.

Kada je u pitanju visok socijalni status, žene se ocenjuju pozitivnije u odnosu na muškarce. Gojazne osobe muškog pola, nižeg socijalnog statusa, dobijaju više skorove na Dopadanju, dok se kod gojaznih osoba ženskog pola one sa višim socijalnim statusom procenjuju kao dopadljivije. Prethodna istraživanja pokazuju da se muškarci spontano percipiraju kao da pripadaju višem socijalnom statusu (Conway et al., 1996; Conway & Vartanian, 2000; Conway et al., 2003; Eagly & Wood, 1982). U ovom našem istraživanju muškarci se ocenjuju negativnije onda kada zaista imamo informaciju o tome da oni pripadaju višem socijalnom statusu. Ovo takođe možemo objasniti stereotipima koji se dominantno vezuju za visok socijalni status, i koji se obično vezuju za osobe muškog pola (Conway &

Vartanian, 2000). Muškarcima se u većoj meri pripisuje agentivnost, isto kao i osobama višeg socijalnog statusa (Conway & Vartanian, 2000). Sa druge strane, osobe niskog socijalnog statusa odlikuje toplina (Carrier et al., 2014) koje nema kod procene osoba višeg socijalnog statusa. Ono što je moguće, jeste da je i ovde došlo do mešanja polnih stereotipa i stereotipa zavisnih od socijalnog statusa. Ispitanici muškarce višeg socijalnog statusa vide kao hladne, pa samim tim i manje dopadljive. Ovo je nešto što bi trebalo ispitati u budućim istraživanjima. Slični rezultati su dobijeni u istraživanju koje je ispitalo polne stereotipe kod vaspitača (Halper et al., 2019) gde su vaspitači muškog pola ocenjeni niže na toplini, ali i na dopadljivosti.

Provera strukturalnog modela

Na osnovu podataka iz istraživanja 1 i istraživanja 2 smo proveravali hipotezu (HI2.5.) da se na osnovu stereotipa prema gojaznim osobama (kako *pozitivnih* tako i *negativnih* osobina) mogu statistički značajno predvideti predrasude prema gojaznim osobama (*strah od gojaznosti*, *nedopadanje* i *snaga volje*) dok su pol, gojaznost stimulusa i navedeni socijalni status stimulusa statistički značajni moderatori u odnosu između stereotipa (*pozitivnih* i *negativnih* osobina) i predrasuda (*straha od gojaznosti*, *nedopadanja* i *snage volje*) prema gojaznim osobama, a BMI, telesno samopouzdanje i tendencija ka davanju socijalno poželjnih odgovora prediktori stereotipa i predrasuda.

Sprovedena je analiza puteva sa tri moderatorske varijable: (1) pol stimulusa, (2) gojaznost stimulusa, i (3) socijalni status stimulusa. Na poduzorku negojaznih stimulus osoba muškog pola i visokog socijalnog statusa, Težina pozitivno predviđa Pozitivne osobine, Upravljanje impresijama takođe pozitivno predviđa Pozitivne osobine, Pozitivne osobine negativno predviđaju Nedopadanje, dok Negativne osobine pozitivno predviđaju Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. Izgled, sa druge strane, negativno predviđa Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. Težina pozitivno predviđa Snagu volje. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje i Snagu volje. Samoobmana negativno predviđa Nedopadanje. Na poduzorku negojaznih stimulus-osoba muškog pola i niskog socijalnog statusa Pozitivne osobine negativno predviđaju Nedopadanje. Negativne osobine pozitivno predviđaju Strah od gojaznosti i Snagu volje, dok Izgled ove dve varijable predviđa sa negativnom korelacijom. Težina pozitivno predviđa Snagu volje. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje i Snagu

volje. Samoobmana negativno predviđa Nedopadanje. Na poduzorku gojaznih stimulus-osoba muškog pola i visokog socijalnog statusa Pozitivne osobine predviđaju Dopadljivost sa pozitivnom, a Nedopadanje sa negativnom korelacijom. Negativne osobine predviđaju pozitivno Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje, dok Izgled ove varijable predviđa sa negativnom korelacijom. Težina pozitivno predviđa Snagu volje. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. Samoobmana negativno predviđa Nedopadanje. Na poduzorku negojaznih stimulus-osoba ženskog pola i visokog socijalnog statusa Izgled negativno predviđa Pozitivne osobine, dok Atribucija to čini sa pozitivnom korelacijom. Pozitivne osobine pozitivno predviđaju Dopadljivost. Negativne osobine pozitivno predviđaju Nedopadanje, Strah od gojaznosti, i Snagu volje, dok Izgled ove varijable predviđa sa negativnom korelacijom. Težina predviđa Snagu volje sa pozitivnom korelacijom. Dok Atribucija predviđa Snagu volje kao i Nedopadanje takođe sa pozitivnom korelacijom. Na poduzorku gojaznih stimulus-osoba muškog pola i niskog socijalnog statusa Pozitivne osobine pozitivno predviđaju Dopadljivost. Negativne osobine negativno predviđaju Dopadljivost, a pozitivno Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. Izgled negativno predviđa Strah od gojaznosti. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje i Snagu volje. Na poduzorku gojaznih stimulus-osoba ženskog pola i visokog socijalnog statusa Pozitivne osobine pozitivno predviđaju Dopadljivost, a negativno Nedopadanje. Negativne osobine pozitivno predviđaju Nedopadanje i Snagu volje. Izgled negativno predviđa Strah od gojaznosti, dok Težina pozitivno predviđa Snagu volje. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje i Snagu volje. Na poduzorku gojaznih stimulus-osoba ženskog pola i niskog socijalnog statusa Izgled pozitivno predviđa Pozitivne osobine, a negativno Negativne osobine. Upravljanje impresijama pozitivno predviđa Pozitivne osobine. Pozitivne osobine pozitivno predviđaju Dopadljivost, a negativno Nedopadanje. Pozitivne osobine, dalje, pozitivno predviđaju Snagu volje. Negativne osobine pozitivno predviđaju Dopadljivost, Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. BMI negativno predviđa Dopadljivost. Izgled negativno predviđa Strah od gojaznosti i Snagu volje. Dok Težina Snagu volje predviđa sa pozitivnom korelacijom. Atribucija pozitivno predviđa Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snagu volje. Samoobmana negativno predviđa Nedopadanje. Na osnovu ovih podataka možemo da potvrdimo još jednom da pol i gojaznost stimulusa predstavljaju moderatore u odnosu između stereotipa i predrasuda (Jovančević & Jović, 2021), pritom ponovo potvrđujemo da su ove varijable moderatori i u odnosu između drugih varijabli ispitivanih u ovom istraživanju. Dakle, potvrđeni su rezultati dobijeni u prvoj

fazi prve studije ovog istraživanja. Sem toga, ovde je potvrđena i moderatorska uloga socijalnog statusa stimulusa, što je u skladu sa rezultatima prethodnih studija koje govore o tome da i socijalni status ostvaruje efekat na procenu stimulusa, kada su u pitanju studije na negočajnim ispitanicima (npr. Durante et al., 2017; Varnum, 2013), ali i na gočajnim stimulus-osobama (Vartanian & Silverstein, 2013). Moćemo da zaključimo da je potvrđena ova hipoteza istraživanja.

Analiza ukrštenih korelacija

Analiza ukrštenih korelacija je takođe sprovedena na podacima iz obe faze. Kroz ovu analizu je proveravana hipoteza HI2.6. koja glasi da „Postoji kauzalni odnos između stereotipa (*pozitivnih* i *negativnih* osobina) i predrasuda (*straha od gočajnosti, nedopadanja* i *snage volje*) prema gočajnim osobama“. Analiza ukrštenih korelacija je sprovedena kroz korelacije, regresione analize, i kroz analizu puteva u strukturalnom modelu. Međutim, rezultati pokazuju da ne postoji kauzalni odnos između stereotipa i predrasuda, što nije u skladu sa prethodnim studijama (Jovančević & Jović). Potencijalno objašnjenje za ove rezultate je način operacionalizacije stereotipa i predrasuda, naime, predrasude su operacionalizovane putem upitnika, i samim tim su ispitivane dispozicione predrasude prema gočajnim osobama, dok su stereotipi operacionalizovani procenom konkretnih stimulusa, što znači da su procenjivani situaciono, ne kao dispozicije. Usled toga predlaćemo da se u budućim studijama koje proveravaju kauzalni odnos između stereotipa i predrasuda koristi uniformni način operacionalizacije stereotipa i predrasuda.

Takođe, prethodni autori govore o tome da su stereotipi i predrasude različiti konstrukti, u tom smislu da stereotipi ne uključuju afektivnu komponentu koja postoji kod predrasuda (Vescio & Weaver, 2013). Moguće je da rezultati ovog istraživanja nisu produkt metodološke greške već da smo dobili dokaz u prilog tome da su stereotipi i predrasude zaista dva različita konstrukta, samo što ne postoji kauzalni odnos između njih.

Na ovom mestu imamo potrebu prokomentarisati i rezultate tabela iz priloga E, iako nisu obuhvaćeni postavljenim ciljevima u istraživanju 2, a tiću se polnih razlika procenjivaća. Naime, u tabeli E1, vidimo da žene imaju niće telesno samopouzdanje od muškaraca, što je u skladu sa rezultatima nekih prethodnih radova (Pingitore, 1997). Dalje, ovi rezultati pokazuju i to da žene imaju više skorove na jednoj od dimenzija predrasuda prema gočajnim osobama,

a to je Strah od gojaznosti. Ovaj rezultat je takođe u skladu sa rezultatima prethodnih radova (Crandall, 1994).

Ostale tabele iz priloga E ukazuju na to da žene generalno pokazuju nižu Dopadljivost a u slučaju gojaznih stimulus-osoba ženskog pola niskog socijalnog statusa i manje pripisivanje Pozitivnih osobina. To nam govori o tome da žene strože ocenuju druge osobe, a prevashodno druge žene. Ovo, pritom, jeste u skladu sa nalazima prethodnih radova koji ukazuju na važnost pola ispitanika pri proceni osoba (Legenbauer et al., 2009).

Dakle, za buduća istraživanja predlažemo i ispitivanje polnih razlika između ispitanika, a ne samo stimulusa.

ZAKLJUČAK

Rezultati ovog istraživanja ukazuju na to da je većina postavljenih hipoteza potvrđena (HI2.1., HI2.2., HI2.3. HI2.4. i HI2.5.).

Pre svega, potvrđena je uloga socijalnog statusa u procenjivanju gojaznih osoba. Preciznije, rezultati ukazuju na to da se stimulus osobe ženskog pola, onda kada su gojazne, a pritom i niskog socijalnog statusa, ocenjuju najnegativnije.

Rezultati, takođe, ukazuju na to da pol, gojaznost i socijalni status zaista jesu moderatori u odnosu između stereotipa, predrasuda i dopadanja gojaznih osoba sa jedne strane, i BMI i telesnog samopouzdanja sa druge strane. Ovo znači da ispitanici različito percipiraju gojazne osobe zavisno od njihovog pola i socijalnog statusa.

Hipoteza koja nije potvrđena, tiče se kauzalnog odnosa između stereotipa i predrasuda (HI2.5.). Preciznije, rezultati ukazuju na postojanje korelacije između ovih konstrukata, ali ne i kauzalnog odnosa.

Teorijski značaj ovog istraživanja sastojao bi se u doprinosu boljem razumevanju uloge socijalnog statusa u stavovima prema gojaznim osobama.

Praktični značaj Istraživanja 2 se ogleda u doprinosu boljem poznavanju faktora opažanja gojaznih osoba, što može da se iskoristi u edukacijama i treninzima usmerenim ka smanjivanju negativnih stavova prema ovoj grupi ljudi.

Nedostaci ovog istraživanja su odprilike isti kao i nedostaci Istraživanja 1. Naime, za buduća istraživanja predlažemo uključivanje pola procenjivača kao faktora opažanja gojaznih osoba. Takođe, predlažemo i uključivanje socijalnog statusa ispitanika.

Na kraju, preporučujemo uključivanje varijabli koje bi se ticale karakteristika ličnosti procenjivača, kako bi ispitali njihovu ulogu u ovde ispitanom modelu.

ISTRAŽIVANJE 3 (pilot studija)

PODRUČJE INTERESOVANJA PRI POSMATRANJU LICA GOJAZNIH OSOBA

Problem istraživanja

Problem ove studije je ispitivanje stimulusa u svrhu postavljanja odgovarajućeg polja interesovanja na stimulusima (eng. *Area of Interest*; AOI) u glavnoj studiji. Nezavisan uzorak ispitanika će ocenjivati delove stimulusa koji će biti korišćeni u glavnoj studiji, u pogledu toga da li se na osnovu svakog dela lica može oceniti da li je osoba gojazna ili nije.

Ciljevi istraživanja

Opšti cilj

Cilj ovog istraživanja je ispitati da li se različiti delovi lica razlikuju u pogledu toga koliko informacija o gojaznoj osobi nose. Tačnije, da li se na osnovu nekih delova lica može sa većom tačnošću utvrditi da li je osoba gojazna ili nije.

Specifični ciljevi

1. Ispitati da li postoje razlike po pitanju procene gojaznosti stimulusa zavisno od dela lica stimulusa.
2. Ispitati da li postoje razlike po pitanju procene gojaznosti stimulusa zavisno od pola stimulusa.
3. Ispitati da li postoje razlike po pitanju procene gojaznosti zavisno od gojaznosti stimulusa.
4. Ispitati da li postoji interakcija između dela lica, pola i gojaznosti stimulusa u pogledu procene gojaznosti stimulusa.

Hipoteze istraživanja

Opšta hipoteza

Osnovna hipoteza ovog istraživanja jeste da postoje statistički značajne razlike između različitih delova lica u pogledu toga koliko informacija o gojaznosti stimulusa nose.

Specifične hipoteze

HI3.1. Postoje statistički značajne razlike po pitanju procene gojaznosti stimulusa zavisno od dela lica stimulusa.

HI3.2. Postoje statistički značajne razlike po pitanju procene gojaznosti stimulusa zavisno od pola stimulusa.

HI3.3. Postoje statistički značajne razlike po pitanju procene gojaznosti zavisno od gojaznosti stimulusa.

HI3.4. Postoji statistički značajna interakcija između dela lica, pola i gojaznosti stimulusa u pogledu procene gojaznosti stimulusa.

METOD

Uzorak

U uzorku ($N = 148$) je bilo 29 muškaraca (19.6%), i 119 žena (80.4%), uzrasta od 18 do 52 godine ($M = 24.05$, $SD = 5.53$) iz studentske, ali i opšte populacije. Uzorak je nezavisan u odnosu na uzorke u prethodnim istraživanjima. Uzorak je sakupljen on – line, preko društvenih mreža.

Prosečna primanja u uzorku su 42.210 dinara po članu porodice. Gojaznost u porodici je bila prisutna kod 62 ispitanika (41.9% uzorka). Sportom se bavi aktivno 37 ispitanika (25%), 10 ispitanika sportom bavi povremeno (6.8%). dok se 101 ispitanik (68.2%) uopšte ne bavi sportom. Veći deo uzorka je heteroseksualne orijentacije (131 osoba ili 88,5%).

Značaj istraživanja

Teorijski značaj ove studije je u utvrđivanju delova lica koji su najbolji indikatori gojaznosti.

Praktični značaj ovog istraživanja jeste to što će ovi podaci moći da budu korišćeni u narednim studijama koje se bave ispitivanjem percepcije gojaznosti primenom aparature za praćenje pokreta očiju.

Varijable istraživanja

Nezavisne varijable

1. *Pol stimulus osoba.* Kontrola: jednak broj stimulus fotografija muškaraca i žena.
2. *Gojaznost stimulusa.* Kontrola: jednak broj stimulus osoba prosečne težine i gojaznih.
3. *Deo lica:* deo lica će biti kontrolisan tako što će svaki od stimulusa biti podeljen na pet zasebnih stimulusa: (1) čelo; (2) oči i nos; (3) obrazi i nos; (4) obrazi i usta; i (5) brada.

Zavisne varijable

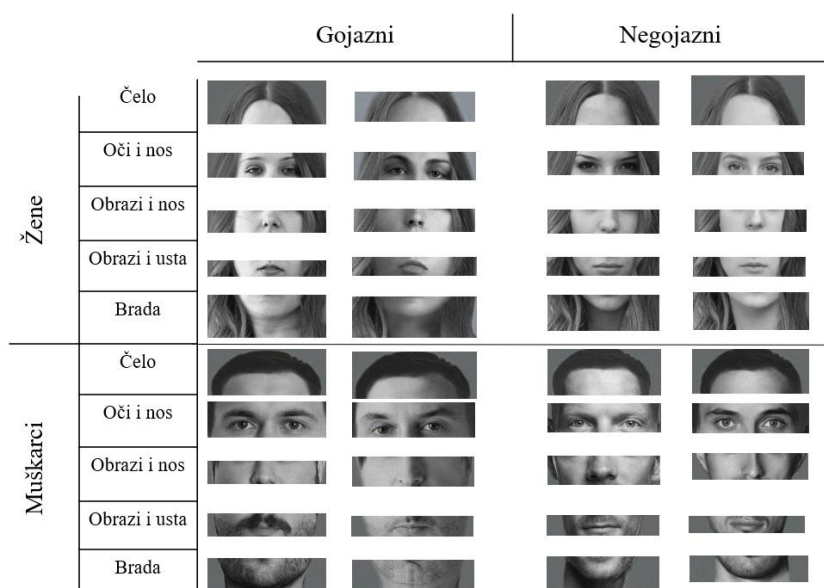
Procena gojaznosti: ispitanici će za svaki od stimulusa odgovarati da li smatraju da je osoba sa slike gojazna ili ne.

Stimulusi

Za izradu stimulusa korišćeni su isti početni stimulusi kao u Istraživanju 1 i Istraživanju 2: Set od 16 crno belih fotografija gojaznih i negojaznih lica muškaraca i žena. Od ovih 16 fotografija lica napravljen je novi set stimulusa, tako što je svaka od ovih fotografija podeljena na pet delova lica: (1) čelo; (2) oči i nos; (3) obrazi i nos; (4) obrazi i usta; i (5) brada. Na ovaj način smo, na kraju dobili ukupno 80 stimulusa. Primeri stimulusa su prikazani na Slici 2.

Slika 2

Primer stimulusa u Istraživanju 3

Instrumenti

1. Upitnik za registrovanje socio-demografskih podataka ispitanika.
2. Pitanje za procenu gojaznosti svakog stimulusa: „Da li osoba sa ove slike ima višak kilograma?“ sa tri moguća odgovora: (1) „Da“, (2) „Ne“ i (3) „Ne mogu da procenim na osnovu ovog isečka“.

Postupak

Istraživanje je sprovedeno *online*, preko Google upitnika koji su bili deljeni na društvenim mrežama, kao i studentima Filozofskog fakulteta koji nisu učestvovali u drugim studijama ove doktorske disertacije.

Ispitanici su pre svega odgovarali na (1) socio-demografska pitanja, a potom su (2) procenjivali 80 stimulusa. Od ispitanika je traženo da za svaki prikazani stimulus odgovore na pitanje da li smatraju da je osoba na slici gojazna, i to tako da su birali jedan od tri ponuđena odgovora: (1) *nije gojazan*; (2) *gojazan je*; i (3) *ne mogu da procenim na osnovu slike*. Stimulusi su prezentovani slučajnim redosledom. Ispitanici nisu imali vremensko ograničenje za popunjavanje upitnika.

Plan obrade podataka

Od analiza će biti korišćena deskriptivna statistika kao i statistika zaključivanja. Od analiza u okviru statistike zaključivanja biće korišćen t-test (ili u-test) zavisno od rezultata testa za procenu normalnosti distribucije, kao i analiza varijanse radi ispitivanja interakcije između nezavisnih varijabli. Ispitanici su imali tri ponuđena odgovora (Da, Ne i Ne može da se proceni na osnovu isečka). Odgovori ispitanika su rekodirani tako da broj 3 označava odgovor Da. Obrada podataka je izvršena na ovako rekodiranim odgovorima ispitanika.

REZULTATI

Deskriptivna statistika

Tabela 66

Procentualna procena gojaznosti stimulusa

Odgovori	Procenat
Nema odgovora	.07
Da	44.6
Ne	32.5
Ne može da se proceni na osnovu isečka	22.2

Kako ima različitih kategorija stimulusa, na osnovu ovih odgovora ne možemo da donosimo nikakvu procenu. Ispitanici koji nisu dali odgovor nisu bili uključeni u analizu.

Inferencijalna statistika

Testovi za ispitivanje međugrupnih razlika

Kako Kolmogorov-Smirnov test ukazuje na odstupanje od normalne distribucije varijable koja nam je zavisna ($p < .01$), sprovedemo *u-test* u cilju poređenja po nezavisnim varijablama.

Tabela 67

U-test za poređenje procene gojaznosti stimulus-osoba zavisno od gojaznosti stimulus-osoba

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Procena gojaznosti	Negojazni	4709.84	.000
	Gojazni	7015.86	

Iz Tabele 67 vidimo da ispitanici statistički značajno tačno prepoznaju koji su stimulusi gojazni, čak i ako im nije prikazana cela stimulus-slika, već samo određeni deo lica.

Zavisna varijabla u prethodnoj tabeli je procena gojaznosti, gde viši skor znači i više slaganje sa time da je stimulus gojazan. Nezavisna varijabla je podatak o tome koji je stimulus zaista gojazan a koji nije. Te prema ovome vidimo da ispitanici kao gojazne statistički značajno procenjuju isečke stimulusa koji zaista i jesu gojazni.

Tabela 68

U-test za poređenje procene gojaznosti stimulus-osoba zavisno od pola stimulus-osoba

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Procena gojaznosti	Muškarci	5973.45	.063
	Žene	5864.84	

Iz Tabele 68 vidimo da nema statistički značajnih razlika u odnosu na to kome se u većoj meri pripisuje gojaznost, muškarcima ili ženama. Ovo može da ide u prilog tvrdnji da su ispitanici objektivni u svojoj proceni gojaznosti, kao i da na njihove procene ne utiču polni stereotipi, kao ni polne predrasude.

Zavisna varijabla u prethodnoj tabeli je procena gojaznosti, gde viši skor znači i viši stepen slaganja sa time da je stimulus gojazan. Nezavisna varijabla je podatak o tome koga je pola stimulus.

U narednoj tabeli ćemo prikazati Kruskal-Voliz test za radi prikazivanja potencijalnih razlika u pogledu delova lica i procene gojaznosti.

Tabela 69

Kruskal-Voliz test za ispitivanje procene gojaznosti u zavisnosti od dela lica

Deo lica	AS Rang	<i>p</i>
Čelo	5873.22	
Oči	6053.26	
Obrazi i nos	6229.61	.000
Obrazi i usta	6285.73	
Brada	5124.93	

Iz Tabele 69 možemo da vidimo da postoje statistički značajne razlike u pogledu procene gojaznosti stimulusa zavisno od prikazanog dela lica.

U narednoj tabeli (Tabela 70) prikazaćemo rezultate post-hoc testa koji je korišćen radi utvrđivanja između kojih delova lica postoje značajne razlike, a između kojih ne postoje. Kao post-hoc test rađen je u-test sa bonferoni korekcijom.

Tabela 70*Post-hoc test za ispitivanje procene gojaznosti u zavisnosti od dela lica*

Deo lica	AR rang	<i>p</i>
Čelo	2472.04	.017
Oči	2560.96	
Čelo	2292.46	.000
Obrazi i nos	2454.68	
Čelo	2348.72	.000
Obrazi i usta	2542.14	
Čelo	2535.51	.000
Brada	2179.23	
Oči	2327.36	.019
Obrazi i nos	2415.12	
Oči	2387.68	.003
Obrazi i usta	2500.75	
Oči	2552.76	.000
Brada	2159.68	
Obrazi i nos	2285.89	.646
Obrazi i usta	2302.57	
Obrazi i nos	2405.42	.000
Brada	2035.58	
Obrazi i usta	2493.77	.000
Brada	2081.94	

Bonferoni korekcija se vrši tako što se kritični nivo značajnosti podeli brojem poređenja. Kritični nivo značajnosti u ovom istraživanju jeste .05, tako da ćemo .05 podeliti brojem poređenja (10). Kritični nivo značajnosti nam je sada .005. Dakle, da li je rezultat statistički značajan zaključujemo na osnovu toga da li je *p* vrednost ispod vrednosti .005.

Na osnovu rezultata možemo da zaključimo da postoje statistički značajne razlike između dela lica Čelo i Obrazi i nos, u korist drugog. Odnosno da ispitanici statistički značajno više procenjuju da je neko gojazan na osnovu Obraza i nosa, nego na osnovu Čela.

Statistički značajne razlike postoje između Čela i Obraza i usta, u korist drugog. Odnosno, ispitanici procenjuju statistički značajno u većoj meri da je neko gojazan na osnovu Obraza i usta, nego na osnovu Čela.

Statistički značajne razlike postoje između Čela i Brade, u korist prvog. Odnosno, ispitanici procenjuju da je neko gojazan statistički značajno više na osnovu Čela nego na osnovu Brade.

Statistički značajne razlike postoje između Očiju i Obraza i usta, u korist drugog. Odnosno, ispitanici procenjuju da je neko gojazan statistički značajno više na osnovu Obraza i usta nego na osnovu Očiju.

Statistički značajne razlike postoje između Očiju i Brade, u korist prvog. Odnosno, ispitanici procenjuju da je neko gojazan statistički značajno više na osnovu Očiju nego na osnovu Brade.

Statistički značajne razlike postoje i između Obraza i nosa i Brade, kao i između Obraza i usta i Brade, u korist Obraza i nosa odnosno Obraza i usta. Odnosno, ispitanici procenjuju statistički značajno manje da je neko gojazan na osnovu Brade, nego na osnovu Obraza i nosa i Obraza i usta.

Na osnovu ovih podataka vidimo da se pri proceni gojaznosti ljudi dominantno oslanjaju na Obraze i usta. Ovo nam govori da su, na licu, obrazi dominantni indikator gojaznosti. U skladu sa ovim rezultatima u daljoj analizi ćemo se voditi ovim područjem kao poljem interesovanja.

U nastavku ćemo sprovesti analizu varijanse za više zavisnih varijabli kako bi ispitali potencijalno postojanje interakcije između nezavisnih varijabli.

Tabela 71

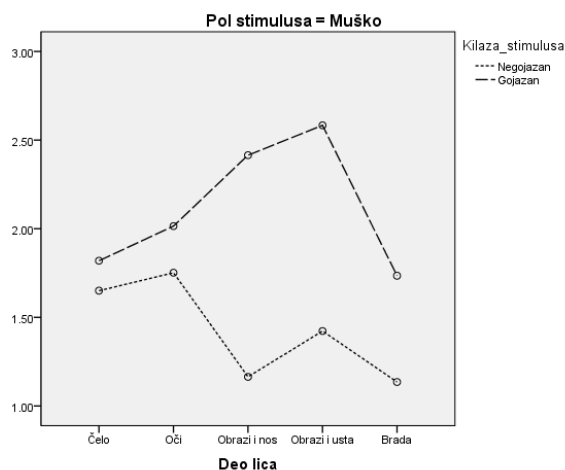
ANOVA za ispitivanje interakcija između pola, gojaznosti i dela lica u odnosu na procenu gojaznosti

Nezavisna varijabla	Suma kvadrata	<i>df</i>	Prosek kvadrata	<i>F</i>	<i>p</i>
Deo lica * Gojaznost stimulusa	467.815	4	116.954	240.214	.000
Deo lica * Pol stimulusa	134.835	4	33.709	69.235	.000
Gojaznost stimulusa * Pol stimulusa	12.395	1	12.395	25.459	.000
Deo lica * Gojaznost stimulusa * Pol	37.994	4	9.499	19.509	.000

Iz Tabele 71 vidimo da su sve interakcije statistički značajne.

Grafik 24

Interakcija između gojaznosti stimulusa i dela lica kod muških stimulusa u pogledu procene gojaznosti

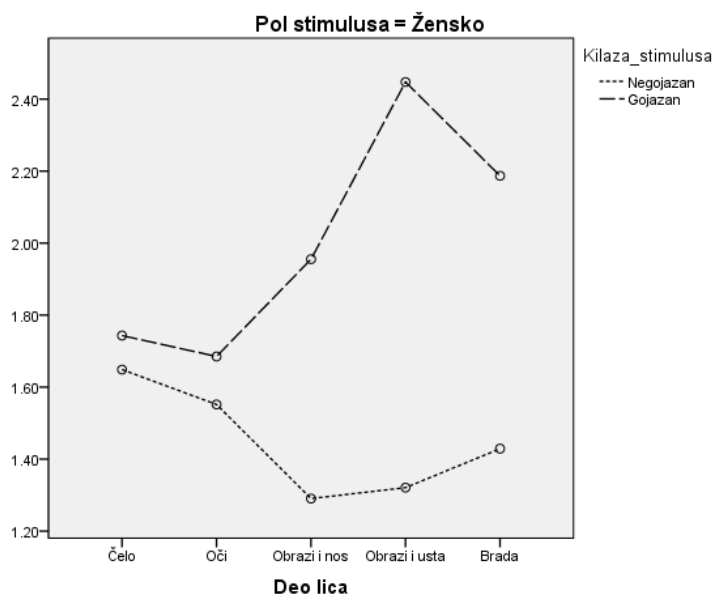
Iz Grafika 24 vidimo da je kod gojaznih muških stimulusa najviši skor na procenjenoj gojaznosti na delu lica Obrazi i usta, potom Obrazi i nos, potom Oči, Čelo i na kraju Brada. Ovo nam govori da ispitanici gojazne stimulse najlakše prepoznaju prema delu lica Obrazi i usta.

Kod negojaznih stimulusa dobijamo najniže skorove kod dela lica Obrazi i nos, potom Brada, Obrazi i usta, Čelo i na kraju Oči. Sve nam to govori da ispitanici negojazne muške stimulse najlakše prepoznaju na osnovu dela lica Obrazi i nos.

Ova interakcija potvrđuje prethodnu pretpostavku da se pri proceni gojaznosti treba voditi dominantno delovima lica Obrazi i nos i Obrazi i usta, kao poljima interesovanja pri merenju pokreta očiju.

Grafik 25

Interakcija između gojaznosti stimulusa i dela lica kod ženskih stimulusa u pogledu procene gojaznosti

Iz Grafika 25 vidimo da je kod gojaznih ženskih stimulusa najviši skor na procenjenoj gojaznosti na delu lica Obrazi i usta, potom Brada, Obrazi i nos, potom Čelo i na kraju Oči. To nam govori da ispitanici gojazne stimuluse najlakše prepoznaju prema delu lica Obrazi i usta.

Kod negojaznih stimulusa dobijamo najniže skorove kod dela lica Obrazi i nos, potom Obrazi i usta, Brada, Oči i na kraju Čelo. To nam govori da ispitanici negojazne muške stimuluse najlakše prepoznaju na osnovu dela lica Obrazi i nos. Ova interakcija potvrđuje prethodnu pretpostavku da se pri proceni gojaznosti treba voditi dominantno delovima lica Obrazi i nos i Obrazi i usta kao poljima interesovanja pri merenju pokreta očiju.

Na osnovu ovih podataka možemo da zaključimo da je deo lica Obrazi i usta najbolji indikator gojaznosti, dok je deo lica Obrazi i nos najbolji indikator odsustva gojaznosti. Zato ćemo se voditi ovim područjima kao poljima interesovanja u narednoj studiji u kojoj pratimo pokrete očiju ispitanika pri posmatranju gojaznosti.

DISKUSIJA

Cilj pilot studije je bio da se ispita da li se različiti delovi lica razlikuju u pogledu toga koliko informacija o gojaznosti osobe nose. Tačnije, da li se na osnovu nekih delova lica može da većom tačnošću utvrditi da li je osoba gojazna ili nije. Dok je Osnovna hipoteza ovog istraživanja bila je da postoje statistički značajne razlike između različitih delova lica u pogledu toga koliko informacija o gojaznosti stimulusa oni nose.

Ispitanici su imali zadatak da procene da li je osoba na slici gojazna ili ne. Pritom je bio prikazan samo deo lica. Procentualna procena gojaznosti stimulusa ukazuje na to .7% ispitanika nije dalo odgovor na neko pitanje, dok je 22% ispitanika odgovorilo da ne može da se proceni na osnovu isečka da li je osoba gojazna ili nije. Ostatak odgovora se odnose na procenu da osoba sa slike jeste odnosno nije gojazna.

U-test za poređenje procene gojaznosti stimulus-osoba zavisno od gojaznosti stimulus-osoba pokazuje da ispitanici statistički značajno prepoznaju koji su stimulusi gojazni, čak i ako im nije prikazana cela stimulus-slika, već samo određeni deo lica. U-test za poređenje procene gojaznosti stimulus-osoba zavisno od pola stimulus-osoba pokazuje da nema statistički značajnih razlika u pogledu toga kome se u većoj meri pripisuje gojaznost, muškarcima ili ženama. Ovo može da bude u prilog pretpostavci da su ispitanici objektivni u proceni gojaznosti, i da na to ne utiču potencijalni polni stereotipi kao ni polne predrasude.

Kruskal-Volis test za ispitivanje procene gojaznosti u zavisnosti od dela lica pokazuje da postoje statistički značajne razlike u pogledu procene gojaznosti stimulusa zavisno od dela lica. Post-hoc test ukazuje na to koji su delovi lica indikativni za procenu gojaznosti. Naime, rezultati pokazuju da postoje statistički značajne razlike između dela lica Čelo i Obrazi i nos u korist drugog. Odnosno da ispitanici procenjuju da je neko gojazan statistički značajno više na osnovu Obraza i nosa, nego na osnovu Čela. Statistički značajne razlike postoje između Čela i Obraza i usta, u korist drugog. Odnosno, ispitanici procenjuju da je neko gojazan statistički značajno više na osnovu Obraza i usta, nego na osnovu Čela. Statistički značajne razlike postoje između Čela i Brade, u korist prvog. Odnosno, ispitanici procenjuju da je neko gojazan statistički značajno više na osnovu Čela nego na osnovu Brade. Statistički značajne razlike postoje između Očiju i Obraza i usta, u korist drugog. Odnosno, ispitanici procenjuju da je neko gojazan statistički značajno više na osnovu Obraza i usta nego na osnovu Očiju. Statistički značajne razlike postoje između Očiju i Brade, u korist prvog. Odnosno, ispitanici procenjuju

da je neko gojazan statistički značajno više na osnovu Očiju nego na osnovu Brade. Statistički značajne razlike postoje i između Obraza i nosa i Brade, kao i između Obraza i usta i Brade, u korist Obraza i nosa odnosno Obraza i usta. Odnosno, ispitanici procenjuju da je neko gojazan statistički značajno manje na osnovu Brade nego na osnovu Obraza i nosa i Obraza i usta. Na osnovu ovih podataka vidimo da se pri proceni gojaznosti ljudi dominantno oslanjaju na Obraze i nos kao i Obraze i usta. Ovo nam govori da su, na licu, obrazi dominantni indikator gojaznosti. U skladu sa ovim rezultatima u daljoj analizi ćemo se voditi ovim područjima kao poljima interesovanja.

ANOVA za ispitivanje interakcija između pola, gojaznosti i dela lica u odnosu na procenu gojaznosti ukazuje na to da su sve interakcije statistički značajne.

Naime, interakcija između gojaznosti stimulusa i dela lica kod muških stimulusa u pogledu procene gojaznosti pokazuje da je kod gojaznih muških stimulusa najviši skor na procenjenoj gojaznosti na delu lica Obrazi i usta, potom Obrazi i nos, potom Oči, Čelo i na kraju Brada. Ovo nam govori o tome da ispitanici gojazne stimuluse najlakše prepoznaju prema delu lica Obrazi i usta. Kod negojaznih stimulusa dobijamo najniže skorove kod dela lica Obrazi i nos, potom Brada, Obrazi i usta, Čelo i na kraju Oči. To nam govori da ispitanici negojazne muške stimuluse najlakše prepoznaju na osnovu dela lica Obrazi i nos. Ova interakcija potvrđuje prethodnu pretpostavku da se pri proceni gojaznosti treba voditi dominantno delovima lica Obrazi i nos i Obrazi i usta kao poljima interesovanja pri merenju pokreta očiju.

Interakcija između gojaznosti stimulusa i dela lica kod ženskih stimulusa u pogledu procene gojaznosti ukazuje na to da je kod gojaznih ženskih stimulusa najviši skor na procenjenoj gojaznosti na delu lica Obrazi i usta, potom Brada, Obrazi i nos, potom Čelo i na kraju Oči. To nam govori da ispitanici gojazne stimuluse najlakše prepoznaju prema delu lica Obrazi i usta. Kod negojaznih stimulusa dobijamo najniže skorove kod dela lica Obrazi i nos, potom Obrazi i usta, Brada, Oči i na kraju Čelo. To nam govori da ispitanici negojazne muške stimuluse najlakše prepoznaju na osnovu dela lica Obrazi i nos. Ova interakcija potvrđuje prethodnu pretpostavku da se pri proceni gojaznosti treba voditi dominantno delovima lica Obrazi i nos i Obrazi i usta kao poljima interesovanja pri merenju pokreta očiju.

Na osnovu ovih podataka možemo da zaključimo da je deo lica Obrazi i usta najbolji indikator gojaznosti, dok je deo lica Obrazi i nos najbolji indikator odsustva gojaznosti. Zbog

toga ćemo se voditi ovim područjima kao poljima interesovanja u narednoj studiji u kojoj pratimo pokrete očiju ispitanika pri posmatranju gojaznosti.

ZAKLJUČAK

Pre nego što smo pristupili proveru opšte hipoteze glavne studije, pre svega smo sproveli pilot studiju. Osnovna hipoteza ovog istraživanja jeste da postoje statistički značajne razlike između različitih delova lica u pogledu toga koliko informacija o gojaznosti stimulusa nose.

Teorijski značaj ove studije je u utvrđivanju delova lica koji su najbolji indikatori gojaznosti. Praktični značaj ovog istraživanja jeste to što će ovi podaci moći da budu korišćeni u narednim studijama koje se bave ispitivanjem percepcije gojaznosti primenom aparature za praćenje pokreta očiju.

Na osnovu ovih podataka smo zaključili da je deo lica *Obrazi i usta* najbolji indikator gojaznosti. Usled toga smo se vodili ovim područjem kao poljem interesovanja u narednoj studiji u kojoj smo pratili pokrete očiju ispitanika pri posmatranju gojaznosti.

ISTRAŽIVANJE 4

POKRETI OČIJU PRI POSMATRANJU GOJAZNIH OSOBA

Istraživanje 4 bavi se proučavanjem pokreta očiju pri percepciji gojaznih stimulus osoba, i sastoji se iz dva dela.

U *prvom delu*, realizovano je eksperimentalno istraživanje u kojem je ispitana uloga pola i gojaznosti stimulus osoba na pokrete očiju pri njihovom opažanju. Pomoću *Eye trackera* registrovani su pokreti očiju ispitanika pri posmatranju prezentovanih stimulus osoba, Korišćene su mere usmerene na AOI i to: (1) *Prvo opažanje*; (2) *Dužina opažanja*; (3) *Fiksacije* i (4) *Broj vraćanja*.

Drugi deo istraživanja na istom uzorku ispitanika ispitivao je ulogu telesne mase (BMI) i telesnog samopouzdanja procenjivača kao prediktora pokreta očiju pri posmatranju gojaznih stimulus osoba. Pored registrovanih podataka o pokretima očiju posmatrača iz eksperimentalnog dela, prikupljeni su još i podaci o Indeksu telesne mase (BMI), kao i podaci iz primenjenih instrumenata: (1) sociodemografski podaci; (2) procena telesnog samopuzdanja (BESAA; Mendelson, Mendelson, & White, 2001); (3) procene dopadanja; (4) stereotipi prema gojaznim (PPT: Brochu & Morrison, 2007), i (5) predrasude /stavovi/ prema gojaznim (AFA: Crandall, 1994);

I DEO

Percepcija gojaznih osoba: uloga pola i gojaznosti stimulus osoba u pokretima očiju

Problem istraživanja

Prethodne studije pokazuju da ljudi, posmatrajući ljudsku figuru, najviše vremena provode gledajući lica, i to, pre svega, oči i usne. Studije, takođe ukazuju da ljudi posmatraju različite delove tela, u različitoj meri, na stimulusima koji su gojazni u odnosu na stimuluse prosečne telesne težine. Međutim, nedostaju istraživanja koja ispituju način posmatranja gojaznih i negojaznih stimulus lica, kao i istraživanja koja ispituju pokrete očiju pri posmatranju ovih stimulusa u zavisnosti od pola stimulus-osoba. Iz tih razloga, posvetićemo se ispitivanju uloge pola i gojaznosti stimulus lica u pokretima očiju ispitanika prilikom posmatranja ovih stimulusa.

Značaj istraživanja

Teorijski značaj

Teorijski značaj istraživanja ogleda se u ispitivanju potencijalnih pravilnosti u pokretima očiju prilikom posmatranja lica gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine, kako muškog tako i ženskog pola-

Praktični značaj

Mogućnosti detektovanja stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama preko praćenja pokreta očiju prilikom posmatranja ove grupe ljudi.

Ciljevi istraživanja

Opšti cilj

Opšti cilj ovog istraživanja je eksplorativna provera teorijskog modela koji uključuje pol i gojaznost stimulusa kao faktore načina posmatranja gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine.

Specifični ciljevi

1. Ispitati da li postoje razlike po pitanju načina posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine zavisno od gojaznosti stimulusa.
2. Ispitati da li postoje razlike po pitanju načina posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine zavisno od pola stimulusa.
3. Ispitati da li postoji interakcijski efekat između pola i gojaznosti stimulusa po pitanju načina posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine.

Hipoteze istraživanja

Opšta hipoteza

Opšta hipoteza ovog istraživanja je potvrda eksplorativnog teorijskog modela koji uključuje pol i gojaznost stimulusa kao faktore načina posmatranja gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine.

Specifične hipoteze

HI4.1.1. Postoje statistički značajne razlike po pitanju načina posmatranja (AOI) stimulusa zavisno od gojaznosti stimulusa.

HI4.1.2. Postoje statistički značajne razlike po pitanju načina posmatranja (AOI) stimulusa zavisno od pola stimulusa.

HI4.1.3. Postoji statistički značajan interakcijski efekat između pola i gojaznosti stimulusa po pitanju načina posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine.

METOD

Stimulusi

Stimulusi su isti kao u Istraživanju 1: set od 16 crno belih fotografija lica osoba različitog pola i gojaznosti.

Stimulusi su bili prezentovani slučajnim redosledom i to u trajanju od 15 sekundi. Između stimulusa je bila prezentovana i kognitivna maska u trajanju od 60 sekundi. Kognitivne maske su činili apstraktni stimulusi lica, tačnije “apstraktni porteti” različitih autora moderne umetnosti. Sve kognitivne maske su bile prezentovane u crno-belom formi kao i glavni stimulusi. Kognitivne maske su predstavljene na Slici 3.

Slika 3

Kognitivne maske korišćene u Istraživanju 4

Tehnike

1. *Gazepoint GP3* aparat i softver za praćenje pokreta očiju (60Hz). Ova tehnika daje informacije o različitim parametrima koji se tiču pokreta očiju, i koje su usmerene na određeno područje interesovanja na stimulusu definisano od strane istraživača (eng. Area of interest, AOI). Ova tehnika daje podatke za svakog ispitanika zasebno, kao i za sve ispitanike u proseku za određen AOI. Od mera koje ova tehnika daje, u ovom istraživanju smo koristili mere

usmerene na AOI i to: (1) *Prvo opažanje* (prosečno vreme potrebno da se prvi put opazi određen AOI); (2) *Dužinu opažanja* (prosečno vreme provedeno u posmatranju datog AOI); (3) *Fiksacije* (broj fiksacija na dati AOI), i (4) *Broj vraćanja* (prosečan broj ponovnog vraćanja na dati AOI).

Varijable istraživanja

Nezavisne varijable

1. *Pol stimulus lica (muškarci / žene)*
2. *Gojaznost stimulus lica (negojazni / gojazni).*

Zavisne varijable

1. *Pokreti očiju* ispitanika prilikom posmatranja lica stimulus osoba različitog pola i telesne težine: (1) Prvo opažanje (prvo opažanje se odnosi na to koliko je vremena ispitanicima trebalo da prvi put opaze dato područje interesovanja, ovo vreme se izražava u sekundama); (2) Dužina opažanja (dužina posmatranja se odnosi na ukupnu dužinu fiksacija na dato područje interesovanja, izraženo u sekundama); (3) Fiksacije (fiksacije su frekvencijski podatak koji se odnosi na to koliko su se puta ispitanici fiksirali na dato područje interesovanja) i (4) Broj vraćanja (broj vraćanja je takođe frekvencijski podatak koji se odnosi na to koliko su se puta ispitanici vratili na određeno područje interesovanja). Pokreti očiju će biti operacionalizovani pomoću aparata za praćenje pokreta očiju i definisanog polja interesovanja na stimulusima (eng: Area of Interest, AOI).

Registrovane varijable

Registrovane varijable su iste kao i u Istraživanju 1.

Postupak

Istraživanje je sprovedeno uživo u Laboratoriji za psihološka istraživanja (LPI)⁴ na na Filozofskom fakultetu, na Departmanu za psihologiju. Svaki ispitanik je pojedinačno ulazio u

⁴ Laboratorija za Psihološka istraživanja (LPI) je nastala oko 1996.g. pod uticajem LEP na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Na njeno osnivanje rad uticali su, pre svega, profesori Predrag Ognjenović i Jovan Davidović. Osnivač Laboratorije na Filozofskom fakultetu u Nišu je profesor Joviša Obrenović koji je i bio njen dugogodišnji šef, sve do 2016, posle njega prof. Milenović, a od 2021 prof. Milićević.(Milićević., Milenović.,Obrenović., Nešić, M.,Nešić, V, Jovančević. 2021). <https://izdanja.filfak.ni.ac.rs/zbornici/pedeset-godina-psihologije-na-filozofskom-fakultetu-u-nisu>

Laboratoriju za psihološka istraživanja u zakazanom terminu, i potom dobijao instrukciju od eksperimentatora.

Ispitanici su sedeli na stolici čija se visina može podesiti kako bi eksperiment mogao da bude sproveden na ispitanicima različite visine, i kako bi glava svakog ispitanika bila u visini monitora, tj. prezentovane slike. Kako ne bi došlo do pomeranja glave prilikom posmatranja, ispitanicima je brada bila fiksirana. Fotografije su prikazivane na monitoru dijagonale 15,6 inča, rezolucije 1366x768, na daljini od 65 cm.

Da bi se sprovedo praćenje pokreta očiju prilikom posmatranja gojaznih i negojaznih stimulusa pomoću *Gazepoint GP3 Eye trackera*, za svakog ispitanika je prethodno odrađena kalibracija, kako bi bili sigurni da aparat adekvatno meri pokrete očiju ispitanika. Ispitanicima je prezentovana bela tačka koja se kreće po ekranu i od njih je traženo da pogledom prate tu tačku. Program posle praćenja tačke pokazuje da li je ona adekvatno ispraćena. Ukoliko jeste, nastavljali smo sa eksperimentom, a ukoliko nije, proces kalibracije je ponavljan.

Stimulusi su prezentovani pola minuta, a između stimulusa je prikazana kognitivna maska u trajanju od 15 sekundi. Stimulusi su ispitanicima predstavljeni u visini očiju. Kognitivna maska je predstavljala ljudsko lice u „apstraktnoj” formi. Kako se cilj eksperimenta ne bi odao ispitanicima, ispitanici su posle prezentacije svakog stimulusa lica čekirali u kojoj meri svaka od stimulusa osoba poseduje svaku od 15 prezentovanih osobina na listi osobina sastavljenoj na osnovu članka Pibodija (Peabody, 1987). Eksperiment je trajao oko 20 minuta po ispitaniku.

Uzorak

Uzorak je bio prigodan i činilo ga je 195 studenata, od kojih 75 muškaraca (38.5%), i 120 žena (61.5%), starosti od 18 do 26 godina ($AS = 20.26$, $SD = 1.82$). Prosečna primanja u uzorku su 29.059,58 hiljada dinara.

Od 195 ispitanika, kod 61(31.3%) je gojaznost bila prisutna u užoj porodici.

Sportom se aktivno bavi 109 ispitanika (55.9%), dok se 2 ispitanika sportom bavi povremeno (1%).

U uzorku je bilo 177 (90.8%) osoba heteroseksualne orijentacije, jedan ispitanik asekulane orijentacije (0.5%), 11 ispitanika biseksualne orijentacije (5.1%), i 7 ispitanika homoseksualne orijentacije (3.6%).

Kada je u pitanju obrazovanje, svi ispitanici su bili studenti u trenutku sprovođenja istraživanja. Ukupno 105 ispitanika je uključeno sa Filozofskog fakulteta u Nišu, sa Departmana za Psihologiju (53.8%), 84 ispitanika sa Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje (43.1%), i 6 ispitanika sa Fakulteta zaštite na radu (3.1%).

Plan obrade podataka

Podaci su obrađivani putem programa SPSS. U SPSS-u su, od deskriptivne statistike, korišćene su frekvence, procenti, aritmetička sredina, standardna devijacija, mere odstupanja od normalne distribucije, kao i korelacija. Od statistike zaključivanja korišćen je t test (u test) radi provere efekta gojaznosti i pola stimulusa na pravilnosti u posmatranju gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine. Naime, ove analize su sprovedene radi ispitivanja razlika po ovim faktorima u pogledu polja interesovanja (AOI). Korišćena je i ANOVA radi provere postojanja interakcije između pola i gojaznosti stimulusa u pogledu polja interesovanja (AOI) pri posmatranju gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine.

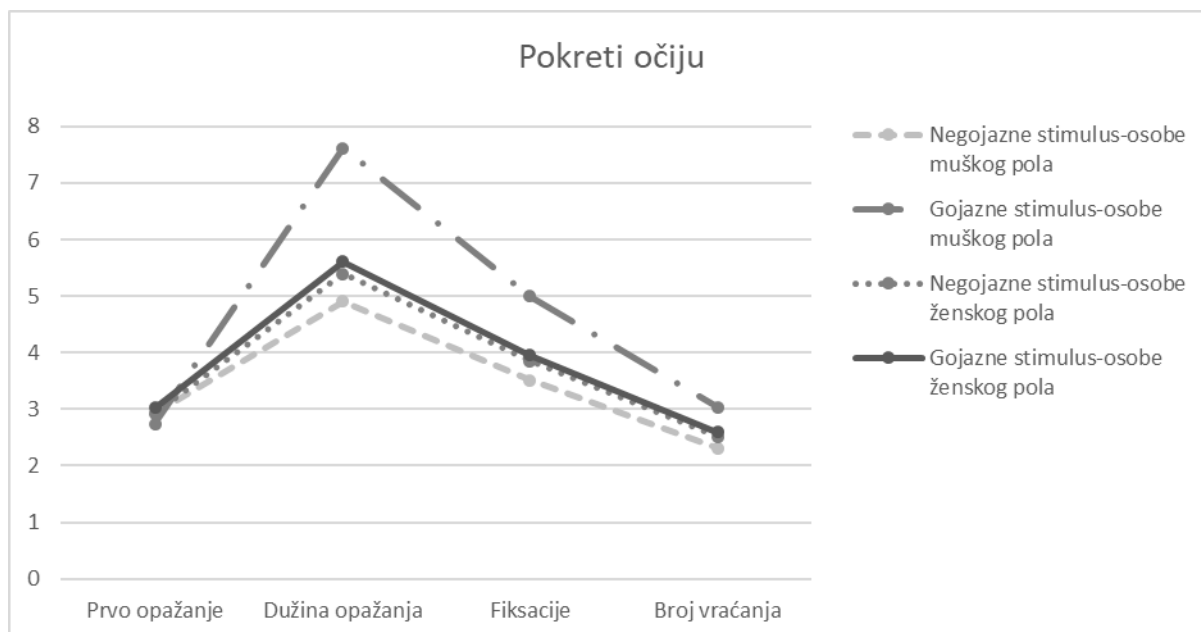
REZULTATI

Deskriptivna statistika

U ovom odeljku ćemo grafički prikazati deskriptivne mere parametara pokreta očiju, dok su statistički deskriptivni pokazatelji dati u prilogu C.

Grafik 26

Grafički prikaz parametara pokreta očiju

Inferencijalna statistika

Na osnovu podataka iz pilot studije smo zaključili da je deo lica *Obrazi i usta* najbolji indikator gojaznosti. Zato ćemo se voditi ovim područjem kao glavnim poljem interesovanja (AOI) u ovoj studiji u kojoj smo pratili pokrete očiju ispitanika pri posmatranju gojaznosti.

Tabela 72

Pouzdanost interne konzistencije stereotipnih osobina

Stereotipne osobine			
Pozitivne		Negativne	
α	ω	α	ω
.848	.853	.871	.877

Iz Tabele 72 možemo da vidimo da je pouzdanost stereotipnih osobina zadovoljavajuća.

Testovi za ispitivanje međugrupnih razlika

Testovi za poređenje dve grupe

Pre svega ćemo ispitati normalnost distribucije na poduzorcima stimulusa između kojih želimo da ispitamo postojanje razlika. To su stimulusi različitog pola, a potom i različite gojaznosti. Parametri na kojima ćemo ispitati razlike su: (1) trenutak kada je ispitanik prvi put pogledao AOI (prvo opažanje); (2) koliko dugo je posmatran dati AOI (dužina posmatranja); (3) koliko je puta fiksiran određeni AOI (fiksacije), kao i (4) koliko se puta ispitanik vratio na dati AOI (broj vraćanja). Ovo ćemo proveriti za dva AOI koja su se u pilot studiji pokazala kao značajni indikatori problema koji proučavamo.

Tabela 73

Normalnost distribucije parametara pokreta očiju zavisno od pola stimulusa (Kolmogorov-Smirnov test)

Varijabla	Pol stimulusa	<i>p</i>
Prvo opažanje	Muški	.000
	Ženski	.000
Dužina posmatranja	Muški	.000
	Ženski	.000
Fiksacije	Muški	.000
	Ženski	.000
Broj vraćanja	Muški	.000
	Ženski	.000

Iz Tabele 73 vidimo da distribucija svih parametara odstupa od normalne i kod muških i kod ženskih stimulus-osoba. Zbog ovoga ćemo koristiti *u*-test za poređenje grupa.

Tabela 74*U-test za poređenje parametara pokreta očiju zavisno od pola stimulus-osoba*

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Prvo opažanje	Muški	5823.09	.035
	Ženski	5953.91	
Dužina posmatranja	Muški	6002.00	.000
	Ženski	5775.00	
Fiksacije	Muški	5977.61	.004
	Ženski	5799.39	
Broj vraćanja	Muški	5943.61	.070
	Ženski	5833.39	

Iz Tabele 74 vidimo da su sve razlike statistički značajne, sem razlike na broju vraćanja. Razlike kod prvog opažanja idu u korist ženskih stimulus-osoba, što znači da ispitanici pre opažanju AOI Obrazi i usta kod ženskih stimulus-osoba, dok razlike u pogledu dužine posmatranja i fiksacija idu u korist stimulus-osoba muškog pola, što znači da muški posmatrači duže posmatraju i više se fiksiraju na ovaj AOI.

Tabela 75

Normalnost distribucije parametara pokreta očiju zavisno od gojaznosti stimulusa (Kolmogorov-Smirnov test)

Varijabla	Pol stimulusa	<i>p</i>
Prvo opažanje	Nije gojazan	.000
	Gojazan	.000
Dužina posmatranja	Nije gojazan	.000
	Gojazan	.000
Fiksacije	Nije gojazan	.000
	Gojazan	.000
Broj vraćanja	Nije gojazan	.000
	Gojazan	.000

Iz Tabele 75 vidimo da distribucija svih parametara odstupa od normalne i kod gojaznih i kod negojaznih stimulus-osoba. Zbog toga ćemo koristiti *u*-test za poređenje grupa.

Tabela 76

U-test za poređenje parametara pokreta očiju – AOI Obrazi i usta – zavisno od gojaznosti stimulusa

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Prvo opažanje	Nije gojazan	5846.22	.174
	Gojazan	5930.78	
Dužina posmatranja	Nije gojazan	5534.43	.000
	Gojazan	6242.57	
Fiksacije	Nije gojazan	5550.92	.000
	Gojazan	6226.08	
Broj vraćanja	Nije gojazan	5605.66	.000
	Gojazan	6171.34	

Iz Tabele 76 vidimo da su sve razlike statistički značajne, sem razlike u pogledu prvog opažanja. Sve razlike, idu u korist gojaznih stimulus-osoba. To znači da što su ispitanici duže posmatrali gojazne stimulus-osobe, to su ih duže fiksirali, i više puta se vraćali na njih, kada je u pitanju AOI Obrazi i usta.

Naredni test koji ćemo predstaviti je analiza varijanse za više nezavisnih i više zavisnih varijabli preko koje ćemo proveriti potencijalno postojanje interakcije između pola i gojaznosti stimulus-osoba u pogledu njihovog efekta na parametre praćenja pokreta očiju.

Testovi za ispitivanje interakcija

Tabela 77

MANOVA: Multivarijantni testovi – Pilais Trejs

Nezavisna varijabla	Vrednost	<i>F</i>	<i>p</i>	Parcijalna eta kvadrat	Post hoc snaga
Gojaznost stimulusa	.005	14.743	000	.005	1.000
Pol stimulusa	.013	38.704	000	.013	1.000
Interakcija	.011	32.381	000	.011	1.000

Iz Tabele 77 vidimo da je Pilais Trejs test značajan kod svih nezavisnih varijabli, što znači da se zavisne varijable razlikuju zavisno od datih nezavisnih, kao i od njihove interakcije. Parcijalna eta kvadrat je niska kod svih nezavisnih varijabli, što ukazuje na mali efekat datih nezavisnih na date zavisne varijable.

Tabela 78*MANOVA: Testovi za međugrupne razlike po zavisnim varijablama*

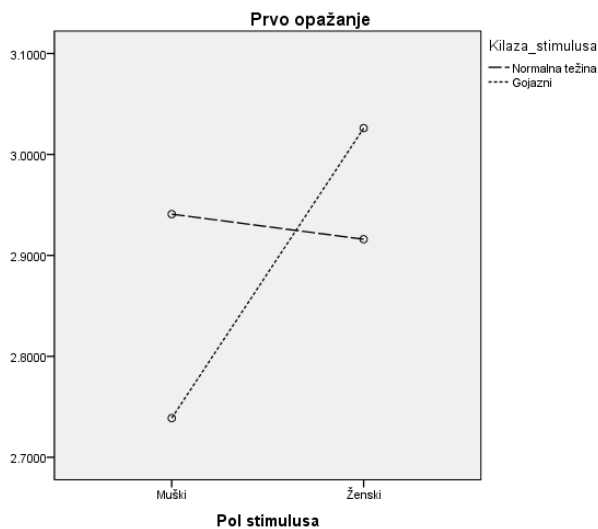
Nezavisna varijabla	Zavisne varijable	<i>Prosek sume kvadrata</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	Parcijalna eta kvadrat	Post hoc snaga
Gojaznost stimulusa	Prvo opažanje	6.228	.398	.528	.000	.097
	Dužina posmatranja	6290.629	119.602	.000	.010	1.000
	Fiksacije	1907.914	101.116	.000	.009	1.000
	Broj vraćanja	481.012	45.895	.000	.004	1.000
Pol stimulusa	Prvo opažanje	50.669	50.669	.072	.000	.437
	Dužina posmatranja	1706.671	1706.671	.000	.003	1.000
	Fiksacije	360.360	360.360	.000	.002	.992
	Broj vraćanja	44.512	44.512	.039	.000	.540
Gojaznost * Pol	Prvo opažanje	71.673	4.585	.032	.000	.572
	Dužina posmatranja	4541.303	86.342	.000	.007	1.000
	Fiksacije	1410.817	74.771	.000	.006	1.000
	Broj vraćanja	327.556	31.253	.000	.003	1.000

Iz Tabele 78 vidimo da postoje statistički značajne razlike po svim zavisnim varijablama zavisno od obe nezavisne varijable, kao i od njihove interakcije, sem kod dužine posmatranja po gojaznosti stimulusa, kao i po interakciji između gojaznosti i pola stimulusa za AOI Obrazi i usta. Parcijalna eta kvadrat je svuda niska, što ukazuje na postojanje malog efekta nezavisnih varijabli na zavisne.

Na narednim graficima će biti predstavljene interakcije nezavisnih varijabli.

Grafik 27

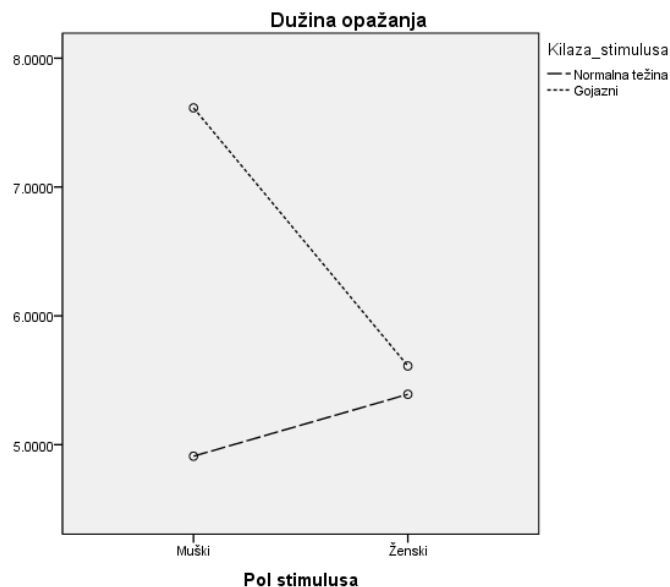
Interakcija između pola i gojaznosti stimulusa u pogledu njihovog efekta na prvo opažanje posmatranja

Iz prethodnog grafika možemo da vidimo da interakcija u pogledu prvog opažanja postoji, kao i to da ukazuje na suprotne rezultate za stimulus-osobe muškog i ženskog pola. Kada su u pitanju gojazne stimulus-osobe ženskog pola, u ovaj stimulus ispitanici brže pogledaju, dok kada su u pitanju muške stimulus-osobe, ispitanici pre pogledaju u stimulus-osobe prosečne težine. Ispitanici, generalno, prvo pogledaju u gojazne stimulus-osobe ženskog pola.

Grafik 28

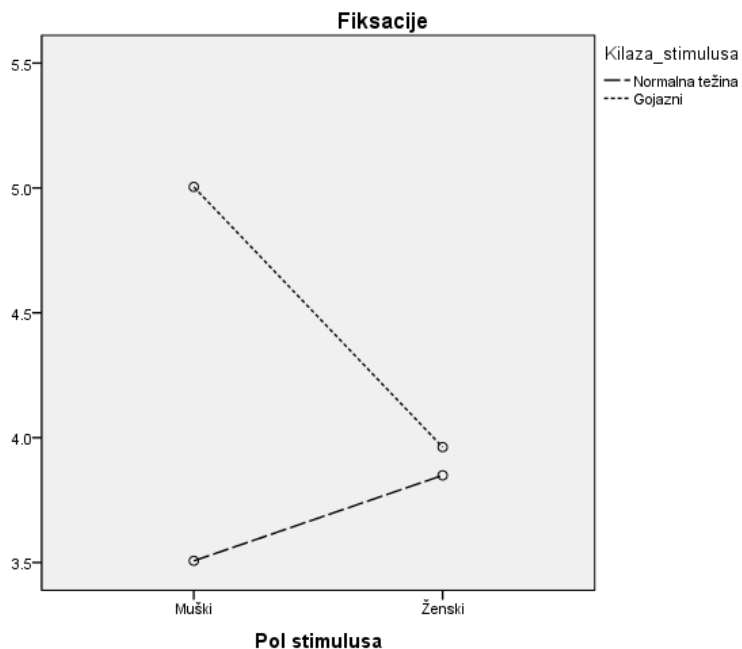
Interakcija između pola i gojaznosti stimulusa u pogledu njihovog efekta na dužinu posmatranja

Iz prethodnog grafika možemo da vidimo da interakcija u pogledu prvog opažanja postoji, kao i to da ukazuje na suprotne rezultate za stimulus-osobe muškog i ženskog pola. Ispitanici generalno duže posmatraju gojazne stimulus-osobe muškog pola onda kada su one gojazne nego kada nisu, i to znatno duže, dok kod ženskih stimulus-osoba ne vidimo ovoliko izraženu razliku.

Grafik 29

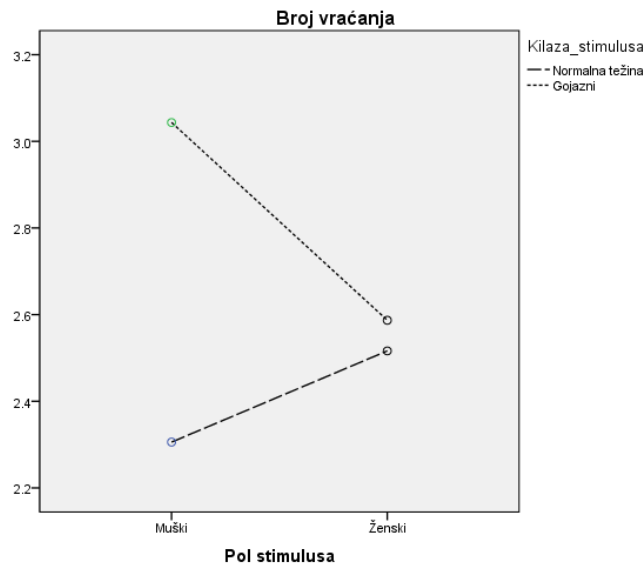
Interakcija između pola i gojaznosti stimulusa u pogledu njihovog efekta na fiksacije

Iz Grafika 29 vidimo da, kada su u pitanju fiksacije, postoji ista pravilnost kao i za dužinu posmatranja. Ispitanici se najviše fiksiraju na gojazne stimulus-osobe muškog pola, dok se kraće fiksiraju na gojazne stimulus-osobe ženskog pola. Kada su u pitanju stimulus-osobe prosečne težine, ispitanici se više fiksiraju na stimulus-osobe ženskog nego na stimulus-osobe muškog pola. Ispitanici se najviše fiksiraju na gojazne stimulus-osobe muškog pola.

Grafik 30

Interakcija između pola i gojaznosti stimulusa u pogledu njihovog efekta na broj vraćanja

Iz Grafika 30 vidimo da se ispitanici, kada su u pitanju stimulus-osobe prosečne težine, u većoj meri vraćaju na stimulus-osobe ženskog pola, nego na stimulus-osobe muškog pola. Takođe, vidimo obrnutu situaciju kada su u pitanju gojazni stimulusi. Naime, ispitanici se tada više vraćaju na stimulus-osobe muškog pola, nego na stimulus-osobe ženskog pola. Na kraju možemo da pomenemo i to da se ispitanici u najvećoj meri vraćaju na gojazne stimulus-osobe muškog pola.

DISKUSIJA

U diskusiji ćemo analizirati rezultate u odnosu na postavljene hipoteze u prvom delu Istraživanja 4:

HI4.1.1. *Postoje statistički značajne razlike po pitanju načina posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine zavisno od gojaznosti stimulusa.*

Rezultati ovog istraživanja govore u prilog ove prve hipoteze, kako za AOI Obrazi i nos, tako i za AOI Obrazi i usta.

U-test za poređenje parametara pokreta očiju – AOI Obrazi i nos zavisno od pola stimulus-osoba ukazuje na to da su sve razlike statistički značajne. Sve razlike, sem za prvo opažanje, idu u korist ženskih stimulus-osoba. Ispitanici su duže posmatrali stimulus-osobe ženskog pola, duže ih fiksirali, i više puta se vraćali na njih. Jedino kada je u pitanju prvo opažanje, ispitanici su brže opažali stimulus-osobe muškog pola, odnosno dato AOI kod ovih osoba.

U-test za poređenje parametara pokreta očiju – AOI Obrazi i usta zavisno od pola stimulus-osoba pokazuje da su sve razlike statistički značajne, sem razlike na broju vraćanja. Razlike kod prvog opažanja idu u korist ženskih stimulus-osoba, što znači da ispitanici pre opažanju AOI Obrazi i usta kod ženskih stimulus-osoba, dok razlike u pogledu dužine posmatranja i fiksacija idu u korist stimulus-osoba muškog pola, što znači da ispitanici kod ovih osoba duže posmatraju i više se fiksiraju na ovaj AOI. Kada je u pitanju AOI Obrazi i usta vidimo obrnute rezultate u odnosu na rezultate za AOI Obrazi i nos. Kako pilot studija ukazuje na to da je prvi pomenut AOI najbolji indikator odsustva gojaznosti, dok je drugi pomenuti AOI najbolji indikator prisustva gojaznosti, pretpostavljamo interakciju između pola i gojaznosti stimulusa kad su u pitanju rezultati za ove AOI. Te ćemo ove rezultate bliže objasniti u daljem tekstu u kome bude pomenuli i rezultate provere interakcija.

HI4.1.2. *Postoje statistički značajne razlike po pitanju načina posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine zavisno od pola stimulusa.*

Dobijemi rezultati, takođe i ovde govore u prilog druge specifične hipoteze.

U-test za poređenje parametara pokreta očiju –AOI Obrazi i usta zavisno od gojaznosti stimulusa pokazuje da su sve razlike statistički značajne, sem razlike u pogledu prvog opažanja. Sve razlike, idu u korist gojaznih stimulus-osoba. Ispitanici su duže posmatrali gojazne stimulus-osobe, duže ih fiksirali, i više puta se vraćali na njih, kada je u pitanju AOI Obrazi i nos. Ovi rezultati jesu u skladu sa prethodnim studijama koje govore o tome da mi duže posmatramo one stimuluse koji su nam ingkongruentni (Friedman & Liebelt, 2017), jer ti stimulusi nose više informacija (Loftus & Mackworth, 1978). Pretpostavljamo da će ispitanici duže posmatrati one stimuluse koji su gojazni ukoliko imaju stereotipe i predrasude ka njima, jer stimulusi koji ne aktiviraju stereotipe, jesu oni koji su nam poznati. Stereotipi i predrasude se javljaju u situacijama kada nemamo dovoljno informacija o onome što posmatramo (Hilton & Von Hippel, 1996), te pretpostavljamo da je ovaj rezultat dokaz da se i na ovaj način mogu ispitivati stereotipi prema gojaznim osobama.

HI4.1.3. Postoji statistički značajan interakcijski efekat između pola i gojaznosti stimulusa po pitanju načina posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine.

Dobijeni rezultati potvrđuju i ovu treću specifičnu hipotezu prvog dela Istraživanja 4.

Sproveli smo analizu varijanse za više nezavisnih i više zavisnih varijabli da bismo proverili potencijalno postojanje interakcije između pola i gojaznosti stimulus-osoba u pogledu njihovog efekta na parametre praćenja pokreta očiju. Rezultati ukazuju na postojanje statistički značajnih razlika po svim zavisnim varijablama zavisno od obe nezavisne varijable, kao i zavisno od njihove interakcije.

Interakcija između pola i gojaznosti stimulusa u pogledu njihovog efekta na prvo opažanje ukazuje na to da kada su u pitanju gojazne stimulus-osobe ženskog pola, u ovaj stimulus ispitanici brže pogledaju, dok kada su u pitanju muške stimulus-osobe, ispitanici pre pogledaju u stimulus-osobe prosečne težine. Ispitanici, generalno, prvo pogledaju u gojazne stimulus-osobe ženskog pola. Prvi dobijen rezultat, kao i rezultat koji ukazuje na to da kada su u pitanju gojazne stimulus osobe, ispitanici prvo opaze žene pa onda muškarce, možemo da objasnimo prethodnim radovima, Ova istraživanja pokazuju da su stereotipi prema gojaznim osobama izraženiji kada su ove osobe ženskog pola (Jovančević & Jović, 2021). Rezultat koji govori da ispitanici prvo gledaju negpjazne stimulus osobe muškog pola možemo da objasnimo na sličan način kao što smo objasnili rezultate prve studije. Naime, ispitanici, kada su stimulusi

negojazni, pozitivnije ocenjuju žene nego muškarce, što može da se objasni i time što su žene primarne figure vezanosti (Ramsey-Rennels & Langlois, 2006; Quinn et al., 2002) posebno u srpskoj kulturi.

Isti rezultati su dobijeni kada je u pitanju (1) dužina posmatranja, (2) fiksacije, kao i (3) broj vraćanja. Naime, interakcija ukazuje na to da se muške stimulus-osobe posmatraju kraće onda kada su normalne težine, a duže onda kada su gojazne. Slična tendencija postoji kod stimulus-osoba ženskog pola, ali u mnogo manjoj meri. Takođe, negojazne stimulus-osobe muškog pola se posmatraju dosta kraće od negojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Na kraju, kod gojaznih stimulusa vidimo da se stimulus-osobe muškog pola posmatraju duže u odnosu na stimulus-osobe ženskog pola. Kada su u pitanju fiksacije, interakcija ukazuje na to da se ispitanici na muške stimulus-osobe fiksiraju manje onda kada su normalne težine, a više onda kada su gojazne. Slična tendencija postoji kod stimulus-osoba ženskog pola, ali u mnogo manjoj meri. Takođe, ispitanici se na negojazne stimulus-osobe muškog pola fiksiraju dosta manje u odnosu na negojazne stimulus osobe ženskog pola. Na kraju, kod gojaznih stimulusa vidimo da se ispitanici na stimulus-osobe muškog pola fiksiraju duže u odnosu na stimulus-osobe ženskog pola. Kada je u pitanju broj vraćanja, kada su u pitanju stimulus-osobe normalne težine, ispitanici se u većoj meri vraćaju na stimulus-osobe ženskog pola nego na stimulus-osobe muškog pola. Takođe, vidimo obrnutu situaciju kada su u pitanju gojazni stimulusi. Naime, ispitanici se tada više vraćaju na stimulus-osobe muškog pola, nego na stimulus-osobe ženskog pola. Na kraju možemo da pomenemo i to da se ispitanici u najvećoj meri vraćaju na gojazne stimulus-osobe muškog pola. Dakle, rezultati dobijeni za dužinu posmatranja, fiksacije i broj vraćanja su isti kao i za prvo opažanje, sem kada je u pitanju poslednji rezultat. Naime, ispitanici, kada su u pitanju gojazni stimulusi, duže posmatraju, duže se fiksiraju i više se puta vraćaju na muške stimulus osobe. U prethodnim radovima koji su ispitivali pokrete očiju prilikom posmatranja gojaznih i negojaznih stimulusa, dobijeni su uglavnom slični rezultati, ali ne za sva parametre pokreta očiju. Razlike na prvom opažanju su bile u korist gojaznih stimulus osoba, dok dužina opažanja, fiksacije, kao i broj vraćanja u korist stimulus osoba prosečne težine (Scott et al., 2023). Svi rezultati, sem poslednjeg, su u skladu sa rezultatima našeg istraživanja. Međutim, u prethodno pomenutom istraživanju nisu ispitivane razlike između stimulus-osoba različitog pola, pa razlike možda potiču iz ovog izvora. Pravilnost u pokretima očiju nađenu u našem istraživanju možemo da dalje objasnimo prethodnim nalazima koji ukazuju na to da ispitanici provode manje vremena gledajući neprijatne stimuluse

(Fernández-Martín & Calvo, 2016). Međutim, ovi prethodni radovi pokazuju da ispitanici brže opaze prijatne stimulse (Fernández-Martín & Calvo, 2016), što nije u skladu sa našim rezultatima. Ovo sugerše mogućnost drugačijih pravilnosti u pogledu posmatranja stimulusa koji aktiviraju stereotipe prema određenoj grupi ljudi, nego kada su u pitanju neutralni stimulusi. Na primer, pojedina istraživanja ukazuju na to da se atraktivnost stimulusa procenjuje odmah, u prvih 100 milisekundi (Locher et al., 1993). Ako povežemo ovo sa našim rezultatima, možemo da pretpostavimo da ispitanici prvo pogledaju u stimulus koji im je manje atraktivan, u ovom slučaju to su gojazne žene. Ovaj stimulus brže privlači pažnju zbog svoje inkongruentnosti, što je u skladu sa pojedinim prethodnim radovima koji se bave pokretima očiju (e.g., Friedman & Liebelt, 2017). Kada se proceni atraktivnost stimulusa, ispitanici manje gledaju stimulse koji su im manje atraktivni/dopadljivi, što je u skladu sa prethodnim nalazima o pokretima očiju prilikom posmatranja nedopadljivih stimulusa (Fernández-Martín & Calvo, 2016). Ovo sugerše specifičan trend parametara pokreta očiju prilikom posmatranja stimulusa koji nose informacije o gojaznosti. Ovo dalje možemo da potkrepimo nalazima koji govore o tome da se sa gojaznošću često povezuje emocija gađenja, odnosno da je gađenje snažan prediktor negativnih stavova prema osobama koje pate od gojaznosti (Vartanian, 2010).

II DEO

BMI i telesno samopouzdanje kao prediktori pokreta očiju pri posmatranju gojaznih osoba

Problem istraživanja

Mali je broj ranijih istraživanja koja razmatraju ulogu telesne mase i telesnog samopouzdanja ispitanika u posmatranju gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine. Prethodna istraživanja ukazuju na to da postoji pravilnost u parametrima pokreta očiju prilikom posmatranja gojaznih osoba (Jovančević & Jović, 2022), kao i ulogu BMI (Thompson, 2004) pri opažanju gojaznih osoba. Ovo međutim nije provereno uz ispitivanje interakcije između pola i gojaznosti stimulus-osoba i telesno samopouzdanje, kao i iz ispitivanja uloge stereotipa i predrasuda. Shodno tome, još jedan problem ovog istraživanja je i ispitivanje uloge BMI i telesnog samopouzdanja, kao i stereotipa i predrasuda u pokretima očiju prilikom posmatranja gojaznih stimulusa muškog i ženskog pola.

Značaj istraživanja

Teorijski značaj

Teorijski značaj istraživanja ogleda se u ispitivanju potencijalnih pravilnosti u pokretima očiju prilikom posmatranja lica gojaznih i negojaznih stimulus osoba oba pola, kao i u ispitivanju uloge stereotipa i predrasuda prema gojaznima, telesne mase i telesnog samopouzdanja procenjivača na pravilnosti u pokretima očiju prilikom posmatranja ovih stimulusa.

Praktični značaj

Mogućnosti detektovanja stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama preko praćenja pokreta očiju prilikom posmatranja ove grupe ljudi.

Ciljevi istraživanja

Opšti cilj

Opšti cilj ovog istraživanja je provera teorijskog modela koji uključuje telesno samopouzdanje, parametre telesne mase ispitanika, stereotipe i predrasude kao prediktore

parametara pokreta očiju pri posmatranju stimulus-osoba, kao i pol i gojaznost stimulus-osoba kao moderatore.

Specifični ciljevi

1. Ispitati da li se način posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine se može statistički značajno predvideti na osnovu stereotipa prema gojaznima (kako na osnovu *pozitivnih* tako i na osnovu *negativnih* osobina).
2. Ispitati da li se način posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine može predvideti na osnovu predrasuda prema gojaznima (*straha od gojaznosti, nedopadanja i snage volje*).
3. Ispitati da li se način posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine može predvideti na osnovu telesne mase ispitanika (BMI).
4. Ispitati da li se način posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine može predvideti na osnovu telesnog samopouzdanja ispitanika (*opštih osećanja po pitanju svog tela, zadovoljstva svojom težinom i atribucija pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima*).
5. Ispitati da li postoji moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa u odnosu između stereotipa prema gojaznima (kako *pozitivnih* tako i *negativnih* osobina) sa jedne strane, i posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.
6. Ispitati da li postoji moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa u odnosu između predrasuda prema gojaznima (*straha od gojaznosti, nedopadanja i snage volje*) sa jedne strane, i posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.
7. Ispitati da li postoji moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa stimulusa u odnosu između telesne mase ispitanika (BMI) sa jedne strane, i posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.

8. Ispitati da li postoji moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa u odnosu između telesnog samopouzdanja ispitanika (*opštih osećanja po pitanju svog tela, zadovoljstva svojom težinom i atribucija pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima*) sa jedne strane, i načina posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.

Hipoteze istraživanja

Opšta hipoteza

Opšta hipoteza ovog istraživanja je potvrda eksplorativnog teorijskog modela koji je ranije opisan.

Specifične hipoteze

- HI4.2.1. Način posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine se može statistički značajno predvideti na osnovu stereotipa prema gojaznima (kako na osnovu *pozitivnih* tako i na osnovu *negativnih* osobina).
- HI4.2.2. Način posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine se može statistički značajno predvideti na osnovu predrasuda prema gojaznima (*straha od gojaznosti, nedopadanja i snage volje*).
- HI4.2.3. Način posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine se može statistički značajno predvideti na osnovu telesne mase ispitanika (BMI).
- HI4.2.4. Način posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine se može statistički značajno predvideti na osnovu telesnog samopouzdanja ispitanika (*opštih osećanja po pitanju svog tela, zadovoljstva svojom težinom i atribucija pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima*).
- HI4.2.5. Postoji značajan moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa u odnosu između stereotipa prema gojaznima (kako *pozitivnih* tako i *negativnih* osobina) sa jedne strane, i posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.

HI4.2.6. Postoji značajan moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa u odnosu između predrasuda prema gojaznima (*straha od gojaznosti, nedopadanja i snage volje*) sa jedne strane, i posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.

HI4.2.7. Postoji značajan moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa stimulusa u odnosu između telesne mase ispitanika (BMI) sa jedne strane, i posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.

HI4.2.8. Postoji značajan moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa u odnosu između telesnog samopouzdanja ispitanika (*opštih osećanja po pitanju svog tela, zadovoljstva svojom težinom i atribucija pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima*) sa jedne strane, i načina posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.

METOD

Uzorak

Uzorak je opisan u I delu Istraživanja 4.

Stimulusi

Stimulusi su opisani u Istraživanju 1, korišćeni su u eksperimentalnom delu istraživanja 4.

Tehnike

1. Za praćenje pokreta očiju korišćen je *Gazepoint G3 eye tracker* koji je detaljnije opisan u prvom delu ovog istraživanja.

2. *OMRON vaga VF 500* za merenje težine i telesne kompozicije (eng. Omron body composition monitor VF 500). Ova vaga daje objektivne informacije o kilaži, viscelarnim i telesnim mastima, metabolizmu, procentu mišića i BMI. Vaga se podešava za svakog ispitanika zasebno, parametri su različiti za osobe različite starosti i visine, te je za svakog ispitanika potrebno uneti ove informacije pre nego što stane na vagu. Kada se podese ovi parametri, od ispitanika se traži da stanu bosi na vagu i da uhvate ručicu. Ručica se drži pravo, na 90 stepeni, i čeka se nekoliko sekundi dok vaga ne prikaže tražene parametre.

Instrumenti

1. *Stereotipi* su mereni Upitnikom *Zadatka percepcije osoba PPT* (Brochu & Morrison, 2007), koji je opisan u istraživanju 1.

2. Za merenje *predrasuda* prema gojaznim osobama je korišćen *upitnik o stavovima prema gojaznosti* (Explicit Anti-Fat Attitudes, AFA, Crandall, 1994) opisan u Istraživanju 1.

Ovaj upitnik je pritom, u drugom delu Istraživanja 4 primenjivan drugačije. Ispitanici ovde nisu ocenjivali slike stimulus-osoba na listi osobina, već hipotetičke opise osoba. Ispitanicima je bilo prezentovano četiri opisa osoba:

(1) *Gojazna osoba muškog pola* (opis: „Osoba 1 je gojazna osoba, muškog pola. Ocenite u kojoj meri smatrate da prosečna gojazna osoba muškog pola poseduje svaku od navedenih osobina. Zamislite prosečnu osobu sa ovim opisom i ocenite posedovanje navedenih osobina u skladu sa time.“);

(2) *Negojazna osoba ženskog pola* (opis: „Osoba 1 je osoba prosečne težine, ženskog pola. Ocenite u kojoj meri smatrate da prosečna osoba, prosečne težine i ženskog pola poseduje svaku od navedenih osobina. Zamislite prosečnu osobu sa ovim opisom i ocenite posedovanje navedenih osobina u skladu sa time.“);

(3) *Negojazna osoba muškog pola* (opis: „Osoba 3 je osoba prosečne težine, muškog pola. Ocenite u kojoj meri smatrate da prosečna osoba, prosečne težine muškog pola poseduje svaku od navedenih osobina. Zamislite prosečnu osobu sa ovim opisom i ocenite posedovanje navedenih osobina u skladu sa time.“);

(4) *Gojazna osoba ženskog pola* (opis: „Osoba 4 je gojazna osoba, ženskog pola. Ocenite u kojoj meri smatrate da prosečna gojazna osoba ženskog pola poseduje svaku od navedenih osobina. Zamislite prosečnu osobu sa ovim opisom i ocenite posedovanje navedenih osobina u skladu sa time.“).

3. *Dopadljivost* je mereno sedmostepenom skalom procene kao u Istraživanju 1. Međutim, ovde je od ispitanika traženo da za svaku od četiri navedene hipotetičke osobe označe koliko im se dopada.

4. *Skala za procenu telesnog samopouzdanja adolescenata i odraslih BESAA* (Mendelson, Mendelson, & White, 2001). Ova skala je opisana u Istraživanju 1.

Postupak

Ispitanici su pre učešća u eksperimentalnom delu istraživanja (istraživanje 4 – prvi deo) popunjavali *on line* upitnike. Postupak je sličan kao u Istraživanju 1.

Upitnici su napravljeni u *Google forms* a ispitanicima je poslat link putem mejla, nekoliko dana pre učešća u eksperimentalnom delu istraživanja. Ispitanici su (1) prvo odgovarali na pitanja socio-demografskog tipa; potom na (2) upitnik koji ispituje telesno samopouzdanje BESAA (Mendelson, Mendelson, & White, 2001); zatim su (3) ocenjivali hipotetičke osobe na listi osobina iz *Zadatka percepcije osoba PPT* (Brochu & Morrison, 2007, *in a kraju* du (4) odgovarali na upitnik koji ispituje predrasude, odnosno, *Upitnik o stavovima prema gojaznosti - AFA* (Crandall, 1994).

Ispitanici su ostavljali šifru prilikom popunjavanja upitnika, kako bi njihovi odgovori na upitniku mogli biti povezani sa njihovim rezultatima dobijenim u eksperimentalnom delu istraživanja.

Posle učešća u eksperimentalnom delu istraživanja, koje se odvijalo uživo i koje je opisano u prvom delu Istraživanja 4, ispitanici su mereni OMRON vagom. Od svakod ispitanika su prethodno uzeti podaci o visini i starosti, kako bi OMRON vaga mogla da bude podešena za njih. Posle podešavanja vage, od ispitanika je traženo da bosi stanu na vagu, uhvate ručicu vage i drže je uspravno nekoliko sekundi dok vaga ne prikaže sve potrebne parametre.

Varijable istraživanja

Nezavisne varijable

1. *Pol stimulus osoba (muški / ženski):*
2. *Gojaznost stimulus osoba (gojazni / negojazni):*

Zavisne varijable

1. *pokreti očiju* ispitanika prilikom posmatranja stimulusa različitog pola i različite telesne težine, operacionalizovana preko rezultata aparata za praćenje pokreta očiju i definisanog *polja interesovanja* na stimulusima (eng: Area of Interest, AOI).

Prediktorske varijable

1. *Stereotipi prema gojaznim osobama* (kao u Istraživanju 1).
2. *Predrasude prema gojaznim osobama* (kao u Istraživanju 1).
3. *Indeks telesne mase ispitanika* (BMI indeks, eng: Body Mass Index): Ova varijabla je operacionalizovana merenjem *OMRON* vagom VF 500 za merenje težine i telesne kompozicije. Ova vaga daje objektivne informacije o kilaži (izraženoj u kilogramima), viscelarnim mastima (ovo su masti oko unutrašnjih organa), telesnim mastima (mastma koje se nalaze ispod kože), metabolizmu (koji je operacionalizvan kao količina kalorija potrebna organizmu kako bi imao minimalni nivo energije), procentu mišića (proporciju skeletnih mišića koji se mogu trenirati u odnosu na ukupnu telesnu masu) i BMI (ovo se računa na osnovu informacija o kilogramima kao i o visini ispitanika, koja se unosi u vagu kada se ona programira za konkretnog ispitanika).
4. *Telesno samopouzdanje* (kao u Istraživanju 1).

Registrovane varijable

(kao u Istraživanju 1).

Plan obrade podataka

Podaci su obrađivani putem programa SPSS i AMOS.

U SPSS-u su, od deskriptivne statistike, korišćene frekvence, procenti, aritmetička sredina, standardna devijacija, mere odstupanja od normalne distribucije, kao i korelacija. Dalje, sprovedena je i regresiona analiza radi provere mogućnosti predikcije načina posmatranja gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine (AOI) na osnovu stereotipa i predrasuda prema gojaznima, telesne mase i telesnog samopouzdanja ispitanika.

Podaci su potom obrađivani i u AMOS-u radi provere celog modela. U AMOS-u je sprovedena analiza puteva i moderaciona analiza. Naime, u AMOS-u je proveren moderacijski efekat pola i gojaznosti stimulusa u odnosu između stereotipa i predrasuda prema gojaznima, telesne mase i telesnog samopouzdanja ispitanika sa jedne strane, i pravilnosti u posmatranju gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine sa druge strane.

REZULTATI

Deskriptivna statistika

Deskriptivno-statističke mere dimenzija pokreta očiju su grafički prikazane u Istraživanju 4 delu 1, statistički pokazatelji ovih mera dati su u prilogu C, dok su deskriptivne mere ostalih varijabli korišćenih u ovom istraživanju dati u prilogu D.

Inferencijalna statistika

Predviđanje prvog opažanja kao kriterijuma

Tabela 79

Regresiona analiza: predviđanje prvog opažanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojznima, predrasuda prema gojznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod negojaznih stimulus-osoba muškog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.150	.022	4.824		.000	
Pozitivne osobine				-.011	.624	1.328
Negativne osobine				.002	.915	1.279
Nedopadanje				-.017	.448	1.383
Strah od gojaznosti				.026	.218	1.226
Snaga volje				-.023	.326	1.564
Viscelarne masti				.142	.002	6.134
Telesne masti				.168	.000	3.660
Procenat mišića				.159	.000	3.594
Metabolizam				.265	.000	7.454
BMI				-.336	.000	9.552
Izgled				-.105	.002	3.111
Težina				.083	.015	3.225
Atribucija				.007	.747	1.263

Iz Tabele 79 da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti prvo opažanje na AOI obrazi i usta, kod negojaznih stimulus-osoba muškog pola. Vidimo da model objašnjava 2.2% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne

prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti.

Vidimo da su značajni prediktori Viscelarne masti ($r = .142$), Telesne masti ($r = .168$), Procenat mišića ($r = .159$), Metabolizam ($r = .265$), BMI ($r = -.336$), Izgled ($r = -.105$) i Težina ($r = .083$). Svi prediktori sem BMI indeksa i Izgleda ostvaruju pozitivnu korelaciju sa kriterijumom, što znači da veći skor na ovim prediktorima vodi većoj učestalosti prvog opažanja datih stimulusa. Suprotna tendencija postoji kod BMI indeksa i Izgleda, gde viši skor na ovim varijablama vodi manjoj učestalosti prvog opažanja datih stimulusa.

Tabela 80

Regresiona analiza: predviđanje prvog opažanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola

Prediktori	R	R^2	F	β	p	VIF
	.173	.030	6.470		.000	
Pozitivne osobine				-.014	.518	1.328
Negativne osobine				-.022	.292	1.279
Nedopadanje				.037	.098	1.383
Strah od gojaznosti				-.042	.044	1.226
Snaga volje				-.075	.001	1.564
Viscelarne masti				.012	.794	6.134
Telesne masti				-.184	.000	3.660
Procenat mišića				-.013	.721	3.594
Metabolizam				-.010	.844	7.454
BMI				.060	.302	9.552
Izgled				.057	.088	3.111
Težina				-.016	.645	3.225
Atribucija				-.010	.635	1.263

Iz Tabele 80 vidimo da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti prvo opažanje na AOI Obrazi i usta, kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola. Vidimo da model objašnjava 3% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti. Vidimo da su značajni prediktori Strah od gojaznosti ($r = -.042$),

Snaga volje ($r = -.075$) i Telesne masti ($r = -.184$). Svi prediktori ostvaruju negativnu korelaciju sa kriterijumom, što znači da što ispitanici imaju više skorove na ovim varijablama, to će u manjoj meri prvi AOI koji pogledaju biti AOI Obrazi i usta kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola.

Tabela 81

Regresiona analiza: predviđanje prvog opažanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.121	.015	3.130		.000	
Pozitivne osobine				-.038	.083	1.328
Negativne osobine				.006	.771	1.279
Nedopadanje				-.045	.045	1.383
Strah od gojaznosti				-.004	.840	1.226
Snaga volje				.008	.727	1.564
Viscelarne masti				.111	.018	6.134
Telesne masti				-.007	.853	3.660
Procenat mišića				.052	.145	3.594
Metabolizam				.053	.304	7.454
BMI				-.142	.016	9.552
Izgled				-.070	.036	3.111
Težina				.044	.197	3.225
Atribucija				-.013	.552	1.263

Iz Tabele 81 da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti prvo opažanje na AOI obrazi i usta, kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Vidimo da model objašnjava 1.5% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti.

Vidimo da su značajni prediktori Viscelarne masti ($r = .111$), BMI ($r = -.142$) i Izgled ($r = -.070$). Viscelarne masti ostvaruju pozitivnu korelaciju sa kriterijumom, što znači da što ispitanici sami imaju veće količine viscelarnih masti, to će češće prvi put pogledati upravo AOI

obrazi i usta kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Ostala dva statistički značajna prediktora ostvaruju negativnu korelaciju sa kriterijumom.

Tabela 82

Regresiona analiza: predviđanje prvog opažanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.176	.031	6.762		.000	
Pozitivne osobine				.014	.519	1.328
Negativne osobine				.035	.097	1.279
Nedopadanje				-.078	.000	1.383
Strah od gojaznosti				.035	.096	1.226
Snaga volje				.061	.010	1.564
Viscelarne masti				.218	.000	6.134
Telesne masti				.014	.690	3.660
Procenat mišića				.116	.001	3.594
Metabolizam				.088	.088	7.454
BMI				-.347	.000	9.552
Izgled				.089	.007	3.111
Težina				-.127	.000	3.225
Atribucija				.047	.025	1.263

Iz Tabele 82 vidimo da je model statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti prvo opažanje na AOI obrazi i usta, kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Vidimo da model objašnjava 3.1% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti.

Vidimo da su značajni prediktori Nedopadanje ($r = -.078$), Snaga volje ($r = .061$), Viscelarne masti ($r = .218$), Procenat mišića ($r = .116$), BMI ($r = -.347$), Izgled ($r = .089$), Težina ($r = -.127$) i Atribucija ($r = .047$). Nedopadanje, BMI i Težina ostvaruju negativnu korelaciju sa kriterijumom, što znači da što ispitanici imaju veće skorove na ovim varijablama, to će u manjoj meri prvi put pogledati u AOI obrazi i usta kod gojaznih stimulus-osoba ženskog

pola. Ostali prediktori ostvaruju pozitivnu korelaciju sa kriterijumom.

Predviđanje dužine opažanja kao kriterijuma

Tabela 83

Regresiona analiza: predviđanje dužine opažanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod negojaznih stimulus-osoba muškog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.131	.017	3.663		.000	
Pozitivne osobine				-.015	.485	1.328
Negativne osobine				.006	.766	1.279
Nedopadanje				-.001	.959	1.383
Strah od gojaznosti				.056	.008	1.226
Snaga volje				-.093	.000	1.564
Viscelarne masti				-.056	.234	6.134
Telesne masti				.067	.063	3.660
Procenat mišića				.013	.714	3.594
Metabolizam				.072	.167	7.454
BMI				.051	.382	9.552
Izgled				-.077	.021	3.111
Težina				.097	.005	3.225
Atribucija				-.013	.536	1.263

Iz Tabele 83 da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti dužina opažanja AOI obrazi i usta, kod negojaznih stimulus-osoba muškog pola. Vidimo da model objašnjava 1.7% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti.

Vidimo da su značajni prediktori Strah od gojaznosti ($r = .050$), Snaga volje ($r = .084$), Izgled ($r = .093$) i Težina ($r = .065$). Svi prediktori ostvaruju pozitivnu korelaciju sa kriterijumom, što znači da što ispitanici imaju više skorove na ovim varijablama, to će duže posmatrati AOI obrazi i usta kod negojaznih stimulus-osoba muškog pola.

Tabela 84

Regresiona analiza: predviđanje dužine opažanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.144	.021	4.466		.000	
Pozitivne osobine				.002	.935	1.328
Negativne osobine				.075	.000	1.279
Nedopadanje				.014	.525	1.383
Strah od gojaznosti				-.016	.458	1.226
Snaga volje				-.086	.000	1.564
Viscelarne masti				-.155	.001	6.134
Telesne masti				.065	.072	3.660
Procenat mišića				-.001	.968	3.594
Metabolizam				.099	.056	7.454
BMI				.135	.021	9.552
Izgled				-.086	.010	3.111
Težina				.107	.002	3.225
Atribucija				.037	.085	1.263

Iz Tabele 84 vidimo da je model statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti dužina opažanja AOI obrazi i usta, kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola. Vidimo da model objašnjava 2.1% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti. Vidimo da su značajni prediktori Negativne osobine ($r = .075$), Snaga volje ($r = -.086$), Viscelarne masti ($r = -.155$), BMI ($r = .135$), Izgled ($r = -.086$) i Težina ($r = .107$). Snaga volje, Viscelarne masti i Izgled ostvaruju negativnu korelaciju sa kriterijumom, što znači da što ispitanici imaju više skorove na ovim varijablama, to će kraće posmatrati AOI obrazi i usta kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola. Preostala dva statistički značajna prediktora ostvaruju pozitivnu korelaciju sa kriterijumom.

Tabela 85

Regresiona analiza: predviđanje dužine opažanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.171	.029	6.307		.000	
Pozitivne osobine				-.021	.331	1.328
Negativne osobine				.052	.014	1.279
Nedopadanje				.030	.174	1.383
Strah od gojaznosti				.009	.664	1.226
Snaga volje				-.062	.009	1.564
Viscelarne masti				-.129	.006	6.134
Telesne masti				.094	.009	3.660
Procenat mišića				-.025	.491	3.594
Metabolizam				.056	.277	7.454
BMI				.113	.052	9.552
Izgled				-.043	.199	3.111
Težina				.113	.001	3.225
Atribucija				.055	.010	1.263

Iz Tabele 85 da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti dužina opažanja AOI obrazi i usta, kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Vidimo da model objašnjava 2.9% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti.

Vidimo da su značajni prediktori Negativne osobine ($r = .052$), Snaga volje ($r = -.062$), Viscelarne masti ($r = -.129$), Telesne masti ($r = .094$), Težina ($r = .113$) i Atribucija ($r = .055$). Negativne osobine, Telesne masti, Težina i Atribucija ostvaruju pozitivnu korelaciju sa dužinom posmatranja AOI obrazi i usta kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola, što znači da oni ispitanici koji imaju više skorove na ovim varijablama, u većoj meri i posmatraju dati AOI kod ovih stimulusa. Preostala dva statistički značajna prediktora ostvaruju negativnu korelaciju sa kriterijumom.

Tabela 86

Regresiona analiza: predviđanje dužine opažanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.144	.021	4.429		.000	
Pozitivne osobine				-.045	.039	1.328
Negativne osobine				.007	.745	1.279
Nedopadanje				.035	.116	1.383
Strah od gojaznosti				-.013	.520	1.226
Snaga volje				-.043	.070	1.564
Viscelarne masti				-.133	.005	6.134
Telesne masti				.125	.001	3.660
Procenat mišića				.091	.011	3.594
Metabolizam				.169	.001	7.454
BMI				.078	.181	9.552
Izgled				-.098	.003	3.111
Težina				.106	.002	3.225
Atribucija				.037	.081	1.263

Iz Tabele 86 vidi se da je model statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti dužina opažanja AOI obrazi i usta, kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Vidimo da model objašnjava 2.1% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti. Vidimo da su značajni prediktori Viscelarne masti ($r = -.133$), Telesne masti ($r = .125$), Procenat mišića ($r = .091$), Metabolizam ($r = .169$), Izgled ($r = -.098$) i Težina ($r = .106$). Prediktori koji ostvaruju negativnu korelaciju sa kriterijumom su Viscelarne masti i Izgled. Ovo znači da ispitanici koji imaju više skorove na ove dve varijable, kraće posmatraju AOI obrazi i usta kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Ostali prediktori ostvaruju pozitivnu korelaciju sa kriterijumom.

Predviđanje fiksacija kao kriterijuma

Tabela 87

Regresiona analiza: predviđanje fiksacija na AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojznima, predrasuda prema gojznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod negojaznih stimulus-osoba muškog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.119	.014	3.024		.000	
Pozitivne osobine				-.002	.944	1.328
Negativne osobine				.035	.106	1.279
Nedopadanje				.014	.540	1.383
Strah od gojaznosti				.035	.095	1.226
Snaga volje				-.078	.001	1.564
Viscelarne masti				-.018	.707	6.134
Telesne masti				.110	.002	3.660
Procenat mišića				.035	.335	3.594
Metabolizam				.112	.031	7.454
BMI				-.028	.631	9.552
Izgled				-.067	.046	3.111
Težina				.066	.051	3.225
Atribucija				.000	1.000	1.263

Iz Tabele 87 se vidi da je model statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora mogu predvideti fiksacije na AOI obrazi i nos, kod negojaznih stimulus-osoba muškog pola. Vidimo da model objašnjava 1.4% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti.

Vidimo da su značajni prediktori Snaga volje ($r = -.078$), Telesne masti ($r = .110$) i Metabolizam ($r = .112$). Snaga volje ostvaruje negativnu korelaciju sa kriterijumom, što znači da oni ispitanici koji imaju više skorove na ovoj varijabli, ispoljavaju manje fiksacija na AOI obrazi i usta kod negojaznih stimulus-osoba muškog pola. Ostali značajni prediktori ostvaruju pozitivnu korelaciju sa kriterijumom.

Tabela 88

Regresiona analiza: predviđanje fiksacija na AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.163	.026	5.715		.000	
Pozitivne osobine				.018	.410	1.328
Negativne osobine				.084	.000	1.279
Nedopadanje				-.008	.712	1.383
Strah od gojaznosti				.012	.561	1.226
Snaga volje				-.101	.000	1.564
Viscelarne masti				-.093	.046	6.134
Telesne masti				.079	.030	3.660
Procenat mišića				.020	.577	3.594
Metabolizam				.143	.005	7.454
BMI				.059	.314	9.552
Izgled				-.153	.000	3.111
Težina				.138	.000	3.225
Atribucija				.030	.158	1.263

Tabela 88 pokazuje da je model statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora mogu predvideti fiksacije na AOI obrazi i nos, kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola. Vidimo da model objašnjava 2.6% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti. Vidimo da su značajni prediktori Negativne osobine ($r = .084$), Snaga volje ($r = -.101$), Viscelarne masti ($r = -.093$), Telesne masti ($r = .079$), Metabolizam ($r = .143$), BMI ($r = .110$), Izgled ($r = -.153$) i Težina ($r = .138$). Snaga volje, Viscelarne masti i Izgled ostvaruju negativnu korelaciju sa kriterijumom. Ovo sugeriše to da oni ispitanici koji imaju više skorove na ovim varijablama, jesu i oni koji se ređe fiksiraju na AOI obrazi i usta kod gojaznih stimulus osoba muškog pola.

Tabela 89

Regresiona analiza: predviđanje fiksacija na AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.141	.020	4.265		.000	
Pozitivne osobine				.007	.754	1.328
Negativne osobine				.066	.002	1.279
Nedopadanje				.042	.059	1.383
Strah od gojaznosti				.011	.592	1.226
Snaga volje				-.097	.000	1.564
Viscelarne masti				.009	.840	6.134
Telesne masti				.114	.002	3.660
Procenat mišića				.043	.234	3.594
Metabolizam				.110	.033	7.454
BMI				-.045	.439	9.552
Izgled				-.068	.042	3.111
Težina				.073	.033	3.225
Atribucija				.044	.040	1.263

Iz Tabele 89 da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora mogu predvideti fiksacije na AOI obrazi i nos, kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Vidimo da model objašnjava 2% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti.

Vidimo da su značajni prediktori Negativne osobine ($r = .066$), Snaga volje ($r = -.097$), Telesne masti ($r = .114$), Metabolizam ($r = .110$), Izgled ($r = -.068$), Težina ($r = .073$) i Atribucija ($r = .044$). Snaga volje i Izgled ostvaruju negativnu korelaciju sa kriterijumom, što znači da viši skorovi na ovim varijablama predviđaju niže skorove na fiksacijama na AOI obrazi i usta kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola, i obrnuto, niži skorovima na ovim prediktorima predviđaju više skorove na fiksacijama. Ostali statistički značajni prediktori ostvaruju pozitivnu korelaciju sa fiksacijama kao kriterijumom, što znači da je veza između

ovih prediktora i kriterijuma takva da viši skorovi na prediktorima predviđaju i više skorove na kriterijumu.

Tabela 90

Regresiona analiza: predviđanje fiksacija na AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.161	.026	5.634		.000	
Pozitivne osobine				-.011	.625	1.328
Negativne osobine				.037	.085	1.279
Nedopadanje				.016	.481	1.383
Strah od gojaznosti				-.009	.683	1.226
Snaga volje				-.074	.002	1.564
Viscelarne masti				-.150	.001	6.134
Telesne masti				.136	.000	3.660
Procenat mišića				.098	.006	3.594
Metabolizam				.210	.000	7.454
BMI				.071	.222	9.552
Izgled				-.150	.000	3.111
Težina				.140	.000	3.225
Atribucija				.040	.060	1.263

Iz Tabele 90 vidimo da je model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora mogu predvideti fiksacije na AOI obrazi i nos, kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Vidimo da model objašnjava 2.6% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti. Vidimo da su značajni prediktori Snaga volje ($r = -.074$), Viscelarne masti ($r = -.150$), Telesne masti ($r = .136$), Procenat mišića ($r = .098$), Metabolizam ($r = .210$), Izgled ($r = -.150$) i Težina ($r = .140$). Snaga volje, Viscelarne masti i Izgled ostvaruju negativnu korelaciju sa fiksacijama na AOI obrazi i usta, što znači da ispitanici koji imaju više viscelarnih masti i postižu više skorove na Izgledu, ispoljavaju i manje fiksacija na AOI. Ostali statistički značajni prediktori ostvaruju pozitivne korelacije sa kriterijumom.

Predviđanje broja vraćanja kao kriterijuma

Tabela 91

Regresiona analiza: predviđanje broja vraćanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod negojaznih stimulus-osoba muškog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.107	.012	2.662		.001	
Pozitivne osobine				.025	.248	1.318
Negativne osobine				.052	.016	1.269
Nedopadanje				.028	.213	1.367
Strah od gojaznosti				.034	.099	1.207
Snaga volje				-.053	.025	1.547
Viscelarne masti				.093	.010	3.656
Telesne masti				.021	.551	3.528
Procenat mišića				.081	.111	7.169
Metabolizam				-.052	.247	5.689
BMI				-.100	.003	3.111
Izgled				.066	.054	3.218
Težina				.001	.971	1.262
Atribucija				.025	.248	1.318

Iz Tabele 91 da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti broj vraćanja na AOI obrazi i usta, kod negojaznih stimulus-osoba muškog pola. Vidimo da model objašnjava 1.2% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti.

Vidimo da su značajni prediktori Negativne osobine ($r = .052$), Snaga volje ($r = -.053$), Viscelarne masti ($r = .093$) i BMI ($r = -.100$). Negativne osobine i Viscelarne masti ostvaruju pozitivnu korelaciju sa kriterijumom, što znači da se ispitanici koji na ovim varijablama ostvaruju više skorove, češće vraćaju na AOI obrazi i usta kod negojaznih stimulus-osoba muškog pola. Preostala dva statistički značajna prediktora ostvaruju negativnu korelaciju sa kriterijumom, što znači da viši skorovi na njima, predviđaju niže skorove na broju vraćanja, i obrnuto, niži skorovi na njima predviđaju više skorove na broju vraćanja na dati AOI.

Tabela 92

Regresiona analiza: predviđanje broja vraćanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.168	.028	6.639		.000	
Pozitivne osobine				.022	.303	1.318
Negativne osobine				.075	.000	1.269
Nedopadanje				-.017	.430	1.367
Strah od gojaznosti				.043	.039	1.207
Snaga volje				-.116	.000	1.547
Viscelarne masti				.111	.002	3.656
Telesne masti				.079	.026	3.528
Procenat mišića				.169	.001	7.169
Metabolizam				-.087	.054	5.689
BMI				-.179	.000	3.111
Izgled				.155	.000	3.218
Težina				.014	.509	1.262
Atribucija				.022	.303	1.318

Iz Tabele 92 vidimo da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti broj vraćanja na AOI obrazi i usta, kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola. Vidimo da model objašnjava 2.8% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti. Vidimo da su značajni prediktori Negativne osobine ($r = .075$), Strah od gojaznosti ($r = .043$), Snaga volje ($r = -.116$), Viscelarne masti ($r = .111$), Telesne masti ($r = .079$), Procenat mišića ($r = .093$), BMI ($r = -.179$) i Izgled ($r = .155$). Snaga volje i BMI ostvaruju negativnu korelaciju sa brojem vraćanja na AOI obrazi i usta kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola, što znači da viši skorovi na ovim varijablama predviđaju manji broj vraćanja na dati AOI. Ostali statistički značajni prediktori ostvaruju pozitivnu korelaciju sa brojem vraćanja kao kriterijumom.

Tabela 93

Regresiona analiza: predviđanje broja vraćanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.159	.025	5.955		.000	
Pozitivne osobine				.024	.275	1.318
Negativne osobine				.066	.002	1.269
Nedopadanje				.089	.000	1.367
Strah od gojaznosti				.024	.254	1.207
Snaga volje				-.121	.000	1.547
Viscelarne masti				.132	.000	3.656
Telesne masti				.085	.016	3.528
Procenat mišića				.180	.000	7.169
Metabolizam				-.084	.062	5.689
BMI				-.110	.001	3.111
Izgled				.087	.011	3.218
Težina				.026	.228	1.262
Atribucija				.024	.275	1.318

Iz Tabele 93 da model jeste statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti broj vraćanja na AOI obrazi i usta, kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Vidimo da model objašnjava 2.5% ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti.

Vidimo da su značajni prediktori Negativne osobine ($r = .066$), Nedopadanje ($r = .089$), Snaga volje ($r = -.121$), Viscelarne masti ($r = .132$), Telesne masti ($r = .085$), Procenat mišića ($r = .180$), BMI ($r = -.110$) i Izgled ($r = .087$). Snaga volje i BMI ostvaruju negativnu korelaciju sa brojem vraćanja na AOI obrazi i usta kod negojaznih stimulus-osoba ženskog pola, što znači da viši skorovi na ovim varijablama predviđaju manji broj vraćanja na dati AOI. Ostali statistički značajni prediktori ostvaruju pozitivnu korelaciju sa brojem vraćanja kao kriterijumom.

Tabela 94

Regresiona analiza: predviđanje broja vraćanja AOI obrazi i usta na osnovu stereotipa prema gojaznima, predrasuda prema gojaznima, BMI i povezanim parametrima i dimenzijama telesnog samopouzdanja kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola

Prediktori	<i>R</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	β	<i>p</i>	VIF
	.142	.020	4.696		.000	
Pozitivne osobine				.012	.585	1.318
Negativne osobine				.043	.044	1.269
Nedopadanje				.004	.857	1.367
Strah od gojaznosti				.005	.825	1.207
Snaga volje				-.083	.000	1.547
Viscelarne masti				.113	.002	3.656
Telesne masti				.095	.008	3.528
Procenat mišića				.192	.000	7.169
Metabolizam				-.068	.134	5.689
BMI				-.139	.000	3.111
Izgled				.138	.000	3.218
Težina				.036	.087	1.262
Atribucija				.012	.585	1.318

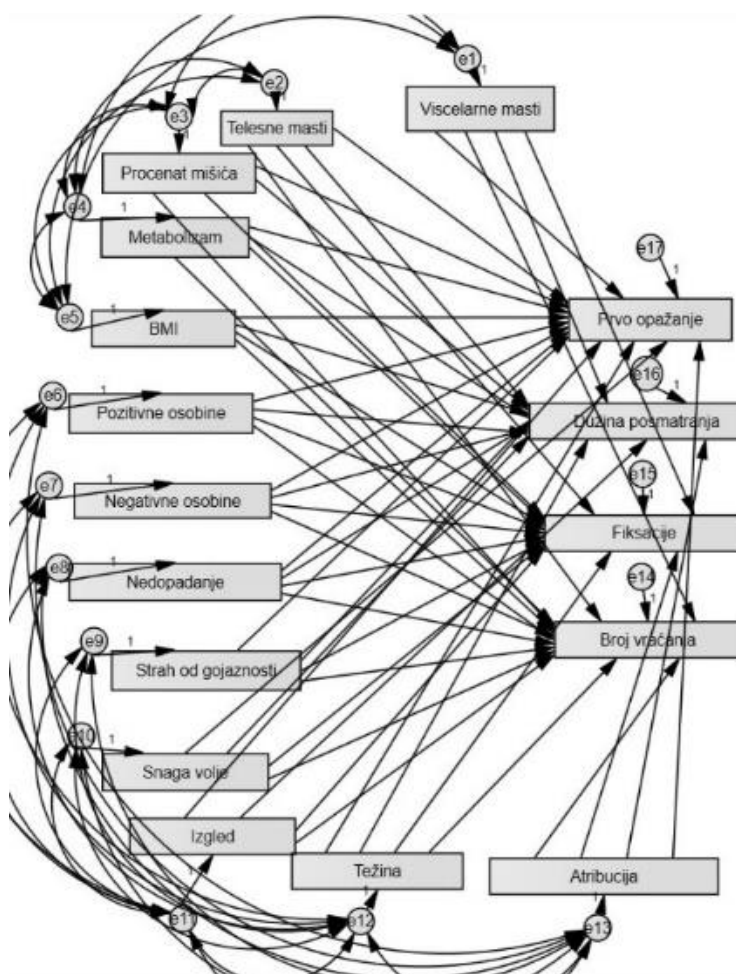
Iz Tabele 94 vidimo da je model statistički značajan, što znači da se na osnovu navedenih prediktora može predvideti broj vraćanja na AOI obrazi i usta, kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola. Vidimo da model objašnjava 2 % ukupne varijanse, kao i da VIF nigde ne prelazi 10, što nam dalje ukazuje na to da multikolinearnost ne postoji, te da se ovi rezultati mogu dalje tumačiti. Vidimo da su značajni prediktori Negativne osobine ($r = .043$), Snaga volje ($r = -.083$), Viscelarne masti ($r = .113$), Telesne masti ($r = .095$), Procenat mišića ($r = .192$), BMI ($r = -.139$) i Izgled ($r = .138$). Snaga volje i BMI ostvaruju negativnu korelaciju sa brojem vraćanja na AOI obrazi i usta kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola, što znači da viši skorovi na ovim varijablama predviđaju manji broj vraćanja na dati AOI. Ostali statistički značajni prediktori ostvaruju pozitivnu korelaciju sa brojem vraćanja kao kriterijumom.

Strukturalni model

Strukturalni model – moderatorski efekat gojaznosti

Grafik 31

Strukturalni model moderatorskog efekta gojaznosti stimulusa u odnosu između stereotipa, predrasuda, BMI i telesnog samopouzdanja sa jedne strane, i parametara pokreta očiju sa druge

Napomena. Moderatorska varijabla u ovom modelu je gojaznost stimulusa. Varijable Pozitivne osobine i Negativne osobine se tiču hipotetičkih osoba koje su ispitanici procenjivali prilikom popunjavanja upitnika. Varijable Viscelarne masti, Telesne masti, Procenat mišića, Metabolizam i BMI su dobijene merenjem ispitanika na OMRON vagi. Varijable Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snaga volje su dimenzije predrasuda prema gojaznim osobama ispitanika, i dobijene su samo-procenom. Varijable Izgled, Težina i Atribucija su dimenzije

upitnika koji operacionalizuje telesno samopouzdanje ispitanika, i dobijene su samo-procenom. Varijable Prvo opažanje, Dužina posmatranja, Fiksacije i Broj vraćanja su mere dobijene praćenjem pokreta očiju ispitanika.

Tabela 95

Indeksi fitovanja modela moderatorskog efekta gojaznosti stimulusa na odnos između varijabli istraživanja

<i>Indeksi fitovanja</i>	<i>Model</i>	<i>Prihvatljiv fit</i>	<i>Dobar fit</i>
χ^2	1297.595		
Df	12		
p(χ^2)	.000	.01≤X≤.05	.05≤X≤1.00
χ^2/df	108.133	2<X<3	0≤X≤2
GFI	.988	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
NFI	.989	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
CFI	.989	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
IFI	.989	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
RMSEA	.095	.05<X≤.08	0<X≤.05
PCLOSE	.000	.01≤X≤.05	.05≤X≤1.00
SRMR	.047	.05<X≤.10	0≤X≤.05

Reference za dobre i prihvatljive indekse fitovanja preuzeli smo iz: Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller, 2003

Iz Tabele 95 vidimo da skoro svi indeksi fita postižu zadovoljavajuće vrednosti, sem indeksa RMSEA koji neznatno prelazi granicu. Međutim, kako svi ostali indeksi fita ukazuju na zadovoljavajuće vrednosti, možemo smatrati da model fituje podacima.

Tabela 96

Efekti prediktorskih varijabli na kriterijumske

Kriterijum	Prediktor	Negojazni		Gojazni	
		Efekat	p	Efekat	p
Prvo opažanje	Viscelarne masti	.108	***	.067	.035
Dužina opažanja	Viscelarne masti	-.082	.010	-.125	***
Fiksacije	Viscelarne masti	.001	.977	-.109	***
Broj vraćanja	Viscelarne masti	.034	.289	-.145	***
Prvo opažanje	Telesne masti	.087	***	-.091	***
Dužina opažanja	Telesne masti	.099	***	.113	***
Fiksacije	Telesne masti	.127	***	.120	***
Broj vraćanja	Telesne masti	.127	***	.130	***

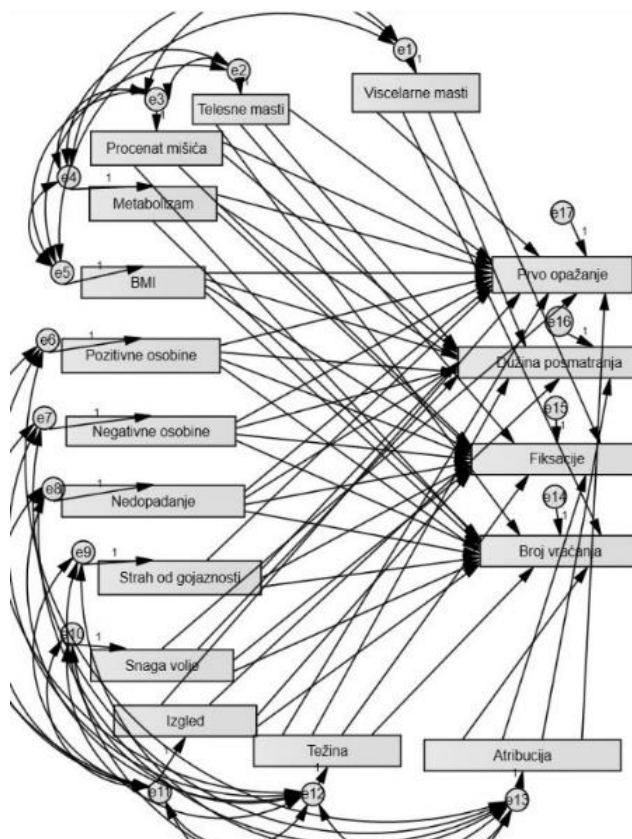
Kriterijum	Prediktor	Negojazni		Gojazni	
		Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>
Prvo opažanje	Procenat mišića	.099	***	.023	.346
Dužina opažanja	Procenat mišića	.010	.690	.062	.010
Fiksacije	Procenat mišića	.050	.037	.070	.004
Broj vraćanja	Procenat mišića	.064	.008	.083	***
Prvo opažanje	Metabolizam	.159	***	.012	.751
Dužina opažanja	Metabolizam	.078	.033	.153	***
Fiksacije	Metabolizam	.122	***	.193	***
Broj vraćanja	Metabolizam	.131	***	.234	***
Prvo opažanje	BMI	-.210	***	-.049	.196
Broj vraćanja	BMI	-.108	.004	.023	.535
Prvo opažanje	Pozitivne osobine	-.030	.042	-.008	.595
Dužina opažanja	Negativne osobine	.030	.040	.036	.012
Fiksacije	Negativne osobine	.051	***	.059	***
Broj vraćanja	Negativne osobine	.058	***	.067	***
Broj vraćanja	Nedopadanje	.054	***	-.001	.960
Dužina opažanja	Strah od gojaznosti	.013	.348	-.030	.037
Dužina opažanja	Snaga volje	-.060	***	-.058	***
Fiksacije	Snaga volje	-.065	***	-.072	***
Broj vraćanja	Snaga volje	-.064	***	-.069	***
Prvo opažanje	Izgled	-.092	***	.060	.008
Dužina opažanja	Izgled	-.073	.001	-.104	***
Fiksacije	Izgled	-.079	***	-.156	***
Broj vraćanja	Izgled	-.111	***	-.159	***
Prvo opažanje	Težina	.068	.003	-.048	.035
Dužina opažanja	Težina	.120	***	.121	***
Fiksacije	Težina	.085	***	.150	***
Broj vraćanja	Težina	.087	***	.162	***
Dužina opažanja	Atribucija	.008	.574	.030	.042
Fiksacije	Atribucija	.013	.365	.032	.028

Iz Tabele 96 možemo da vidimo da Viscelarne masti predviđaju Prvo opažanje na oba poduzorka stimulusa sa pozitivnom korelacijom, dok Dužinu opažanja predviđaju takođe na oba poduzorka stimulusa, ali sa negativnom korelacijom. Viscelarne masti dalje predviđaju i Fiksacije i Broj vraćanja na poduzorku gojaznih stimulusa sa negativnom korelacijom. Telesne masti predviđaju Prvo opažanje na oba poduzorka stimulusa, i to na poduzorku negojaznih sa pozitivnom, dok na poduzorku gojaznih sa negativnom korelacijom. Telesne masti predviđaju

i Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka stimulusa, u svim slučajevima sa pozitivnom korelacijom. Procenat mišića predviđa Prvo opažanje na poduzorku negojaznih stimulusa, dok Dužinu opažanja predviđa na poduzorku gojaznih stimulusa. Procenat mišića predviđa i Fiksacije i Broj vraćanja, ovoga puta na oba poduzorka stimulusa. Svi efekti su pozitivni. Metabolizam predviđa Prvo opažanje na poduzorku negojaznih stimulusa, dok Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja predviđa na oba poduzorka stimulusa, sve korelacije su pozitivne. BMI predviđa Prvo opažanje i Broj vraćanja na poduzorku negojaznih stimulusa sa negativnom korelacijom. Pozitivne osobine predviđaju Prvo opažanje sa negativnom korelacijom samo na poduzorku negojaznih stimulus-osoba. Negativne osobine predviđaju Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka sa pozitivnom korelacijom. Nedopadanje predviđa Broj vraćanja na poduzorku negojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom. Strah od gojaznosti predviđa Dužinu opažanja na poduzorku gojaznih stimulusa sa negativnom korelacijom. Snaga volje predviđa Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja sa negativnom korelacijom na oba poduzorka stimulus-osoba. Izgled predviđa Prvo opažanje sa negativnom korelacijom na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, dok na poduzorku gojaznih stimulus-osoba predviđa isto ali sa pozitivnom korelacijom. Izgled dalje predviđa i Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka, sada u svim slučajevima sa negativnom korelacijom. Težina predviđa Prvo opažanje sa pozitivnom korelacijom na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, dok na poduzorku gojaznih stimulus-osoba predviđa isto ali sa negativnom korelacijom. Izgled dalje predviđa i Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka, sada u svim slučajevima sa pozitivnom korelacijom. Atribucija predviđa Dužinu opažanja i Fiksacije sa pozitivnom korelacijom na poduzorku gojaznih stimulus-osoba.

Grafik 32

Strukturalni model moderatorskog efekta gojaznosti stimulusa u odnosu između stereotipa, predrasuda, BMI i telesnog samopouzdanja sa jedne strane, i parametara pokreta očiju sa druge

Napomena. Moderatorska varijabla u ovom modelu je gojaznost stimulusa. Pol je u ovom modelu konstatna – ovaj model je sproveden samo za stimulus-osobe muškog pola. Varijable Pozitivne osobine i Negativne osobine se tiču hipotetičkih osoba koje su ispitanici procenjivali prilikom popunjavanja upitnika. Varijable Visclearne masti, Telesne masti, Procenat mišića, Metabolizam i BMI su dobijene merenjem ispitanika na OMRON vagi. Varijable Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snaga volje su dimenzije predrasuda prema gojaznim osobama ispitanika, i dobijene su samo-procenom. Varijable Izgled, Težina i Atribucija su dimenzije upitnika koji operacionalizuje telesno samopouzdanje ispitanika, i dobijene su samo-procenom. Varijable Prvo opažanje, Dužina posmatranja, Fiksacije i Broj vraćanja su mere dobijene praćenjem pokreta očiju ispitanika.

Tabela 97

Indeksi fitovanja modela moderatorskog efekta gojaznosti stimulusa na odnos između varijabli istraživanja

<i>Indeksi fitovanja</i>	<i>Model</i>	<i>Prihvatljiv fit</i>	<i>Dobar fit</i>
χ^2	648.686		
Df	12		
p(χ^2)	.000	.01≤X≤.05	.05≤X≤1.00
χ^2/df	54.057	2<X<3	0≤X≤2
GFI	.988	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
NFI	.989	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
CFI	.989	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
IFI	.989	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
RMSEA	.095	.05<X≤.08	0<X≤.05
PCLOSE	.000	.01≤X≤.05	.05≤X≤1.00
SRMR	.047	.05<X≤.10	0≤X≤.05

Reference za dobre i prihvatljive indekse fitovanja preuzeli smo iz: Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller, 2003

Iz Tabele 97 vidimo da skoro svi indeksi fita postižu zadovoljavajuće vrednosti, sem indeksa RMSEA koji neznatno prelazi granicu. Međutim, kako svi ostali indeksi fita ukazuju na zadovoljavajuće vrednosti, možemo smatrati da model fituje podacima.

Tabela 98

Efekti prediktorskih varijabli na kriterijumske

Kriterijum	Prediktor	Negojazni		Gojazni	
		Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>
Prvo opažanje	Viscelarne masti	.136	.003	-.033	.454
Dužina opažanja	Viscelarne masti	-.049	.278	-.132	.003
Broj vraćanja	Viscelarne masti	.005	.908	-.109	.014
Prvo opažanje	Telesne masti	.168	***	-.182	***
Dužina opažanja	Telesne masti	.083	.016	.094	.006
Fiksacije	Telesne masti	.121	***	.101	.003
Broj vraćanja	Telesne masti	.105	.002	.131	***
Prvo opažanje	Procenat mišića	.152	***	-.039	.249

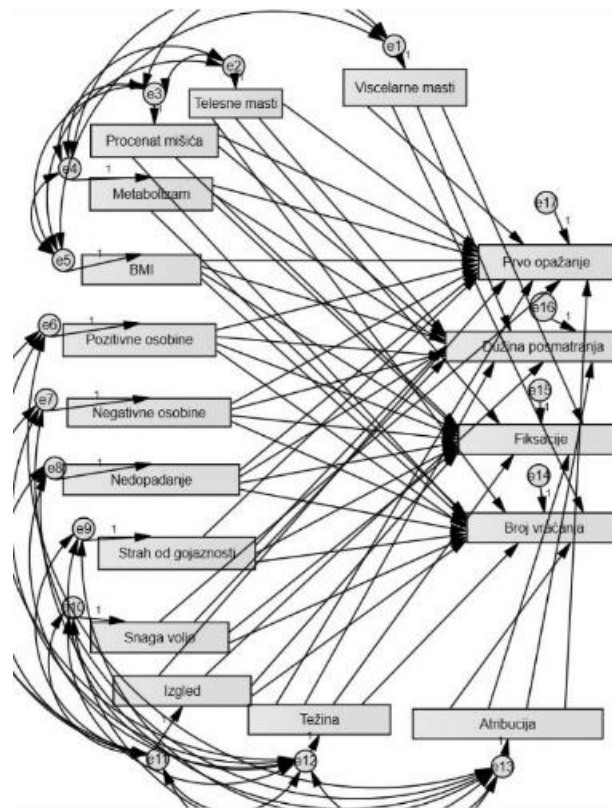
Kriterijum	Prediktor	Negojazni		Gojazni	
		Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>
Broj vraćanja	Procenat mišića	.024	.489	.074	.030
Prvo opažanje	Metabolizam	.261	***	-.035	.498
Dužina opažanja	Metabolizam	.074	.154	.123	.017
Fiksacije	Metabolizam	.110	.032	.158	.002
Broj vraćanja	Metabolizam	.077	.134	.205	***
Prvo opažanje	BMI	-.324	***	.144	.007
Dužina opažanja	Negativne osobine	.012	.563	.056	.006
Fiksacije	Negativne osobine	.037	.073	.074	***
Broj vraćanja	Negativne osobine	.053	.010	.078	***
Prvo opažanje	Strah od gojaznosti	.008	.708	-.058	.004
Prvo opažanje	Snaga volje	-.005	.830	-.056	.014
Dužina opažanja	Snaga volje	-.070	.002	-.091	***
Fiksacije	Snaga volje	-.053	.021	-.089	***
Broj vraćanja	Snaga volje	-.026	.258	-.084	***
Prvo opažanje	Izgled	-.084	.008	.047	.138
Dužina opažanja	Izgled	-.092	.004	-.118	***
Fiksacije	Izgled	-.086	.007	-.170	***
Broj vraćanja	Izgled	-.111	***	-.185	***
Prvo opažanje	Težina	.068	.034	.019	.554
Dužina opažanja	Težina	.106	***	.134	***
Fiksacije	Težina	.080	.013	.160	***
Broj vraćanja	Težina	.079	.015	.180	***

Iz Tabele 98 vidimo da Viscelarne masti predviđaju Prvo opažanje sa pozitivnom korelacijom na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, dok Dužinu opažanja i Broj vraćanja predviđaju sa negativnom korelacijom na poduzorku gojaznih stimulus-osoba. Telesne masti predviđaju Prvo opažanje na oba poduzorka stimulusa, sa pozitivnom korelacijom u slučaju negojaznih stimulusa, i negativnom u slučaju gojaznih stimulus-osoba. Telesne masti takođe predviđaju i Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka stimulus-osoba, u svim slučajevima sa pozitivnom korelacijom. Procenat mišića predviđa Prvo opažanje sa pozitivnom korelacijom na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, dok Broj vraćanja predviđa na poduzorku gojaznih stimulusa, takođe sa pozitivnom korelacijom. Metabolizam predviđa Prvo opažanje sa pozitivnom korelacijom, na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, Dužinu opažanja takođe sa pozitivnom korelacijom na poduzorku gojaznih stimulus osoba, Fiksacije

na oba poduzorka, takođe sa pozitivnom korelacijom, i Broj vraćanja na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, i u ovom slučaju sa pozitivnom korelacijom. BMI predviđa Prvo opažanje na oba poduzorka stimulusa, u slučaju negojaznih stimulusa sa negativnom korelacijom, a u slučaju gojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom. Negativne osobine predviđaju Dužinu opažanja i Fiksacije na poduzorku gojaznih stimulus-osoba, dok Broj vraćanja predviđaju na oba poduzorka stimulusa, u sva tri slučaja korelacija između prediktora i kriterijuma je pozitivna. Strah od gojaznosti predviđa Prvo opažanje na poduzorku gojaznih stimulus-osoba, i to sa negativnom korelacijom. Snaga volje predviđa Prvo opažanje i Broj vraćanja samo na poduzorku gojaznih stimulus-osoba sa negativnom korelacijom, dok Dužinu opažanja i Fiksacije predviđa na oba poduzorka stimulusa, takođe sa negativnom korelacijom. Izgled predviđa Prvo opažanje samo na poduzorku negojaznih stimulusa, dok Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja predviđa na oba poduzorka stimulusa, u svim slučajevima korelacija između kriterijuma i prediktora je negativna. Težina predviđa Prvo opažanje samo na poduzorku negojaznih stimulusa, dok Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja predviđa na oba poduzorka stimulusa, u svim slučajevima korelacija između kriterijuma i prediktora je pozitivna.

Grafik 33

Strukturalni model moderatorskog efekta gojaznosti stimulusa u odnosu između stereotipa, predrasuda, BMI i telesnog samopouzdanja sa jedne strane, i parametara pokreta očiju sa druge

Napomena. Moderatorska varijabla u ovom modelu je gojaznost stimulusa. Pol je u ovom modelu konstatna – ovaj model je sproveden samo za stimulus-osobe ženskog pola. Varijable Pozitivne osobine i Negativne osobine se tiču hipotetičkih osoba koje su ispitanici procenjivali prilikom popunjavanja upitnika. Varijable Visclearne masti, Telesne masti, Procenat mišića, Metabolizam i BMI su dobijene merenjem ispitanika na OMRON vagi. Varijable Nedopadanje, Strah od gojaznosti i Snaga volje su dimenzije predrasuda prema gojaznim osobama ispitanika, i dobijene su samo-procenom. Varijable Izgled, Težina i Atribucija su dimenzije upitnika koji operacionalizuje telesno samopouzdanje ispitanika, i dobijene su samo-procenom. Varijable Prvo opažanje, Dužina posmatranja, Fiksacije i Broj vraćanja su mere dobijene praćenjem pokreta očiju ispitanika.

Tabela 99

Indeksi fitovanja modela moderatorskog efekta gojaznosti stimulusa na odnos između varijabli istraživanja

<i>Indeksi fitovanja</i>	<i>Model</i>	<i>Prihvatljiv fit</i>	<i>Dobar fit</i>
χ^2	648.686		
Df	12		
p(χ^2)	.000	.01≤X≤.05	.05≤X≤1.00
χ^2/df	54.057	2<X<3	0≤X≤2
GFI	.988	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
NFI	.989	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
CFI	.989	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
IFI	.989	.95≤X<.97	.97≤X<1.00
RMSEA	.095	.05<X≤.08	0<X≤.05
PCLOSE	.000	.01≤X≤.05	.05≤X≤1.00
SRMR	.047	.05<X≤.10	0≤X≤.05

Reference za dobre i prihvatljive indekse fitovanja preuzeli smo iz: Schermelleh-Engel, Moosbrugger & Müller, 2003

Iz Tabele 99 vidimo da skoro svi indeksi fita postižu zadovoljavajuće vrednosti, sem indeksa RMSEA koji neznatno prelazi granicu. Međutim, kako svi ostali indeksi fita ukazuju na zadovoljavajuće vrednosti, možemo smatrati da model fituje podacima.

Tabela 100

Efekti prediktorskih varijabli na kriterijumske

Kriterijum	Prediktor	Negojazni		Gojazni	
		Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>
Prvo opažanje	Viscelarne masti	.080	.076	.163	***
Dužina opažanja	Viscelarne masti	-.115	.010	-.121	.007
Fiksacije	Viscelarne masti	.018	.692	-.143	.001
Broj vraćanja	Viscelarne masti	.062	.164	-.184	***
Dužina opažanja	Telesne masti	.114	***	.139	***
Fiksacije	Telesne masti	.133	***	.145	***
Broj vraćanja	Telesne masti	.149	***	.129	***
Prvo opažanje	Procenat mišića	.044	.198	.082	.016
Dužina opažanja	Procenat mišića	.000	.992	.109	.001
Fiksacije	Procenat mišića	.063	.066	.113	***
Broj vraćanja	Procenat mišića	.104	.002	.093	.006

Kriterijum	Prediktor	Negojazni		Gojazni	
		Efekat	<i>p</i>	Efekat	<i>p</i>
Dužina opažanja	Metabolizam	.082	.108	.195	***
Fiksacije	Metabolizam	.135	.009	.238	***
Broj vraćanja	Metabolizam	.184	***	.267	***
Prvo opažanje	BMI	-.092	.087	-.233	***
Broj vraćanja	BMI	-.150	.005	.054	.313
Prvo opažanje	Pozitivne osobine	-.043	.039	.003	.894
Dužina opažanja	Negativne osobine	.048	.019	.013	.528
Fiksacije	Negativne osobine	.065	.002	.043	.037
Broj vraćanja	Negativne osobine	.062	.002	.056	.006
Prvo opažanje	Nedopadanje	-.014	.526	-.048	.028
Broj vraćanja	Nedopadanje	.082	***	.014	.519
Prvo opažanje	Snaga volje	-.003	.911	.060	.009
Fiksacije	Snaga volje	-.076	***	-.053	.021
Broj vraćanja	Snaga volje	-.101	***	-.054	.018
Prvo opažanje	Izgled	-.101	.001	.073	.021
Dužina opažanja	Izgled	-.053	.090	-.090	.004
Fiksacije	Izgled	-.073	.022	-.144	***
Broj vraćanja	Izgled	-.112	***	-.133	***
Prvo opažanje	Težina	.067	.038	-.112	***
Dužina opažanja	Težina	.134	***	.108	***
Fiksacije	Težina	.090	.005	.143	***
Broj vraćanja	Težina	.095	.003	.145	***
Prvo opažanje	Atribucija	.013	.545	.076	***
Fiksacije	Atribucija	.029	.166	.045	.029
Broj vraćanja	Atribucija	.015	.465	.047	.021

Iz Tabele 100 vidimo da Viscelarne masti predviđaju Prvo opažanje na poduzorku gojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom, Dužinu opažanja sa negativnom na oba poduzorka stimulusa, dok Fiksacije i Broj vraćanja predviđaju samo na poduzorku gojaznih stimulus-osoba, takođe sa negativnom korelacijom. Telesne masti predviđaju Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja sa pozitivnom korelacijom na oba poduzorka stimulusa. Procenat mišića predviđa Prvo opažanje, Dužinu opažanja i Fiksacije na poduzorku gojaznih stimulusa, dok Broj vraćanja predviđa na oba poduzorka, u svim slučajevima sa pozitivnom korelacijom. Metabolizam predviđa Dužinu opažanja na poduzorku gojaznih stimulusa, dok Fiksacije i Broj vraćanja predviđa na oba poduzorka, u svim slučajevima sa pozitivnom korelacijom. BMI

predviđa Prvo opažanje na poduzorku gojaznih stimulusa, dok Broj vraćanja predviđa na poduzorku negojaznih stimulusa, u oba slučaja sa negativnom korelacijom. Pozitivne osobine predviđaju Prvo opažanje sa negativnom korelacijom na poduzorku negojaznih stimulusa. Negativne osobine predviđaju Dužinu opažanja na poduzorku negojaznih stimulusa, a Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka. U svim slučajevima korelacija između prediktora i kriterijuma je pozitivna. Nedopadanje predviđa Prvo opažanje na poduzorku gojaznih stimulusa sa negativnom korelacijom, dok Broj vraćanja predviđa na poduzorku negojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom. Snaga volje predviđa Prvo opažanje na poduzorku gojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom. Snaga volje dalje predviđa i Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka sa negativnom korelacijom. Izgled predviđa Prvo opažanje na oba poduzorka, u slučaju negojaznih stimulusa sa negativnom, a u slučaju gojaznih sa pozitivnom korelacijom. Izgled predviđa, dalje, Dužinu opažanja sa negativnom korelacijom samo na poduzorku gojaznih stimulusa. Na kraju, Izgled predviđa i Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka stimulusa sa negativnom korelacijom. Težina predviđa Prvo opažanje, Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka sa pozitivnom korelacijom. Na kraju, iz Tabele 109 vidimo i to da Atribucija predviđa Prvo opažanje, Fiksacije i Broj vraćanja na poduzorku gojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom.

DISKUSIJA

Kada je u pitanju inferencijalna statistika, podaci pre svega ukazuju na adekvatnu pouzdanost instrumenata, sem BESAA upitnika i to jedne skale. Kada je u pitanju Atribucija izbačena je stavka BESAA5, „Smatram da bi mi moj izgled pomogao u dobijanju posla“. Posle izbacivanja ove stavke pouzdanost Atribucije se može smatrati zadovoljavajućom.

Specifične hipoteze drugog dela Istraživanja 4 smo proveravali regresionom analizom.

Prve četiri hipoteze drugog dela Istraživanja 4 su potvrđene:

HI4.2.1. Način posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine se može statistički značajno predvideti na osnovu stereotipa prema gojaznima (kako na osnovu *pozitivnih* tako i na osnovu *negativnih* osobina).

HI4.2.2. Način posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine se može statistički značajno predvideti na osnovu predrasuda prema gojaznima (*straha od gojaznosti, nedopadanja i snage volje*).

HI4.2.3. Način posmatranja (AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine se može statistički značajno predvideti na osnovu telesne mase ispitanika (BMI).

HI4.2.4. Način posmatranja(AOI) gojaznih stimulusa i stimulusa prosečne težine se može statistički značajno predvideti na osnovu telesnog samopouzdanja ispitanika (*opštih osećanja po pitanju svog tela, zadovoljstva svojom težinom i atribucija pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu drugima*).

U nastavku ćemo prodiskutovati ove rezultate.

Kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola značajni prediktori su Strah od gojaznosti, Snaga volje i Telesne masti. Pritom sva tri prediktora ostvaruju negativnu korelaciju sa kriterijumom. Kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola kao značajni prediktori izdvajaju se Nedopadanje, Snaga volje, Viscelarne masti, Procenat mišića, BMI, Izgled, Težina i Atribucija, od kojih Nedopadanje, BMI i Težina ostvaruju negativnu korelaciju sa kriterijumom.

Kada je u pitanju Dužina opažanja, značajni prediktori kod gojaznih stimulus-osoba muškog pola su Negativne osobine, Snaga volje, Viscelarne i Telesne masti, Težina i Atribucija, od kojih su Snaga volje i Viscelarne masti prediktori sa negativnom korelacijom sa kriterijumom. Kod ženskih stimulus-osoba se kao značajni prediktori izdvajaju Viscelarne i

Telesne masti, Procenat mišića, Metabolizam, Izgled i Težina, od kojih su Viscelarne masti i Izgled prediktori sa negativnom korelacijom sa kriterijumom.

Naredni kriterijum za AOI Obrazi i usta su Fiksacije. Značajni prediktori Fiksacija na poduzorku gojaznih stimulus-osoba muškog pola su Negativne osobine, Snaga volje, Telesne i Viscelarne masti, Metabolizam, Izgled i Težina, pritom su Snaga volje, Viscelarne masti i Izgled prediktori sa negativnom korelacijom sa kriterijumom. Na poduzorku gojaznih stimulus-osoba ženskog pola, značajni prediktori Fiksacija su Snaga volje, Viscelarne i Telesne masti, Procenat mišića, Metabolizam, Izgled i Težina. Od navedenih prediktora, Snaga volje, Viscelarne masti i Izgled su prediktori sa negativnom korelacijom sa kriterijumom.

Značajni prediktori Broja vraćanja na poduzroku gojaznih stimulusa muškog pola su Negativne osobine, Strah od gojaznosti, Snaga volje, Telesne i Viscelarne masti, Procenat mišića, BMI i Izgled, od kojih su Snaga volje i BMI prediktori sa negativnom korelacijom sa kriterijumom. Kod gojaznih stimulus-osoba ženskog pola, kao značajni prediktori izdvojili su se Negativne osobine, Snaga volje, Telesne i Viscelarne masti, Procenat mišića, BMI i Izgled, od kojih su Snaga volje i BMI prediktori sa negativnom korelacijom.

Prethodne studije koje su ispitivale pokrete očiju u kontekstu posmatranja gojaznih osoba ukazuju na određene pravilnosti u pokretima očiju. Na primer, jedna studija ukazuje na to da osobe koje su gojazne pri posmatranju stimulus-osoba duže posmatraju atraktivne delove tih stimulusa, tj. atraktivne delove njihovih tela (Warschburger et al., 2015). Autori ovog rada smatraju da razlog tome može biti namerno izbegavanje ili stretegija koju osobe koje pate od gojaznosti koriste kako bi se osećale bolje (Warschburger et al., 2015). Ovo je u skladu sa nalazima naše studije koja ukazuje da je BMI značajan prediktor fiksacija u većini slučajeva, ali i pruža neke dodatne informacije. Naime, BMI je u većini slučajeva prediktor sa negativnom korelacijom, što je naizgled u suprotnosti sa rezultatima prethodnih studija. Međutim, BMI kao mera se ne može smatrati potpuno pouzdanom merom, jer neko može imati veći BMI ne usled gojaznosti već usled većeg procenta mišića. Zato smo pristupili objektivnijim i specifičnijim merenjima, pa smo tako merili i procenat Telesnih i Visceralnih masti, kao i Procenat mišića. Aktuelna studija daje pritom preciznije podatke. Naime, vidimo da Viscelarne i Telesne masti ostvaruju pozitivnu korelaciju sa Prvim opažanjem i Brojem vraćanja na gojazne stimulse, što znači da osobe koje imaju veći procenat masti prvo pogledaju gojazne stimulse i češće se vraćaju na njih. Sa druge strane, Viscelarne masti ostvaruju negativnu korelaciju sa Fiksacijama i Dužinom posmatranja, što znači da osobe koje imaju veći procenat ovih masti

manje vremenski gledaju gojazne stimuluse. Ovo zapravo jeste u skladu sa rezultatima prethodnih studija: osobe koje same imaju problema sa kilažom u manjoj meri gledaju gojazne stimuluse (Warschburger et al., 2015). Još jedna novina ovog istraživanja je nalaz da su procenat Viscelarnih masti (masti oko unutrašnjih organa), kao i procenat Telesnih masti, značajni prediktor Fiksacija i Dužine posmatranja. Ovo možemo objasniti pozivajući se na istraživanje koje pokazuje da se gojazne osobe više fokusiraju na deo tela stimulus-osoba oko struka, koji nosi najviše informacija o kilaži (Thompson, 2004). Naime, ono što je moguće jeste da osobe koje imaju veći procenat Viscelarnih masti, koje su indikator lošeg zdravlja, manje gledaju gojazne stimuluse jer se na taj način brane, što je u skladu sa jednim od dva prethodno navedena istraživanja (Warschburger et al., 2015). Sa druge strane, osobe koje prosto imaju veći procenat Telesnih masti, koje nisu toliko štetne po zdravlje, više vremena provode gledajući delove tela koji su visoko indikativni za gojaznost (Thompson, 2004), usled nekog drugačijeg psihološkog mehanizma. Ovo znači da je moguće da različiti aspekti gojaznosti, imaju različit efekat na način posmatranja gojaznih stimulusa, a samim tim potencijalno i različite psihološke mehanizme nošenja sa različitom kilažom.

Kada je u pitanju telesno samopouzdanje, prethodni radovi ukazuju na važnost zadovoljstva telom u pravilnosti pokreta očiju prilikom posmatranja gojaznih stimulusa (Scott et al., 2023). Osobe koje su manje zadovoljne svojim telom provode manje vremena gledajući gojazne stimuluse (odnosno pokazuju manju dužinu posmatranja i manji broj fiksacija; Scott et al., 2023). Druga studija rađena na uzorku žena, pokazuje da žene, koje su manje zadovoljne svojim telom, provode više vremena posmatrajući atraktivne stimuluse, kao i ujedno pokazuju sklonost ka posmatranju gojaznih stimulusa (Gao et al., 2011). Ovi rezultati su u skladu sa nalazima našeg istraživanja u smislu da se i u našem istraživanju slika o sopstevnom telu pokazala kao značajan prediktor, međutim, aktuelno istraživanje pruža i dodatne informacije usled korišćenja drugih mera. Naime, merili smo tri dimenzije telesnog samopouzdanja: Izgled, Težinu i Atribuciju. Izgled ostvaruje negativnu korelaciju sa posmatranjem negojaznih stimulusa, i to sa prvim opažanjem, dakle osobe koje imaju manje samopouzdanja u svoj izgled će češće prvo pogledati negojazne stimuluse. Dalje, što neko ima više samopouzdanja u pogledu izgleda i što više smatra da drugi ljudi imaju pozitivno mišljenje o njegovom telu, to će duže posmatrati negojazne stimuluse, dok je za gojazne stimuluse bitno zadovoljstvo sopstvenom težinom kao i atribucija. Za fiksacije je bitna samo atribucija, i to kada su u pitanju fiksacije na negojazne stimuluse, dok su sve tri dimenzije značajne za učestalost fiksacija na

gojazne stimuluse, i to na taj način da manje zadovoljstvo izgledom vodi manjim fiksacijama, dok veće zadovoljstvo težinom i atribucijama vodi češćim fiksacijama. Identična situacija kao za učestalost fiksacija je dobijena i za broj vraćanja na određene stimuluse. Ovu rezultati ukazuju na to da različiti aspekti telesnog samopouzdanja potencijalno ostvaruju različit efekat na različite parametre pokreta očiju prilikom posmatranja gojaznih i negojaznih osoba.

Na kraju je važno pomenuti i ulogu stereotipa i predrasuda. Naime, rezultati ukazuju na to da su i stereotipi i predrasude značajni prediktori parametara pokreta očiju prilikom posmatranja stimulusa. Ovo bi značilo da potencijalno korišćenjem praćenja pokreta očiju možemo da ispitamo i postojanje stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama, i da samim tim izbegnemo problem sa tendencijom davanja socijalno poželjnih odgovora prilikom ispitivanja ovih konstrukata upitnicima.

Rezultati dobijeni u moderacionoj analizi rađenoj putem analize puteva u strukturalnom modelu potvrđuju rezultate regresione analize, kao i testova koji ispituju međugrupne razlike. Na ovaj način su pritom proveravane preostale četiri hipoteze drugog dela Istraživanja 4:

- HI4.2.5. Postoji značajan moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa u odnosu između stereotipa prema gojaznima (kako *pozitivnih* tako i *negativnih* osobina) sa jedne strane, i posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.
- HI4.2.6. Postoji značajan moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa u odnosu između predrasuda prema gojaznima (*straha od gojaznosti, nedopadanja i snage volje*) sa jedne strane, i posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.
- HI4.2.7. Postoji značajan moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa stimulusa u odnosu između telesne mase ispitanika (BMI) sa jedne strane, i posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.
- HI4.2.8. Postoji značajan moderatorski efekat pola i gojaznosti stimulusa u odnosu između telesnog samopouzdanja ispitanika (*opštih osećanja po pitanju svog tela, zadovoljstva svojom težinom i atribucija pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i*

izgledu drugima) sa jedne strane, i načina posmatranja gojaznih stimulus osoba i stimulus osoba prosečne težine (AOI) sa druge strane.

Sve ove hipoteze su potvrđene rezultatima ovog istraživanja.

Viscelarne masti predviđaju Prvo opažanje na oba poduzorka stimulusa (i kod gojaznih i kod negojaznih stimulusa) sa pozitivnom korelacijom, dok Dužinu opažanja predviđaju takođe na oba poduzorka stimulusa, ali sa negativnom korelacijom. Viscelarne masti dalje predviđaju i Fiksacije i Broj vraćanja na poduzorku gojaznih stimulusa sa negativnom korelacijom. Telesne masti predviđaju Prvo opažanje na oba poduzorka stimulusa, i to na poduzorku negojaznih sa pozitivnom, dok na poduzorku gojaznih sa negativnom korelacijom. Telesne masti predviđaju i Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka stimulusa, u svim slučajevima sa pozitivnom korelacijom. Procenat mišića predviđa Prvo opažanje na poduzorku negojaznih stimulusa, dok Dužinu opažanja predviđa na poduzorku gojaznih stimulusa. Procenat mišića predviđa i Fiksacije i Broj vraćanja, ovoga puta na oba poduzorka stimulusa. Svi efekti su pozitivni. Metabolizam predviđa Prvo opažanje na poduzorku negojaznih stimulusa, dok Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja predviđa na oba poduzorka stimulusa, sve korelacije su pozitivne. BMI predviđa Prvo opažanje i Broj vraćanja na poduzorku negojaznih stimulusa sa negativnom korelacijom.

Prethodni radovi su uglavnom ispitivali efekat samo BMI indeksa na opažanje gojaznih stimulusa, i oni ukazuju na to da osobe koje su gojazne provode manje vremena posmatrajući gojazne stimuluse (Warschburger et al., 2015). Dalje, u prethodnim radovima koji su ispitivali pokrete očiju prilikom posmatranja gojaznih i negojaznih stimulusa, dobijeni su uglavnom slični rezultati, ali ne za sva parametre pokreta očiju. Naime, razlike na prvom opažanju su išle u korist gojaznih stimulusa, dužina opažanja i fiksacije idu u korist negojaznih stimulusa, dok broj vraćanja takođe ide u korist stimulusa sa prosečnom težinom (Scott et al., 2023). Međutim, prvi pomenut rad nije uključivao druge mere gojaznosti, kao što su Viscelarne i Telesne masti, Metabolizam i Procenat mišića, dok drugi pomenut rad koji ispituje pokrete očiju uključuje samo zadovoljstvo telom. Dakle, vidimo nedostatak drugih mera gojaznosti u prethodnim radovima. Naše istraživanje ukazuje na to da BMI indeks, sam po sebi, pokazuje određene rezultate, ali pritom daje i preciznije podatke, podatke o tome koji objektivni aspekti gojaznosti i na koji način predviđaju pravilnosti u pokretima očiju prilikom posmatranja gojaznih i negojaznih stimulusa. Vidimo da Viscelarne masti, Telesne masti, Procenat mišića i

Metabolizam to čine na drugačiji način. Jedno od potencijalnih objašnjenja ovih razlika može da bude medijatorski efekat zadovoljstva telom, odnosno da različiti objektivni aspekti gojaznosti na različit način ostvaruju efekat na zadovoljstvo telom, koje onda dalje ostvaruje efekat na način posmatranja stimulusa. Ova pretpostavka bi bila u skladu sa prethodnim radovima koji ukazuju na važnost zadovoljstva telom, možda i više od BMI (Schmalz, 2010), kao i sa radovima u kojima su nađene slične pravilnosti u pokretima očiju prilikom posmatranja gojaznih stimulusa, a koji su merili takođe i zadovoljstvo telom (Scott et al., 2023).

Pozitivne osobine predviđaju Prvo opažanje sa negativnom korelacijom samo na poduzorku negojaznih stimulus-osoba. Negativne osobine predviđaju Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka sa pozitivnom korelacijom. Nedopadanje predviđa Broj vraćanja na poduzorku negojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom. Strah od gojaznosti predviđa Dužinu opažanja na poduzorku gojaznih stimulusa sa negativnom korelacijom. Snaga volje predviđa Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja sa negativnom korelacijom na oba poduzorka stimulus-osoba. Iz ovih rezultata vidimo da je hipoteza ovog istraživanja, da se na osnovu pokreta očiju mogu pretpostaviti stereotipi i predrasude prema gojaznim osobama pokazala ispravnom. Naime, ako stereotipi i predrasude mogu predvideti pokrete očiju, samim tim je moguće osmisliti eksperimente koji ispituju stereotipe i predrasude prema gojaznim osobama a koji uključuju praćenje pokreta očiju, i na taj način izbeći problem tendencija socijalno poželjnog odgovaranja nađenu u prethodnoj studiji ovog istraživanja.

Izgled predviđa Prvo opažanje sa negativnom korelacijom na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, dok na poduzorku gojaznih stimulus-osoba predviđa isto ali sa pozitivnom korelacijom. Izgled dalje predviđa i Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka, sada u svim slučajevima sa negativnom korelacijom. Težina predviđa Prvo opažanje sa pozitivnom korelacijom na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, dok na poduzorku gojaznih stimulus-osoba predviđa isto ali sa negativnom korelacijom. Izgled dalje predviđa i Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka, sada u svim slučajevima sa pozitivnom korelacijom. Atribucija predviđa Dužinu opažanja i Fiksacije sa pozitivnom korelacijom na poduzorku gojaznih stimulus-osoba. Ovi rezultati su u skladu sa prethodnim radovima koji ukazuju na to da je zadovoljstvo telom bitna varijabla pri posmatranju gojaznih osoba (npr. Scott et al., 2023). Pritom, ovi rezultati ukazuju na to koji su aspekti telesnog samopouzdanja i na koji su način povezani sa pokretima očiju prilikom posmatranja gojaznih osoba.

Posle ovoga smo iste efekte proveravali zasebno za stimulus-osobe muškog i ženskog pola.

Na poduzorku gojaznih stimulus-osoba muškog pola, rezultati ukazuju na to da Viscelarne masti predviđaju Prvo opažanje sa pozitivnom korelacijom na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, dok Dužinu opažanja i Broj vraćanja predviđaju sa negativnom korelacijom na poduzorku gojaznih stimulus-osoba. Telesne masti predviđaju Prvo opažanje na oba poduzorka stimulusa, sa pozitivnom korelacijom u slučaju negojaznih stimulusa, i negativnom u slučaju gojaznih stimulus-osoba. Telesne masti takođe predviđaju i Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka stimulus-osoba, u svim slučajevima sa pozitivnom korelacijom. Procenat mišića predviđa Prvo opažanje sa pozitivnom korelacijom na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, dok Broj vraćanja predviđa na poduzorku gojaznih stimulusa, takođe sa pozitivnom korelacijom. Metabolizam predviđa Prvo opažanje sa pozitivnom korelacijom, na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, Dužinu opažanja takođe sa pozitivnom korelacijom na poduzorku gojaznih stimulus osoba, Metabolizam, takođe predviđa Fiksacije na oba poduzorka, takođe sa pozitivnom korelacijom, i Broj vraćanja na poduzorku negojaznih stimulus-osoba, i u ovom slučaju sa pozitivnom korelacijom. BMI predviđa Prvo opažanje na oba poduzorka stimulusa, u slučaju negojaznih stimulusa sa negativnom korelacijom, a u slučaju gojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom. Na poduzorku gojaznih stimulus-osoba ženskog pola, rezultati ukazuju na to da Viscelarne masti predviđaju Prvo opažanje na poduzorku gojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom, Dužinu opažanja sa negativnom na oba poduzorka stimulusa, dok Fiksacije i Broj vraćanja predviđaju samo na poduzorku gojaznih stimulus-osoba, takođe sa negativnom korelacijom. Telesne masti predviđaju Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja sa pozitivnom korelacijom na oba poduzorka stimulusa. Procenat mišića predviđa Prvo opažanje, Dužinu opažanja i Fiksacije na poduzorku gojaznih stimulusa, dok Broj vraćanja predviđa na oba poduzorka, u svim slučajevima sa pozitivnom korelacijom. Metabolizam predviđa Dužinu opažanja na poduzorku gojaznih stimulusa, dok Fiksacije i Broj vraćanja predviđaju na oba poduzorka, u svim slučajevima sa pozitivnom korelacijom. BMI predviđa Prvo opažanje na poduzorku gojaznih stimulusa, dok Broj vraćanja predviđa na poduzorku negojaznih stimulusa, u oba slučaja sa negativnom korelacijom. Dakle, vidimo da se rezultati dobijeni na poduzorku muških i ženskih stimulus-osoba razlikuju u nekoj meri, ali i to da parametri telesnog stanja mogu da predvide pravilnosti u pokretima očiju prilikom posmatranja gojaznih i negojaznih stimulus-osoba.

Prethodni radovi ukazuju na to da BMI može da predvidi pokrete očiju prilikom posmatranja stimulus-osoba (Warschburger et al., 2015), i to u tom smeru da osobe koje pate od gojaznosti provode više vremena posmatrajući atraktivne delove slika stimulus-osoba (Warschburger et al., 2015). Treba pomenuti i to da nisu sva istraživanja koja su ispitivala ulogu BMI indeksa u pokretima očiju pri posmatranju stimulus-osoba dala iste rezultate. Na primer, jedno istraživanje pokazuje da se gojazne osobe više fokusiraju na deo tela stimulus-osoba oko struka, koji nosi najviše informacija o kilaži (Thompson, 2004). Takođe, prethodne studije govore o tome da se osobe ženskog pola koje pate od gojaznosti ocenjuju negativnije nego muške osobe koje pate od gojaznosti (npr. Jovančević & Jović, 2021). Dalje, u prvoj studiji ovog rada dobijeni su rezultati koji ukazuju na to da se, onda kada su stimulusi negojazni, žene ocenjuju pozitivnije od muškaraca, što smo objasnili prethodnim radovima koji govore o tome da bebe brže obrađuju informacije sa ženskih lica, jer su od malena više izložena ženskim licima (Ramsey-Rennels & Langlois, 2006), kao i time da bebe više preferiraju ženska lica (Quinn et al., 2002). Kada je u pitanju praćenje pokreta očiju samo po sebi, prethodne studije pokazuju da su razlike na prvom opažanju bile u korist gojaznih stimulusa, Dužina opažanja i fiksacije idu u korist negojaznih stimulusa, dok broj vraćanja takođe ide u korist stimulusa sa prosečnom težinom (Scott et al., 2023). Nisu nađene studije koje ispituju specifične parametre telesne građe ispitanika u kontekstu pokreta očiju prilikom posmatranja stimulus-osoba, ali rezultati dobijeni u ovom istraživanju mogu da se povežu sa gore navedenim rezultatima prethodnih studija i njima objasne. Takođe potencijalno možemo objasniti razlike

rezultatima prethodnih studija kada je u pitanju odnos BMI indeksa i pokreta očiju. Naime, aktuelna studija pokazuje da različiti parametri gojaznosti imaju različitu ulogu u pokretima očiju prilikom posmatranja gojaznih i negojaznih stimulusa. Na primer, telesne i viscelarne masti na različit način predviđaju pokrete očiju. Razlog tome može da bude i različit psihološki i fiziološki efekat koji na osobe ostvaruju ove dve vrste masti. Naime, osobe sa većim procentom viscelarnih masti imaju veći rizik od oboljenja, iako nemaju veliki procenat telesnih masti (Epel et al., 2000). Takođe, osobe sa većim procentom viscelarnih masti su ranjivije i sklonije stresu (Marniemi et al., 2002). Dalje, veći procenat mišića ukazuje na atletsku građu, a prethodni radovi ukazuju na to da studenti sporta, koji imaju duboko usađen atletski self, imaju i negativnije stavove prema gojaznim osobama (Langdon et al., 2016). Pritom, vidimo razliku i pri posmatranju muških i ženskih stimulus osoba, što je u skladu sa prethodnim radovima koje smo pomenuli gore, da se gojazne žene ocenjuju negativnije (npr.

Jovančević & Jović, 2021), kao i sa rezultatima prve studije ovog istraživanja koji ukazuju na to da se od negojaznih stimulusa muškarci ocenjuju negativnije.

Kada su u pitanju stimulus-osobe muškog pola, Negativne osobine predviđaju Dužinu opažanja i Fiksacije na poduzorku gojaznih stimulus-osoba, dok Broj vraćanja predviđaju na oba poduzorka stimulusa, U sva tri slučaja korelacija između prediktora i kriterijuma je pozitivna. Strah od gojaznosti predviđa Prvo opažanje na poduzorku gojaznih stimulus-osoba, i to sa negativnom korelacijom. Snaga volje predviđa Prvo opažanje i Broj vraćanja samo na poduzorku gojaznih stimulus-osoba sa negativnom korelacijom, dok Dužinu opažanja i Fiksacije predviđa na oba poduzorka stimulusa, takođe sa negativnom korelacijom. Kod stimulus-osoba ženskog pola, Pozitivne osobine predviđaju Prvo opažanje sa negativnom korelacijom na poduzorku negojaznih stimulusa. Negativne osobine predviđaju Dužinu opažanja na poduzorku negojaznih stimulusa, a Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka. U svim slučajevima korelacija između prediktora i kriterijuma je pozitivna. Nedopadanje predviđa Prvo opažanje na poduzorku gojaznih stimulusa sa negativnom korelacijom, dok Broj vraćanja predviđa na poduzorku negojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom. Snaga volje predviđa Prvo opažanje na poduzorku gojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom. Snaga volje dalje predviđa i Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka sa negativnom korelacijom. Ovi rezultati ukazuju na to da je naša hipoteza da se na osnovu stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama mogu predvideti i pravilnosti u pokretima očiju prilikom posmatranja ovih osoba. Ovo jeste u skladu sa nekim prethodnim radovima koji ukazuju na to da se recimo polni stereotipi jasno iskazuju u pokretima očiju (Kreiner et al., 2008).

Kada su u pitanju stimulus-osobe muškog pola, Izgled predviđa Prvo opažanje samo na poduzorku negojaznih stimulusa, dok Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja predviđa na oba poduzorka stimulusa, u svim slučajevima korelacija između kriterijuma i prediktora je negativna. Težina predviđa Prvo opažanje samo na poduzorku negojaznih stimulusa, dok Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja predviđa na oba poduzorka stimulusa, u svim slučajevima korelacija između kriterijuma i prediktora je pozitivna. Dok kod stimulus-osoba ženskog pola, Izgled predviđa Prvo opažanje na oba poduzorka, u slučaju negojaznih stimulusa sa negativnom, a u slučaju gojaznih sa pozitivnom korelacijom. Izgled predviđa, dalje, Dužinu opažanja sa negativnom korelacijom samo na poduzorku gojaznih stimulusa. Na kraju, Izgled predviđa i Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka stimulusa sa negativnom korelacijom. Težina predviđa Prvo opažanje, Dužinu opažanja, Fiksacije i Broj vraćanja na oba poduzorka

sa pozitivnom korelacijom. Na kraju, vidimo i to da Atribucija predviđa Prvo opažanje, Fiksacije i Broj vraćanja na poduzorku gojaznih stimulusa sa pozitivnom korelacijom. Kada je u pitanju telesno samopouzdanje, prethodni radovi ukazuju na važnost zadovoljstva telom u pravilnosti pokreta očiju prilikom posmatranja gojaznih stimulusa (Scott et al., 2023). Naime, prethodni radovi ukazuju na to da one osobe koje su manje zadovoljne svojim telom provode manje vremena gledajući gojazne stimulse (odnosno pokazuju manju dužinu posmatranja i manji broj fiksacija; Scott et al., 2023). Ovi rezultati jesu u skladu sa nalazima našeg istraživanja u smislu da se i u našem istraživanju slika o sopstevnom telu pokazala kao značajan prediktor, međutim, aktuelno istraživanje pruža i dodatne informacije usled korišćene mere. Naime, u našem istraživanju smo merili tri dimenzije telesnog samopouzdanja: Izgled, Težinu i Atribuciju. Ovo studija pokazuje na koji način koja od dimenzija telesnog samopouzdanja ima ulogu u pokretima očiju pri posmatranju gojaznih i negojaznih stimulusa, kao i da je ta uloga drugačija zavisno od pola stimulus-osobe. Na kraju, možemo da prokomentarišemo rezultate da je Atribucija kao dimenzija telesnog samopouzdanja značajan prediktor samo za ženske stimulus-osobe. Ovo možemo da povežemo sa rezultatima prethodnih studija koje ukazuju na to su žene generalno manje zadovoljne svojim telom (Pingitore, 1997), te je moguće da ženski stimulusi aktiviraju ovu vezu. Još jedna pretpostavka je da pol ispitanika moderira ovu vezu, pa predlažemo da se doda pol ispitanika kao moderatorska varijabla uključi u buduća istraživanja. U prilog ovoj pretpostavci idu i rezultati prikazani u prilogu E, koji nam ukazuju na to da su žene imaju niže telesno samopouzdanje. Ove rezultate pritom treba uzeti sa rezervom, jer muškarci pokazuju veću tendenciju ka davanju socijalno poželjnih odgovora, takođe po rezultatima tabela iz priloga E (Tabela E1).

Dalje, treba dodati i to da rezultati prikazani u prilogu Ž ukazuju na to da zaista postoje neke razlike između muškaraca i žena u pogledu parametara pokreta očiju prilikom posmatranja različitih stimulusa, što jeste u skladu sa rezultatima prethodnih studija koje ukazuju na različit način posmatranja stimulusa različite telesne građe kod muškaraca i žena (Cho & Lee, 2013). Ovo su dodatni razlozi da u budućim studijama ovog tipa treba uključiti i pol procenjivača kao moderatorsku varijablu.

GENERALNI ZAKLJUČAK

Ova doktorska disertacija je sprovedena kroz četiri istraživanja. Tri glavna istraživanja su sprovedena na ponovljenom uzorku, dok je samo pilot studija za istraživanje 4 sprovedena na nezavisnom uzorku.

Rezultati istraživanja su uglavnom u potpunosti u skladu sa postavljenim hipotezama. Iz rezultata vidimo da ispitanici različito procenjuju gojazne stimulse zavisno od njihovog pola ali i socijalnog statusa. Ove razlike su takve da ukazuju na to da se gojazne stimulus-osobe ženskog pola procenjuju najnegativije.

Pol i gojaznost stimulus-osoba se se pokazali i kao moderatori u odnosu između telesnog samopouzdanja i BMI sa jedne strane, i stereotipa i predrasuda sa druge strane. Dokazana je i značajna uloga tendencije ka davanju socijalno poželjnih odgovora u istraživanju ovog problema.

Dalje, nađeno je da ispitanici, onda kada procenjuju da li je neki stimulus gojazan, najviše gledaju obraze i usta kao izdvojen deo lica, što je onda iskorišćeno za obradu podataka u istraživanju 4.

Poslednje istraživanje ukazuje na to da pol i gojaznost stimulusa igraju značajnu ulogu i u pokretima očiju ispitanika pri posmatranju stimulus-osoba, te da ispitanici različito posmatraju stimulse ovih kategorija.

Na kraju, pronađena je i značajna uloga objektivnih mera telesnog stanja ispitanika (telesne masti, viscelarne masti, metabolizam, procenat mišića i BMI), telesnog samopouzdanja, stereotipa i predrasuda u pokretima očiju ispitanika pri posmatranju stimulus-osoba različitog pola i statusa gojaznosti.

Teorijski doprinos ove doktorske disertacije se ogleda u povezanoj ulozi u stereotipima i predrasudama telesnog samopouzdanja, tendencije ka davanju socijalno poželjnih odgovora ispitanika, ali i pojedinih karakteristika samih stimulusa (pola i socijalnog statusa).

Dalje, teorijski doprinos se ogleda i u ulozi objektivnih mera telesnog stanja ispitanika (telesne masti, viscelarne masti, metabolizam, procenat mišića i BMI), telesnog samopouzdanja, stereotipa i predrasuda u pokretima očiju ispitanika pri posmatranju stimulus-osoba različitog pola i statusa gojaznosti. Ovo je posebno značajno zato što ukazuje na mogućnost merenja stereotipa i predrasuda prema gojaznim osobama kroz praćenje pokreta očiju umesto kroz korišćenje upitnika koji su podložni socijalno poželjnom odgovaranju.

Nedostaci ovog istraživanja su to što nisu korićene informacije o samim ispitanicima pri obradi (pol i socijalni status), što predlažemo za dalja istraživanja.

Još jedan nedostatak istraživanja je različita operacionalizacija predrasuda i stereotipa, te samim tim nije omogućeno adekvatno ispitivanje potencijalnog kauzalnog odnosa između ovih konstrukata. Za dalja istraživanja preporučujemo korišćenje istovetnih mera stereotipa i predrasuda.

Takođe, nedostatak ovog istraživanja ogleda se u samom instrumentu za operacionalizuju predrasuda, koji nije novijeg datuma. Shodno ovome za buduća istraživanja preporučujemo razvoj novih mera za operacionalizaciju predrasuda prema gojaznim osobama.

LITERATURA

- Aberson, C. L., & Haag, S. C. (2007). Contact, perspective taking, and anxiety as predictors of stereotype endorsement, explicit attitudes, and implicit attitudes. *Group Processes & Intergroup Relations*, 10(2), 179-201. <https://doi.org/10.1177/1368430207074726>
- Agne, A. A., Daubert, R., Munoz, M. L., Scarinci, I., & Cherrington, A. L. (2012). The cultural context of obesity: exploring perceptions of obesity and weight loss among Latina immigrants. *Journal of Immigrant and Minority Health*, 14(6), 1063-1070. <https://doi.org/10.1007/s10903-011-9557-3>
- Allport, G. W. (1954/1979). *The nature of prejudice*. Cambridge, MA: Perseus Books.
- Altemeyer, B. (1988). *Enemies of freedom: Understanding right-wing authoritarianism*. Jossey-Bass.
- Althoff, R. R., & Cohen, N. J. (1999). Eye-movement-based memory effect: a reprocessing effect in face perception. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 25(4), 997. <https://doi.org/10.1037/0278-7393.25.4.997>
- Andreoni, J., & Petrie, R. (2008). Beauty, gender and stereotypes: Evidence from laboratory experiments. *Journal of Economic Psychology*, 29(1), 73-93. <https://doi.org/10.1016/j.joep.2007.07.008>
- Antes, J. R. (1974). The time course of picture viewing. *Journal of experimental psychology*, 103(1), 62. <https://doi.org/10.1037/h0036799>
- Asher, S. R., & Allen, V. L. (1969). Racial preference and social comparison processes. *Journal of Social Issues*, 25(1), 157-166.
- Ashmore, R. D., & Del Boca, F. K. (1981). Conceptual approaches to stereotypes and stereotyping. In D. L. Hamilton (Ed.), *Cognitive processes in stereotyping and intergroup behavior* (pp. 1-35). Erlbaum.
- Ballard, D. H., Hayhoe, M. M., Pook, P. K., & Rao, R. P. (1997). Deictic codes for the embodiment of cognition. *Behavioral and brain sciences*, 20(4), 723-742. <https://doi.org/10.1017/S0140525X97001611>
- Berk, E., L. (2008). *Psihologija cjeloživotnog razvoja*. Naklada.

- Blanchar, J. C., & Sparkman, D. J. (2020). Individual differences in miserly thinking predict endorsement of racial/ethnic stereotypes. *Social Cognition*, 38(5), 405-421. <https://doi.org/10.1521/soco.2020.38.5.405>
- Bodenhausen, G. V., Sheppard, L. A., & Kramer, G. P. (1994). Negative affect and social judgment: The differential impact of anger and sadness. *European Journal of social psychology*, 24(1), 45-62. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420240104>
- Bohner, G., Eyssel, F., Pina, A., Siebler, F., & Viki, G. T. (2013). Rape myth acceptance: Cognitive, affective and behavioural effects of beliefs that blame the victim and exonerate the perpetrator. In *Rape* (pp. 17-45). Willan.
- Brigham, J. C. (1971). Ethnic stereotypes. *Psychological bulletin*, 76(1), 15. <https://doi.org/10.1037/h0031446>
- Brochu, P. M., & Morrison, M. A. (2007). Implicit and explicit prejudice toward overweight and average-weight men and women: Testing their correspondence and relation to behavioral intentions. *The Journal of Social Psychology*, 147(6), 681-706. <https://doi.org/10.3200/SOCP.147.6.681-706>
- Broverman, I. K., Vogel, S. R., Broverman, D. M., Clarkson, F. E., & Rosenkrantz, P. S. (1972). Sex-Role Stereotypes: A Current Appraisal 1. *Journal of Social issues*, 28(2), 59-78. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1972.tb00018.x>
- Brown, I. (2006). Nurses' attitudes towards adult patients who are obese: literature review. *Journal of Advances Nursing*, 53(2), 221-232.
- Brownell, K.D., Puhl, R.M., Schwartz, M.B., & Rudd, L. (2005). *Weight bias: Nature, consequences and remedies*. Guilford Press.
- Buswell, G. T. (1935). *How people look at pictures: a study of the psychology and perception in art*. University Chicago Press.
- Carrier, A., Louvet, E., Chauvin, B., & Rohmer, O. (2014). The primacy of agency over competence in status perception. *Social Psychology*, 45(5), 347. <http://dx.doi.org/10.1027/1864-9335/a000176>
- Canning, H., & Mayer, J. (1966). Obesity—its possible effect on college acceptance. *New England Journal of Medicine*, 275(21), 1172-1174. <https://doi.org/10.1056/NEJM196611242752107>

- Carr, D., & Friedman, M. A. (2005). Is obesity stigmatizing? Body weight, perceived discrimination, and psychological well-being in the United States. *Journal of health and social behavior*, 46(3), 244-259.
- Calvo-Merino, B., Urgesi, C., Orgs, G., Aglioti, S. M., & Haggard, P. (2010). Extrastriate body area underlies aesthetic evaluation of body stimuli. *Experimental brain research*, 204(3), 447-456. <https://doi.org/10.1007/s00221-010-2283-6>
- Carpenter, P. A., & Just, M. A. (1972). Semantic control of eye movements in picture scanning during sentence-picture verification. *Perception & Psychophysics*, 12(1), 61-64. <https://doi.org/10.3758/BF03212843>
- Castellanos, E. H., Charboneau, E., Dietrich, M. S., Park, S., Bradley, B. P., Mogg, K., & Cowan, R. L. (2009). Obese adults have visual attention bias for food cue images: evidence for altered reward system function. *International journal of obesity*, 33(9), 1063-1073. Preuzeto sa <https://www.nature.com/articles/ijo2009138>
- Cho, A., & Lee, J. H. (2013). Body dissatisfaction levels and gender differences in attentional biases toward idealized bodies. *Body Image*, 10(1), 95-102.
- Chua, H. F., Boland, J. E., & Nisbett, R. E. (2005). Cultural variation in eye movements during scene perception. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 102(35), 12629-12633. <https://doi.org/10.1073/pnas.0506162102>
- Cejka, M. A., & Eagly, A. H. (1999). Gender-stereotypic images of occupations correspond to the sex segregation of employment. *Personality and social psychology bulletin*, 25(4), 413-423. <https://doi.org/10.1177/0146167299025004002>
- Conway, M., & Vartanian, L. R. (2000). A status account of gender stereotypes: Beyond communality and agency. *Sex roles*, 43(3), 181-199. Preuzeto sa <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1090.6850&rep=rep1&type=pdf>
- Conway, M., Pizzamiglio, M. T., & Mount, L. (1996). Status, communality, and agency: implications for stereotypes of gender and other groups. *Journal of personality and social psychology*, 71(1), 25. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.71.1.25>
- Conway, M., Wood, W. J., Dugas, M., & Pushkar, D. (2003). Are women perceived as engaging in more maladaptive worry than men? A status interpretation. *Sex Roles*, 49(1), 1-10. Preuzeto sa https://www.researchgate.net/profile/Dolores-Pushkar/publication/226012156_Are_Women_Perceived_as_Engaging_in_More_Mal

[adaptive Worry Than Men A Status Interpretation/links/0deec52e2c42f6a1ee000000/Are-Women-Perceived-as-Engaging-in-More-Maladaptive-Worry-Than-Men-A-Status-Interpretation.pdf](https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2009.04.003)

- Cornelissen, P. L., Hancock, P. J., Kiviniemi, V., George, H. R., & Tovée, M. J. (2009). Patterns of eye movements when male and female observers judge female attractiveness, body fat and waist-to-hip ratio. *Evolution and Human Behavior*, 30(6), 417-428. <https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2009.04.003>
- Correll, J., Wittenbrink, B., Crawford, M. T., & Sadler, M. S. (2015). Stereotypic vision: how stereotypes disambiguate visual stimuli. *Journal of personality and social psychology*, 108(2), 219. <https://doi.org/10.1037/pspa0000015>
- Crandall, C. S. (1991). Do heavy-weight students have more difficulty paying for college?. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 17(6), 606-611. <https://doi.org/10.1177/0146167291176002>
- Crandall, C.S. (1994). Prejudice against fat people: Ideology and self-interest. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66, 882-894. [Preuzeto sa https://pdfs.semanticscholar.org/57d5/6e8a76e038b4ea16cee4d75122603fd12d8f.pdf](https://pdfs.semanticscholar.org/57d5/6e8a76e038b4ea16cee4d75122603fd12d8f.pdf)
- Crandall, C.S., & Biernat, M. (1990). The ideology of anti-fat attitudes. *Journal of Applied Social Psychology*, 20, 227-243. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1990.tb00408.x>
- Cunningham, M. R. (1977). Personality and the structure of the nonverbal communication of emotion. *Journal of Personality*, 45, 564-584. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1977.tb00172.x>
- Davison, K. K., & Birch, L. L. (2004). Predictors of fat stereotypes among 9-year-old girls and their parents. *Obesity Research*, 12(1), 86-94. <https://doi.org/10.1038/oby.2004.12>
- Devine, P. G. (1989). Stereotypes and prejudice: Their automatic and controlled components. *Journal of Personality and Social Psychology*, 56, 5-18. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.56.1.5>
- Di Giorgio, E., Meary, D., Pascalis, O., & Simion, F. (2013). The face perception system becomes species-specific at 3 months: An eye-tracking study. *International Journal of Behavioral Development*, 37(2), 95-99. <https://doi.org/10.1177/0165025412465362>
- Di Pellegrino, G., Fadiga, L., Fogassi, L., Gallese, V., & Rizzolatti, G. (1992). Understanding motor events: a neurophysiological study. *Experimental brain research*, 91(1), 176-180. <https://doi.org/10.1007/BF00230027>

- Durante, F., & Fiske, S. T. (2017, December). *How social-class stereotypes maintain inequality*. *Current opinion in psychology*. Retrieved January 3, 2023, from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6020691/#R4>
- Durante, F., Fiske, S. T., Kervyn, N., Cuddy, A. J., Akande, A., Adetoun, B. E., ... & Storari, C. C. (2013). Nations' income inequality predicts ambivalence in stereotype content: How societies mind the gap. *British Journal of Social Psychology*, *52*(4), 726-746. <https://doi.org/10.1111/bjso.12005>
- Durante, F., Tablante, C. B., & Fiske, S. T. (2017). Poor but warm, rich but cold (and competent): Social classes in the stereotype content model. *Journal of Social Issues*, *73*(1), 138-157.
- Eagly, A. H. (1995). The science and politics of comparing women and men. *American psychologist*, *50*(3), 145. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.50.3.145>
- Eagly, A. H., Ashmore, R. D., Makhijani, M. G., & Longo, L. C. (1991). What is beautiful is good, but...: A meta-analytic review of research on the physical attractiveness stereotype. *Psychological bulletin*, *110*(1), 109. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.110.1.109>
- Eagly, A. H., & Wood, W. (1982). Inferred sex differences in status as a determinant of gender stereotypes about social influence. *Journal of personality and social psychology*, *43*(5), 915. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.43.5.915>
- Esses, V. M., Haddock, G., & Zanna, M. P. (1993). Values, stereotypes, and emotions as determinants of intergroup attitudes. In D. M. Mackie & D. L. Hamilton (Eds.), *Affect, cognition, and stereotyping: Interactive processes in group perception* (pp. 137-166). Academic Press.
- Fabrey, W.J. (1994). The media and the movement: the challenge for size acceptance. *National Association to Advance Fat Acceptance Newsletter*, *24*(4), 7.
- Fernández-Martín, A., & Calvo, M. G. (2016). Selective orienting to pleasant versus unpleasant visual scenes. *Cognition*, *155*, 108-112. <https://doi.org/10.1016/j.cognition.2016.06.010>
- Fernández-Ballesteros, R., Olmos, R., Pérez-Ortiz, L., & Sánchez-Izquierdo, M. (2020). Cultural aging stereotypes in European Countries: Are they a risk to Active Aging?. *Plos One*, *15*(5), e0232340. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0232340>
- Field, A. (2009). *Discovering Statistics Using SPSS*. SAGE Publications Ltd.

- Fishman, A. J. (1956). An Examination of the Process and Function of Social Stereotyping. *The Journal of Social Psychology*, 43(1), 27-64. <https://doi.org/10.1080/00224545.1956.9919199>
- Fiske, S. T. (1993). Controlling other people: The impact of power on stereotyping. *American psychologist*, 48(6), 621. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.48.6.621>
- FitzGerald, C., & Hurst, S. (2017). Implicit bias in healthcare professionals: a systematic review. *BMC medical ethics*, 18(1), 19. <https://doi.org/10.1186/s12910-017-0179-8>
- Flint, S. W., Čadek, M., Codreanu, S. C., Ivić, V., Zomer, C., & Gomoiu, A. (2016). Obesity discrimination in the recruitment process: “You’re not Hired!”. *Frontiers in psychology*, 7, 647. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00647>
- Fouts, G., & Burggraf, K. (1999). Television situation comedies: Female body images and verbal reinforcements. *Sex Roles*, 40, 473–481.
- Friedman, A., & Liebelt, L. S. (2017). On the time course of viewing pictures with a view towards remembering. In *Eye Movements* (pp. 137-155). Routledge.
- Friedman, K. E., Reichmann, S.K., Costanzo, P.R., Zelli, A., Ashmore, J.A., & Musante, G.J. (2005). Weight stigmatization and ideological beliefs: relation to psychological functioning in obese adults. *Obesity Research*, 13, 907-916. <https://doi.org/10.1038/oby.2005.105>
- Gao, X., Wang, Q., Jackson, T., Zhao, G., Liang, Y., & Chen, H. (2011). Biases in orienting and maintenance of attention among weight dissatisfied women: An eye-movement study. *Behaviour Research and Therapy*, 49(4), 252-259. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2011.01.009>
- Gaskin, J. (2016), "Name of Plugin or Estimand", Gaskination's Statistics. <http://statwiki.gaskination.com>
- George, H. R., Cornelissen, P. L., Hancock, P. J., Kiviniemi, V. V., & Tovee, M. J. (2011). Differences in eye-movement patterns between anorexic and control observers when judging body size and attractiveness. *British Journal of Psychology*, 102(3), 340-354. <https://doi.org/10.1348/000712610X524291>
- Goodman, N., Richardson, S. A., Dornbusch, S. M., & Hastorf, A. H. (1963). Variant reactions to physical disabilities. *American Sociological Review*, 25, 429-435. <https://doi.org/10.2307/2090353>

- Goldstein, A. G., & Mackenberg, E. J. (1966). Recognition of human faces from isolated facial features: A developmental study. *Psychonomic Science*, 6(4), 149-150. <https://doi.org/10.3758/BF03328001>
- Gorski, P. C. (2012). Perceiving the problem of poverty and schooling: Deconstructing the class stereotypes that mis-shape education practice and policy. *Equity & Excellence in Education*, 45(2), 302-319. <https://doi.org/10.1080/10665684.2012.666934>
- Greenleaf, C., Starks, M., Gomez, L., Chambliss, H., & Martin, S. (2004). Weight-related words associated with figure silhouettes. *Body Image*, 1, 373-384. <https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2004.10.004>
- Griffiths, L. J., & Page, A. S. (2008). The impact of weight-related victimization on peer relationships: The female adolescent perspective. *Obesity*, 16(S2), S39-S45. <https://doi.org/10.1038/oby.2008.449>
- Griffin, A. M., & Langlois, J. H. (2006). Stereotype directionality and attractiveness stereotyping: Is beauty good or is ugly bad?. *Social cognition*, 24(2), 187. <https://doi.org/10.1521/soco.2006.24.2.187>
- Hahn, A. C., & Perrett, D. I. (2014). Neural and behavioral responses to attractiveness in adult and infant faces. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 46, 591-603. <https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2014.08.015>
- Halper, L. R., Cowgill, C. M., & Rios, K. (2019). Gender bias in caregiving professions: The role of perceived warmth. *Journal of Applied Social Psychology*, 49(9), 549-562. <https://doi.org/10.1111/jasp.12615>
- Hamilton, D. L. (1981). Stereotyping and intergroup behavior: Some thoughts on the cognitive approach. *Cognitive processes in stereotyping and intergroup behavior*, 333-353.
- Hansson, L. M., & Rasmussen, F. (2010). Predictors of 10-year-olds' obesity stereotypes: A population-based study. *International Journal of Pediatric Obesity*, 5(1), 25-33. Preuzeto sa: https://www.researchgate.net/profile/Lena-Hansson-2/publication/24422586_Predictors_of_10-year-olds%27_obesity_stereotypes_A_population-based_study/links/56ec19e708aed740cbb6119c/Predictors-of-10-year-olds-obesity-stereotypes-A-population-based-study.pdf
- Harriger, J. A., Calogero, R. M., Witherington, D. C., & Smith, J. E. (2010). Body size stereotyping and internalization of the thin ideal in preschool girls. *Sex Roles*, 63(9-10),

[conway.com/bigsandlittles/Body Size Stereotyping Internalization.pdf](http://tim-conway.com/bigsandlittles/Body Size Stereotyping Internalization.pdf)

- Harris, M. B., Harris, R. J., & Bochner, S. (1982). Fat, four-eyed and female: Stereotypes of obesity, glasses and gender. *Journal of Applied Social Psychology*, 6, 503-51. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.1982.tb00882.x>
- Hebl, M. R., & Mannix, L. M. (2003). The weight of obesity in evaluating others: A mere proximity effect. *Personality and social psychology bulletin*, 29(1), 28-38. <https://doi.org/10.1177/0146167202238369>
- Hedrih, V., & Hedrih, A. (2022). *Interpreting Statistics for Beginners*. Routledge.
- Henderson, J. M. (2003). Human gaze control during real-world scene perception. *Trends in cognitive sciences*, 7(11), 498-504. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2003.09.006>
- Henderson, J. M., & Hollingworth, A. (1999). High-level scene perception. *Annual review of psychology*, 50(1), 243-271. Preuzeto sa <http://jhenderson.org/vclab/PDF Pubs/Henderson Hollingworth AnnRev 1999.pdf>
- Henderson, J. M., Williams, C. C., & Falk, R. J. (2005). Eye movements are functional during face learning. *Memory & cognition*, 33(1), 98-106. <https://doi.org/10.3758/BF03195300>
- Hoverd, W. J., & Sibley, C. G. (2007). Immoral bodies: the implicit association between moral discourse and the body. *Journal for the Scientific Study of Religion*, 46(3), 391-403. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5906.2007.00365.x>
- Horndasch, S., Kratz, O., Holczinger, A., Heinrich, H., Hönig, F., Nöth, E., & Moll, G. H. (2012). “Looks do matter”—visual attentional biases in adolescent girls with eating disorders viewing body images. *Psychiatry research*, 198(2), 321-323. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2011.12.029>
- Howard, J. W., & Rothbart, M. (1980). Social categorization and memory for in-group and out-group behavior. *Journal of personality and social psychology*, 38(2), 301. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.38.2.301>
- Howells, T. H. (1938). A study of ability to recognize faces. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 33(1), 124. <https://doi.org/10.1037/h0062942>
- Hilton, J. L., & Von Hippel, W. (1996). Stereotypes. *Annual review of psychology*, 47(1), 237-271. Retrieved from <https://www.researchgate.net/profile/William-Von->

Hippel/publication/5300883_Stereotypes/links/0046352965dace0bba000000/Stereotypes.pdf

- Jarvie, G. J., Lahey, B., Graziano, W., & Framer, E. (1983). Childhood obesity: What we know and what we don't know. *Developmental Review*, 2, 237-273. [https://doi.org/10.1016/0273-2297\(83\)90015-1](https://doi.org/10.1016/0273-2297(83)90015-1)
- Just, M. A., & Carpenter, P. A. (1971). Comprehension of negation with quantification. *Journal of verbal learning and verbal behavior*, 10(3), 244-253. [https://doi.org/10.1016/S0022-5371\(71\)80051-8](https://doi.org/10.1016/S0022-5371(71)80051-8)
- Just, M. A., & Carpenter, P. A. (1976). The role of eye-fixation research in cognitive psychology. *Behavior Research Methods & Instrumentation*, 8(2), 139-143. <https://doi.org/10.3758/BF03201761>
- Johnston, V. S., & Franklin, M. (1993). Is beauty in the eye of the beholder?. *Ethology and Sociobiology*, 14(3), 183–199. [https://doi.org/10.1016/0162-3095\(93\)90005-3](https://doi.org/10.1016/0162-3095(93)90005-3)
- Johnston, V. S. (2000). Female facial beauty: The fertility hypothesis. *Pragmatics & Cognition*, 8(1), 107-122. <https://doi.org/10.1075/pc.8.1.06joh>
- Jones, D., & Hill, K. (1993). Criteria of facial attractiveness in five populations. *Human Nature*, 4(3), 271-296. <https://doi.org/10.1007/BF02692202>
- Jovančević, A., & Jović, M. (2021). The Relation Between Anti-Fat Stereotypes and Anti-Fat Prejudices: The Role of Gender as a Moderator. *Psychological Reports*, 00332941211005123.
- Karpov, B. A., Luria, A. R., & Yarbuss, A. L. (1968). Disturbances of the structure of active perception in lesions of the posterior and anterior regions of the brain. *Neuropsychologia*, 6(2), 157-166. [https://doi.org/10.1016/0028-3932\(68\)90057-2](https://doi.org/10.1016/0028-3932(68)90057-2)
- Kauffmann, L., Peyrin, C., Chauvin, A., Entzmann, L., Breuil, C., & Guyader, N. (2019). Face perception influences the programming of eye movements. *Scientific reports*, 9(1), 1-14. Prezeto sa <https://www.nature.com/articles/s41598-018-36510-0>
- Keating, C. F. (1985). Gender and the physiognomy of dominance and attractiveness. *Social psychology quarterly*, 61-70.
- Keltner, D., & Haidt, J. (2003). Approaching awe, a moral, spiritual, and aesthetic emotion. *Cognition and emotion*, 17(2), 297-314. <https://doi.org/10.1080/026999303022297>

- Keysers, C., Wicker, B., Gazzola, V., Anton, J. L., Fogassi, L., & Gallese, V. (2004). A touching sight: SII/PV activation during the observation and experience of touch. *Neuron*, 42(2), 335-346. [https://doi.org/10.1016/S0896-6273\(04\)00156-4](https://doi.org/10.1016/S0896-6273(04)00156-4)
- Keys, A. (1955). Obesity and heart disease. *Journal of Chronic Diseases*, 1, 456-460.
- Kim, J., & Jarry, J. L. (2014). Holding fat stereotypes is associated with lower body dissatisfaction in normal weight Caucasian women who engage in body surveillance. *Body image*, 11(4), 331-336.
- Kroon, A. C., Trilling, D., & Raats, T. (2021). Guilty by association: Using word embeddings to measure ethnic stereotypes in news coverage. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 98(2), 451-477. <https://doi.org/10.1177/1077699020932304>
- Kreiner, H., Sturt, P., & Garrod, S. (2008). Processing definitional and stereotypical gender in reference resolution: Evidence from eye-movements. *Journal of Memory and Language*, 58(2), 239-261. <https://doi.org/10.1016/j.jml.2007.09.003>
- Kleissner, V., & Jahn, G. (2020). Dimensions of work-related age stereotypes and in-group favoritism. *Research on aging*, 42(3-4), 126-136. <https://doi.org/10.1177/0164027519896189>
- Langdon, J., Rukavina, P., & Greenleaf, C. (2016). Predictors of obesity bias among exercise science students. *Advances in physiology education*, 40(2), 157-164. <https://doi.org/10.1152/advan.00185.2015>
- Langlois, J. H., & Roggman, L. A. (1990). Attractive faces are only average. *Psychological science*, 1(2), 115-121. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1990.tb00079.x>
- Latner, J. D., & Stunkard, A. J. (2003). Getting worse: The stigmatization of obese children. *Obesity Research*, 11, 452-456. <https://doi.org/10.1038/oby.2003.61>
- Leehr, E., Giel, K. E., Schaeffeler, N., Mack, I., Thiel, A., Zurstiege, G., & Zipfel, S. (2018). Where do you look visual attention to human bodies across the weight spectrum in individuals with normal weight or with obesity. *Obesity facts*, 11(4), 277-286. <https://doi.org/10.1159/000489787>
- Legenbauer, T., Vocks, S., Schäfer, C., Schütt-Strömel, S., Hiller, W., Wagner, C., & Vögele, C. (2009). Preference for attractiveness and thinness in a partner: Influence of internalization of the thin ideal and shape/weight dissatisfaction in heterosexual women, heterosexual men, lesbians, and gay men. *Body Image*, 6(3), 228-234.

- Lewis, R. J., Cash, T. F., Jacobi, L., & Bubb-Lewis, C. (1997). Prejudice toward fat people: The development and validation of the antifat attitudes test. *Obesity Research, 5*, 297–307. <https://doi.org/10.1002/j.1550-8528.1997.tb00555.x>
- Light, L. L., Hollander, S., & Kayra-Stuart, F. (1981). Why attractive people are harder to remember. *Personality and Social Psychology Bulletin, 7*(2), 269-276. <https://doi.org/10.1177/014616728172014>
- Lippmann, W. (1965). *Public opinion*. URL: http://infomotions.com/etexts/gutenberg/dirs/etext04/pbp_nn10.htm.
- Locher, P., Unger, R., Sociedade, P., & Wahl, J. (1993). At first glance: Accessibility of the physical attractiveness stereotype. *Sex Roles, 28*(11), 729-743. <https://doi.org/10.1007/BF00289990>
- Loftus, G. R., & Mackworth, N. H. (1978). Cognitive determinants of fixation location during picture viewing. *Journal of Experimental Psychology: Human perception and performance, 4*(4), 565. <https://doi.org/10.1037/0096-1523.4.4.565>
- Luria, S. M., & Strauss, M. S. (2013). Comparison of eye movements over faces in photographic positives and negatives. *Perception, 42*(11), 1134-1143. <https://doi.org/10.3758/BF03195300>
- Macrae, C. N., Milne, A. B., & Bodenhausen, G. V. (1994). Stereotypes as energy-saving devices: A peek inside the cognitive toolbox. *Journal of personality and Social Psychology, 66*(1), 37. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.66.1.37>
- Maddox, G. L., Back, K. W., & Liederman, V. R. (1968). Overweight as social deviance and disability. *Journal of Health and Social Behavior, 9*, 287-298. <https://doi.org/10.2307/2948537>
- Madera, J. M., & Hebl, M. R. (2012). Discrimination against facially stigmatized applicants in interviews: an eye-tracking and face-to-face investigation. *Journal of Applied Psychology, 97*(2), 317. <https://doi.org/10.1037/a0025799>
- Matin, E. (1974). Saccadic suppression: a review and an analysis. *Psychological bulletin, 81*(12), 899. <https://doi.org/10.1037/h0037368>
- Marniemi, J., Kronholm, E., Aunola, S., Toikka, T., MATTLAR, C. E., Koskenvuo, M., & Rönnemaa, T. (2002). Visceral fat and psychosocial stress in identical twins discordant for obesity. *Journal of Internal Medicine, 251*(1), 35-43. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2796.2002.00921.x>

- McLaren, L. (2007). Socioeconomic status and obesity. *Epidemiologic reviews*, 29(1), 29-48. <https://doi.org/10.1093/epirev/mxm001>
- McArthur, L. Z., & Baron, R. M. (1983). Toward an ecological theory of social perception. *Psychological review*, 90(3), 215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.90.3.215>
- Mehler, J., Bever, T. G., & Carey, P. (1967). What we look at when we read. *Perception & Psychophysics*, 2(5), 213-218. <https://doi.org/10.3758/BF03213052>
- Mendelson, B. K., Mendelson, M. J., & White, D. R. (2001). Body-esteem scale for adolescents and adults. *Journal of personality assessment*, 76(1), 90-106. https://doi.org/10.1207/S15327752JPA7601_6
- Miličević, N., Milenović M., Obrenović, J., Nešić, M., Nešić, V, Jovančević A. (2021) Laboratorija za psihološka istraživanja (LPI) - doprinosi naučnoj afirmaciji departmana za psihologiju filozofskog fakulteta u Nišu. In D. Todorović (Ed.), *Tematski zbornik radova: Pedeset godina psihologije na filozofskom fakultetu u Nišu – retrospektive, praktične implikacije i vizija za buduće generacije psihologa i socijalnih radnika (str. 43-58)*. Niš: Univerzitet Nišu, Filozofski fakultet. <https://doi.org/10.46630/pgp.2021.3>
- Monello, L. F., & Mayer, J. (1963). Obese adolescent girls: An unrecognized "minority" group?. *American Journal of Clinical Nutrition*, 13, 35-39. <https://doi.org/10.1093/ajcn/13.1.35>
- Morrison, T.G., & O'Connor, W.E. (1999). Psychometric properties of a scale measuring negative attitudes toward overweight individuals. *The Journal of Social Psychology*, 139, 436-445. <https://doi.org/10.1080/00224549909598403>
- Morita, T., Slaughter, V., Katayama, N., Kitazaki, M., Kakigi, R., & Itakura, S. (2012). Infant and adult perceptions of possible and impossible body movements: An eye-tracking study. *Journal of Experimental Child Psychology*, 113(3), 401-414. <https://doi.org/10.1016/j.jecp.2012.07.003>
- Mullen, B., Brown, R., & Smith, C. (1992). Ingroup bias as a function of salience, relevance, and status: An integration. *European journal of social psychology*, 22(2), 103-122. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420220202>

- Neuberg, S. L., & Schaller, M. (2016). An evolutionary threat-management approach to prejudices. *Current Opinion in Psychology*, 7, 1-5. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2015.06.004>
- Nelson, T. E., Acker, M., & Manis, M. (1996). Irrepressible stereotypes. *Journal of Experimental Social Psychology*, 32(1), 13-38. <https://doi.org/10.1006/jesp.1996.0002>
- O'Brien, K. S., Hunter, J. A., & Banks, M. (2007). Implicit anti-fat bias in physical educators: Physical attributes, ideology, and socialisation. *International Journal of Obesity*, 31, 308–314. Preuzeto sa <http://library.nuft.edu.ua/ebook/file/0803398a.pdf>
- O'Brien, K. S., Latner, J. D., Ebner, D., & Hunter, J.A. (2012). Obesity discrimination: the role of physical appearance, personal ideology and anti-fat prejudice. *International Journal of Obesity*, 1-6. <https://doi.org/10.1038/ijo.2012.52>
- O'Brien, K.S., Latner, J.D., Ebner, D., & Hunter, J.A. (2012). Obesity discrimination: the role of psysical appearence, personal ideology and anti-fat prejudice. *International Journal of Obesity*, 1-6. Preuzeto sa https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/45687172/Obesity_discrimination_The_role_of_physi20160516-7753-12t6kob.pdf?1463455448=&response-content-disposition=inline%3B+filename%3DObesity_discrimination_the_role_of_physi.pdf&Expires=1615864142&Signature=DPFkyjkzOPbB18mRnijVfQUvwU8cm9UUcehcEoKyJqy-EFoXa0SC6YH8G-ZBlbSTM9ZiljfflrbIdT2~xrikbZQ8iOQjRHP3AN27Soq1XNLUJL8Bu1-peh87T5eCSA7un2VLisFcEm1v-OLwSSsiCzrX2U-jnVEJ4MuGzcr82CH-8H-S32g5~BEALv490r5Uvudbyfk4UBec4~jpMqkdbB34gtIz045AQg-HbvbWmJIoP1mT4weA3Zu0z8v9h8OOdSXF848epZFynUjdnoqZqPgosz3VtLWB5pKuNYuN0ibErdw2It5yQNxYq8BwQeOX4PI9oYB3Riw8xmKMYNiA_&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA
- Ognjenović, P. (1992). *Psihologija opažanja*. Naučna knjiga.
- Paulhus, D. L. (1991). Measurement and control of response bias. In J. P. Robinson, P. R. Shaver, & L. S. Wrightsman (Eds.), *Measures of personality and social psychological attitudes* (pp. 17–59). Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-590241-0.50006-X>

- Paulhus, D. L., & Reid, D. (1991). Enhancement and denial in socially desirable responding. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60, 307–317. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.60.2.307>
- Patenković, A. & Šiler, B. (2018). *Biologija – udžbenik za 5. razred osnovne škole*. Naša kuća znanja.
- Pearce, M. J., Boergers, J., & Prinstein, M. J. (2002). Adolescent obesity, overt and relational peer victimization, and romantic relationships. *Obesity research*, 10(5), 386-393. <https://doi.org/10.1038/oby.2002.53>
- Pearson, A. R., Dovidio, J. F., & Gaertner, S. L. (2009). The nature of contemporary prejudice: Insights from aversive racism. *Social and Personality Psychology Compass*, 3(3), 314-338. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2009.00183.x>
- Peabody, D. (1987). Selecting representative trait adjectives. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(1), 59.
- Penny, H., & Haddock, G. (2007). Anti-fat prejudice among children: The “mere proximity” effect in 5–10 year olds. *Journal of Experimental Social Psychology*, 43(4), 678-683. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2006.07.002>
- Perrett, D. I., Burt, D. M., Penton-Voak, I. S., Lee, K. J., Rowland, D. A., & Edwards, R. (1999). Symmetry and human facial attractiveness. *Evolution and human behavior*, 20(5), 295-307. [https://doi.org/10.1016/S1090-5138\(99\)00014-8](https://doi.org/10.1016/S1090-5138(99)00014-8)
- Perez-Lopez, M. S., Lewis, R. J., & Cash, T. F. (2001). The relationship of antifat attitudes to other prejudicial and gender-related attitudes 1. *Journal of Applied Social Psychology*, 31(4), 683-697. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2001.tb01408.x>
- Pingitore, R., Spring, B., & Garfieldt, D. (1997). Gender differences in body satisfaction. *Obesity research*, 5(5), 402-409. <https://doi.org/10.1002/j.1550-8528.1997.tb00662.x>
- Plant, E. A., Hyde, J. S., Keltner, D., & Devine, P. G. (2000). The gender stereotyping of emotions. *Psychology of Women Quarterly*, 24(1), 81-92. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2000.tb01024.x>
- Puhl, R., & Brownell, K.D. (2001). Bias, discrimination and obesity. *Obesity Research*, 9, 788-805. <https://doi.org/10.1038/oby.2001.108>
- Quinn, P. C., Yahr, J., Kuhn, A., Slater, A. M., & Pascalis, O. (2002). Representation of the gender of human faces by infants: A preference for female. *Perception*, 31(9), 1109-1121. <https://doi.org/10.1068/p3331>

- Quinton, W. J. (2019). Unwelcome on campus? Predictors of prejudice against international students. *Journal of Diversity in Higher Education*, 12(2), 156. <https://doi.org/10.1037/dhe0000091>
- Ramsey-Rennels, J. L., & Langlois, J. H. (2006). Infants' differential processing of female and male faces. *Current Directions in Psychological Science*, 15(2), 59-62. <https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2006.00407.x>
- Rayner, K. (1998). Eye movements in reading and information processing: 20 years of research. *Psychological bulletin*, 124(3), 372. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.124.3.372>
- Rayner, K., Smith, T. J., Malcolm, G. L., & Henderson, J. M. (2009). Eye movements and visual encoding during scene perception. *Psychological science*, 20(1), 6-10. [10.1111/j.1467-9280.2008.02243.x](https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2008.02243.x)
- Randelović, A. (2018). *Biologija – udžbenik za 5. razred osnovne škole*. Klett.
- Redl, T., Eerland, A., & Sanders, T. J. (2018). The processing of the Dutch masculine generic zijn 'his' across stereotype contexts: An eye-tracking study. *PloS one*, 13(10), e0205903. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0205903>
- Reynolds, W. M. (1982). Development of reliable and valid short-forms of the Marlowe Crowne Social Desirability Scale. *Journal of Clinical Psychology*, 38, 1 19-125. [https://doi.org/10.1002/1097-4679\(198201\)38:1<119::AID-JCLP2270380118>3.0.CO;2-I](https://doi.org/10.1002/1097-4679(198201)38:1<119::AID-JCLP2270380118>3.0.CO;2-I)
- Rhodes, G. (2006). The evolutionary psychology of facial beauty. *Annual review of psychology*, 57, 199. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.57.102904.190208>
- Riby, D. M., & Hancock, P. J. (2008). Viewing it differently: Social scene perception in Williams syndrome and autism. *Neuropsychologia*, 46(11), 2855-2860. <https://doi.org/10.1016/j.neuropsychologia.2008.05.003>
- Robertson, D. A., & Weiss, D. (2017). In the eye of the beholder: Can counter-stereotypes change perceptions of older adults' social status?. *Psychology and Aging*, 32(6), 531. <https://doi.org/10.1037/pag0000186>
- Robinson, R. J., Keltner, D., Ward, A., & Ross, L. (1995). Actual versus assumed differences in construal: "Naive realism" in intergroup perception and conflict. *Journal of*

personality and social psychology, 68(3), 404. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.68.3.404>

- Rodway, V., Tatham, B., & Guo, K. (2019). Effect of model race and viewing perspective on body attractiveness and body size assessment in young Caucasian women: an eye-tracking study. *Psychological Research*, 83(2), 347-356. <https://doi.org/10.1007/s00426-018-1138-9>
- Rodin, J., Silberstein, L., & Streigel-Moore, R. (1984). Women and weight: A normative discontent. *Nebraska Symposium on Motivation*, 27, 267-307.
- Roefs, A., Jansen, A., Moresi, S., Willems, P., van Grootel, S., & van der Borgh, A. (2008). Looking good. BMI, attractiveness bias and visual attention. *Appetite*, 51(3), 552-555. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2008.04.008>
- Rosenkrantz, P., Vogel, S., Bee, H., Broverman, I., & Broverman, D. M. (1968). Sex-role stereotypes and self-concepts in college students. *Journal of consulting and clinical psychology*, 32(3), 287. <https://doi.org/10.1037/h0025909>
- Rothbart, M., Evans, M., & Fulero, S. (1979). Recall for confirming events: Memory processes and the maintenance of social stereotypes. *Journal of Experimental Social Psychology*, 15(4), 343-355. [https://doi.org/10.1016/0022-1031\(79\)90043-X](https://doi.org/10.1016/0022-1031(79)90043-X)
- Rothgerber, H. (1997). External intergroup threat as an antecedent to perceptions in in-group and out-group homogeneity. *Journal of personality and social psychology*, 73(6), 1206. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.73.6.1206>
- Rot, N. (1972). *Osnovi socijalne psihologije*. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: Beograd.
- Ruble, D. N., & Dweck, C. S. (1995). Self-conceptions, person conceptions, and their development. *Review of personality and social psychology*, 15, 109-139. Preuzeto sa: [https://books.google.rs/books?hl=en&lr=&id=Pog5DQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA109&dq=Ruble,+D.+N.,+%26+Dweck,+C.+S.+\(1995\).+Self-conceptions,+person+conceptions,+and+their+development.+Review+of+personality+and+social+psychology,+15,+109-139.&ots=Q7hyrZ0HdY&sig=ZNRsJkFMIBGEYehMQj6uZfamV_A&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://books.google.rs/books?hl=en&lr=&id=Pog5DQAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA109&dq=Ruble,+D.+N.,+%26+Dweck,+C.+S.+(1995).+Self-conceptions,+person+conceptions,+and+their+development.+Review+of+personality+and+social+psychology,+15,+109-139.&ots=Q7hyrZ0HdY&sig=ZNRsJkFMIBGEYehMQj6uZfamV_A&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)
- Russo, J. E., & Rosen, L. D. (1975). An eye fixation analysis of multialternative choice. *Memory & Cognition*, 3(3), 267-276. <https://doi.org/10.3758/BF03212910>

- Sabin, J. A., Marini, M., & Nosek, B. A. (2012). Implicit and explicit anti-fat bias among a large sample of medical doctors by BMI, race/ethnicity and gender. *PloS one*, 7(11), e48448. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0048448>
- Samuels, C. A., & Ewy, R. (1985). Aesthetic perception of faces during infancy. *British Journal of Developmental Psychology*, 3(3), 221-228. <https://doi.org/10.1111/j.2044-835X.1985.tb00975.x>
- Sattler, K. M., Deane, F. P., Tapsell, L., & Kelly, P. J. (2018). Gender differences in the relationship of weight-based stigmatisation with motivation to exercise and physical activity in overweight individuals. *Health psychology open*, 5(1), 2055102918759691. <https://doi.org/10.1177/2055102918759691>
- Schaller, M., Park, J., & Faulkner, J. (2003). Prehistoric dangers and contemporary prejudices. *European review of social psychology*, 14(1), 105-137. <https://doi.org/10.1080/10463280340000036>
- Scherer, S., Layher, G., Keane, J., Neumann, H., & Campbell, N. (2012, May). An audiovisual political speech analysis incorporating eye-tracking and perception data. In *Proceedings of the Eighth International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC'12)* (pp. 1114-1120). Retrieved from http://www.lrec-conf.org/proceedings/lrec2012/pdf/1011_Paper.pdf
- Schmalz, D. L. (2010). 'I Feel Fat': Weight-Related Stigma, Body Esteem, and BMI as Predictors of Perceived Competence in Physical Activity. *Obesity facts*, 3(1), 15-21. <https://doi.org/10.1159/000273210>
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23–74. <https://doi.org/10.1002/0470010940>
- Scinto, L. F., Pillalamarri, R., & Karsh, R. (1986). Cognitive strategies for visual search. *Acta psychologica*, 62(3), 263-292. [https://doi.org/10.1016/0001-6918\(86\)90091-0](https://doi.org/10.1016/0001-6918(86)90091-0)
- Scott, G. G., Pinkosova, Z., Jardine, E., & Hand, C. J. (2023). “Thinstagram”: Image content and observer body satisfaction influence the when and where of eye movements during instagram image viewing. *Computers in Human Behavior*, 138, 107464. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107464>

- Spaccatini, F., Giovannelli, I., & Pacilli, M. G. (2022). “You are stealing our present”: Younger people's ageism towards older people predicts attitude towards age-based COVID-19 restriction measures. *Journal of Social Issues*. <https://doi.org/10.1111/josi.12537>
- Spence, J. T., & Helmreich, R. L. (1972). *The Attitudes Toward Women Scale: An objective instrument to measure attitudes toward the rights and roles of women in contemporary society*. American Psychological Association.
- Subotić, S., Dimitrijević, S., & Lovrić, S. R. (2016). Psychometric evaluation and short form development of the Balanced Inventory of Desirable Responding (BIDR-6). *Psihologija*, 49(3), 263–276. <http://doi.org/10.2298/PSI1603263S>
- Sobal, J., & Stunkard, A. J. (1989). Socioeconomic status and obesity: a review of the literature. *Psychological bulletin*, 105(2), 260. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.105.2.260>
- Solbes, I., & Enesco, I. (2010). Explicit and implicit anti-fat attitudes in children and their relationships with their body images. *Obesity facts*, 3(1), 23-32.
- Stager, P., & Burke, P. (1982). A reexamination of of body build stereotypes. *Journal of Research in Personality*, 16, 435-446. [https://doi.org/10.1016/0092-6566\(82\)90004-6](https://doi.org/10.1016/0092-6566(82)90004-6)
- Statista (2015/2016). Preuzeto sa: <https://www.statista.com/statistics/422719/tv-daily-viewing-time-europe/>
- Swaddle, J. P., & Cuthill, I. C. (1995). Asymmetry and human facial attractiveness: symmetry may not always be beautiful. *Proceedings of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, 261(1360), 111-116. <https://doi.org/10.1098/rspb.1995.0124>
- Swan, S., & Wyer Jr, R. S. (1997). Gender stereotypes and social identity: How being in the minority affects judgments of self and others. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23(12), 1265-1276. <https://doi.org/10.1177/01461672972312004>
- Tetlock, P. E. (2012). Rational versus irrational prejudices: How problematic is the ideological lopsidedness of social psychology?. *Perspectives on Psychological Science*, 7(5), 519-521. <https://doi.org/10.1177/1745691612454305>
- Thomas, S., Karunaratne, A., Lewis, S., Castle, D., Knoesen, N., Honigman, R., ... & Komesaroff, P. (2010). ‘Just bloody fat!’: A qualitative study of body image, self-esteem and coping in obese adults. *International Journal of Mental Health Promotion*, 12(1), 39-49. <https://doi.org/10.1080/14623730.2010.9721805>

- Thompson, J. K. (2004). The (mis) measurement of body image: ten strategies to improve assessment for applied and research purposes. *Body image, 1*(1), 7-14. [https://doi.org/10.1016/S1740-1445\(03\)00004-4](https://doi.org/10.1016/S1740-1445(03)00004-4)
- Tillman, T., Kehle, T. J., Bray, M. A., Chafouleas, S. M., & Grigerick, S. (2007). Elementary school students' perceptions of overweight peers. *Canadian Journal of School Psychology, 22*(1), 68-80. <https://doi.org/10.1177/0829573507301130>
- Thornhill, R., & Gangestad, S. W. (1999). Facial attractiveness. *Trends in cognitive sciences, 3*(12), 452-460. [https://doi.org/10.1016/S1364-6613\(99\)01403-5](https://doi.org/10.1016/S1364-6613(99)01403-5)
- Troop-Gordon, W., & Ladd, G. W. (2005). Trajectories of peer victimization and perceptions of the self and schoolmates: Precursors to internalizing and externalizing problems. *Child development, 76*(5), 1072-1091. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2005.00898.x>
- Underwood, G., & Everatt, J. (1992). The role of eye movements in reading: Some limitations of the eye-mind assumption. In *Advances in psychology* (Vol. 88, pp. 111-169). North-Holland. [https://doi.org/10.1016/S0166-4115\(08\)61744-6](https://doi.org/10.1016/S0166-4115(08)61744-6)
- Unema, P. J., Pannasch, S., Joos, M., & Velichkovsky, B. M. (2005). Time course of information processing during scene perception: The relationship between saccade amplitude and fixation duration. *Visual cognition, 12*(3), 473-494. <https://doi.org/10.1080/13506280444000409>
- Varnum, M. E. (2013). What are lay theories of social class?. *PloS one, 8*(7), e70589. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0070589>
- Vartanian, L. R. (2010). Disgust and perceived control in attitudes toward obese people. *International journal of obesity, 34*(8), 1302-1307. <https://doi.org/10.1038/ijo.2010.45>
- Vartanian, L. R., & Novak, S. A. (2011). Internalized societal attitudes moderate the impact of weight stigma on avoidance of exercise. *Obesity, 19*(4), 757-762. <https://doi.org/10.1038/oby.2010.234>
- Vartanian, L. R., & Silverstein, K. M. (2013). Obesity as a status cue: perceived social status and the stereotypes of obese individuals. *Journal of Applied Social Psychology, 43*, E319-E328. <https://doi.org/10.1111/jasp.12052>
- Vescio, T. K., & Weaver, K. (2013). *Prejudice and stereotyping*. Oxford University Press.

- Volkman, F. C. (1986). Human visual suppression. *Vision research*, 26(9), 1401-1416. [https://doi.org/10.1016/0042-6989\(86\)90164-1](https://doi.org/10.1016/0042-6989(86)90164-1)
- Walker-Smith, G. J., Gale, A. G., & Findlay, J. M. (1977). Eye movement strategies involved in face perception. *Perception*, 6(3), 313-326. <https://doi.org/10.1068/p060313>
- Warschburger, P., Calvano, C., Richter, E. M., & Engbert, R. (2015). Analysis of attentional bias towards attractive and unattractive body regions among overweight males and females: An eye-movement study. *PLoS One*, 10(10), e0140813. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0140813>
- Wooley, S. C., & Wooley, O. W. (1979). Obesity and women—I: A closer look at the facts. *Women's Studies International Quarterly*, 2, 69-79. [https://doi.org/10.1016/S0148-0685\(79\)93074-4](https://doi.org/10.1016/S0148-0685(79)93074-4)
- Wohlrab, S., Fink, B., Pyritz, L. W., Rahlfs, M., & Kappeler, P. M. (2007). Visual attention to plain and ornamented human bodies: An eye-tracking study. *Perceptual and Motor Skills*, 104(3_suppl), 1337-1349. <https://doi.org/10.2466/pms.104.4.1337-1349>
- Wicker, B., Keysers, C., Plailly, J., Royet, J. P., Gallese, V., & Rizzolatti, G. (2003). Both of us disgusted in My insula: the common neural basis of seeing and feeling disgust. *Neuron*, 40(3), 655-664. [https://doi.org/10.1016/S0896-6273\(03\)00679-2](https://doi.org/10.1016/S0896-6273(03)00679-2)
- Yarbus, A. L. (2013). *Eye movements and vision*. Springer.
- Zaidel, D. W., & Cohen, J. A. (2005). The face, beauty, and symmetry: perceiving asymmetry in beautiful faces. *International Journal of Neuroscience*, 115(8), 1165-1173. <https://doi.org/10.1080/00207450590914464>

PRILOZI

A. Deskriptivna statistika – istraživanje 1

Na narednim stranicama biće predstavljena deskriptivna statistika korišćenih mera, i to aritmetička sredina, standardna devijacija, skjunes i kurtozis. O postojanju odstupanja distribucije od normalne po skjunesu i kurtozisu odličivaćemo po autorima (Field, 2009) koji naglašavaju da se smatra da ove mere ukazuju na normalnu distribuciju ukoliko se nalaze u opsegu od -1,96 do 1,96 za 95% interval poverenja. Ovo može i da se uprosti i da se kaže da a distribucija nije normalna ako je vrednost skjunesa/kurtozisa više nego 2 puta veća od standardne greške skjunesa/kurtozisa (Hedrih & Hedrih, 2022). Za ovakav način procenjivanja odstupanja od normalne distribucije gledaju se apsolutne vrednosti skjunesa i kurtozisa.

Tabela A1

Deskriptivno-statističke mere upitnika korišćenih u istraživanju

*Napomena: Izgled - Opšta osećanja po pitanju svog izgleda; Težina - Zadovoljstvo svojom težinom; Atribucija - Atribucije pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu od strane drugih ljudi; M – aritmetička sredina; SD – standardna devijacija; Min - minimum; Max – maksimum; Sk – skjunes; Sk SE – standardna greška zakrivljenosti distribucije Skjunesa; Ku – kurtozis; Ku SE – standardna greška izduženosti distribucije kurtozisa; * - odstupanje distribucije po skjunesu i/ili kurtozisu.*

Upitnik	Varijabla	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Sk</i>	<i>Sk SE</i>	<i>Ku</i>	<i>Ku SE</i>
BIDR-6	Samoobmana	5.13	0.96	1.71	7	-0.4*	0.04	-0.12	0.07
	Upravljanje impresijama	4.6	1.13	1	7	-0.44*	0.04	-0.23*	0.07
BESAA	Izgled	2.92	0.65	0.9	4	-0.73*	0.04	0.18*	0.07
	Težina	2.82	0.83	0.38	4	-0.76*	0.04	0.05	0.07
	Atribucija	2.54	0.63	0.8	4	0.02	0.04	-0.34	0.07
AFA	Nedopadanje	1.86	1.23	0	7.71	1.5*	0.04	3.46*	0.07
	Strah od gojaznosti	3.1	2.57	0	9	0.5*	0.04	-0.91*	0.07
	Snaga volje	5.72	2.11	0	9	-0.43*	0.04	-0.61*	0.07

Tabela A2

Deskriptivno-statističke mere stereotipa i dopadljivosti (PPT)

Poduzorak	Osobine	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Sk</i>	<i>Sk SE</i>	<i>Ku</i>	<i>Ku SE</i>
Negojazne stimulus-	Atraktivan	3.47	1.84	1	7	0.29*	0.07	-0.97*	0.14
	Druželjubiv	3.79	1.79	1	7	0.07	0.07	-0.95*	0.14

osobe muškog pola	Srećan	3.72	1.69	1	7	0.1*	0.07	-0.85*	0.14
	Marljiv	3.92	1.62	1	7	0.05	0.07	-0.76*	0.14
	Inteligentan	4.44	1.56	1	7	-0.16*	0.07	-0.74*	0.14
	Orijentisan ka cilju	4.44	1.72	1	7	-0.2*	0.07	-0.87*	0.14
	Dopadljivost	3.8	1.63	1	7	-0.08	0.07	-0.8*	0.14
	Lenj	2.67	1.51	1	7	0.9*	0.07	0.29*	0.14
	Neuredan	2.54	1.52	1	7	1.02*	0.07	0.54*	0.14
	Neaktivan	2.48	1.44	1	7	0.94*	0.07	0.28	0.14
	Nedisciplinovan	2.73	1.6	1	7	0.83*	0.07	-0.07	0.14
	Nepopularan	2.96	1.71	1	7	0.72*	0.07	-0.38*	0.14
Lošeg fizičkog zdravlja	2.2	1.36	1	7	1.33*	0.07	1.43*	0.14	
Gojazne stimulus- osobe muškog pola	Atraktivan	2.48	1.44	1	7	0.94*	0.07	0.37*	0.14
	Druželjubiv	4.06	1.64	1	7	0.07	0.07	-0.79*	0.14
	Srećan	3.81	1.56	1	7	0.1	0.07	-0.72*	0.14
	Marljiv	3.87	1.58	1	7	0.13	0.07	-0.73*	0.14
	Inteligentan	4.51	1.5	1	7	-0.18	0.07	-0.62*	0.14
	Orijentisan ka cilju	4.24	1.65	1	7	-0.04	0.07	-0.86*	0.14
	Dopadljivost	3.29	1.43	1	7	0.2*	0.07	-0.53*	0.14
	Lenj	3.26	1.73	1	7	0.5*	0.07	-0.7*	0.14
	Neuredan	3.02	1.73	1	7	0.66*	0.07	-0.48*	0.14
	Neaktivan	4.02	1.85	1	7	-0.07	0.07	-1.14*	0.14
	Nedisciplinovan	2.97	1.65	1	7	0.54*	0.07	-0.63*	0.14
	Nepopularan	3.79	1.8	1	7	0.17	0.07	-0.98*	0.14
Lošeg fizičkog zdravlja	3.51	1.79	1	7	0.33*	0.07	-0.92*	0.14	
Negojazne stimulus- osobe ženskog pola	Atraktivan	5.34	1.59	1	7	-0.82*	0.07	-0.22	0.14
	Druželjubiv	4.46	1.53	1	7	-0.14	0.07	-0.69*	0.14
	Srećan	4.29	1.5	1	7	-0.01	0.07	-0.52*	0.14
	Marljiv	4.42	1.51	1	7	-0.2*	0.07	-0.48*	0.14
	Inteligentan	4.76	1.46	1	7	-0.27*	0.07	-0.54*	0.14
	Orijentisan ka cilju	4.9	1.58	1	7	-0.41*	0.07	-0.68*	0.14
	Dopadljivost	5.21	1.27	1	7	-0.7*	0.07	0.49*	0.14
	Lenj	2.5	1.37	1	7	0.96*	0.07	0.58*	0.14
	Neuredan	1.77	1.09	1	7	1.7*	0.07	2.77*	0.14
	Neaktivan	2.36	1.36	1	7	1.15*	0.07	1.15*	0.14
	Nedisciplinovan	2.27	1.3	1	7	1.09*	0.07	0.84*	0.14
	Nepopularan	2.01	1.29	1	7	1.55*	0.07	2.22*	0.14
Lošeg fizičkog zdravlja	1.97	1.24	1	7	1.68*	0.07	2.99*	0.14	
	Atraktivan	2.92	1.63	1	7	0.68*	0.07	-0.36*	0.14

Gojazne stimulus-osobe ženskog pola	Druželjubiv	3.72	1.58	1	7	0.27*	0.07	-0.61*	0.14
	Srećan	3.49	1.53	1	7	0.34*	0.07	-0.41*	0.14
	Marljiv	3.75	1.55	1	7	0.19*	0.07	-0.57*	0.14
	Inteligentan	4.34	1.47	1	7	-0.08	0.07	-0.61*	0.14
	Orijentisan ka cilju	4	1.64	1	7	0.12	0.07	-0.75*	0.14
	Dopadljivost	3.49	1.4	1	7	0.11	0.07	-0.51*	0.14
	Lenj	3.42	1.69	1	7	0.38*	0.07	-0.74	0.14
	Neuredan	2.77	1.58	1	7	0.81*	0.07	-0.11	0.14
	Neaktivan	3.86	1.81	1	7	0.05	0.07	-1.04	0.14
	Nedisciplinovan	3.07	1.65	1	7	0.53*	0.07	-0.54	0.14
	Nepopularan	3.69	1.79	1	7	0.2*	0.07	-0.92	0.14
	Lošeg fizičkog zdravlja	3.47	1.8	1	7	0.39*	0.07	-0.95	0.14

*Napomena: M – aritmetička sredina; SD – standardna devijacija; Min - minimum; Max – maksimum; Sk – skjunes; Sk SE – standardna greška zakrivljenosti distribucije Skjunesa; Ku – kurtzois; Ku SE – standardna greška izduženosti distribucije kurtozisa; * - odstupanje distribucije po skjunesu i/ili kurtozisu.*

Tabela A3

Deskriptivna statistika za Pozitivne i Negativne osobine po stimulusima

Kategorija	Stimulus	skor		skor	
		pozitivne osobine		negativne osobine	
		<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
Negojazni stimulusi	M1	4.4694	1.13206	2.2916	.93730
	M2	3.9086	1.17699	2.6092	1.02101
	M3	3.0604	1.13900	3.0900	1.27529
	M4	4.3539	1.19065	2.3984	1.04021
	Ž1	4.5095	1.15874	2.2289	.90759
	Ž2	4.6263	1.19443	2.2225	.92061
	Ž3	4.8477	1.18164	2.0784	.98637
	Ž4	4.7741	1.21938	2.0749	.86577
Gojazni stimulusi	M5	4.2201	1.12485	3.0942	1.16462
	M6	3.3698	1.06633	3.6883	1.34995
	M7	4.2729	1.15078	3.3688	1.08304
	M8	3.4142	1.11263	3.7668	1.18670
	Ž5	3.3672	1.08842	3.6246	1.30574
	Ž6	3.8955	1.12862	2.8094	1.13333
	Ž7	4.1132	1.16166	3.4142	1.27852
	Ž8	3.4212	1.11177	3.6588	1.34183

Iz Tabele A3 vidimo da negaojazni stimulusi generalno dobijaju više skorove na pozitivnim osobinama i niže na negativnim. Međutim vidimo da se pojedini stimulusi u okviru ovih kategorija ocenjuju pozitivnije/negativnije.

B. Deskriptivna statistika – istraživanje 2

Na narednim stranicama biće predstavljena deskriptivna statistika korišćenih mera, i to aritmetička sredina, standardna devijacija, skjunes i kurtozis. O postojanju odstupanja distribucije od normalne po skjunesu i kurtozisu odličivaćemo po autorima (Field, 2009) koji naglašavaju da se smatra da ove mere ukazuju na normalnu distribuciju ukoliko se nalaze u opsegu od -1,96 do 1,96 za 95% interval poverenja. Ovo može i da se uprosti i da se kaže da a distribucija nije normalna ako je vrednost skjunesa/kurtozisa više nego 2 puta veća od standardne greške skjunesa/kurtozisa (Hedrih & Hedrih, 2022). Za ovakav način procenjivanja odstupanja od normalne distribucije gledaju se apsolutne vrednosti skjunesa i kurtozisa.

Tabela B1

Deskriptivno-statističke mere stereotipa i dopadljivosti (PPT)

Poduzorak	Osobine	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Sk</i>	<i>Sk SE</i>	<i>Ku</i>	<i>Ku SE</i>
Negojazne stimulus-osobe muškog pola	Atraktivan	3.56	1.73	1	7	0.32*	0.08	-0.79*	0.15
	Druželjubiv	4.03	1.74	1	7	-0.06	0.08	-0.87*	0.15
	Srećan	3.88	1.59	1	7	0.02	0.08	-0.65*	0.15
	Marljiv	4.43	1.56	1	7	-0.17	0.08	-0.62*	0.15
	Inteligentan	4.81	1.47	1	7	-0.28*	0.08	-0.5	0.15
	Orijentisan ka cilju	4.58	1.69	1	7	-0.17	0.08	-0.84*	0.15
	Dopadljivost	4.01	1.47	1	7	-0.22*	0.08	-0.46*	0.15
	Lenj	2.38	1.38	1	7	1.12*	0.08	1*	0.15
	Neuredan	2.37	1.39	1	7	1.1*	0.08	0.87*	0.15
	Neaktivan	2.36	1.38	1	7	1.15*	0.08	1.02*	0.15
	Nedisciplinovan	2.32	1.42	1	7	1.16*	0.08	0.87*	0.15
	Nepopularan	3.02	1.62	1	7	0.55*	0.08	-0.48*	0.15
Lošeg fizičkog zdravlja	2.31	1.32	1	7	1.11*	0.08	0.89*	0.15	
Gojazne stimulus-osobe muškog pola	Atraktivan	2.72	1.48	1	7	0.8	0.08	0.13	0.15
	Druželjubiv	4.4	1.53	1	7	-0.13	0.08	-0.61*	0.15
	Srećan	4.13	1.41	1	7	-0.05	0.08	-0.38*	0.15
	Marljiv	4.32	1.57	1	7	-0.05	0.08	-0.69*	0.15
	Inteligentan	4.79	1.44	1	7	-0.3*	0.08	-0.53*	0.15
	Orijentisan ka cilju	4.45	1.64	1	7	-0.16	0.08	-0.81*	0.15
	Dopadljivost	3.64	1.37	1	7	0.004	0.08	-0.29*	0.15
	Lenj	2.95	1.67	1	7	0.68*	0.08	-0.45*	0.15
Neuredan	2.96	1.64	1	7	0.7*	0.08	-0.24*	0.15	

	Neaktivan	3.69	1.84	1	7	0.15	0.08	-1.04*	0.15
	Nedisciplinovan	2.8	1.66	1	7	0.79*	0.08	-0.27*	0.15
	Nepopularan	3.34	1.68	1	7	0.45*	0.08	-0.59*	0.15
	Lošeg fizičkog zdravlja	3.44	1.72	1	7	0.34*	0.08	-0.79*	0.15
Negojazne stimulus-osobe ženskog pola	Atraktivan	5.43	1.5	1	7	-0.78*	0.07	-0.17	0.15
	Druželjubitiv	4.55	1.42	1	7	-0.2	0.08	-0.42*	0.15
	Srećan	4.31	1.38	1	7	-0.02	0.08	-0.42*	0.15
	Marljiv	4.73	1.5	1	7	-0.3	0.08	-0.58*	0.15
	Inteligentan	4.99	1.44	1	7	-0.32*	0.08	-0.62*	0.15
	Orijentisan ka cilju	4.81	1.74	1	7	-0.37*	0.08	-0.88*	0.15
	Dopadljivost	5.09	1.31	1	7	-0.58*	0.08	0.2	0.15
	Lenj	2.37	1.41	1	7	1.15*	0.08	1.03*	0.15
	Neuredan	1.84	1.19	1	7	1.92*	0.08	4.1*	0.15
	Neaktivan	2.3	1.37	1	7	1.23*	0.08	1.31*	0.15
	Nedisciplinovan	2.16	1.35	1	7	1.27*	0.08	1.22*	0.15
	Nepopularan	2.25	1.41	1	7	1.23*	0.08	1.05*	0.15
	Lošeg fizičkog zdravlja	2.09	1.27	1	7	1.41*	0.08	2.07*	0.15
Gojazne stimulus-osobe ženskog pola	Atraktivan	2.8	1.53	1	7	0.75*	0.08	-0.03	0.15
	Druželjubitiv	3.84	1.55	1	7	0.22*	0.08	-0.51*	0.15
	Srećan	3.73	1.52	1	7	0.26*	0.08	-0.42*	0.15
	Marljiv	4.01	1.64	1	7	0.12	0.08	-0.76*	0.15
	Inteligentan	4.61	1.53	1	7	-0.12	0.08	-0.72*	0.15
	Orijentisan ka cilju	4.3	1.67	1	7	-0.09	0.08	-0.81*	0.15
	Dopadljivost	3.46	1.37	1	7	0.13	0.08	-0.21	0.15
	Lenj	3.23	1.75	1	7	0.49*	0.08	-0.76*	0.15
	Neuredan	2.8	1.58	1	7	0.77*	0.08	-0.07	0.15
	Neaktivan	3.84	1.91	1	7	0.03	0.08	-1.17*	0.15
	Nedisciplinovan	2.89	1.69	1	7	0.66*	0.08	-0.51*	0.15
	Nepopularan	3.66	1.75	1	7	0.18*	0.08	-0.88*	0.15
Lošeg fizičkog zdravlja	3.62	1.8	1	7	0.18*	0.08	-1.1*	0.15	

Napomena: *M* – aritmetička sredina; *SD* – standardna devijacija; *Min* - minimum; *Max* – maksimum; *Sk* – skjunes; *Sk SE* – standardna greška zakrivljenosti distribucije Skjunesa; *Ku* – kurtzois; *Ku SE* – standardna greška izduženosti distribucije kurtzisa; * - odstupanje distribucije po skjunesu i/ili kurtzisu.

Tabela B2

Deskriptivno statističke mere pozitivnih i negativnih stereotipnih osobina

Pol	Gojaznost	Stereotipi	Socijalni status	M	SD	Min	Max	Sk	Sk SE	Ku	Ku SE
Muškarci	Negojazni	Pozitivne osobine	Visok	4.12	1.13	1	7	0.08	0.11	-0.1	.21
			Nizak	4.29	1.08	1	7	-.24*	0.11	-0.06	0.21
		Negativne osobine	Visok	4.12	1.13	1	7	0.08	0.11	-0.1	0.21
			Nizak	2.49	1.07	1	7	.87*	0.11	1.19*	0.21
	Gojazni	Pozitivne osobine	Visok	4.14	1.05	1	7	-0.04	0.11	0.13	0.21
			Nizak	4.12	1.12	1	7	-0.1	0.11	-0.07	0.21
		Negativne osobine	Visok	3.3	1.32	1	7	.44*	0.11	-0.14	0.21
			Nizak	3.09	1.32	1	7	0.61	0.11	0.25	0.21
Žene	Negojazne	Pozitivne osobine	Visok	5.13	1.11	1.5	7	-.74*	0.11	0.39	0.21
			Nizak	4.47	1.05	1.83	7	0.01	0.11	-0.16	0.21
		Negativne osobine	Visok	2	0.98	1	7	1.71*	0.11	4.26*	0.21
			Nizak	2.35	1.05	1	7	.89*	0.11	1.03*	0.21
	Gojazne	Pozitivne osobine	Visok	4.27	1.13	1	7	-0.2	0.11	-0.02	0.21
			Nizak	3.49	1.08	1	7	.42*	0.11	.77*	0.21
		Negativne osobine	Visok	3.21	1.27	1	7	.53*	0.11	0.23	0.21
			Nizak	3.47	1.41	1	7	0.15	0.11	-.71*	0.21

*Napomena: M – aritmetička sredina; SD – standardna devijacija; Min - minimum; Max – maksimum; Sk – skjunes; Sk SE – standardna greška zakrivljenosti distribucije Skjunesa; Ku – kurtzois; Ku SE – standardna greška izduženosti distribucije kurtzosa; * - odstupanje distribucije po skjunesu i/ili kurtzisu.*

V. Deskriptivna statistika – istraživanje 4 deo 1

U narednim tabelama će biti predstavljene deskriptivno-statističke mere varijabli korišćenih u ovom istraživanju. O postojanju odstupanja distribucije od normalne po skjunesu i kurtozisu odlučivaćemo po autorima (Field, 2009; Hedrih & Hedrih, 2022).

Negativan Sk ukazuje na negativno asimetričnu distribuciju, dok pozitivan Sk ukazuje na pozitivno asimetričnu distribuciju; Negativan Ku ukazuje na platikurtičnu distribuciju, dok pozitivan Ku ukazuje na leptokurtičnu distribuciju – u slučaju kada odstupanje postoji.

Deskriptivno-statističke mere stereotipnih osobina se odnose na upitnik PPT zadatak u ovom istraživanju i opisan u metodološkom delu – u slučaju ovog istraživanja, ispitanici su ovim upitnikom procenjivali hipotetičke osobe koje spadaju u ove četiri kategorije.

Tabela V1

Deskriptivno-statističke mere stereotipa i dopadljivosti (PPT)

Poduzorak	Osobine	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Sk</i>	<i>Sk SE</i>	<i>Ku</i>	<i>Ku SE</i>
Negojazne stimulus-osobe muškog pola	Prvo opažanje	2.94	4.15	-1	15.01	1.1*	.05	.351*	.09
	Dužina opažanja	4.91	6.9	.00	52.5	2.57*	.05	9.35*	.09
	Fiksacije	3.51	4.25	0	36	2.22*	.05	7.72*	.09
	Broj vraćanja	2.31	3.26	0	18	2.02*	.05	4.66*	.09
Gojazne stimulus-osobe muškog pola	Prvo opažanje	2.74	3.74	-1	14.88	1.26*	.05	.97*	.09
	Dužina opažanja	7.61	8.36	.00	74.91	1.92*	.05	7.1*	.09
	Fiksacije	5	4.8	0	36	1.42*	.05	3.54*	.09
	Broj vraćanja	3.04	3.3	0	21	1.45*	.05	2.81*	.09
Negojazne stimulus-osobe ženskog pola	Prvo opažanje	2.92	3.98	-1	15.03	1.13*	.05	.56*	.09
	Dužina opažanja	5.39	6.78	.00	37.86	1.81*	.05	3.51*	.09
	Fiksacije	3.85	4.21	0	32	1.72*	.05	4.46*	.09
	Broj vraćanja	2.52	3.26	0	23	1.88*	.05	4.62*	.09
Gojazne stimulus-osobe ženskog pola	Prvo opažanje	3.03	3.93	-1	14.99	1.03*	.05	.26*	.09
	Dužina opažanja	5.61	6.85	.00	44.27	1.93*	.05	5.06*	.09
	Fiksacije	3.96	4.09	0	23	1.32*	.05	1.62*	.09
	Broj vraćanja	2.59	3.13	0	16	1.49*	.05	2.06*	.09

Napomena: *M* – aritmetička sredina; *SD* – standardna devijacija; *Min* - minimum; *Max* – maksimum; *Sk* – skjunes; *Sk SE* – standardna greška zakrivljenosti distribucije Skjunesa; *Ku* – kurtozis; *Ku SE* – standardna greška izduženosti distribucije kurtozisa; * - odstupanje distribucije po skjunesu i/ili kurtozisu.

G. Deskriptivna statistika – istraživanje 4 deo 2

U narednim tabelama će biti predstavljene deskriptivno-statističke mere varijabli korišćenih u ovom istraživanju. O postojanju odstupanja distribucije od normalne po skjunesu i kurtozisu odlučivaćemo po autorima (Field, 2009; Hedrih & Hedrih, 2022).

Negativan Sk ukazuje na negativno asimetričnu distribuciju, dok pozitivan Sk ukazuje na pozitivno asimetričnu distribuciju; Negativan Ku ukazuje na platikurtičnu distribuciju, dok pozitivan Ku ukazuje na leptokurtičnu distribuciju – u slučaju kada odstupanje postoji.

Deskriptivno-statističke mere stereotipnih osobina se odnose na upitnik PPT zadatak u ovom istraživanju i opisan u metodološkom delu – u slučaju ovog istraživanja, ispitanici su ovim upitnikom procenjivali hipotetičke osobe koje spadaju u ove četiri kategorije.

Tabela G1

Deskriptivno-statističke mere stereotipa i dopadljivosti (PPT)

Poduzorak	Osobine	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Sk</i>	<i>Sk SE</i>	<i>Ku</i>	<i>Ku SE</i>
Negojazne stimulus-osobe muškog pola	Atraktivan	4.02	1.53	1	7	-0.23*	0.02	-0.63*	0.03
	Druželjubiv	5.12	1.23	1	7	-0.35*	0.02	-0.3*	0.03
	Srećan	4.68	1.31	1	7	-0.12*	0.02	-0.39*	0.03
	Marljiv	4.3	1.43	1	7	-0.02	0.02	-0.39*	0.03
	Inteligentan	4.85	1.19	1	7	-0.26*	0.02	0.36*	0.03
	Orijentisan ka cilju	4.41	1.29	1	7	-0.29*	0.02	-0.04	0.03
	Dopadljivost	4.02	1.53	1	7	-0.23*	0.02	-0.63*	0.03
	Lenj	3.41	1.57	1	7	0.33*	0.02	-0.58*	0.03
	Neuredan	2.8	1.42	1	7	0.55*	0.02	-0.34*	0.03
	Neaktivan	3.52	1.86	1	7	0.39*	0.02	-1.03*	0.03
	Nedisciplinovan	3.09	1.54	1	7	0.47*	0.02	-0.49*	0.03
	Nepopularan	2.97	1.5	1	7	0.58*	0.02	-0.27*	0.03
Lošeg fizičkog zdravlja	3.34	1.81	1	7	0.47*	0.02	-0.99*	0.03	
Gojazne stimulus-osobe muškog pola	Atraktivan	3.82	1.55	1	7	-0.07	0.02	-0.74*	0.03
	Druželjubiv	5	1.24	1	7	-0.36*	0.02	-0.35*	0.03
	Srećan	4.6	1.32	1	7	-0.09	0.02	-0.4*	0.03
	Marljiv	4.22	1.44	1	7	0.01	0.02	-0.39*	0.03
	Inteligentan	4.85	1.21	1	7	-0.3	0.02	0.37*	0.03
	Orijentisan ka cilju	4.31	1.48	1	7	-0.18*	0.02	-0.44*	0.03

	Dopadljivost	4.27	1.3	1	7	-0.2*	0.02	-0.15*	0.03
	Lenj	3.54	1.61	1	7	0.23*	0.02	-0.71*	0.03
	Neuredan	2.83	1.44	1	7	0.5*	0.02	-0.47*	0.03
	Neaktivan	3.77	1.91	1	7	0.19*	0.02	-1.21*	0.03
	Nedisciplinovan	3.2	1.6	1	7	0.41*	0.02	-0.66*	0.03
	Nepopularan	3.09	1.54	1	7	0.5*	0.02	-0.4*	0.03
	Lošeg fizičkog zdravlja	3.59	1.86	1	7	0.27*	0.02	-1.2*	0.03
Negojazne stimulus-osobe ženskog pola	Atraktivan	4.08	1.59	1	7	-0.18*	0.02	-0.84*	0.03
	Druželjubitiv	4.94	1.21	1	7	-0.35*	0.02	0.08*	0.03
	Srećan	4.52	1.33	1	7	-0.16*	0.02	-0.31*	0.03
	Marljiv	4.85	1.2	1	7	-0.37*	0.02	0.1*	0.03
	Inteligentan	4.59	1.35	1	7	-0.07*	0.02	-0.39*	0.03
	Orijentisan ka cilju	4.38	1.25	1	7	-0.37*	0.02	0.03	0.03
	Dopadljivost	4.08	1.59	1	7	-0.18*	0.02	-0.84*	0.03
	Lenj	3.44	1.54	1	7	0.37*	0.02	-0.6	0.03
	Neuredan	2.71	1.39	1	7	0.73*	0.02	0.08*	0.03
	Neaktivan	3.45	1.77	1	7	0.35*	0.02	-0.87*	0.03
	Nedisciplinovan	2.96	1.57	1	7	0.66*	0.02	-0.16*	0.03
	Nepopularan	3.04	1.49	1	7	0.42*	0.02	-0.56*	0.03
	Lošeg fizičkog zdravlja	3.23	1.68	1	7	0.44*	0.02	-0.82*	0.03
Gojazne stimulus-osobe ženskog pola	Atraktivan	3.88	1.61	1	7	-0.02	0.02	-0.92*	0.03
	Druželjubitiv	4.95	1.23	1	7	-0.37*	0.02	0.07*	0.03
	Srećan	4.44	1.35	1	7	-0.12*	0.02	-0.36*	0.03
	Marljiv	4.34	1.47	1	7	0.04	0.02	-0.61*	0.03
	Inteligentan	4.85	1.21	1	7	-0.38*	0.02	0.09*	0.03
	Orijentisan ka cilju	4.5	1.36	1	7	0.002	0.02	-0.41*	0.03
	Dopadljivost	4.28	1.27	1	7	-0.28*	0.02	-0.09*	0.03
	Lenj	3.58	1.58	1	7	0.26*	0.02	-0.76*	0.03
	Neuredan	2.77	1.41	1	7	0.69*	0.02	-0.04*	0.03
	Neaktivan	3.66	1.82	1	7	0.2*	0.02	-1.03*	0.03
	Nedisciplinovan	3.06	1.62	1	7	0.62*	0.02	-0.3*	0.03
	Nepopularan	3.17	1.53	1	7	0.32*	0.02	-0.67*	0.03
Lošeg fizičkog zdravlja	3.42	1.71	1	7	0.29*	0.02	-0.98*	0.03	

*Napomena: M – aritmetička sredina; SD – standardna devijacija; Min - minimum; Max – maksimum; Sk – skjunes; Sk SE – standardna greška zakrivljenosti distribucije Skjunesa; Ku – kurtzois; Ku SE – standardna greška izduženosti distribucije kurtzoisa; * - odstupanje distribucije po skjunesu i/ili kurtzoisu.*

Tabela G2

Deskriptivno statističke mere pozitivnih i negativnih stereotipnih osobina

			<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Sk</i>	<i>Sk SE</i>	<i>Ku</i>	<i>Ku SE</i>
Muškarci	Negojazni	Pozitivne osobine	4.56	1.03	4.56	4.5	-0.23*	0.02	5.5*	1.5
		Negativne osobine	3.19	1.24	3.19	3	0.29*	0.02	5.5*	1
	Gojazni	Pozitivne osobine	4.49	1.04	4.49	4.5	-0.2*	0.02	5.5*	1.5
		Negativne osobine	3.34	1.27	3.34	3.33	0.17*	0.02	5.5*	1
Žene	Negojazne	Pozitivne osobine	4.56	1.03	4.56	4.67	-0.08*	0.02	5.5*	1.5
		Negativne osobine	3.13	1.25	3.13	3	0.45*	0.02	6*	1
	Gojazne	Pozitivne osobine	4.49	1.04	4.49	4.5	-0.01	0.02	5.5*	1.5
		Negativne osobine	3.27	1.28	3.27	3.17	0.34*	0.02	6*	1

*Napomena: M – aritmetička sredina; SD – standardna devijacija; Min - minimum; Max – maksimum; Sk – skjunes; Sk SE – standardna greška zakrivljenosti distribucije Skjunesa; Ku – kurtzois; Ku SE – standardna greška izduženosti distribucije kurtzoisa; * - odstupanje distribucije po skjunesu i/ili kurtzoisu;*

Tabela G3

Deskriptivno-statističke mere skale upitnika korišćenih u istraživanju

Upitnik	Varijabla	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Sk</i>	<i>Sk SE</i>	<i>Ku</i>	<i>Ku SE</i>
BESAA	Izgled	1.99	0.68	0.9	3.9	1.34*	0.008	0.99*	0.02
	Težina	2.19	0.74	0.5	4	0.54*	0.008	0.39*	0.02
	Atribucija	2.48	0.59	0.8	4	-0.02*	0.008	0.12*	0.02
AFA	Nedopadanje	1.54	1.06	0	5.3	0.84*	0.008	0.47*	0.02
	Strah od	2.57	2.51	0	9	1.01*	0.008	0.04	0.02
	Snaga volje	5.21	2.09	0	9	-0.1*	0.008	-0.76*	0.02

Napomena. Izgled - Opšta osećanja po pitanju svog izgleda; Težina - Zadovoljstvo svojom težinom; Atribucija - Atribucije pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu od strane drugih ljudi. M – aritmetička sredina; SD –

standardna devijacija; *Min* - minimum; *Max* – maksimum; *Sk* – *skjunes*; *Sk SE* – standardna greška zakrivljenosti distribucije Skjunesa; *Ku* – kurtzois; *Ku SE* – standardna greška izduženosti distribucije kurtozisa; * - odstupanje distribucije po skjunesu i/ili kurtozisu.

Tabela G4

Deskriptivno-statističke mere telesnog stanja ispitanika

Varijabla	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Sk</i>	<i>Sk SE</i>	<i>Ku</i>	<i>Ku SE</i>
Visina	173.04	9.428	150	198	.26*	.023	-.38*	.046
Kg	67.59	12.76	42.1	119.5	.92*	.023	1.42*	.046
Viscelarne masti	4.03	2.01	1	13	1.72*	.023	3.95*	.046
Telesne masti	25.95	8.6	5	44.7	-.24*	.023	-.57*	.046
Procenat mišića	40.61	98.37	13	1342	13.06*	.023	170.2*	.046
Metabolizam	1502.56	267.87	22.3	2298	-.43*	.023	4.08*	.046
BMI	22.58	2.92	16.4	33.8	1.02*	.023	1.69*	.046

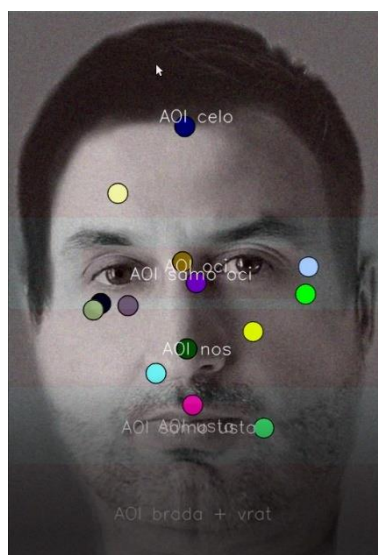
Napomena. Izgled - Opšta osećanja po pitanju svog izgleda; Težina - Zadovoljstvo svojom težinom; Atribucija - Atribucije pozitivne evaluacije o sopstvenom telu i izgledu od strane drugih ljudi. *M* – aritmetička sredina; *SD* – standardna devijacija; *Min* - minimum; *Max* – maksimum; *Sk* – *skjunes*; *Sk SE* – standardna greška zakrivljenosti distribucije Skjunesa; *Ku* – kurtzois; *Ku SE* – standardna greška izduženosti distribucije kurtozisa; * - odstupanje distribucije po skjunesu i/ili kurtozisu.

D. Vizuelizacija muških stimulus-osoba

Kako je u uzorku bilo više žena nego muškaraca, te samim tim nije bilo dovoljno osnova da statistički poredimo muške i ženske ispitanike, ono što možemo da uradimo jeste da prikazemo kao prilog vizuelne podatke o pokretima očiju muških i ženskih ispitanika. Počecemo od prikazivanja pokreta očiju pri posmatranju stimulus-osoba muškog pola.

Slika 1.d.

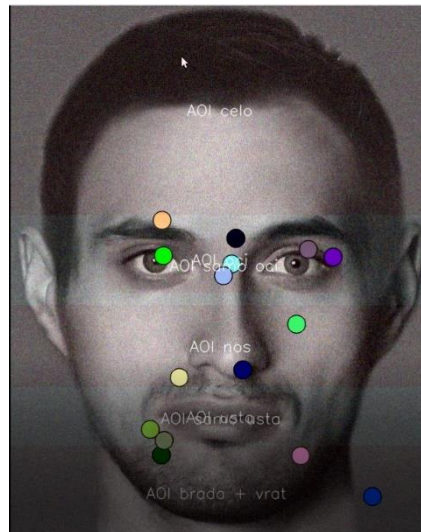
Bee swarm vizuelizacija pokreta očiju muških ispitanika pri posmatranju gojazne stimulus-osobe muškog pola

Iz priložene slike možemo da vidimo da su muškarci uglavnom posmatrali stimulus-osobu koja pati od gojaznosti, muškog pola, u predelu očiju, obraza i nosa.

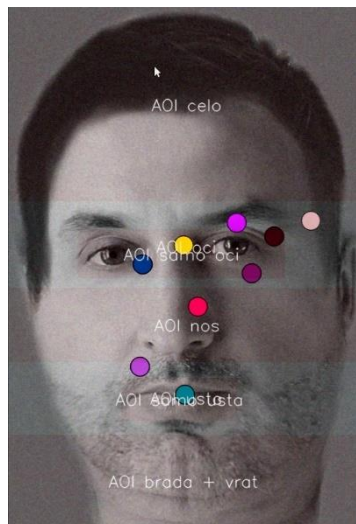
Slika 2.d.

Bee swarm vizuelizacija pokreta očiju muških ispitanika pri posmatranju negojazne stimulus-osobe muškog pola

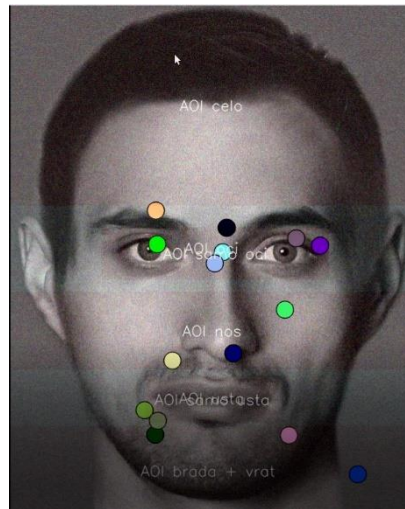
Slika 3.d.

Bee swarm vizuelizacija pokreta očiju ženskih ispitanika pri posmatranju negojazne stimulus-osobe muškog pola

Slika 4.d.

Bee swarm vizuelizacija pokreta očiju ženskih ispitanika pri posmatranju negojazne stimulus-osobe muškog pola

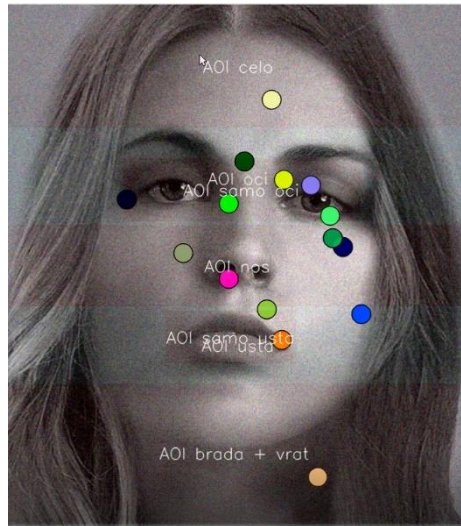

Snimci svih vizuelizacija su dostupni na OSF serveru na sledećem linku:
<https://osf.io/8u5pg/>

Đ. Vizuelizacija ženskih stimulus-osoba

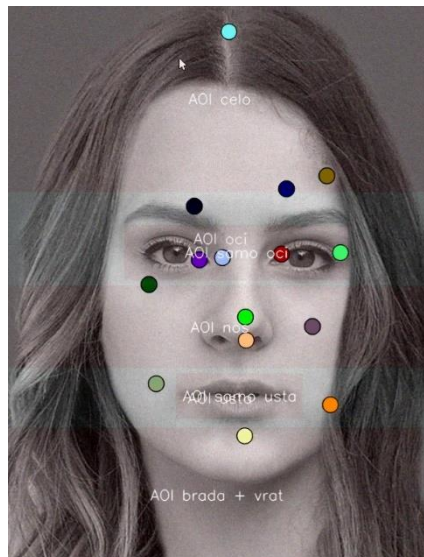
Slika 1.d.

Bee swarm vizuelizacija pokreta očiju muških ispitanika pri posmatranju gojazne stimulus-osobe ženskog pola

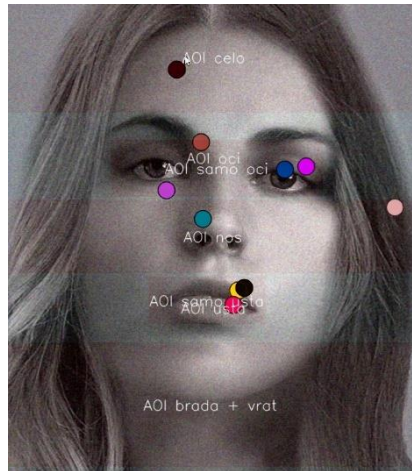
Slika 2.d.

Bee swarm vizuelizacija pokreta očiju muških ispitanika pri posmatranju negojazne stimulus-osobe ženskog pola

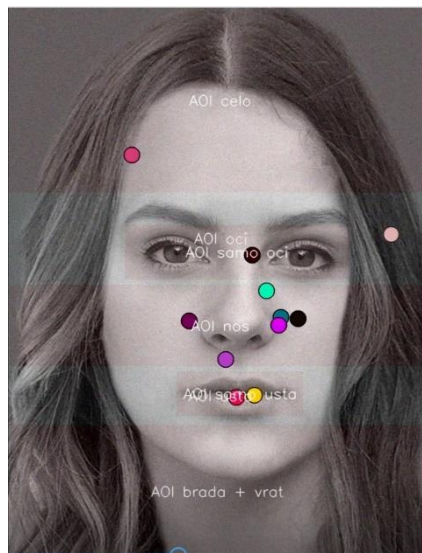
Slika 3.d.

Bee swarm vizuelizacija pokreta očiju ženskih ispitanika pri posmatranju gojazne stimulus-osobe ženskog pola

Slika 4.d.

Bee swarm vizuelizacija pokreta očiju ženskih ispitanika pri posmatranju negojazne stimulus-osobe ženskog pola

Snimci svih vizuelizacija su dostupni na OSF serveru na sledećem linku:
<https://osf.io/8u5pg/>

E. Razlike po polu ispitanika – Istraživanje 1 i 2

Tabela E1

Razlike između muškaraca i žena po varijablama istraživanja

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Nedopadnje	Muški	1961.93	.089
	Ženski	1898.19	
Strah od gojaznosti	Muški	1799.64	.000
	Ženski	1985.58	
Snaga volje	Muški	2411.07	.000
	Ženski	1656.35	
Izgled	Muški	1993.26	.003
	Ženski	1881.32	
Težina	Muški	2131.36	.000
	Ženski	1806.96	
Atribucija	Muški	1779.83	.000
	Ženski	1996.24	
Samoobmana	Muški	2189.26	.003
	Ženski	1775.78	
Upravljanje impresijama	Muški	1972.88	.032
	Ženski	1892.29	

Iz Tabele E1 vidimo da razlike postoje na svim varijablama sem na Nedopadanju. Razlike u korist Straha od gojaznosti idu u korist žena. Razlike u korist Snage volje idu u korist muškaraca. Dalje, razlike u pogledu Izgleda i Težine idu u korist muškaraca – što znači da su muškarci samouvereniji u pogledu svog izgleda. Dok razlike u pogledu Atribucije idu u korist žena, što znači da žene više vrednuju spoljašnje potvrde svog izgleda. Razlike u pogledu obe dimenzije tendencija ka davanju socijalno poželjnih odgovora idu u korist žena, što znači da su žene sklonije davanju socijalno poželjnih odgovora.

Tabela E2

Razlike između pola ispitanika u pogledu stereotipa i dopadanja – negojazni stimulusi muškog pola visokog socijalnog statusa

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Muški	243.23	.751
	Ženski	239.03	
Negativne osobine	Muški	241.85	.875
	Ženski	239.77	
Dopadljivost	Muški	257.82	.001
	Ženski	212.98	

Iz Tabele E2 možemo da vidimo da značajne razlike postoje samo kod Dopadanja, i da one idu u korist muškaraca. Odnosno da muškarci daju više skorove na Dopadanju.

Tabela E3

Razlike između pola ispitanika u pogledu stereotipa i dopadanja – gojazni stimulusi muškog pola visokog socijalnog statusa

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Muški	343.54	.108
	Ženski	369.63	
Negativne osobine	Muški	368.11	.471
	Ženski	356.40	
Dopadljivost	Muški	381.05	.000
	Ženski	323.85	

Iz Tabele E3 možemo da vidimo da značajne razlike postoje samo kod Dopadanja, i da one idu u korist muškaraca. Odnosno da muškarci daju više skorove na Dopadanju.

Tabela E4

Razlike između pola ispitanika u pogledu stereotipa i dopadanja – gojazni stimulusi muškog pola niskog socijalnog statusa

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Muški	116.67	.530
	Ženski	122.56	
Negativne osobine	Muški	123.57	.615
	Ženski	118.85	
Dopadljivost	Muški	125.05	.046
	Ženski	107.10	

Iz Tabele E4 možemo da vidimo da značajne razlike postoje samo kod Dopadanja, i da one idu u korist muškaraca. Odnosno da muškarci daju više skorove na Dopadanju.

Tabela E5

Razlike između pola ispitanika u pogledu stereotipa i dopadanja – gojazni stimulusi ženskog pola visokog socijalnog statusa

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Muški	116.67	.530
	Ženski	122.56	
Negativne osobine	Muški	123.57	.615
	Ženski	118.85	
Dopadljivost	Muški	125.05	.046
	Ženski	107.10	

Iz Tabele E5 možemo da vidimo da značajne razlike postoje samo kod Dopadanja, i da one idu u korist muškaraca. Odnosno da muškarci daju više skorove na Dopadanju.

Tabela E6

Razlike između pola ispitanika u pogledu stereotipa i dopadanja – gojazni stimulusi ženskog pola niskog socijalnog statusa

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Pozitivne osobine	Muški	338.19	.034
	Ženski	372.51	
Negativne osobine	Muški	374.51	.184
	Ženski	352.96	
Dopadljivost	Muški	362.76	.032
	Ženski	329.02	

Iz Tabele E6 možemo da vidimo da značajne razlike postoje kod Pozitivnih osobina i Dopadanja, i da one idu u korist muškaraca. Odnosno da muškarci daju više skorove na Pozitivnim osobinama i na Dopadanju.

Razlike za negojazne stimulus-osobe muškog pola niskog socijalnog statusa između muškaraca i žena nisu pronađene, kao ni za negojazne stimulus-osobe ženskog pola visokog socijalnog statusa, ni za negojazne stimulus-osobe ženskog pola niskog socijalnog statusa.

Svi ovi rezultati govore o tome da su žene te koje su strože u ocenama, što ide u prilog pretpostavci da je i pol stimulusa važna varijabla pri proceni stimulus-osoba, i da je samim tim treba uvrstiti kao moderatorsku varijablu u budućim istraživanjima ovog tipa.

Interakcije između pola ispitanika sa polom stimulusa, gojaznošću stimulusa i navedenim socijalnim statusom stimulusa se nisu pokazale kao statistički značajne.

Ž. Razlike po polu ispitanika – istraživanje 4

Tabela Ž1

Razlike između pola ispitanika u pogledu parametara pokreta očiju za AOI Obrazi i nos – negojazni stimulusi muškog pola

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Prvo opažanje	Muški	1391.64	.000
	Ženski	1534.58	
Dužina opažanja	Muški	1472.06	.062
	Ženski	1412.84	
Fiksacije	Muški	1471.38	.069
	Ženski	1413.87	
Broj vraćanja	Muški	1482.75	.006
	Ženski	1396.65	

Iz Tabele Ž1 vidimo da žene imaju više sklonosti da prvo opaze negojazne stimuluse muškog pola, dok je broj vraćanja značajan u korist muškaraca. Razlike po Dužini opažanja i Fiksacijama nisu nađene.

Tabela Ž2

Razlike između pola ispitanika u pogledu parametara pokreta očiju za AOI Obrazi i nos – gojazni stimulusi muškog pola

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Prvo opažanje	Muški	1389.94	.000
	Ženski	1537.16	
Dužina opažanja	Muški	1432.85	.062
	Ženski	1472.19	
Fiksacije	Muški	1445.78	.069
	Ženski	1452.62	
Broj vraćanja	Muški	1444.36	.006
	Ženski	1454.77	

Iz Tabele Ž2 vidimo da žene imaju više sklonosti da prvo opaze gojazne stimuluse muškog pola. Razlike po Dužini opažanja, Fiksacijama i Broju vraćanja nisu nađene.

Tabela Ž3

Razlike između pola ispitanika u pogledu parametara pokreta očiju za AOI Obrazi i nos – gojazni stimulusi ženskog pola

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Prvo opažanje	Muški	1387.91	.000
	Ženski	1540.22	
Dužina opažanja	Muški	1429.87	.139
	Ženski	1476.71	
Fiksacije	Muški	1422.49	.039
	Ženski	1487.88	
Broj vraćanja	Muški	1428.28	.108
	Ženski	1479.12	

Iz Tabele Ž3 vidimo da žene imaju više sklonosti da prvo opaze gojazne stimuluse ženskog pola, kao i da se više fiksiraju na njih. Razlike po Dužini opažanja i Broju vraćanja nisu nađene.

Razlike za negojazne stimulus-osobe ženskog pola nisu pronađene.

Tabela Ž4

Razlike između pola ispitanika u pogledu parametara pokreta očiju za AOI Obrazi i usta – negojazni stimulusi muškog pola

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Prvo opažanje	Muški	1414.00	.006
	Ženski	1500.72	
Dužina opažanja	Muški	1461.48	.297
	Ženski	1428.85	
Fiksacije	Muški	1457.50	.470
	Ženski	1434.88	
Broj vraćanja	Muški	1452.56	.736
	Ženski	1442.35	

Iz Tabele Ž4 vidimo da žene imaju više sklonosti da prvo opaze negojazne stimuluse muškog pola. Razlike po Dužini opažanja, Fiksacijama i Broju vraćanja nisu nađene.

Tabela Ž5

Razlike između pola ispitanika u pogledu parametara pokreta očiju za AOI Obrazi i usta – gojazni stimulusi muškog pola

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Prvo opažanje	Muški	1376.53	.000
	Ženski	1557.46	
Dužina opažanja	Muški	1434.33	.259
	Ženski	1469.94	
Fiksacije	Muški	1427.61	.096
	Ženski	1480.13	
Broj vraćanja	Muški	1447.45	.933
	Ženski	1450.09	

Iz Tabele Ž5 vidimo da žene imaju više sklonosti da prvo opaze gojazne stimuluse muškog pola. Razlike po Dužini opažanja, Fiksacijama i Broju vraćanja nisu nađene.

Tabela Ž6

Razlike između pola ispitanika u pogledu parametara pokreta očiju za AOI Obrazi i usta – negojazni stimulusi ženskog pola

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Prvo opažanje	Muški	1418.82	.018
	Ženski	1493.44	
Dužina opažanja	Muški	1472.58	.055
	Ženski	1412.04	
Fiksacije	Muški	1463.85	.219
	Ženski	1425.26	
Broj vraćanja	Muški	1460.93	.309
	Ženski	1429.69	

Iz Tabele Ž6 vidimo da žene imaju više sklonosti da prvo opaze negojazne stimuluse ženskog pola. Razlike po Dužini opažanja, Fiksacijama i Broju vraćanja nisu nađene

Tabela Ž7

Razlike između pola ispitanika u pogledu parametara pokreta očiju za AOI Obrazi i usta – gojazni stimulusi ženskog pola

Varijabla	Pol stimulusa	AS rang	<i>p</i>
Prvo opažanje	Muški	1398.75	.018
	Ženski	1523.81	
Dužina opažanja	Muški	1451.01	.055
	Ženski	1444.69	
Fiksacije	Muški	1429.71	.219
	Ženski	1476.95	
Broj vraćanja	Muški	1418.50	.309
	Ženski	1493.91	

Iz Tabele Ž7 vidimo da žene imaju više sklonosti da prvo opaze negojazne stimuluse ženskog pola. Razlike po Dužini opažanja, Fiksacijama i Broju vraćanja nisu nađene.

Z. Upitnici korišćeni u istraživanju

Skala za procenu telesnog samopouzdanja adolescenata i odraslih - BESAA (Body Esteem Scale for Adolescents and Adults: BESAA, Mendelson, Mendelson, & White, 2001).

Uputstvo:

Naznačite u kojoj meri se slažete sa svakom od navedenih tvrdnji, odnosno koliko je često svaka od tvrdnji tačna za Vas lično, tako što ćete čekirati jedan broj od 0 do 4.

Brojevi znače sledeće:

0 - Nikad

1 - Retko

2 - Ponekad

3 - Često

4 – Uvek

1. Sviđa mi se kako izgledam na slikama.	0	1	2	3	4
2. Drugi ljudi misle da izgledam lepo.	0	1	2	3	4
3. Ponosan/na sam na svoje telo.	0	1	2	3	4
4. Zaokupljen sam pokušajima da promenim svoju telesnu težinu.	0	1	2	3	4
5. Mislim da bi mi izgled pomogao da se zaposlim.	0	1	2	3	4
6. Sviđa mi se ono što vidim kad se pogledam u ogledalo.	0	1	2	3	4
7. Mnogo bih stvari promenio u svom izgledu da mogu.	0	1	2	3	4
8. Zadovoljan sam svojom težinom.	0	1	2	3	4
9. Voleo bih da izgledam bolje.	0	1	2	3	4
10. Dopada mi se moja trenutna kilaža.	0	1	2	3	4
11. Voleo bih da izgledam kao neko drugi.	0	1	2	3	4
12. Ljudima mojih godina se dopada kako izgledam.	0	1	2	3	4
13. Moj izgled me uznemirava.	0	1	2	3	4
14. Lepog sam izgleda kao i većina ljudi.	0	1	2	3	4
15. Prilično sam zadovoljan svojim izgledom.	0	1	2	3	4
16. Osećam da moja kilaža potpuno odgovara mojoj visini.	0	1	2	3	4
17. Stidim se svog izgleda.	0	1	2	3	4
18. Merenje na vagi me deprimira.	0	1	2	3	4

19. Moja kilaža me čini nesrečnom.	0	1	2	3	4
20. Moj izgled mi pomaže da dođem do sastanaka (dejtova).	0	1	2	3	4
21. Moj izgled me brine.	0	1	2	3	4
22. Mislim da imam lepo telo.	0	1	2	3	4
23. Izgledam onoliko lepo koliko bih to i voleo.	0	1	2	3	4

Način bodovanja:

Tri subskale: Izgled (1, 6, 7*, 9*, 11*, 13*, 15, 17*, 21*, 23); Težina (3, 4*, 8, 10, 16, 18*, 19*, 22); i Atribucija (2, 5, 12, 14, 20). [* negativni ajtemi, koje trebe rekodirati po sledećim pravilima: 0 = 4, 1 = 3, 2 = 2, 3 = 1, 4 = 0].

Balansirani inventar socijalno poželjnog odgovaranja – BIDR-6 (**Balanced Inventory of Desirable Responding, BIDR-6: Subotić, Dimitrijević, & Radetić-Lovrić, 2016**).

Uputstvo:

Zaokruživanjem broja pored svake od tvrdnji (značenje brojeva dato je ispod) označite u kojoj meri se slažete s njima.

Brojevi znače sledeće:

- 1 - Uopšte nije tačno
- 2 - Nije tačno
- 3 - Malo je tačno
- 4 - Umereno je tačno
- 5 - Tačno je
- 6 - Veoma je tačno
- 7 - Potpuno je tačno

1. Uvek znam zašto mi se nešto dopada.	1	2	3	4	5	6	7
2. Jednom kada nešto odlučim, drugi ljudi mi retko mogu promeniti mišljenje.	1	2	3	4	5	6	7
3. U potpunosti kontrolišem svoju sudbinu.	1	2	3	4	5	6	7
4. Nikad ne zažalim zbog svojih odluka.	1	2	3	4	5	6	7
5. Ja sam potpuno racionalna osoba.	1	2	3	4	5	6	7
6. Veoma čvrsto vjerujem svojim procenama.	1	2	3	4	5	6	7
7. Nemam problem s tim ako se ne dopadam nekim ljudima.	1	2	3	4	5	6	7
8. Ponekad slažem ako moram.	1	2	3	4	5	6	7
9. Događalo se da iskoristim nekoga.	1	2	3	4	5	6	7
10. Ponekad se radije pokušavam osvetiti, nego oprostiti i zaboraviti.	1	2	3	4	5	6	7
11. Rekao/la sam nešto loše o prijatelju iza njegovih/njenih leđa.	1	2	3	4	5	6	7
12. Prihvatio/la sam višak kusura od prodavca/prodavačice, bez da sam mu/joj to rekao/la.	1	2	3	4	5	6	7
13. Kada sam bio/la mlad/a, ponekad sam krao/la stvari.	1	2	3	4	5	6	7

14. Ponekad ne poštujem propise u saobraćaju (npr. vozim brže od ograničenja, prelazim izvan pešačkog prelaza i sl.).	1	2	3	4	5	6	7
14. Ponekad ne poštujem propise u saobraćaju (npr. vozim brže od ograničenja, prelazim izvan pešačkog prelaza i sl.).	1	2	3	4	5	6	7
16. Izostajao/la sam s posla ili iz škole, iako zapravo nisam bio/la bolestan/na.	1	2	3	4	5	6	7
17. Imam neke vrlo ružne navike.	1	2	3	4	5	6	7

Način bodovanja:

Samoobmana: $1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7$.

Upravljanje impresijama: $8r + 9r + 10r + 11r + 12r + 13r + 14r + 15r + 16r + 17r$

Napomena. r pored ajtema znači da se dati ajtem obrnuto skoruje, odnosno rekodira.

Zadatak Percepcije Osoba – PPT (**Person-Perception Task, PPT: Brochu & Morrison, 2007**)

Zadatak percepcije osoba se sastoji od liste osobina koja može da se koristi na dva različita načina. Prvi način je da se ispitanicima prezentuju slike stimulus osoba i da se od njih traži da procene u kojoj meri svaka osoba poseduje svaku osobinu (ovaj način je korišćen u istraživanju 1 i 2). Drugi način je da se ispitanicima daju opisi hipotetičkih osoba i da se od njih traži da procenjuju te hipotetičke osobe po listi osobina (ovaj način je korišćen u istraživanju 4).

Pozitivne osobine uključivale su: atraktivnost, druželjubivost, orijentisanost ka cilju, sreću, marljivost i inteligenciju;

Negativne osobine uključivale su: neaktivnost, lenjost, neurednost, nedisciplinovanost, nedostatak zdravlja (loše fizičko zdravlje) i nedostatak popularnosti (nepopularna osoba).

Upitnik o stavovima prema gojaznosti - AFA (**Explicit Anti-Fat Attitudes, AFA, Crandall, 1994**)

Uputstvo:

Upitnik pred Vama se odnosi na Vaša mišljenja o određenoj grupi ljudi. Vaš stepen slaganja označite na skali od 0 do 9. Brojevi u upitniku znače sledeće:

0 - Ni malo se ne slažem

9 - U potpunosti se slažem

1. Debeli ljudi mi se ne dopadaju previše.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. Nemam mnogo prijatelja koji imaju višak kilograma.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
3. Smatram da ljudi koji imaju višak kilograma nisu baš ljudi od poverenja.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
4. Iako sigurno ima ljudi sa viškom kilograma koji su pametni, generalno gledano, smatram da oni nisu toliko bistri koliko su to ljudi sa normalnom kilažom.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5. Nekada mi je teško da ljude sa viškom kilograma shvatim ozbiljno.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
6. Ljudi sa viškom kilograma čine da se osećam neprijatno.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
7. Kada bih bio/la poslodavac, izbegavao bih/la da zapošljam debele ljude.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
8. Odvratana sam sebi kad se ugojim.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
9. Najgora stvar koja može da mi se desi jeste da se ugojim 10 kilograma.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10. Brine me pomisao da ću se ugojiti.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
11. Ljudi koji imaju previše kilograma sigurno mogu barem malo smršati vežbanjem.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
12. Neki ljudi su debeli zato što nemaju snagu volje.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
13. Debeli ljudi su debeli uglavnom svojom sopstvenom krivicom.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Način bodovanja:

Ajtemi 1, 2, 3, 4, 5, 6 i 7 spadaju u Nedopadanje; ajtemi 8, 9 i 10 spadaju u Snagu volje; ajtemi 11, 12 i 13 spadaju i Strah od gojaznosti.

Biografija

Ana Jovančević je rođena 4.7.1994. godine u Leskovcu gde je završila osnovnu i srednju školu. Fakultet upisuje 2013. godine na Departmanu za Psihologiju, Filozofskog fakulteta, Univerziteta u Nišu. Tokom osnovnih studija primila je više nagrada za najboljeg studenta Departmana od strane Filozofskog fakulteta, uključujući i nagradu za najboljeg diplomiranog studenta 2017. godine. Sem priznanja od strane Filozofskog fakulteta, dobija i nagradu za najboljeg studenta osnovnih studija Filozofskog fakulteta za godinu 2017/2018 od strane Univerziteta u Nišu. Master studije upisuje 2017. a završava 2018. godine. Po završetku master studija dobija nagradu i za najbolje diplomiranog master studenta na Departmanu za Psihologiju od strane Filozofskog fakulteta.

Ana je bila stipendista Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja za drugu i treću godinu osnovnih studija, kao i fonda "Dositeja" za završnu godinu osnovnih studija kao i tokom master studija.

Doktorske studije Psihologije upisuje 2018. godine na Filozofskom fakultetu u Nišu. Pri upisu doktorskih studija dobija stipendiju Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, pri čemu je učestovala na projektu „Indikatori i modeli usklađivanja porodičnih i poslovnih uloga“ finasiranog od strane Ministarstva.

Po završetku druge godine osnovnih studija (2016) počinje sa svojim istraživačkim aktivnostima. Za sada ima 4 rada objavljenih u časopisima sa impakt faktorom, 7 radova u celini objavljenih u časopisima od nacionalnog značaja, 7 radova u celini objavljenih u zbornicima međunarodnih a 4 objavljenih u zbornicima konferencija od nacionalnog značaja. Sem radova u celini ima 20 radova objavljenih (ili prihvaćenih za objavljivanje) u knjigama rezimea međunarodnih naučnih konferencija, i 22 rada objavljenih u vidu rezimea na konferencijama od nacionalnog značaja.

Od 2018. do 2019. je bila angažovana kao demonstrator na Departmanu za Psihologiju, Filozofskog fakulteta u Nišu, a od 2019. je na istom Departmanu zapošljena kao asistent.

2020. godine je bila sekretar programskog odbora konferencije Dani primenjene Psihologije, a aktuelno je sekretar organizacionog odbora za istu konferenciju za 2023. godinu. Od 2022. je i sekretar časopisa Psihologija. Takođe je bila angažovana kao asistent za letnju školu STICS projekta finasiranog od strane DAAD-a 2020. i 2021. godine.

Изјава 1.

ИЗЈАВА О АУТОРСТВУ

Изјављујем да је докторска дисертација, под насловом

Перцепција гојазних особа: естетске реакције, стереотипи и предрасуде

која је одбрањена на Филозофском факултету Универзитета у Нишу:

- резултат сопственог истраживачког рада;
- да ову дисертацију, ни у целини, нити у деловима, нисам пријављивао/ла на другим факултетима, нити универзитетима;
- да нисам повредио/ла ауторска права, нити злоупотребио/ла интелектуалну својину других лица.

Дозвољавам да се објаве моји лични подаци, који су у вези са ауторством и добијањем академског звања доктора наука, као што су име и презиме, година и место рођења и датум одбране рада, и то у каталогу Библиотеке, Дигиталном репозиторијуму Универзитета у Нишу, као и у публикацијама Универзитета у Нишу.

У Нишу, 22.03.2023.

Потпис аутора дисертације:

Ано Милош Јовановић

(Име, средње слово и презиме)

Изјава 2.

**ИЗЈАВА О ИСТОВЕТНОСТИ ЕЛЕКТРОНСКОГ И ШТАМПАНОГ ОБЛИКА
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

Наслов дисертације:

Перцепција гојазних особа: естетске реакције, стереотипи и предрасуде

Изјављујем да је електронски облик моје докторске дисертације, коју сам предао/ла за уношење у **Дигитални репозиторијум Универзитета у Нишу**, истоветан штампаном облику.

У Нишу, 22.03.2023.

Потпис аутора дисертације:

Никола Николић
(Име, средње слово и презиме)

Изјава 3:

ИЗЈАВА О КОРИШЋЕЊУ

Овлашћујем Универзитетску библиотеку „Никола Тесла“ да у Дигитални репозиторијум Универзитета у Нишу унесе моју докторску дисертацију, под насловом:

Перцепција гојазних особа: естетске реакције, стереотипи и предрасуде

Дисертацију са свим прилозима предао/ла сам у електронском облику, погодном за трајно архивирање.

Моју докторску дисертацију, унету у Дигитални репозиторијум Универзитета у Нишу, могу користити сви који поштују одредбе садржане у одабраном типу лиценце Креативне заједнице (Creative Commons), за коју сам се одлучио/ла.

1. Ауторство **(CC BY)**
2. Ауторство – некомерцијално **(CC BY-NC)**
3. Ауторство – некомерцијално – без прераде **(CC BY-NC-ND)**
4. Ауторство – некомерцијално – делити под истим условима **(CC BY-NC-SA)**
5. Ауторство – без прераде **(CC BY-ND)**
6. Ауторство – делити под истим условима **(CC BY-SA)**

У Нишу, 22.03.2023.

Потпис аутора дисертације:

(Име, средње слово и презиме)